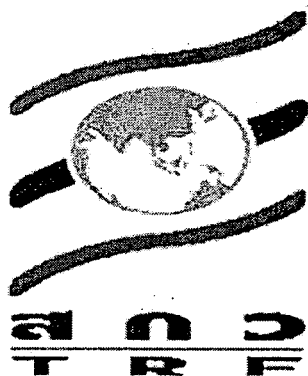

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ จังหวัดกระบี่

(Project on the Development of Co - operative
Movement in Krabi Province)

โดย สหพล สังข์เมฆ และคณะ

ตุลาคม 2549

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ จังหวัดกระบี่

(Project on the Development of Co - operative

Movement in Krabi Province)

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. นายสหพล สังข์เมฆ	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
2. นายเสน่ห์ ศรีรักษา	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
3. นายปราสาท สุวรรณไตรย์	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
4. นางสาวเครือวัลย์ บุญรินทร์	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
5. นายพรพิรุณ เครือแก้ว	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

โครงการวิจัยเรื่อง : โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่

ผู้สนับสนุนงานวิจัย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)

คณะผู้วิจัย : สหพล สังข์เมฆ เสน่ห์ ศรีรักษา ปราสาท สุวรรณไตรย์
เครือวัลย์ บุญรินทร์ และพรพิรุณ เครือแก้ว

ปีที่ทำการวิจัย : พ.ศ. 2549

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลัก ของงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กร
ประชาชน และสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพของคนและ
องค์กรในการแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะยาว

แนวคิดในการดำเนินงานวิจัยมุ่งเน้นองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การพัฒนาผู้นำกลุ่ม/องค์กรในลักษณะของการสร้างคุณค่าให้ตระหนักถึงการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบทิศทาง การดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนศักยภาพของกลุ่ม และการหนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการวิจัย 9 ขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับแนวคิด คือ ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนกับสหกรณ์ที่จดทะเบียน ระหว่างสหกรณ์ภาคประชาชนกับสหกรณ์ภาคประชาชนด้วยกัน และเกิดการเชื่อมโยงในแนวราบระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนกับสหกรณ์ภาคประชาชน เพื่อให้องค์กรที่เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือองค์กรที่ยังไม่เข้มแข็ง (ระบบพี่ช่วยน้อง) จะทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ เงินทุน เทคโนโลยีต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่เหนียวแน่น (การผูกใจ) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งได้อย่างเท่าเทียมในอนาคต

ผลการดำเนินงาน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรขึ้นต้นได้ 3 กลุ่มเครือข่าย คือ เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จแล้ว โดยทางทีมวิจัยได้เข้าหนุนเสริมในเรื่องแนวคิด การสร้าง พันธมิตร การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่เครือข่ายชุมชน สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ และเครือข่ายกลุ่มออสมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เครือข่าย ที่กำลังประสบความสำเร็จ โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของเครือข่ายหลายปัจจัยเช่น ความ เข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การศาสนา การรวมตัวของสมาชิกและกรรมการ(ความ เสียสละ) ซึ่งทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมเรื่องแนวคิด การส่งเสริม การจัดอบรมให้ความรู้แก่ กรรมการ/สมาชิก ตลอดจนวางระบบการบริหาร ได้แก่เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม

(กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง) เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ และเครือข่ายพื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สึนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน และกรณีศึกษา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ ที่ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการบริการ/จัดการ สาเหตุเพราะปัจจัยเสี่ยงทางด้านหนี้คั่งค้างที่มีสูง ทำให้กลุ่มมีโอกาสล้มได้ง่าย ทางทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมเรื่องการบริการ/จัดการ ร่วมกันแก้ไขปัญหาเรื่องนี้คั่งค้าง และจะขยายต่อไปด้านการวางแผนร่วมกันเพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิก การให้บริการ การจัดสวัสดิการและแนวทางในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

จากเครือข่ายที่เกิดขึ้น ทั้ง 3 กลุ่ม เป็นเครือข่ายที่ทีมวิจัย เห็นว่า สามารถพัฒนาให้เกิดการเชื่อมเป็นพันธมิตรของเครือข่ายระดับจังหวัดได้ ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและพร้อม ที่จะช่วยเหลือกลุ่ม/องค์กรประชาชนอื่นๆ ได้เข้มแข็งขึ้นได้ในโอกาสต่อไป

Research Project : Project on the Development of Co-operative
Movement in Krabi Province

Research Supporter : Office for Research Support Fund.

Research Teams : Sahaphon Sangmek
Saneh Sriraksa
Prasert Suvanatraiya
Kruewan Boonrin
Pornpirun Khruakeaw

Research Year : B.E. 2549 (A.D. 2006)

Abstract

The major objective of this research is to build networking among a group of non-government organizations and the cooperative in Krabi province in order to supporting and promoting the efficiency of human resource and organizations for the poverty alleviation in the long term.

The concept in operating the research is focusing into 3 components i.e.

1. to develop the leaders of the group by creating awareness the value of cooperation or helping to each other,
2. to support the process of participation for the direction or frame work to suitable with the environment changed including with the potential of the groups and
3. to support the networking among non-government organizations in the area through the 9 research process.

The research created networking in *vertical* line i.e. among registered cooperative and people cooperative as well as the networking in *horizontal* line i.e. among registered cooperative and people cooperative. The idea is to create more cooperation by stronger group is helping the weaker group. All knowledge, fund, technologies can be transferred to each other and create closely networking for the equally sustainability in the near future.

During the operation of the research, 3 basic-networking can be established i.e. *the Succeed Networking* composed with 2 groups : Krabi Palm Tree Cooperative Group and Tambon

Khao Din Savings & Credit Networking Group. The research team gave the idea on cooperative principles, creating alliance, strategic planning in order to have them more efficiency in the operation. *The Developing Networking* composed with 3 groups : Tambon Khao Kram Community Sustainability Networking Group (the previous name was Ban Tung Volunteer Women for Development), Tambon Na-nue People Networking and Tsunami Rehabilitation for Community Relief Fund Group. The success factors are the great supporter from municipality in sub-district level, religious group, formation of members and committees (sacrifice). The research team gave them more idea on concept of cooperative, promoting, training to members and directors and management. One of the *Case study* of Khao Yai Savings & Credit has been done in order to show the failure of mismanagement. The reason of the failure came from high loan delinquency that may lead to the collapse of the group .The research team supported in term of idea of customer relation management, loan delinquency control. The next step is to plan in increasing more members, more services, more welfares and business direction of the group.

Based on the establishment of the 3 networking, research team gave suggestions that they can be developed for the networking to the provincial level as well as can be developed for the stronger networking and be ready as a good model to other groups in the future.

กิตติกรรมประกาศ

นโยบายการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ โดยการให้เงินทุนกับชุมชน ซึ่งคนในชุมชนสามารถบริหารงานเงินทุนได้เอง อันจะช่วยเพิ่มระดับการผลิตและการบริโภคของคนในชุมชน รูปของกองทุนหมู่บ้านนั้น เป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้คนจนขึ้น และไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะเงินทุนที่ได้รับนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้กับคนในชุมชน แต่นำไปเพื่อเพิ่มการบริโภค การวัดประสิทธิภาพของเงินทุนวัดจากสัดส่วนในการชำระคืนต่อยอดหนี้ของกองทุน และคนในชุมชนไม่ได้รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

การสร้างเงินทุนที่แท้จริงของชุมชน โดยคนในชุมชน จึงเป็นเงินทุนที่ถาวร เพราะเงินทุนของชุมชนนั้น เป็นเงินของทุกคนที่นำมาวมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักของสหกรณ์ และผลตอบแทนของเงินทุนก็กลับไปพัฒนาชุมชน การทำกิจกรรมในรูปแบบสหกรณ์ของคนในชุมชน จึงเป็นวิธีการเบื้องต้น ตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น เพื่อก่อให้เกิดพันธมิตร ก่อเกิดเป็นเครือข่ายของชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง จะต้องพัฒนาคน พัฒนาทุน แล้วค่อยพัฒนาเศรษฐกิจ หรือกิจกรรม ที่จะทำให้คนในชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจตามลำดับ

การศึกษาการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ที่จะชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยวิธีการสหกรณ์ ที่เน้นให้เห็นถึงการพัฒนาคน การสร้างเงินทุนที่แท้จริงของชุมชน แล้วค่อยขยายไปสู่การทำธุรกิจของชุมชน ในรูปของเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร ได้อย่างเป็นรูปธรรม และขอขอบคุณสำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ และผู้นำองค์กรประชาชนทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือตลอดมา

สหพล สังข์เมฆ และคณะ

ตุลาคม 2549

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความเป็นมา

การดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพของคนและองค์กรในการแก้ไขปัญหาความยากจน

2. กระบวนการวิจัย

กระบวนการในการสร้างเครือข่ายของทีมวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ได้วางแนวทางในการทำงานโดยมุ่งเน้นองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ ส่วนแรก การพัฒนาผู้นำกลุ่ม/องค์กรในลักษณะของการสร้างเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์ให้ตระหนักถึงการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์และวิถีคิดเชิงบูรณาการ ให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการองค์การ ส่วนที่สอง การหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบทิศทางงานของกลุ่ม/องค์กร ที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และความพร้อม ตลอดจนศักยภาพของกลุ่ม และส่วนที่สาม หนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และเกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การช่วยเหลือระหว่างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งแล้วไปสู่กลุ่มที่อ่อนแออยู่ (กระบวนการพี่ช่วยน้อง) เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นขบวนการเครือข่ายพันธมิตรที่ยั่งยืน

มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาถึงกรอบแนวคิด/สังเคราะห์บทเรียน ของทีมวิจัย 9 จังหวัด โดยทีมประสานงานกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการวิจัย
2. การศึกษาถึงสถานการณ์โดยทั่วไป ในเรื่องของการดำเนินกิจกรรม การเชื่อมโยงที่มีอยู่เดิมของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน ทั้งสหกรณ์ที่จดทะเบียน และสหกรณ์ภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่
3. นำสถานการณ์/ข้อมูลที่ได้รับของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน มาวางแผนในการดำเนินโครงการวิจัย
4. ประชุมชี้แจงกรอบ/แนวทางในการศึกษา ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานของทีมวิจัย ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(ทั้งภาครัฐและเอกชน)

5. จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน/กลุ่ม/องค์กรประชาชน ต่างๆ เพื่อ ชี้แจงถึงกรอบแนวคิด ความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรประชาชน และ กำหนดแผนการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรร่วมกัน

6. ตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงาน ลักษณะการรวมตัว การเสถียรของกรรมการ ศักยภาพ ความเป็นสหกรณ์แท้จริง เป็นต้น ของกลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อคัดเลือก กลุ่มที่มีความพร้อม มีศักยภาพ และมีความสนใจเข้าร่วมโครงการก่อน ทั้งกลุ่ม/สหกรณ์/องค์กรภาค ประชาชน

7. จัดเวทีเพื่อให้เกิดการหนุนเสริม ในด้านกรอบแนวคิด การวางแผนกลยุทธ์ การ วางแผนธุรกิจ ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายพันธมิตร ที่จะหนุนเสริมกันทั้งระบบ (พี่ช่วยน้อง) ที่ จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้

9. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการศึกษาสถานการณ์ในพื้นที่ปัจจุบัน

ผลการศึกษาสถานการณ์การดำเนินของสหกรณ์/กลุ่มจำนวนสหกรณ์ที่จดทะเบียนใน จังหวัดกระบี่ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2548 ทั้งหมด 81 แห่ง แบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร 58 แห่ง ชุมชน สหกรณ์ 2 แห่ง สหกรณ์นิคม 5 แห่ง สหกรณ์ประมง 4 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน 9 แห่ง ที่เหลือเป็นสหกรณ์ร้านค้า 1 แห่ง และสหกรณ์บริการ 2 แห่ง มีจำนวนสมาชิก ทั้งหมด 44,835 คน มีเงินทุนเวียนในระบบ จำนวน 5,492.886 ล้านบาท แบ่งเป็น เงินให้สมาชิกกู้ จำนวน 2,887.001 ล้านบาท เงินรับฝาก จำนวน 518.677 ล้านบาท และธุรกรรมอื่นๆที่ช่วยเหลือสมาชิก คือ การจัดหาสินค้า/อุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นต่อการผลิต การเก็บรวบรวมผลผลิต การแปรรูปผลผลิต และ การให้บริการในด้านอื่นๆ จำนวน 2,087.208 ล้านบาท

ส่วนสถานการณ์ในภาพรวมของสหกรณ์ภาคประชาชนที่มีต่อสมาชิกและชุมชนในพื้นที่ จังหวัดกระบี่มีประชากรทั้งหมดจำนวน 380,697 คน 383 หมู่บ้าน 51 ตำบลและ 8 อำเภอ มีกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 206 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54 ของหมู่บ้านทั้งหมด มีสมาชิกรายบุคคล จำนวน 27,125 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ ถือว่ายังน้อยอยู่เมื่อ เปรียบเทียบกับจำนวนประชากรและหมู่บ้านทั้งหมด มีจำนวนเงินสะสม 95,639,066 บาท และ ให้บริการสินเชื่อเงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 55,356,168 บาท กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มที่อยู่ในความ รับผิดชอบของสำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ ในปี 2548 มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 83 กลุ่ม สมาชิก 3,492 คน สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ได้เร่งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจ

ชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่ และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด เพื่อพัฒนางาน วิสาหกิจชุมชน ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

กลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชนในจังหวัดกระบี่ที่ลงทะเบียนในปี 2547 มี ทั้งหมด 168 กลุ่ม กลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์จังหวัดกระบี่ มีทั้งหมด 31 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 4,491 คน ส่วนกลุ่มอาชีพ มีทั้งหมด 20 กลุ่ม มีสมาชิกรวม 639 คน กองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในการรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่มีทั้งหมด 396 กองทุน มีสมาชิกกองทุนจำนวน 54,554 ราย เงินกองทุน 396,000,000 บาท ให้สินเชื่อไปจำนวน 39,850 ราย เป็นเงิน 599,267,880 บาท มีการค้างชำระคืนเงินกู้ 1,731 ราย เป็นเงิน 21,840,840 บาท มีการเพิ่มทุนกองทุนและสัจจะออมทรัพย์ 396 กองทุน เป็นเงิน 72,867,034 บาท มีสมาชิกได้รับ ผลกระทบจากภัยพิบัติสึนามิ จำนวน 623 ราย เป็นเงิน 6,866,086 บาท

4. ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้เป็นไป ตามแผนงาน และบรรลุมิติวัตถุประสงค์หลักที่วางไว้เป็นส่วนใหญ่ แต่เป้าหมายหลักคือการเป็น เครือข่ายพันธมิตรของขบวนการสหกรณ์เชื่อมโยงกันในระดับจังหวัดกระบี่นั้น ยังไม่เกิดขึ้น มีแต่ เครือข่ายย่อยในระดับตำบลและอำเภอ ที่ทีมวิจัยวางกรอบไว้ มีเครือข่ายจำนวน 5 เครือข่าย และ 1 กรณีศึกษา คือ เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่จำกัด ซึ่งเป็นเครือข่ายสหกรณ์ที่ จดทะเบียนมีจุดแข็ง ที่คณะกรรมการมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล และการดำเนินกิจกรรมของชุมชนฯ สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์จังหวัดของผู้นำสี่อีโอ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เป็นเครือข่าย ในระดับตำบลมีจุดเด่น คือหน่วยงานในท้องถิ่นโดยเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน และพัฒนาชุมชนอำเภอเขาพนม ให้การสนับสนุนเครือข่ายอย่าง เต็มที่ สอดคล้องกับนโยบายทำให้ให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน ที่จะช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ในการร่วมกันพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การปฏิบัติและระเบียบเดียวกัน โดยเป้าหมายของเครือข่ายที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน คือในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ในการจัดการระบบการผลิต การตลาด ระบบเงินทุน และการใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน เช่น การรับซื้อปาล์มน้ำมัน การรับซื้อยางพารา การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของชุมชน (ระบบค้าส่ง) เป็นต้น เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม ได้เน้นศึกษากลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง (ผลิต เครื่องแกง) ที่มีจุดเด่น คือ ความเสียสละ การแบ่งงานกันทำที่ชัดเจนสามารถทดแทนงานกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่มีความแตกต่างทางศาสนาและการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ มีจุดเด่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลและ องค์การทาง

ศาสนาในท้องถิ่นได้ให้การหนุนเสริมเป็นผลให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรม และวางแนวทาง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของตำบล เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สืบเนื่องด้วยวิธีการ เครดิตยูเนียน เกิดจากการรวมตัวเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนหลังจากการประสบภัย สืบเนื่องแล้ว เพราะหน่วยงานต่างๆที่เข้าไปช่วยเหลือ ได้เริ่มถอนตัว จึงทำให้ชุมชนต้องช่วยเหลือตนเอง จุดเด่น คือการที่ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ประสานงานกับองค์กรต่างๆเช่น Save Andaman ได้เข้าไปให้การแนะนำส่งเสริมที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาคน พัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีความชัดเจนของระบบบัญชีที่สามารถตรวจสอบและเข้าใจง่าย ตลอดจนการให้ การศึกษาแก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง และระบบการจัดสวัสดิการของชุมชน ที่มีความเข้มแข็ง สามารถ ประกันความเสี่ยงให้กับสมาชิกและสหกรณ์/กลุ่มได้ และ กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์และน้ำดื่มเขา ใหญ่ มีจุดเด่นที่คณะกรรมการกลุ่มมีความเสียสละ และทำกิจกรรมต่างๆเพื่อต่อยอดจาก กิจกรรม ออมทรัพย์ปกติเช่นน้ำดื่ม ประปาหมู่บ้าน แต่ก็มีปัญหาของการดำเนินกิจกรรมด้านออมทรัพย์ใน เรื่องนี้ค้างค้ำบางส่วนไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้มีผลต่อความมั่นคงของกลุ่มและความเชื่อมั่นของ สมาชิก ดังนั้นทีมวิจัยจึงได้ร่วมหารือแลกเปลี่ยนพร้อมทั้งได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาอย่าง เป็นระบบมีขั้นตอนและมีกรอบทิศทางการดำเนินงานของกลุ่มที่ชัดเจน

5. ปัญหาอุปสรรค

1. ปัญหาที่เกิดจากทีมวิจัย ทีมวิจัยมีภาระงานประจำที่ให้การส่งเสริม จัดตั้ง และเผยแพร่ ระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้เวลาที่ รวมตัวเพื่อทำงานวิจัย ติดขัดบ้าง

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่ม /องค์กรประชาชน ในพื้นที่ ขาดการ ประสานงานกัน มีการแบ่งขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานชัดเจน ไม่มีการส่งเสริม อย่างบูรณาการ

3. ขาดการรวบรวมข้อมูลด้านคนจนจดทะเบียน ในส่วนของสหกรณ์ที่จดทะเบียน/องค์กร ประชาชน ทำให้ไม่สามารถรู้ถึงจำนวนที่แน่นอนของคนจนจดทะเบียน ที่เป็นสมาชิกองค์กร ประชาชนได้

4. ผู้นำขององค์กรประชาชน ไม่ได้ให้ความสำคัญของการสร้างเครือข่ายพันธมิตรจึงไม่ได้ เข้าร่วมเป็นส่วนใหญ่ในขั้นต้น

6. ข้อเสนอแนะ

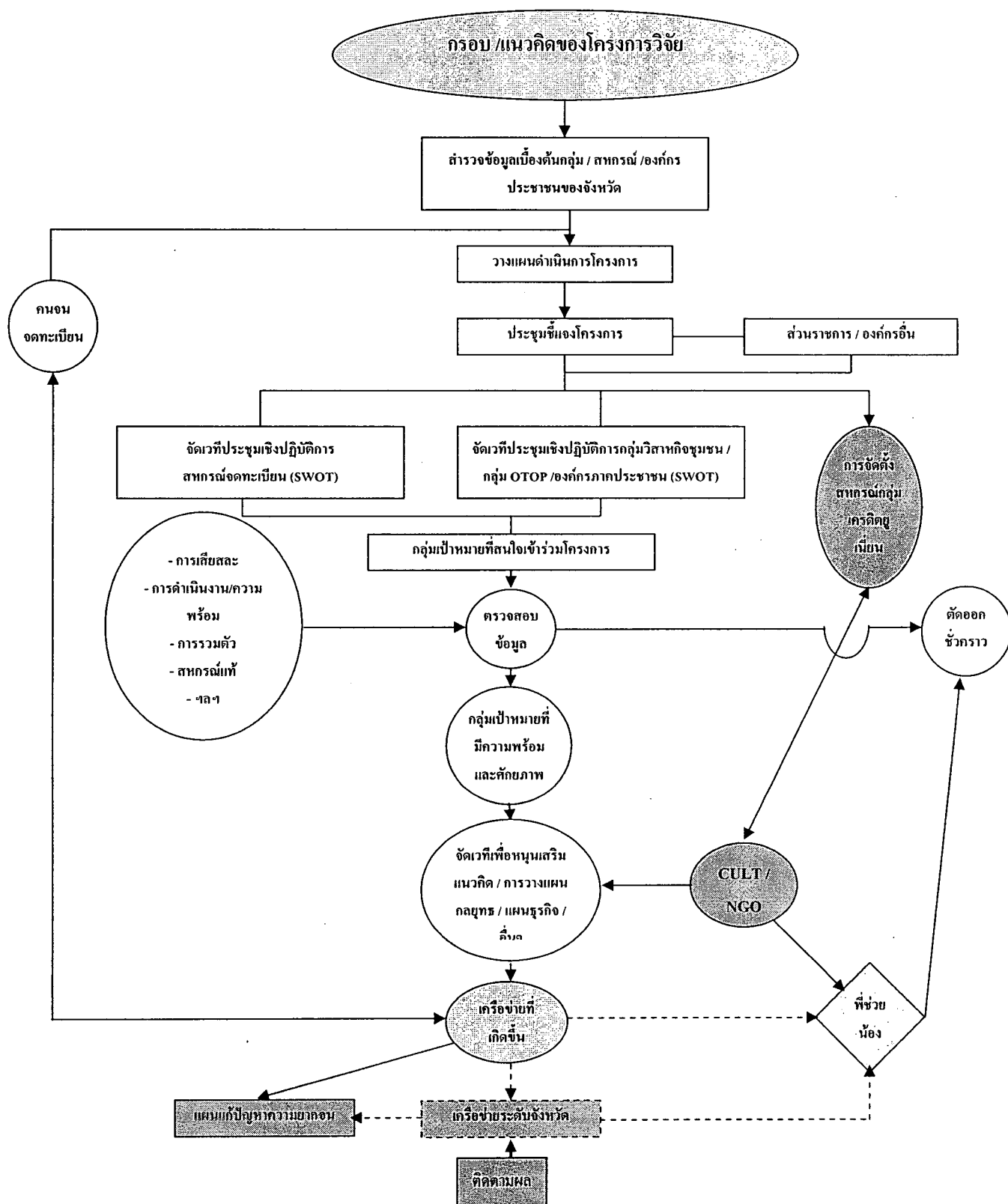
ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงกระบวนการวิจัยในอนาคตดังนี้

1. ระยะเวลาของโครงการ 1 ปี ไม่สามารถทำให้เกิดเครือข่ายพันธมิตร ที่สมบูรณ์

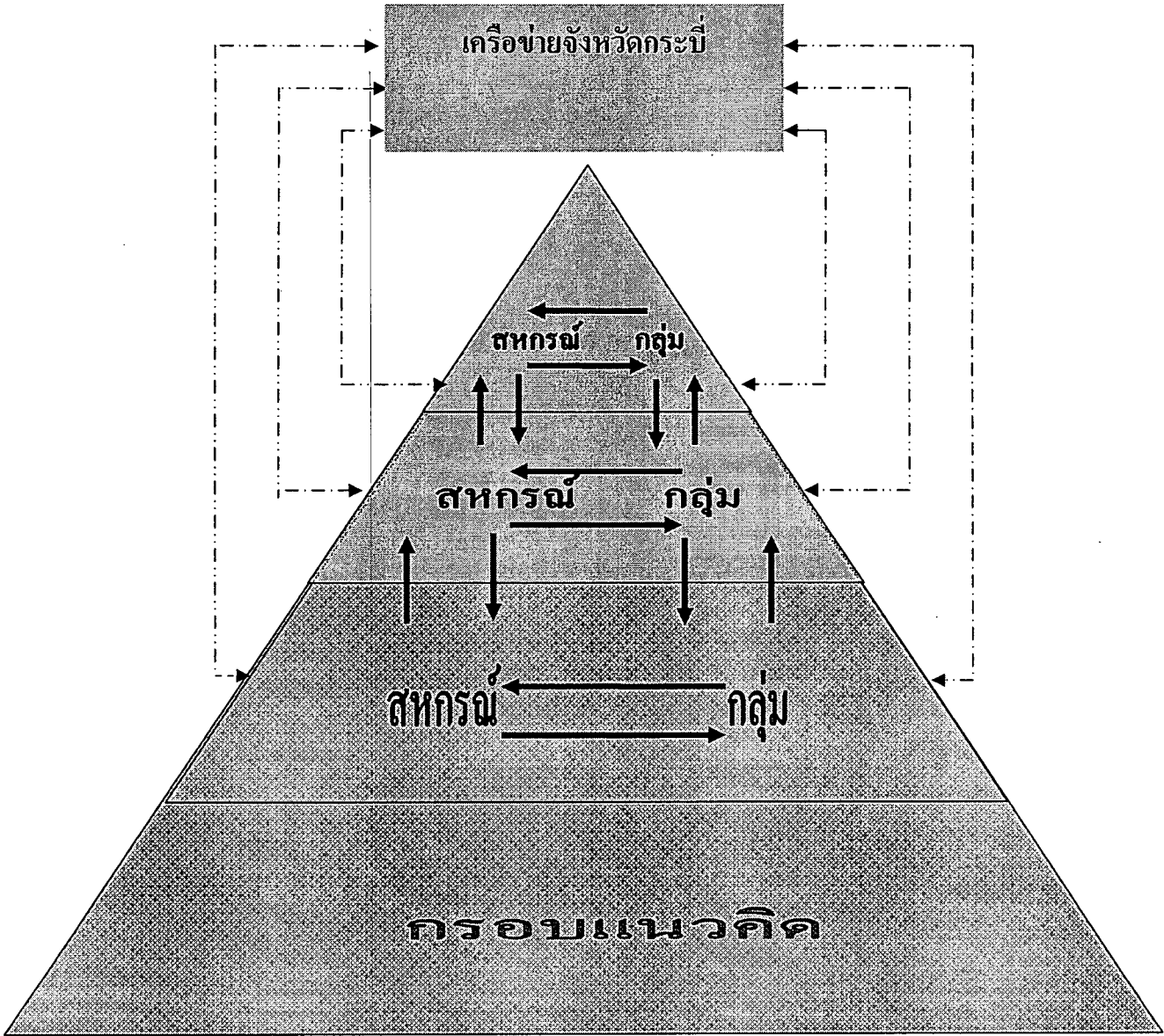
ตามที่ทีมวิจัยคาดหวังได้ เพราะทีมวิจัยหวังว่า กระบวนการเชื่อมโยง จะต้องเกิดการเชื่อมโยงในระดับแนวตั้ง คือ ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน และระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน ด้วยกัน เกิดการเชื่อมโยงในแนวนราบ ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนกับกลุ่ม/องค์กรประชาชน ที่เข้มแข็งเพื่อช่วยเหลือที่อ่อนแอกว่า (ระบบพี่ช่วยน้อง)

2. ควรมีการทำวิจัยร่วมกันระหว่างทีมวิจัยกับหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดให้เข้มข้นกว่าที่เป็น
3. ผู้ว่าซีอีโอและหน่วยงานในจังหวัดต้องให้การหนุนเสริมเครือข่ายพันธมิตรอย่างต่อเนื่อง และเข้มแข็งโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้งหน่วยงานราชการและ NGO
4. ควรจัดให้มีองค์กรที่จะติดตามประเมินผลและรวบรวมวิเคราะห์สารสนเทศต่าง ๆ มาพัฒนาการดำเนินเครือข่ายให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป
5. เน้นการปลูกจิตสำนึกของผู้นำและสมาชิก ให้เห็นคุณค่าของการ “ให้” มากกว่าการ “รับ” เป็นเรื่องยาก และต้องใช้เวลา เพราะผู้ที่มีความคิดที่จะให้ผู้อื่นมีน้อยกว่าผู้ที่คิดจะรับ แต่ผู้นำและสมาชิก ยังไม่เข้าใจว่า ถ้าทุกคนมีความคิดที่จะ “ให้” ทุกคนจะได้ “รับ” สิ่งที “ให้” กลับคืน

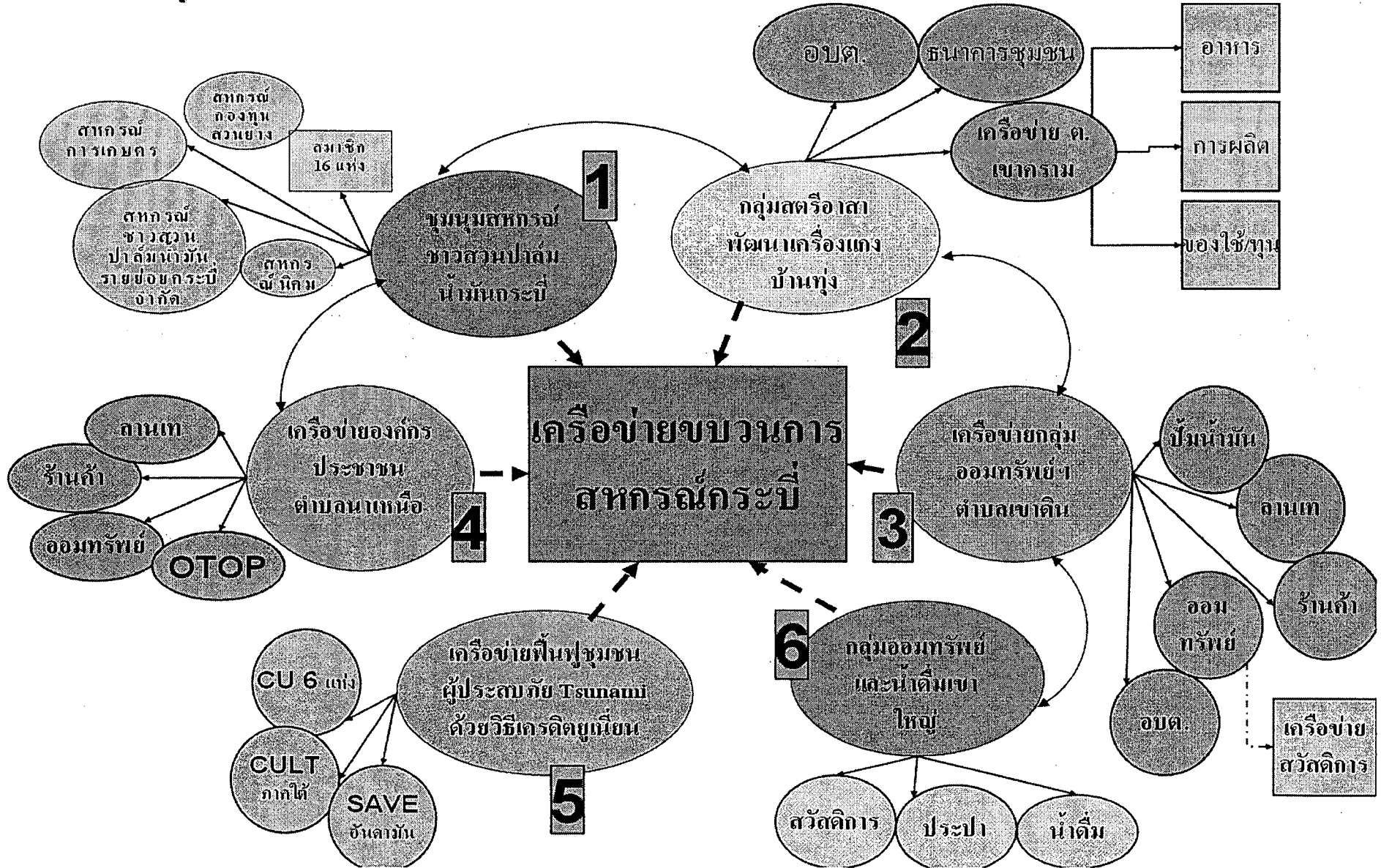
ผังการดำเนินงานของการวิจัย การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่

การวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายกับการแก้ปัญหาความยากจน

เครือข่ายคุณค่าขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกระบี่

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

บทสรุปผู้บริหาร

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ	1
ผังการดำเนินงานของโครงการ	2
กระบวนการวิจัย	3
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด	3
สถานการณ์และบทบาทของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรประชาชนใน จ.กระบี่	8
สถานการณ์การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนและภาคประชาชน ก่อนการวิจัย	13

บทที่ 2 บทวิเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่ จังหวัดกระบี่

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	29
สรุปรายงานผลการตรวจสอบข้อมูลคนจนจดทะเบียนจังหวัดกระบี่	30
บทสรุป/ข้อจำกัด	35

บทที่ 3 ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย

ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	36
ขั้นตอนในการดำเนินงาน	36
ขั้นตอน/กระบวนการในการสร้างเครือข่าย(กิจกรรม)	39

บทที่ 4 เครือข่ายที่เกิดขึ้นและรูปแบบของเครือข่าย

ข้อสรุปจำนวน/รูปแบบของเครือข่าย	60
---------------------------------	----

ความสำคัญ/รายละเอียดของแต่ละเครือข่าย	
เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่	52
เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาคิน	79
เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สึนามิ ด้วยวิถีเศรษฐกิจฐาน	89
เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลเขาคิน	131
เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม	138
(กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง)	
กรณีศึกษา : กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่	151
 บทที่ 5 บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน	
ตัวแบบในการวิเคราะห์	158
สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายคุณค่า	165
กับการแก้ปัญหาความยากจน	
 บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการดำเนินงาน	172
ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัย/ทีมวิจัยได้รับ	174
ข้อเสนอแนะ	174
 บรรณานุกรม	
 ภาคผนวก	
ตาราง	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2546	179
ตารางที่ 2 ร้อยละของจำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2547	180
ตารางที่ 3 การปลูกพืช จังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2548	181
ตารางที่ 4 ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2546	182
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคนจนจดทะเบียน จังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2548-49	183
ตารางที่ 6 จำนวนสหกรณ์แบ่งตามเขตปกครอง ปี พ.ศ. 2548	184
ตารางที่ 7 ธุรกิจหลักของสหกรณ์ ในจังหวัดกระบี่ ณ 31 ธันวาคม 2548	185
ตารางที่ 8 ผลการจัดมาตรฐานสหกรณ์ตามประเภทของสหกรณ์ ปี 2547	186
ตารางที่ 9 การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่าย ในจังหวัดกระบี่ ปี 2547	187
ตารางที่ 10 สรุปกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิก ในจังหวัดกระบี่ ปี 2548	188
ตารางที่ 11 การผลิตสินค้าของกลุ่ม OTOP ที่ลงทะเบียนในปี 2547 แยกตามอำเภอ	189
ตารางที่ 12 จำนวนกลุ่มเกษตรกร สมาชิกประเภทกลุ่มเกษตรกร แบ่งตามเขตปกครอง ในจังหวัดกระบี่ ปี 2548	190
ตารางที่ 13 จำนวนกลุ่มอาชีพ/สตรีสหกรณ์ สมาชิกกลุ่มและสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ ในจังหวัดกระบี่ ปี 2548	191
ตารางที่ 14 ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดกระบี่	29
ตารางที่ 15 สรุปผลการจดทะเบียนและความช่วยเหลือแยกตามประเภทของปัญหา แบ่งตามเขตปกครอง ปี 2548	192
ตารางที่ 16 ร้อยละของรายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ของผู้ลงทะเบียนคนจน แบ่งตามเขตปกครอง	193
ตารางที่ 17 ร้อยละ ปัญหาที่ดินทำกิน (สย.1) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	194
ตารางที่ 18 ร้อยละ ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (สย.6) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	195
ตารางที่ 19 ร้อยละ ปัญหาคนเร่ร่อน (สย.2) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	196
ตารางที่ 20 ร้อยละ ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย (สย.3) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	197

ตารางที่ 21 ร้อยละ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือ นร/นศ.ให้มีรายได้	198
จากการประกอบอาชีพที่เหมาะสม (สย.4) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 22 ร้อยละ ปัญหาการถูกหลอกลวง (สย.5)	199
ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 23 ร้อยละ ปัญหาที่อยู่อาศัย (สย.7) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่	200

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของโครงการ

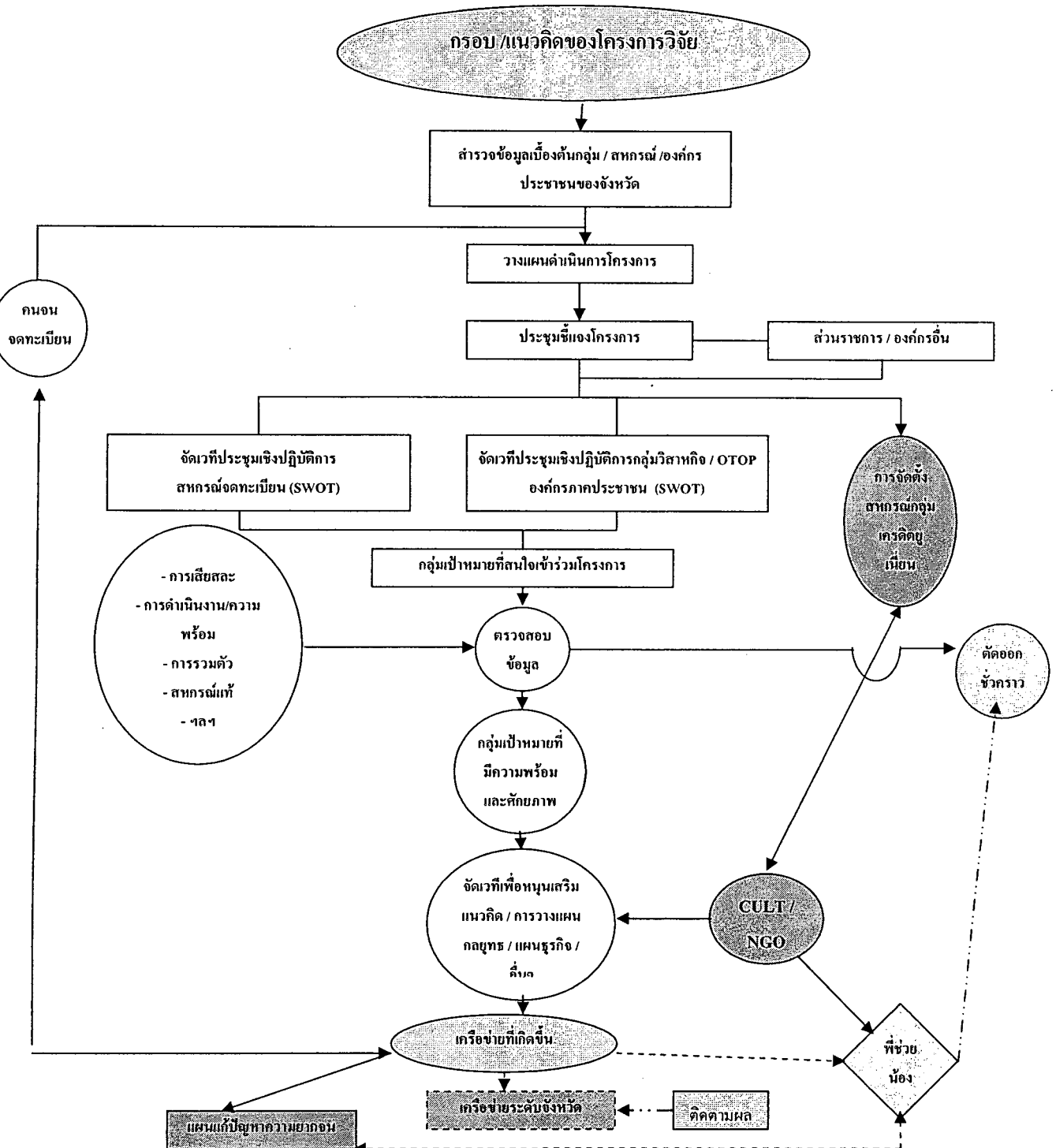
โครงการวิจัย “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่” ประกอบด้วย การดำเนินการวิจัย 2 ส่วน ส่วนแรก จะเป็นการดำเนินการของทีมประสานงานกลาง ซึ่งจะรับผิดชอบในการกิจการจัดวางกรอบแนวทางการดำเนินการของชุดโครงการวิจัย ตลอดจนการหนุนเสริมการปฏิบัติงานของทีมวิจัยจังหวัด ทั้งด้านการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระบบสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนการติดตามสนับสนุนการดำเนินงานของทีมวิจัยจังหวัด ส่วนที่สอง เป็นส่วนของทีมวิจัยจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีการกิจสำคัญในการสร้างกระบวนการตามแนวทางการดำเนินงานที่ทีมประสานงานกลางของชุดโครงการได้วางกรอบการปฏิบัติในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด ซึ่งประกอบไปด้วยสหกรณ์ที่จดทะเบียน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และสหกรณ์ภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกรรณาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ซึ่งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติของทีมวิจัยจังหวัดกระบี่ มีแนวทางในการดำเนินงาน 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการพัฒนาผู้นำกลุ่ม/องค์กรในลักษณะของการสร้างคุณค่าสหกรณ์ให้ตระหนักถึงการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์และวิสัยทัศน์เชิงบูรณาการให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร ส่วนที่สองการหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรที่โดยคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และความพร้อมตลอดจนศักยภาพของกลุ่ม และส่วนที่สาม เป็นการหนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และเกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การช่วยเหลือระหว่างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งไปสู่กลุ่มที่อ่อนแอ (กระบวนการพี่ช่วยน้อง) เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เท่าเทียม

ภายใต้กรอบการดำเนินการของทีมวิจัยในการพัฒนาความเข้มแข็งและยั่งยืนแก่ขบวนการสหกรณ์ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น จะช่วยลดจุดอ่อนและอุปสรรคที่เป็นอยู่ ตลอดจนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานของสหกรณ์ เมื่อขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง ก็จะสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืนสามารถเป็นที่พึ่งของสมาชิก ในการช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน และสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกได้ในที่สุด

ดำเนินการของโครงการวิจัย การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน และสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด ที่อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรในการแก้ปัญหาคาความยากจน ของจังหวัดกระบี่

2. ผังการดำเนินงานของโครงการวิจัยจังหวัดกระบี่

3. กระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาถึงกรอบแนวคิด/สังเคราะห์บทเรียน ของทีมวิจัย 9 จังหวัด โดยทีมประสานงานกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนิน โครงการวิจัย
2. การศึกษาถึงสถานการณ์โดยทั่วไป ของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน ในพื้นที่จังหวัดกระบี่
3. นำสถานการณ์/ข้อมูลที่ได้รับของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน มาวางแผนในการดำเนินโครงการวิจัย
4. ประชุมชี้แจงกรอบ/แนวทางในการศึกษา ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานของทีมวิจัย ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(ทั้งภาครัฐและเอกชน)
5. จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน/กลุ่ม/องค์กรประชาชน ต่างๆ เพื่อ
 - ชี้แจงถึงกรอบแนวคิด ความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย
 - ร่วมกันวิเคราะห์ ถึงการดำเนินงาน ศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรประชาชน
 - กำหนดแผนการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรร่วมกัน
6. ตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงาน ลักษณะการรวมตัว การเสียดสของกรรมการ ความร่วมมือของสมาชิก ศักยภาพ และความเป็นสหกรณ์แท้จริง เป็นต้น ของกลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อคัดเลือกลุ่มที่มีความพร้อม มีศักยภาพ และมีความสนใจเข้าร่วมโครงการก่อน
7. จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างทีมวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย ให้เกิดการหนุนเสริม ในด้านแนวคิด การวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนธุรกิจ ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายพันธมิตร ที่จะหนุนเสริมกันทั้งระบบ(พี่ช่วยน้อง) เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
9. การติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่าย

4. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกระบี่

ประวัติความเป็นมา คาบสมุทรภาคใต้ของไทย มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ในหมู่นักเดินเรือในนาม “สุวรรณภูมิ” “สุวรรณประทีป” “เกาะทอง หรือ Golden Khersonese” “คาบสมุทรทอง หรือ Chryse Chresonese” “คาบสมุทรมายายู” “ปักษ์ใต้” “ปากใต้” โดยเฉพาะทางชายฝั่งทะเลอันดามัน ปรากฏหลักฐานการบันทึก ระบุที่ตั้งเมืองโบราณต่างๆ พร้อมประวัติศาสตร์

และวัฒนธรรมอันยาวนาน ชื่อ “อันดามัน” แรกปรากฏในหนังสือภูมิศาสตร์ของ คลอเดียส ปโตเลมี นักภูมิศาสตร์ชาวกรีก แต่งขึ้นระหว่าง พ.ศ. 670-681 และในมหากาพย์รามายณะ ที่แต่ง ราว พ.ศ. 100-200 ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระราชนิพนธ์ในหนังสือมหัศจรรย์ทุกวันนี้ว่า “อันดามัน (Andaman)” มาจากชื่อหนุมาน (Handuman หรือ Hanuman) และในสมัย 20,000 กว่าปี ก่อนประวัติศาสตร์ สันนิษฐานว่า มีคน 2 กลุ่ม ที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งอันดามัน คือ “ชาวถ้ำ” อาศัยอยู่ตามถ้ำกลางป่าเขา ยังชีพด้วยการล่าสัตว์ และอีกกลุ่ม คือ “ชาวน้ำ” ที่อาศัยตามแนวฝั่งทะเล หรืออ่าว หรือถ้ำบนเกาะ ดังที่พบร่องรอยมนุษย์ยุคแรกประมาณ 27,000 ปี ที่หลังโรงเรียนในเขตบ้านทับปrik อำเภอเมือง มีทั้งเครื่องมือที่ทำจากหิน และค้นพบโครงกระดูกมนุษย์ มีอายุ ประมาณ 25,000 ปี บริเวณถ้ำหมอนเขียว อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในสมัย 6,500-5,000 ปี มนุษย์ยุคนี้ มีภูมิปัญญาเรื่องการใช้ไฟ ทำเครื่องปั้นดินเผา การหล่อโลหะ การถักทอ การใช้สี และทำเครื่องประดับ ซึ่งได้ขุดพบที่ถ้ำเสือน้อย อำเภออ่าวลึก ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 5-9 ได้มีกลุ่มชนต่างๆ เช่น อินเดีย อาหรับ ได้เริ่มเข้ามาตั้งหลักแหล่ง ทำการประมง และบรรดาพ่อค้าเดินเรือ เพื่อขนถ่ายสินค้าข้ามคาบสมุทร ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 9-12 ชายฝั่งอันดามัน มีฐานะเป็นสถานีสินค้าสำคัญแห่งหนึ่งบน “เส้นทางสายไหมทะเล” ที่เชื่อมการค้าระหว่างสุวรรณภูมิกับจีน และตะวันออกไกล เมืองท่าที่สำคัญที่กล่าวถึงในเอกสารของชาวกรีก-โรมัน คือ เมือง “ตะโกลา” ซึ่งยังไม่ยุติว่าอยู่ที่เมืองตะกั่วป่า หรืออำเภอคลองท่อม หลักฐานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางการค้ากับนานาชาติ คือการค้นพบแหล่งผลิตลูกปัดหลากหลายชนิดเป็นจำนวนมาก ที่ควนลูกปัด อำเภอคลองท่อม รวมทั้งค้นพบเครื่องแก้ว ถ้วย โลหะ เงินตรา วัตถุต่างๆ จากกรีก-โรมัน อาหรับ อินเดียและจีน ในพุทธศตวรรษที่ 12-18 เมืองท่าสถานีค้าขายชายฝั่งอันดามันเริ่มลดบทบาท เมื่อมีการเดินเรือผ่านช่องแคบมะละกา โดยมี “คนกลาง” ในนาม “ศรีวิชัย” จากกลุ่มเมืองชายฝั่งตะวันออกด้านอ่าวไทย มีแคว้นไชยา (ปัจจุบัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี) เป็นศูนย์กลางทำการค้าขายทางทะเล และการค้าเครื่องเทศกับสุมาตรา ชวา หมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ถึงเกาะลังกา อาหรับ อินเดียและจีน ในพุทธศตวรรษที่ 19 (อาณาจักรสุโขทัย)- พุทธศตวรรษที่ 25 (รัชกาลที่ 5) หัวเมือง “ปักษ์ใต้” ตกเป็นเมืองบริวารของสุโขทัย อยู่ธรรมาและรัตนโกสินทร์ ตามลำดับ มีการเปิดประมุขแบบ “เหมาเมือง” ให้เจ้าภานายาการผูกขาด ในการเก็บผลประโยชน์ต่างๆ ส่งให้ส่วนกลาง เช่น อากรดีบุก อากรรังนก ทำให้เศรษฐกิจของภาคใต้เปลี่ยนไปครั้งแรก จากการเข้ามาของคนจีน เพื่อทำเหมืองแร่ดีบุก ต่อมา มีการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ เช่นยางพารา และปาล์มน้ำมัน (เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน: 2548)

จังหวัดกระบี่ ตั้งขึ้นในปลายรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ในอดีตเป็นเพียงแขวงหนึ่งอยู่ในอำนาจการปกครองและบังคับบัญชาของเมืองนครศรีธรรมราช เรียกว่า “แขวงเมืองปกาสัย” พระ

ยาผู้ครองเมืองนครศรีธรรมราช ให้ปลัดมาตั้งค่ายทำเพนียดจับช้างของท้องถิ่น ตำบลปกาสัย และได้มี
 ราษฎรจากเมืองนครศรีธรรมราช อพยพมาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินเพิ่มมากขึ้น พระปลัดได้ยก
 ตำบลปกาสัย ขึ้นเป็น“แขวงเมืองปกาสัย”ขึ้นต่อเมืองนครศรีธรรมราช ประมาณปี พ.ศ.2415
 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะขึ้น
 เป็นเมืองปกาสัย และทรงพระราชทานนามว่า “เมืองกระบี่” เมื่อได้ประกาศตั้งขึ้นเป็นเมืองแล้ว
 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งที่ทำการอยู่ที่ตำบลกระบี่ใหญ่ (บ้านตลาดเก่า) ในท้องที่อำเภอเมืองกระบี่ปัจจุบัน
 มีหลวงเทพเสนาเป็นเจ้าเมืองกระบี่คนแรก ต่อมาในปี พ.ศ.2418 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 แยกเมืองกระบี่ออกจากการปกครองของเมืองนครศรีธรรมราช เป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ
 และในปี 2443 สมัยพระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต
 ได้พิจารณาเห็นว่าศาลากลางจังหวัดที่บ้านตลาดเก่านั้นไม่สะดวกต่อการคมนาคม เพราะสมัยนั้นต้อง
 อาศัยเรือเป็นพาหนะ จึงได้ย้ายที่ตั้งเมืองไปอยู่ตำบลปากน้ำ ซึ่งอยู่ใกล้ปากอ่าวเป็นร่องน้ำลึกเรือใหญ่
 สามารถเข้าเทียบท่าได้สะดวกทำให้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจนถึงปัจจุบันนี้

ความหมายของคำว่า “กระบี่” มีตำนานเล่าสืบต่อกันมาว่า ชาวบ้านได้ขุดพบมีดดาบ
 โบราณใหญ่เล่มหนึ่ง นำมามอบให้กับเจ้าเมืองกระบี่ และต่อมาไม่นานก็ขุดพบมีดดาบโบราณเล็กอีก
 เล่มหนึ่ง รูปร่างคล้ายกับมีดดาบโบราณเล่มใหญ่ จึงนำมามอบให้กับเจ้าเมืองกระบี่เช่นกัน เจ้าเมือง
 กระบี่เห็นว่าเป็นดาบโบราณสมควรเก็บไว้เป็นดาบคู่บ้านคู่เมือง เพื่อเป็นสิริมงคล แต่ขณะนั้นยัง
 สร้างเมืองไม่เสร็จจึงได้นำดาบไปเก็บไว้ในถ้ำเขาขนานบน้ำหน้าเมืองโดยวางไขว้กัน ซึ่งลักษณะการ
 วางทำให้เป็นสัญลักษณ์ของตราประจำเมือง คือ ดาบไขว้ทาบอยู่บนภูเขาขนานน้ำ และบ้านที่ขุดพบ
 ดาบใหญ่ได้ตั้งชื่อว่า “บ้านกระบี่ใหญ่” บ้านที่ขุดพบดาบเล็กได้ตั้งชื่อ “บ้านกระบี่น้อย”แต่มีอีก
 ตำนานหนึ่งสันนิษฐานว่าคำว่า “กระบี่” อาจเรียกชื่อตามพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งที่มีมากในท้องถิ่น คือต้น
 “หลุมพี” เรียกชื่อว่า “บ้านหลุมพี” มีชาวมลายูและชาวจีนที่เข้ามาค้าขายได้เรียกเพี้ยนเป็น “กะ-ลู-บี”
 หรือ “คอโลบี” ต่อมาได้ปรับเป็นสำเนียงไทยว่า“กระบี่”

- ทิศตะวันออก จดจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรังทางด้านอำเภอเขาพนม อำเภอ
คลองท่อม และอำเภอลำทับ
- ทิศตะวันตก จดจังหวัดพังงา และทะเลอันดามันทางด้านอำเภออ่าวลึก และอำเภอเมือง
กระบี่

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดกระบี่ทางตอนเหนือ ประกอบด้วยเทือกเขายาวทอดตัวไปในแนวเหนือใต้สลับกับสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดและลอนชัน มีที่ราบชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก บริเวณทางตอนใต้มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขากระจัดกระจายสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น ส่วนบริเวณทางตอนใต้สุดและตะวันตกเฉียงใต้ มีสภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงค่อนข้างราบเรียบ และมีภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับกันไป บริเวณด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นชายฝั่งทะเลติดกับทะเลอันดามันยาวประมาณ 160 กิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ประมาณ 130 เกาะ แต่เป็นเกาะที่มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะลันตา เป็นที่ตั้งของอำเภอเกาะลันตา และเกาะพีพี ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามติดอันดับของโลก จากตารางที่ 1 (ภาคผนวก) พบว่าจังหวัดกระบี่มีเนื้อที่ ทั้งหมด 2,942,820 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1,903,120 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.66 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด และจากจำนวน ครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 88,986 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 57,025 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.08 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด (www.kribi.go.th)

โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น การจัดองค์กรบริหารราชการมีหน่วยราชการที่อยู่ในการควบคุมและกำกับดูแลของ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งในระดับตำบล หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัดส่วนราชการในระดับจังหวัด มี 3 ลักษณะ คือ

1. หน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดของจังหวัดกระบี่ มีทั้งสิ้น 33 หน่วยงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทย 8 หน่วยงานและสังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น อีก 25 หน่วยงาน
2. หน่วยบริหารราชการส่วนกลางใน จังหวัดมีทั้งสิ้น 39 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ ทั้งสิ้น 32 หน่วยงาน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย 7 หน่วยงาน
3. หน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมี 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 9 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 51 แห่ง จากตารางที่ 2 (ภาคผนวก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรที่แบ่งตามช่วงอายุ เพื่อให้เห็นสัดส่วนและจำนวน ของประชากร หญิงและชาย ตามช่วงอายุ ซึ่ง ปี 2547 มีจำนวน ประชากร ทั้งหมด 380,697 คน เป็นชาย ร้อยละ 50.40 และหญิงร้อยละ 49.60 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัด

วิสัยทัศน์จังหวัดกระบี่ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลเชิงอนุรักษ์และสุขภาพ แหล่งเกษตร
อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน บนพื้นฐานของคุณภาพชีวิต และการบริหารจัดการ
บ้านเมืองที่ดี ”

คำขวัญของจังหวัดกระบี่ “ กระบี่เมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก ”

คำขวัญเศรษฐกิจ ท่องเที่ยวกระบี่ “ กระบี่ดินแดน แหล่งถ่านหิน ถิ่นหอยเก่า เขาตระหง่านธารสวย
รอยเกาะ เพาะปลูก ปาล์มงามหาดทราย ได้ทะเลสวยสดมรดกอันดามัน
สวรรค์เกาะพีพี ”

ต้นไม้และดอกไม้ประจำจังหวัดกระบี่คือ “ ทุ้งฟ้า ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ “*Alstonia macrophylla* Wall ” วงศ์ “ Apocynaceae ”

ชื่ออื่น กระทุ้งฟ้าให้, ทุ้งฟ้าไก่, ดินเทษียน, พวมพร้าว

จากตารางที่ 3 (ภาคผนวก) พบว่าในปี พ.ศ. 2548 จังหวัดกระบี่ จากพื้นที่การปลูกพืช
ทั้งหมด 1,948,420 ไร่ ให้ผลผลิตรวม จำนวน 2,424,194.16 ตัน และมีมูลค่า 19,996.01 ล้านบาทต่อ
ปี ซึ่งพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของจังหวัดกระบี่คือ ยางพารา และรองลงมาคือ ปาล์มน้ำมัน

5. สถานการณ์และบทบาทของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรประชาชน ในจังหวัดกระบี่

5.1 สหกรณ์ที่จดทะเบียนในจังหวัดกระบี่ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ : 2548) ณ วันที่
31 มีนาคม 2548 ทั้งหมด 81 แห่ง แบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร 58 แห่ง ชุมชนสหกรณ์ 2 แห่ง
สหกรณ์นิคม 5 แห่ง สหกรณ์ประมง 4 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนี่ยน 9 แห่ง ที่เหลือเป็น
สหกรณ์ร้านค้า 1 แห่ง และสหกรณ์บริการ 2 แห่ง มีจำนวนสมาชิก ทั้งหมด 44,835 คน มีเงิน
หมุนเวียนในระบบ จำนวน 5,492.886 ล้านบาท แบ่งเป็น เงินให้สมาชิกกู้ จำนวน 2,887.001 ล้าน

บาท เงินรับฝาก จำนวน 518.677 ล้านบาท และธุรกรรมอื่นๆที่ช่วยเหลือสมาชิก คือ การจัดหาสินค้า/อุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นต่อการผลิต การเก็บรวบรวมผลผลิต การแปรรูปผลผลิต และการให้บริการในด้านอื่นๆ จำนวน 2,087.208 ล้านบาท (ตารางที่ 5 และ 6 ภาคผนวก)

จากการกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานสหกรณ์ของ กรมส่งเสริมสหกรณ์ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2545 พบว่า มีสหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 58.50 จำนวน 47 สหกรณ์ โดยสหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์/เครดิตยูเนียน และชุมนุมสหกรณ์ ผ่านเกณฑ์ในระดับ 100 เปอร์เซนต์ ส่วนสหกรณ์การเกษตรผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 55.17 สหกรณ์นิคมผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 60 และสหกรณ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 41.50 โดย สหกรณ์ประมงและสหกรณ์บริการไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (ตารางที่ 7 ภาคผนวก)

5.2 สหกรณ์ภาคประชาชน

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จังหวัดกระบี่มีประชากรทั้งหมดจำนวน 380,697 คน หมู่บ้าน 51 ตำบลและ 8 อำเภอ (ที่ทำการปกครองจังหวัดกระบี่ ปี 2547) มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 206 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54 ของหมู่บ้านทั้งหมด มีสมาชิกรายบุคคลจำนวน 27,125 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ ถือว่ายังน้อยอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรและหมู่บ้านทั้งหมด มีจำนวนเงินสะสม 95,639,066 บาท และให้บริการสินเชื่อเงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 55,356,168 บาทคิดเป็นร้อยละ 58 ของของเงินสะสมทั้งหมดและมีการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ภายนอกเพื่อสภาพคล่องจากธนาคารออมสินและองค์การบริหารส่วนตำบลเพียง 1,290,000 บาท ถือว่ากลุ่มออมทรัพย์ส่วนใหญ่ยังเน้นการออมเงินเป็นหลัก กลุ่มออมทรัพย์มีมากที่สุดในเขตอำเภอเขาพนม จำนวน 39 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 8,416 คน ในอำเภอปลายพระยามีน้อยที่สุด จำนวน 15 กลุ่มและมีสมาชิกรายบุคคลน้อยที่สุดในอำเภอเมืองจำนวน 1,753 คน (ตารางที่ 8 ภาคผนวก)

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่มีโครงการจัดตั้งและพัฒนากระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 60 ของจำนวนหมู่บ้านในท้องที่อำเภอที่มีการจัดตั้งกลุ่มต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนหมู่บ้านประกอบด้วย อำเภอคลองท่อม 22 หมู่บ้าน เหนือคลอง 14 หมู่บ้าน เมืองกระบี่ 14 หมู่บ้าน อ่าวลึก 5 หมู่บ้านและปลายพระยา 3 หมู่บ้าน โดยมีแผนดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2548 ถึง เดือนกันยายน 2549 เพื่อสนองนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาลและจังหวัดกระบี่ ด้วยการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชนและให้กลุ่มออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งตลอดไป

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ ในปี 2548 มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 83 กลุ่ม สมาชิก 3,492 คน แยกเป็นดังนี้

2.1 ลานเทพาลัมน์น้ำมัน จำนวน 7 กลุ่ม สมาชิกทั้งหมด 1,076 คน

2.2 ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยผสม จำนวน 12 กลุ่ม มีสมาชิก 667 คน

2.3 ประเภทอาหารเช่นแปรรูปอาหารทะเล เครื่องแกง แปรรูปผลผลิตการเกษตรและขนมต่างๆ จำนวน 42 กลุ่ม สมาชิก 1,077 คน

2.4 ประเภทที่ไม่ใช่อาหารเช่น ผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม ผ้าปาเต๊ะ จักรสานไม้ไผ่ เตยปาหนัน น้ำดื่ม และร้านค้าชุมชน จำนวน 22 กลุ่ม สมาชิก 672 คน

อำเภอที่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดคืออำเภออ่าวลึก จำนวน 14 กลุ่ม สมาชิก 1,051 คน และอำเภอที่มีกลุ่มน้อยที่สุดคือปลายพระยา มีจำนวน 8 กลุ่ม สมาชิก 230 คน (ตารางที่ 9 ภาคผนวก) นอกจากนั้นยังมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และกลุ่มยุวเกษตรกรนอกโรงเรียน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่กล่าวมานี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ได้เร่งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด เพื่อพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

3. กลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

กลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชนในจังหวัดกระบี่ที่ลงทะเบียนในปี 2547 มีทั้งหมด 168 กลุ่ม โดยแยกเป็นประเภท ดังนี้ (ตารางที่ 10 ภาคผนวก)

3.1 ประเภทอาหารเช่นเครื่องแกง ขนมหาละแมได้รางวัลระดับ 4 ดาว แปรรูปอาหารทะเล แปรรูปผลผลิตการเกษตรและขนมต่างๆ มีทั้งหมด 72 กลุ่ม มีมากที่สุด ในอำเภอเหนือคลองจำนวน 20 กลุ่ม เกาะลิ้นตา 12 กลุ่มและคลองท่อม 11 กลุ่ม ตามลำดับ

3.2 ประเภทเครื่องดื่มน้ำเช่นกาแฟสำเร็จรูป ได้รางวัลระดับ 5 ดาว ชา ไวน์ผลไม้ น้ำผลไม้ น้ำดื่ม รังนกและสารขาว มีทั้งหมด 15 กลุ่ม มีมากที่สุดที่อำเภอเหนือคลอง อ่าวลึกและคลองท่อม จำนวนอำเภอละ 3 กลุ่ม

3.3 ประเภทผ้า เครื่องแต่งกายเช่นผ้าบาติกเป็นผ้าที่มีชื่อของจังหวัดกระบี่ได้รางวัล 5 ดาว ผ้าปาเต๊ะได้รางวัล 4 ดาว เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์จากมุกและกระเป๋ามีทั้งหมดจำนวน 37 กลุ่ม มีมากที่สุดที่อำเภอเมืองจำนวน 10 กลุ่ม เกาะลิ้นตา 6 กลุ่มและเหนือคลอง 5 กลุ่มตามลำดับ

3.4 ประเภทเครื่องใช้ประดับตกแต่ง เช่น ผลิตภัณฑ์จากเตยปาหนันได้รางวัล 4 ดาว ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกประยุกต์ แกะสลักหนังตะลุง กะลามะพร้าว เฟอ์นเจอร์ไม้ ตะกร้า ไม้กวาดดอก อ้อ และดอกไม้ประดิษฐ์ มีกลุ่มทั้งหมด 20 กลุ่ม มีมากที่อำเภอคลองท่อม 6 กลุ่ม อำเภอเมือง 4 กลุ่ม และเขาพนม 4 กลุ่ม

3.5 ประเภทศิลปะประดิษฐ์ของที่ระลึก เช่น เรือหัวโทงจำลอง ได้รางวัล 4 ดาว ผลิตภัณฑ์จากที่ระลึกจากเปลือกหอย ผลิตภัณฑ์จากเตยปาหนัน ดอกไม้ประดิษฐ์ กรอบรูปจากใยสับปะรด และผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว มีทั้งหมด 19 กลุ่ม มีมากที่อำเภอเกาะลันตาจำนวน 7 กลุ่ม เมืองกระบี่ 5 กลุ่ม และเหนือคลอง 4 กลุ่มตามลำดับ

3.6 ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ยา เช่น แชมพูสมุนไพรดอกอัญชัน สบู่เหลว ครีมนวดผม พิมเสนน้ำ การบูรหอม น้ำยาล้างจาน มีทั้งหมด 5 กลุ่ม ที่อำเภอปลายพระยา 2 กลุ่ม เมืองเขาพนมและลำทับ อำเภอละ 1 กลุ่ม

4. กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์จังหวัดกระบี่ มีทั้งหมด 31 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 4,491 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 กลุ่มเกษตรกรทำนา มีจำนวน 13 กลุ่ม สมาชิก 1,971 คน มีกลุ่มมากในอำเภอคลองท่อม 4 กลุ่ม เหนือคลอง 3 กลุ่ม และปลายพระยา 2 กลุ่ม ตามลำดับ

4.2 กลุ่มเกษตรกรทำสวน เช่นสวนปาล์มน้ำมัน ยางพารา มีกลุ่มจำนวนทั้งหมด 15 กลุ่ม สมาชิก 2,393 คน มีกลุ่มมากในอำเภออ่าวลึก 4 กลุ่มและคลองท่อม 4 กลุ่มตามลำดับ

4.3 กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เช่น วัว แพะ และสัตว์น้ำ มีทั้งหมด 3 กลุ่ม สมาชิก 127 คน ในอำเภอเมือง ลำทับและเหนือคลอง อำเภอละหนึ่งกลุ่ม

กลุ่มเกษตรกรนอกจากทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์แล้ว กลุ่มยังให้บริการเงินกู้ จัดหาสินค้า อุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่ายและการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อขาย (ตารางที่ 11 ภาคผนวก)

5.กลุ่มอาชีพ/สตรีสหกรณ์

กลุ่มอาชีพ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์จังหวัดกระบี่ มีทั้งหมด 20 กลุ่ม มีสมาชิกรวม 639 คน โดยแยกเป็นประเภทหลักดังนี้ (ตารางที่ 12 ภาคผนวก)

5.1 ประเภทอาหารเช่นเครื่องแกง ขนมหาละแม แปรรูปอาหารทะเล แปรรูปผลผลิต การเกษตรและขนมต่างๆ มีทั้งหมด 10 กลุ่ม มีสมาชิก 281 คน มีมากที่สุดที่อำเภอปลายพระยาจำนวน 3 กลุ่ม สมาชิก 98 คน

5.2 ประเภทเครื่องคั้นเช่นสุราแซไวน์ผลไม้ ไวน์ผลไม้ มีทั้งหมด 2 กลุ่ม สมาชิก 60 คน ที่อำเภอเหนือคลอง และเขาพนม

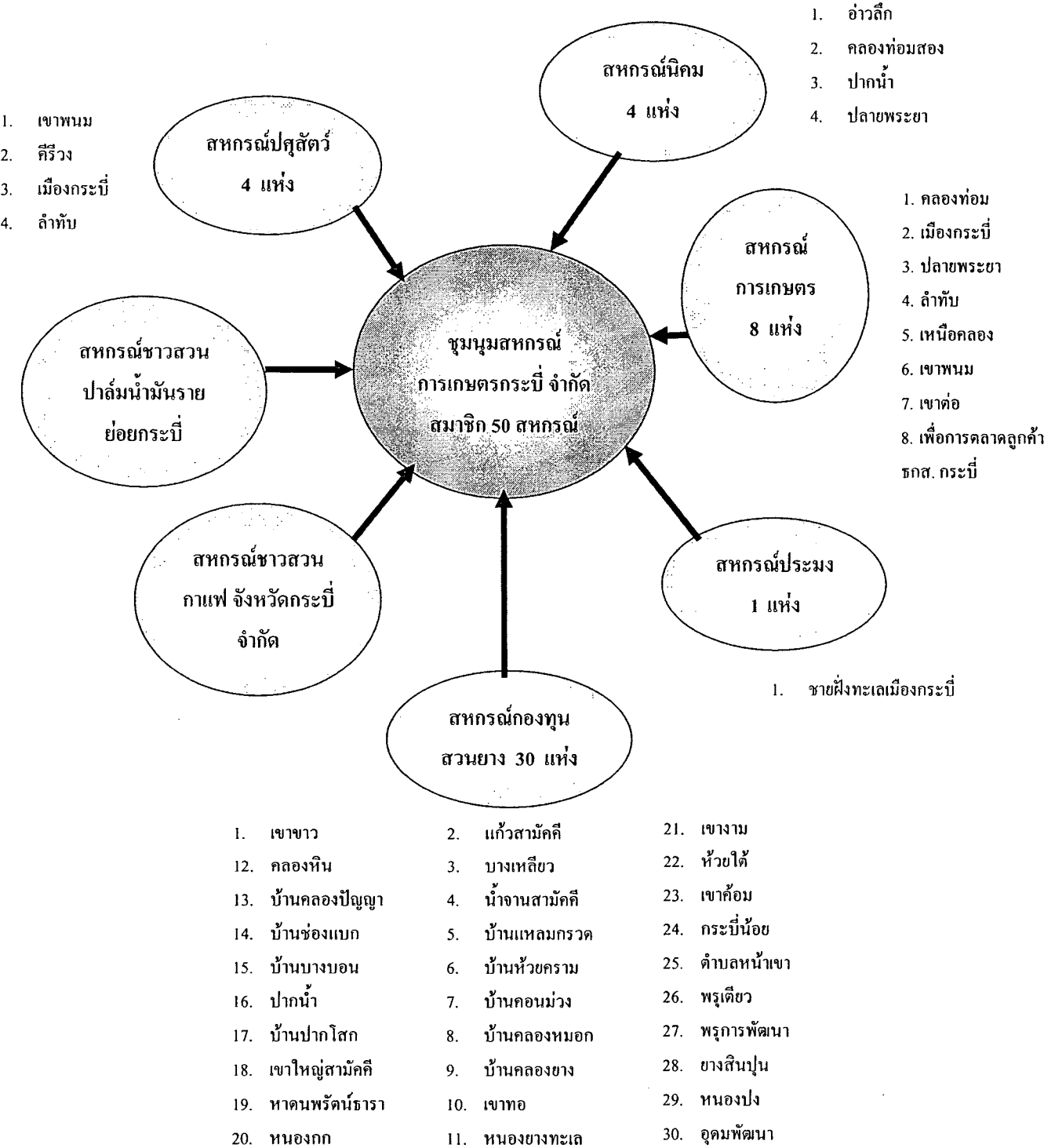
5.3 ประเภทผ้า เครื่องแต่งกายเช่นผ้าบาติกและผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าบาติกมีทั้งหมด 4 กลุ่ม สมาชิก 168 คน ที่อำเภอปลายพระยา 2 กลุ่ม เมืองและเขาพนม

5.4 ประเภทศิลปประติมากรรมของที่ระลึก เช่น ผลิตภัณฑ์จากที่ระลึกจากเปลือกหอย และผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว มี 2 กลุ่มมีสมาชิก 47 คน ที่อำเภอเมืองกระบี่

5.5 ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ยา เช่น พิมเสนน้ำ การบูรหอม มีทั้งหมด 2 กลุ่ม สมาชิก 85 คน ที่อำเภอปลายพระยาและคลองท่อม

6. สถานการณ์เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนและภาคประชาชนก่อนการวิจัย

6.1 เครือข่ายชุมนุมสหกรณ์การเกษตรกระบี่ จำกัด

6.2 เครือข่ายชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่

ความเป็นมาเครือข่าย

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด จดทะเบียนสหกรณ์เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2540 ทุนจดทะเบียน 60,000.- บาท ประกอบด้วยสมาชิก 6 สหกรณ์ ซึ่งเล็งเห็นว่าปัญหาในการจำหน่ายผลปาล์มสดของสมาชิกที่ได้ราคาตกต่ำ เนื่องจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบส่วนใหญ่ในจังหวัดกระบี่จะมีสวนปาล์มของตนเอง ในช่วงที่มีผลผลิตปาล์มมากโรงงานไม่สามารถรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์และเกษตรกรได้ทั้งหมดหรือรับซื้อในราคาต่ำทำให้เกษตรกรรวมตัวเพื่อกดดันให้รัฐบาลเข้ามาแก้ปัญหาการราคาปาล์มแทบทุกปี หรือสหกรณ์ต้องส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดชุมพรและสุราษฎร์ธานี ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งมากขึ้น ทางชุมนุมสหกรณ์จึงเสนอโครงการก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึก เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วงเงิน 270 ล้านบาท ตามแผนโครงการเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างเกษตร (ASPL) เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2543 และคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการเงินกู้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างภาคเกษตร เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2545 เพื่อดำเนินการก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ขนาดกำลังการผลิต 45 ตันทะเล/ชั่วโมง สิ้นสุดโครงการก่อสร้างวันที่ 11 มีนาคม 2547 ปลอดดอกเบี้ยเวลา 20 ปี การชำระคืนปีที่ 3 – ปีที่ 11 ชำระคืนปีละ 15 ล้านบาท และปีที่ 12 – ปีที่ 20 ชำระคืนปีละ 18 ล้านบาท และได้เปิดดำเนินการรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมัน จากสหกรณ์สมาชิกเมื่อเดือนมีนาคม 2547 เป็นต้นมา

การดำเนินงานของเครือข่ายในปัจจุบัน

ชุมนุมชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด มีพื้นที่ดำเนินการ ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จำนวน 104 ไร่ จัดซื้อเพิ่มเติมอีก 79 ไร่ รวม 179 ไร่ ในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึก อำเภ่อ่าวลึก มีระยะเวลาดำเนินการโครงการ 20 ปี (2543-2562) โดยก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม 2 ปี และเริ่มผลิตน้ำมันปาล์มดิบในปีที่ 3 ของโครงการ คือตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา โดยรับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจลานเทพปาล์มน้ำมันต่างๆของอำเภ่อ่าวลึก บริเวณใกล้เคียง และสหกรณ์สมาชิกชุมนุมสหกรณ์ฯ ในเขตจังหวัดกระบี่ และบริเวณใกล้เคียง ประกอบด้วยสมาชิก 16 แห่ง คือ สหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 3 แห่ง คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจานสามัคคี จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองยาง จำกัด สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด สหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด สหกรณ์การเกษตรปลายพระยา จำกัด สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึกจำกัด สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด สหกรณ์การเกษตรเขาต่อ จำกัด สหกรณ์การเกษตรวังวิเศษ จำกัด จังหวัดตรัง และสหกรณ์การเกษตรปาล์มน้ำมันวัฒนา จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี สหกรณ์นิคม จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์นิคมอ่าวลึก สหกรณ์นิคมปลายพระยา สหกรณ์นิคมปากน้ำ

สหกรณ์นิคมคลองท่อม และสหกรณ์นิคมท่าแซะ จังหวัดชุมพร โดยปริมาณรับซื้อเป็นผลปาล์มสดปี ละ 250,800 ตัน และผลิตน้ำมันปาล์มดิบ CPO ได้ปีละ 42,636 ตัน กำหนดราคาซื้อผลปาล์ม ทะลายสด ตามมาตรฐานตลาด ณ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมนุมสหกรณ์ฯ จากราคาซื้อผล ปาล์มน้ำมันทั้งทะลาย น้ำหนักมากกว่า 15 กิโลกรัมขึ้นไปของชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมัน กระบี่ จำกัดเปรียบเทียบกับในเดือนกรกฎาคม 2549 พบว่า บริษัทยูนิวาณิชน้ำมันปาล์ม จำกัด จังหวัด กระบี่ ราคาซื้อเฉลี่ย 2.543 บาทต่อกิโลกรัม บริษัทแสงศรีน้ำมันปาล์ม จำกัด อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ราคาซื้อเฉลี่ย 2.514 บาทต่อกิโลกรัมซึ่งเท่ากับ บริษัทชุมพรอุตสาหกรรม น้ำมันปาล์ม จำกัด(มหาชน) จังหวัดชุมพร และชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ ราคาซื้อ เฉลี่ย 2.607 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร : 2549) และชำระเงินค่าสินค้า ภายใน 7 วัน

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์

- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน/ไขมัน
- สินทรัพย์ 182 ล้านบาท
- ลานเท (1) 1,500 ตัน
- โรงงานแปรรูปขนาดใหญ่ 45/90 ตันทะลาย/ชั่วโมง
- บริการเงินฝากและเงินให้สมาชิกกู้
- การรวบรวมผลผลิต

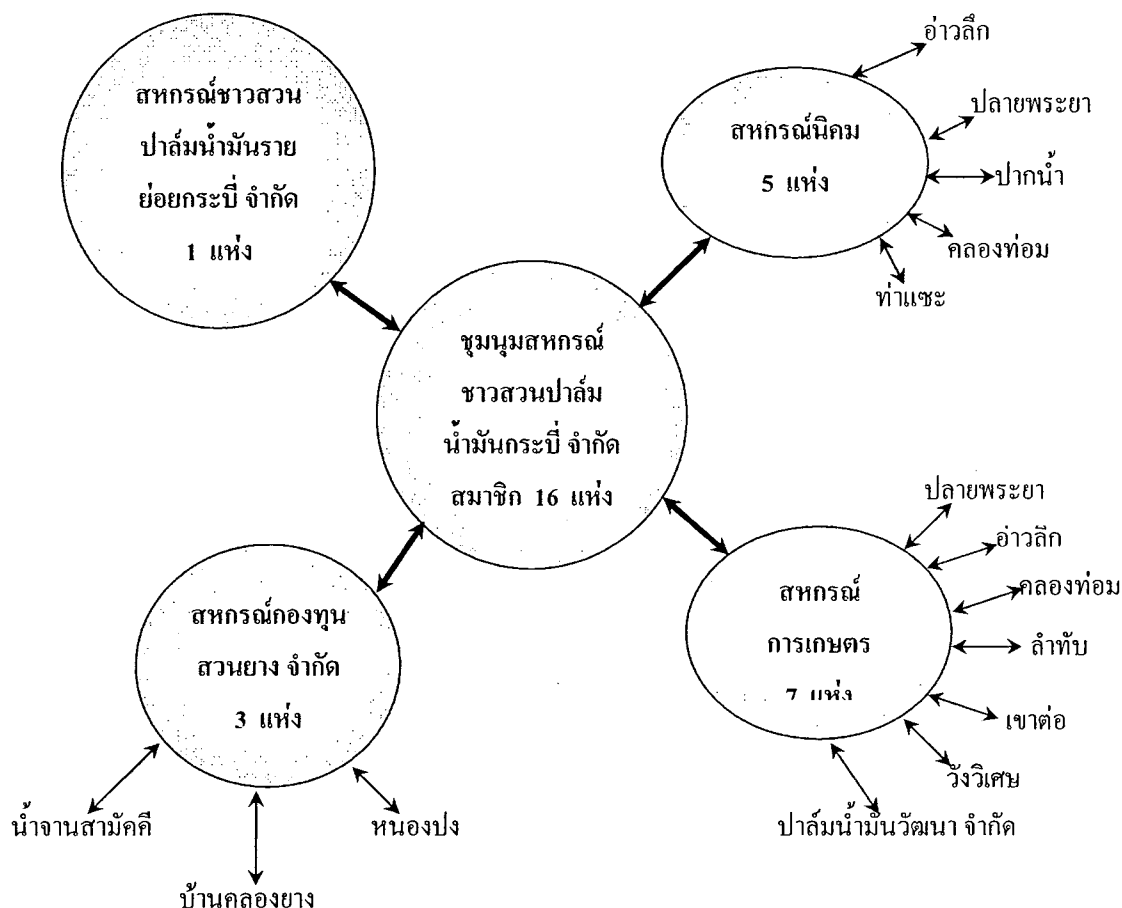
จุดแข็ง

- มีเงินสนับสนุนการสร้าง จำนวน 270 ล้าน
- ผู้รวบรวมผลผลิตเพื่อแปรรูป จำนวน 25 ล้าน
- โครงการ ASPL (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตลาดรองรับ ผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับเกษตรกรและสร้างมูลค่าเพิ่มของ ผลผลิตน้ำมันที่จะทำให้เกษตรกรมี รายได้มั่นคงจากการประกอบอาชีพปลูกปาล์มน้ำมันและพุงราคาปาล์มน้ำมัน ให้สูงขึ้น อีกทั้งเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในระบบสหกรณ์ให้มีความมั่นคงอย่างถาวรและเป็นที่ยึด ของเกษตรกร และเพื่อสนับสนุนโครงการต่อเนื่องดำเนินการก่อสร้างโรงงานไบโอแก๊สเพื่อใช้น้ำ เสียจากโรงงานผลิตเป็นกระแสไฟฟ้า สนับสนุนพลังงานทดแทน โครงการไบโอดีเซล โครงการ จำหน่ายเมล็ดพันธุ์และต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี โครงการจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค โครงการ ไฟเบอร์ และโครงการพัฒนาเครื่องระเบิดเชื้อไม้จากต้นปาล์มน้ำมัน ร่วมกับ สกว. และ ภาคเอกชน

โดยมีเป้าหมายเพื่อ มุ่งเน้นหากำไรสูงสุดเพื่อสหกรณ์สมาชิก ไม่สะสมทุนและกำไร ให้สหกรณ์สมาชิกเกิดความมั่งคั่งและมั่นคง จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามหุ้น และปันผลตามส่วนธุรกิจให้กับสหกรณ์สมาชิกและเกษตรกรอย่างเป็นธรรม

6.3 สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด อำเภอปลายพระยา

ประวัติความเป็นมา

ด้วยมติกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน ได้จำแนกที่ดินของรัฐ ที่ ร.1 และ ร.2 ในท้องที่อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ เป็นที่ดินจัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม และมอบให้กรมสหกรณ์ที่ดิน (ปัจจุบันคือกรมส่งเสริมสหกรณ์) รับที่ดินดังกล่าวนี้ไปดำเนินการจัดสรรในรูปของนิคมสหกรณ์ ต่อมาอำเภออ่าวลึก ได้มีประกาศสงวนที่ดินทั้งสองแปลงนี้ เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์อ่าวลึก ตามประกาศ ฉบับที่ 31 กรกฎาคม 2512 และประกาศฉบับที่ 2 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2514 รวมพื้นที่ประมาณ 242,500 ไร่ กรมสหกรณ์ที่ดิน (เดิม) จึงได้ตั้งหน่วยสหกรณ์นิคมอ่าวลึก (ปัจจุบัน

คือ นิคมสหกรณ์อ่าวลึก จำกัด สำนักงานเลขที่ 62 หมู่ที่ 3 ตำบลคีรีวง อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ ท้องที่ดำเนินงานได้แก่ ตำบลปลายพระยา, ตำบลเขาเขน, ตำบลคีรีวง อำเภอปลายพระยา, ตำบลคลองยา, ตำบลอ่าวลึกเหนือ, อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่) เพื่อดำเนินการจนได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖ วันที่ 11 มีนาคม 2515 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 1 เล่มที่ 89 ตอนที่ 39 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2515 เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์อ่าวลึก ซึ่งมีผลใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511

กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยนิคมสหกรณ์อ่าวลึก จึงได้จัดสรรที่ดินดังกล่าวให้แก่ราษฎร และได้แนะนำให้รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์นิคม แต่เนื่องจากพื้นที่ในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึก มีพื้นที่จำนวนมากและมีอาณาเขตกว้างไกล ราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดิน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์นิคม จำนวน 3 สหกรณ์ คือ สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด สหกรณ์นิคมปากน้ำ จำกัด และสหกรณ์นิคมปลายพระยา จำกัด สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด ได้รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 จากนายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2518 และได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน 2518 เป็นต้นมา ซึ่งขณะนั้นมีสมาชิก จำนวน 310 คน โดยดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ คือ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรม พื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงามเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถอยู่ดีกินดี และเพิ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว สหกรณ์จึงได้ดำเนินการเพื่อบริการแก่สมาชิก ดังนี้ คือ การดำเนินธุรกิจ การซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจสินเชื่อ การรับฝากเงิน การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมสวัสดิการและสังคมอื่น ๆ เป็นต้น

การดำเนินการในช่วงแรก สมาชิกจะได้รับการส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมัน ครอบคร้วละไม่เกิน 25 ไร่ ซึ่งเป็นโครงการร่วมระหว่าง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใช้วงเงินกู้ครอบคร้วละไม่เกิน 120,000 บาท โดยสมาชิกจะกู้เงินจาก ธกส. โดยตรง ส่วนในราย ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับการช่วยเหลือจากสหกรณ์ในรูปของเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง การดำเนินงานของสหกรณ์ได้เจริญก้าวหน้าตามลำดับ จนสมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้สูงและแน่นอน มีความเป็นอยู่ดีกว่าราษฎรทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ขณะนี้ มีสมาชิก 3,174 คน ทุนดำเนินงาน จำนวน 28,280,838.73 บาท และสหกรณ์ได้รับรางวัลสหกรณ์ดีเด่น ประเภทสหกรณ์นิคมระดับชาติ โดยได้รับพระราชทานโล่รางวัล เนื่องในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ในปี 2535

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์ดำเนินงานตามแผนงานตามที่ ประชุมใหญ่เป็นผู้กำหนดดังนี้

1. การรับสมาชิก สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด มีสมาชิกเมื่อเริ่มจดทะเบียนสหกรณ์ จำนวน 310 คน และ สหกรณ์ได้พัฒนาเรื่อยมา แลได้รับสมาชิกเพิ่มขึ้นโดยมีเป้าหมายให้ราษฎรที่อยู่ในท้องที่ดำเนินงานของ สหกรณ์ทุกครอบครัวเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกในหลาย ๆ ด้าน และการพัฒนาของสหกรณ์ที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต

2. การระดมทุน ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น และการรับฝากเงินจากสมาชิก สหกรณ์มีนโยบายที่จะให้สมาชิกมีความอดออม จึงมีการรับเงินฝากออมทรัพย์ ซึ่งสมาชิกได้ให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่จะฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าธนาคาร

3. ธุรกิจสหกรณ์ สหกรณ์ได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการสมาชิก คือ วัสดุการเกษตร ซึ่งสหกรณ์ได้บริการสินค้าการเกษตรทุกชนิดตามความต้องการของสมาชิก ปัจจุบันได้รับความนิยชมจากสมาชิกอย่างยิ่ง เนื่องจากสหกรณ์จำหน่ายในราคาต่ำกว่าท้องตลาด การรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกไปจำหน่ายยังโรงงานโดยวิธีซื้อขาด ในราคาเท่ากับราคาที่สหกรณ์รับซื้อซึ่งสหกรณ์จะได้รับค่าตอบแทนจากบริษัท และการให้บริการด้านเงินกู้ คณะกรรมการดำเนินการได้พิจารณาเห็นความจำเป็นและความเดือดร้อนของสมาชิก และพิจารณาความเหมาะสมในอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุดที่สามารถจะทำได้ เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิก ซึ่งปัจจุบันดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์อยู่ในอัตราร้อยละ 10 ต่อปี และให้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อให้สมาชิกซื้อวัสดุการเกษตร ในวงเงินไม่เกิน 90,000 บาทต่อปี พร้อมทั้งให้เงินกู้เพื่อการศึกษาแก่บุตรสมาชิก

4. การส่งเสริมกิจการเพื่อเสริมรายได้ให้ครอบครัวสมาชิก โครงการเยาวชนสหกรณ์เพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพทำผ้าบาติก โครงการทำปุ๋ยหมัก และโครงการเพาะเห็ดฟางจากทะลายปาล์ม

ธุรกิจ

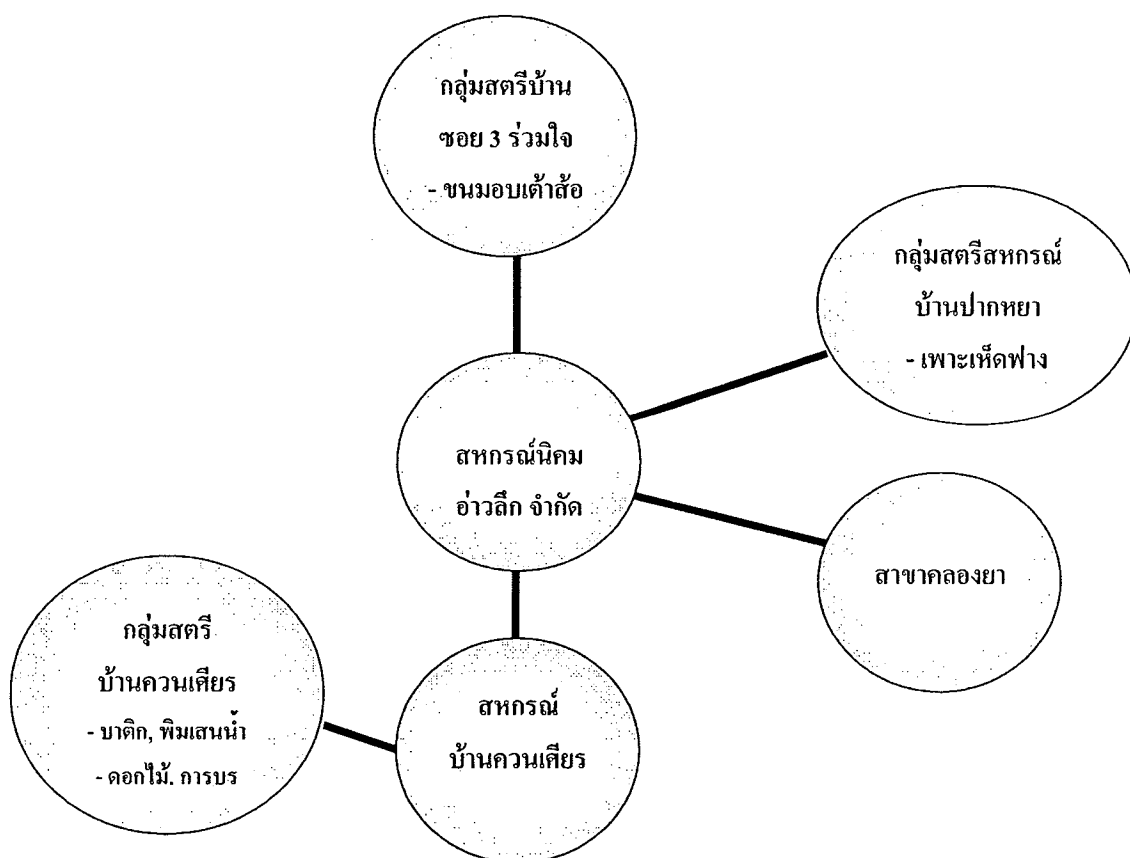
- สินเชื่อ ปี 46	941,643	บาท
- จัดสินค้ามาจำหน่าย	29,223,133	บาท
- รวบรวมผลผลิต	28,281,298	บาท
- สินทรัพย์	64,000,000	บาท

งานโครงการ

- โรงงานขนาดเล็ก สกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก 2 ตันทะลาย/ชั่วโมง ตามพระราชดำริ
- งบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิชัยพัฒนา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์ สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด สามารถดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จความศรัทธา ความรัก ความร่วมมือร่วมแรง จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่คอยดูแลและแนะนำ คณะกรรมการดำเนินการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ และเสียสละเวลาของตนเองเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิก พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือด้วยดีจากกลุ่มสมาชิก ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ฝ่ายจัดการมีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรในการทำงาน รักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ยึดระเบียบความถูกต้องฝ่ายส่งเสริมสหกรณ์ให้ความแนะนำ ดูแลอย่างใกล้ชิด ทุกฝ่ายมีความเข้าใจ มีความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแนวทางที่ถูกต้อง การดำเนินงานมีผลสำเร็จ จนได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นสหกรณ์ดีเด่นระดับภาคใต้ ประจำปี 2541 และปี 2544 และสหกรณ์ดีเด่นประจำปี 2535 และจากการที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริม ให้คำแนะนำแก่สหกรณ์เป็นอย่างดีจากผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์อ่าวลึก สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กระบี่ และอีกหลายหน่วยงาน จนทำให้สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป (สนง.สหกรณ์จังหวัดกระบี่ : 2548)

เครือข่ายสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด

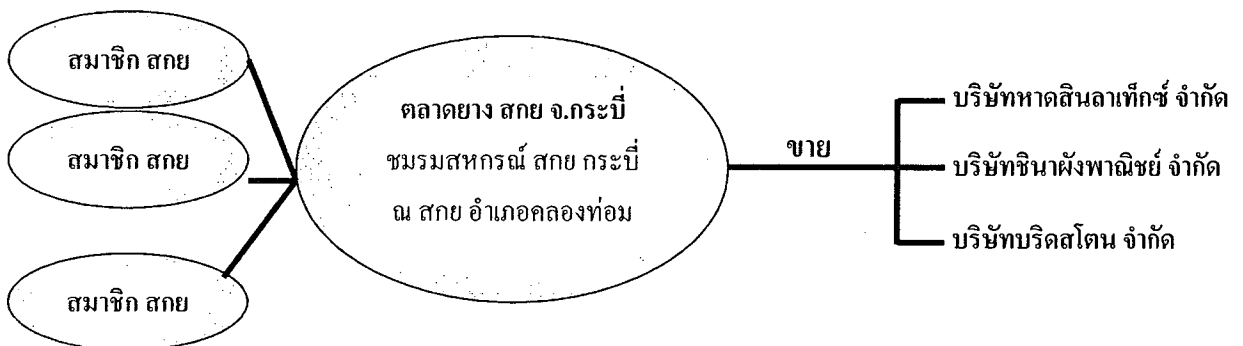
6.4 เครือข่ายสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกระบี่

ประวัติความเป็นมา สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ให้ความช่วยเหลือชาวสวนยาง มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2504 โดยมี ภารกิจเริ่มแรก ได้มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงพันธุ์ยางเก่า ให้เป็นยางพันธุ์ดี ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าเดิม ปรากฏว่า ทำให้ประเทศไทยมีเนื้อที่สวนยาง กว่า 12 ล้านไร่ เป็นผลให้ผลผลิตยางพาราของไทย มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา มีเกษตรกรชาวสวนยางกว่า 6 ล้านคน ผลผลิต 90% ส่งออก ส่วนที่เหลือใช้ในประเทศ ซึ่งเป็นอัตราที่น้อยมาก สืบเนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. 2535 - 2536 ได้เกิดภาวะราคายางตกต่ำอย่างยิ่ง ราคายางแผ่นดิบลดลงอย่างน่าตกใจ เหลือราคาเพียง 12 - 13 บาท/กิโลกรัม ในขณะที่มีการวิเคราะห์ด้านต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบ ในเวลานั้น 17 บาท/กิโลกรัม ด้วยเหตุนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องยางในระยะยาว โดยในคราวประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2536 มีมติให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ดำเนินการก่อสร้างโรงงานผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง / รมควันในปี 2537 จำนวน 300 โรง ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2537 ให้ดำเนินงานก่อสร้างโรงงานผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง / รมควันในปี 2538 จำนวน 400 โรง โดยที่รัฐให้การสนับสนุนงบลงทุน เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารโรงอบ/รมยาง และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต ส่วนเกษตรกรชาวสวนยาง จะต้องขอจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ในรูป “สหกรณ์กองทุนสวนยาง จำกัด” จากหนังสือคำชี้แจงโครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน พ.ศ. 2537 - 2540 ซึ่งจัดทำโดยส่วนพัฒนาการตลาด และโรงรมฝ่ายพัฒนาสวนสงเคราะห์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้กำหนดแนวทางของการพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยาง คือการจัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง จากสหกรณ์เดี่ยว ๆ ให้โตขึ้นเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยางระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศในที่สุด ซึ่งสามารถ ดำเนินการธุรกิจยางพารา ให้ครบวงจรยิ่งขึ้น ตั้งแต่การผลิต จนถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางออกจำหน่าย เมื่อเกิดกิจกรรมดังกล่าวนี้แล้ว ก็หมายถึงความสำเร็จของโครงการอย่างสมบูรณ์ เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งภาคสหกรณ์กองทุนสวนยาง ภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐ และจากแผนวิสาหกิจฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540 - 2544) ของ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มีวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่ง คือการพัฒนาบทบาทขององค์กรเกษตรกร ที่เกี่ยวข้องกับกิจการยางพาราให้เข้มแข็ง

จากแนวทางพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยางดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจึงมีภารกิจ ในการสนับสนุนขุมขุมสหกรณ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย (ชสยท.) ด้านบุคลากร ในการผลิต การแปรรูป ผลผลิตยางที่เกิดจากสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เป็นสมาชิก ในระยะเริ่มแรกของการดำเนินธุรกิจของ ชสยท. รวมทั้งงบประมาณในบางโครงการด้วย เพื่อเป็นพลัง

ขับเคลื่อนให้ ชสยท. บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์ สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์สมาชิก และส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม จนสามารถอยู่ดีกินดี มีสันติสุข ขณะนี้ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ร่วมจัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง ไปแล้วจำนวน 695 สหกรณ์ โดยได้จัดสร้างโรงอบ/รมยาง ขนาดกำลังผลิต 2 ตัน/วัน เพื่อให้สหกรณ์ได้รวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก ซึ่งโดยเฉลี่ย มีประมาณ 100 คน/สหกรณ์ มาผลิตเป็นยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ไว้จำหน่ายให้กับผู้ใช้อย่างต่อไป

ผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์กองทุนสวนยาง ในจังหวัดกระบี่ มีทั้งหมด 39 แห่ง จำนวนสมาชิก 3,950 คน ทุนการดำเนินงานทั้งหมด ประมาณ 360 ล้านบาท แบ่งเป็น เงินรับฝาก 862,086 บาท เงินให้สมาชิกกู้ 763,902 บาท บริการจัดหาสินค้า/อุปกรณ์มาจำหน่ายให้กับสมาชิก ประมาณ 8 ล้านบาท การรวบรวมผลผลิต และการแปรรูปผลผลิต ประมาณ 180 ล้านบาท และ 170 ล้านบาท ตามลำดับ (สนง. สหกรณ์จังหวัดกระบี่ : 2548)

6.5 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดกระบี่

ประวัติความเป็นมา จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมา การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การพัฒนาใหม่ โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา และเป็นผู้ได้รับประโยชน์ หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันในทุกๆด้าน ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคนให้มีความสามารถ ต่อการเสริมสร้างความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการเสริมสร้างจิตสำนึก ความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของชุมชน ด้วยคุณค่าภูมิปัญญาของตนเอง การถือโอกาสประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เสริมสร้างการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้

ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาคม รวมถึงการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานสู่ชุมชน ที่จะนำไปสู่จุดหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแนวคิดดังกล่าว รัฐบาล จึงได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาความยากจนของชาติ ด้วยวิธีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ชี้้น โดยผ่านกลไกของภาครัฐ และกลไกชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ ที่อยู่บนพื้นฐานความต้องการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน

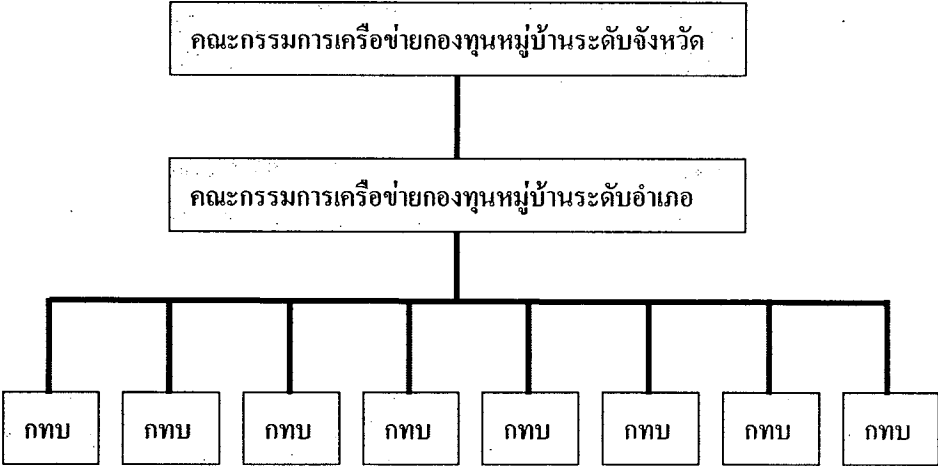
วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินทุน เกิดกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างพัฒนาความคิด เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน รวมทั้งกระตุ้นระบบเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง

แนวทางในการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะการจัดตั้งกองทุน เป็นขั้นตอนเตรียมการ การแปรนโยบายสู่การปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกของชุมชน การจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานตามระเบียบ ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของชุมชน
2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน เน้นถึงการก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุน และสมาชิก เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ อย่างยั่งยืน และเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของกองทุนที่สามารถเชื่อมถึงกัน

ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่มีทั้งหมด 396 กองทุน มีสมาชิกกองทุนจำนวน 54,554 ราย เงินกองทุน 396,000,000 บาท คณะกรรมการกองทุน 5,121 ราย ให้สินเชื่อไปจำนวน 39,850 ราย เป็นเงิน 599,267,880 บาท มีการค้างชำระคืนเงินกู้ 1,731 ราย เป็นเงิน 21,840,840 บาท มีการเพิ่มทุนกองทุนและสัจจะออมทรัพย์ 396 กองทุน เป็นเงิน 72,867,034 บาท มีสมาชิกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติสึนามิ จำนวน 623 ราย เป็นเงิน 6,866,086 บาท (ตารางที่ 13 ภาคผนวก)

6.6 เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม อ.เมือง จ.กระบี่

ความเป็นมาของเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม

เริ่มจากที่ในแต่ละหมู่บ้านจะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของแต่ละหมู่บ้าน และมีกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ไทยอาสาป้องกันชาติ กองทุนเพื่อความมั่นคง กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่าชายเลนและประมงชายฝั่ง เป็นต้น ซึ่งได้แต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมอยู่ก่อนตามที่หน่วยงานผู้จัดตั้งมอบหมาย (ชาวบ้านเรียกถูกจับป็นขึ้นมา) ซึ่งการทำงานมีลักษณะต่างคนต่างคิดต่างทำ มีความสำเร็จบ้าง ที่ล้มเหลวก็มาก ในขณะนั้นได้มีแนวคิดอยู่ 2 แนวคือ คนรุ่นใหม่ของชุมชนที่มีความตื่นตัวเรื่องการเรียนรู้ เป็นกลุ่มที่ผ่านการศึกษาสมัยใหม่ อีกส่วนคือ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดกระบี่ ที่พบว่าเกษตรกรในตำบลเขาครามที่กู้เงิน ธกส. จำนวน 120 ล้านบาท แต่เป็นหนี้ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้สูงถึง 99 ล้านบาท และ ธกส. ได้สำรวจพื้นที่ๆเหมาะสมและมีความพร้อม เพื่อหากระบวนการใหม่ที่จะพัฒนาชุมชน ซึ่งได้ตำบลเขาครามเป็นพื้นที่นำร่อง โดยร่วมกับมูลนิธิหมู่บ้านเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการสนับสนุนให้มีแผนของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาทางด้านอาชีพและสามารถสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในชุมชน ที่จะช่วยแก้ปัญหาของชุมชนได้ ต่อมาเมื่อมีการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ขึ้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขาครามได้มีการรวบรวมแนวคิดของกลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลเขาครามโดยร่วมกับ ธกส. ได้ร่วมกับวิเคราะห์ชุมชนเพื่อจัดทำแผนของชุมชนที่จะให้ชุมชนรู้สึกถึงการสร้างสำนึกต่อชุมชน สร้างคุณค่าและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ตลอดจนเกิดการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เมื่อ ธกส. ได้ร่วมกับองค์กรชุมชน ได้สำรวจสภาพพื้นที่ของตำบลเขาครามแล้ว จึงกำหนดเป็นแผนของชุมชน โดยมีกระบวนการจัดทำแผนของชุมชน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานคนประสานแกน คือให้คนมีความรู้สึกถึงการแก้ปัญหาของชุมชนที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน ให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเวทีทำความเข้าใจในวงกว้างมากขึ้น (การกระตุ้นวิสัยทัศน์)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการเตรียมเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการเก็บข้อมูลซึ่งในการเก็บข้อมูลครั้งแรกได้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริงประมาณ ร้อยละ 60 เนื่องจากชาวบ้านเบื่อบุคคลที่ต้องตอบ เพราะมีการเก็บทุกปี และเข้าใจว่าจะเป็นฐานข้อมูลเพื่อเก็บภาษีเข้า อบต. และข้อมูลที่เก็บไปแล้วก็ไม่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตและครอบครัว

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการสรุปข้อมูลเพื่อ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับของชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน

ขั้นตอนที่ 7 ทำการยกร่างแผนแม่บทจากความจริงของชุมชน

ขั้นตอนที่ 8 การเรียนรู้แผนชุมชนนำเสนอแผนงาน โครงการกิจกรรม วิเคราะห์สรุปเป็นแผนแม่บทชุมชนและเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับชุมชน

ขั้นตอนที่ 9 การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของแผน โดยการบริหารจัดการเรื่องเงินทุนของชุมชนเป็นอันดับแรก อันนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ 6 หมู่บ้าน และมีกลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบลที่ทำหน้าที่จัดการระหว่างกลุ่มออมทรัพย์แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งต่อมากลายเป็นธนาคารชุมชนตำบลเขาคคราม

เมื่อชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนแล้ว ก็เริ่มบริหารจัดการด้านการใช้ทรัพยากร ศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม การพัฒนากลุ่มขึ้นมาหลากหลาย ตามลำดับความสำคัญ และจากต้นทุนที่มีอยู่จริงของชุมชน

การดำเนินงานของเครือข่ายปัจจุบัน

การดำเนินงานของเครือข่ายตำบลเขาคครามในปัจจุบันนั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคครามเป็นแม่ข่าย ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดการองค์กร ด้านงบประมาณบางส่วน การให้คำปรึกษาแก่กลุ่มต่างๆ ในแต่ละเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 เครือข่ายย่อย คือ

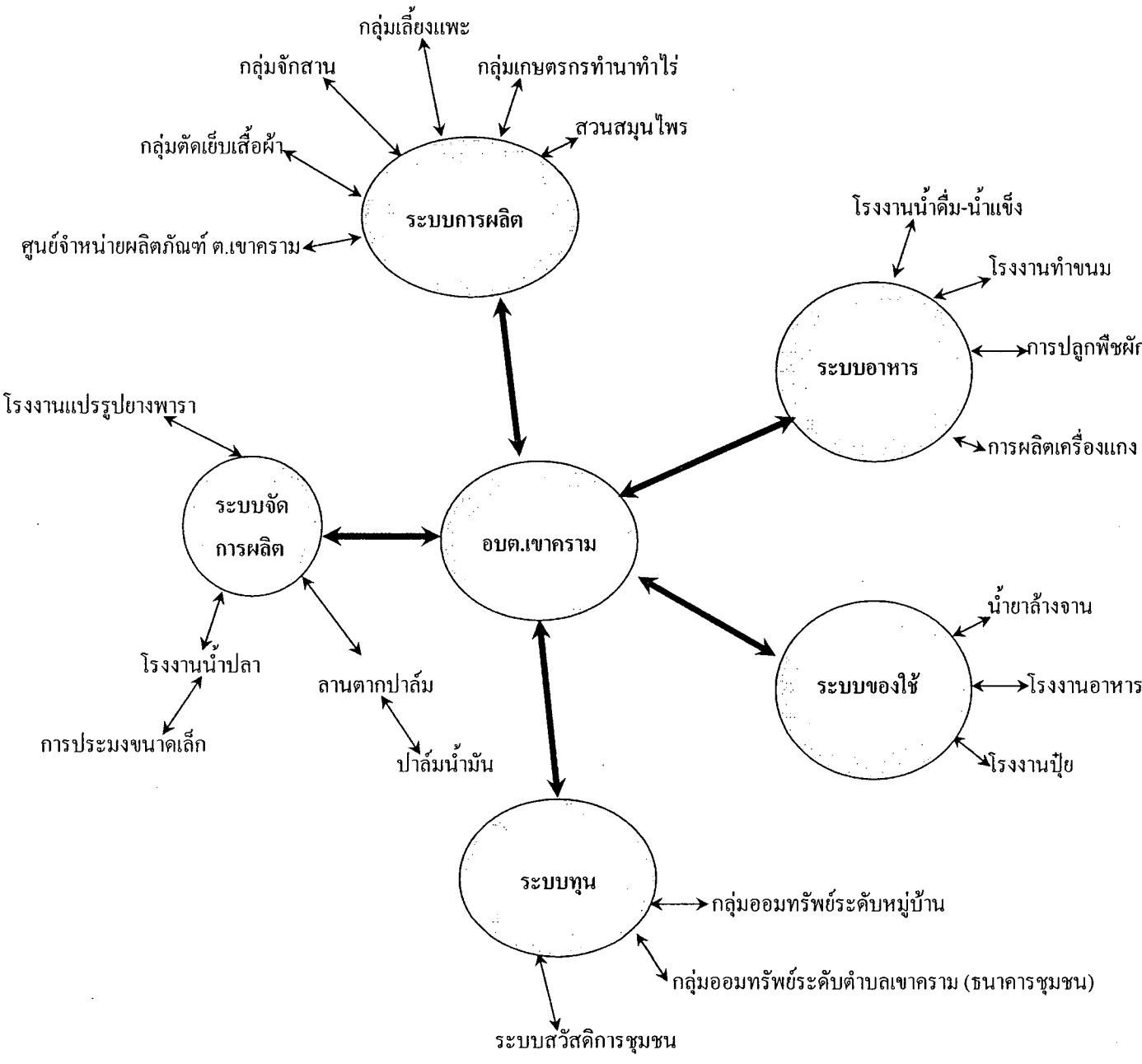
1. เครือข่ายที่เกี่ยวกับระบบการผลิต ได้แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย คือ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ (ร้านค้าชุมชน) ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกลุ่มต่างๆของตำบลเขาคครามและสินค้าที่เป็นต่อสมาชิกในชุมชน กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มจักสาน และกลุ่มเกษตรกร ได้แก่กลุ่มเลี้ยงแพะ กลุ่มทำสวนสมุนไพร กลุ่มเกษตรกรทำนาทำไร่
2. เครือข่ายที่เกี่ยวกับระบบจัดการผลิต ได้แก่ โรงงานแปรรูปยางพารา กลุ่มที่ทำการประมงและแปรรูปเป็นน้ำปลา วิสาหกิจลานเทปาล์มน้ำมัน
3. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบของใช้ ซึ่งมีกลุ่มที่ทำการผลิตน้ำยาล้างจาน โรงงานปุ๋ย โรงงานอาหาร เป็นต้น
4. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบเงินทุน ประกอบด้วยกลุ่มออมทรัพย์ระดับหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบล(ธนาคารชุมชน) และระบบสวัสดิการของชุมชน
5. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบอาหาร ประกอบด้วยโรงงานน้ำดื่ม/น้ำแข็ง โรงงานทำขนม กลุ่มปลูกพืชผัก และกลุ่มผลิตเครื่องแกง เป็นต้น

วัตถุประสงค์/เป้าหมายของเครือข่าย เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน โดยการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน ที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ตลอดจนเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้อย่างยั่งยืนและเป็นระบบ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่ายตำบลเขาคราม

1. สถานที่ตั้งของชุมชน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ อุดมไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ ทะเล ดินมีสภาพดี การแลกเปลี่ยน/เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย-เครือข่าย
2. สายสัมพันธ์เชิงเครือญาติและความหลากหลายของวัฒนธรรม (จีน-พุทธ-มุสลิม) จากการเป็นชุมชนเก่าแก่ สืบเชื้อสายมาจากตระกูลใหญ่ไม่กี่ตระกูล ทำให้มีความสมานฉันท์ ไม่มีความขัดแย้งในด้านเชื้อชาติ ศาสนา
3. แกนนำของชุมชน โดยเฉพาะในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถทำให้แผนงานงบประมาณของ อบต. เชื่อมโยงเข้ากับแผนของชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม

บทที่ 2

บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัดกระบี่

2.1 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลคนจนจดทะเบียนทั้งจังหวัด แบ่งเป็นรายอำเภอและแยกตามประเภทของปัญหา (สย. 1-8) ได้จากศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ของแต่ละ อำเภอ จำนวน 8 อำเภอ ข้อมูลคนจนจดทะเบียน ที่เป็นสมาชิกองค์กรประชาชน ได้จาก การสอบถามข้อมูล กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ และข้อมูลคนจนจดทะเบียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ได้จาก สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดกระบี่ รวบรวม ณ. กรกฎาคม 2549 จำนวน 24 สหกรณ์ คือ

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนม่วง จำกัด	จำนวน 4 คน
2. สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด	จำนวน 23 คน
3. สหกรณ์ออมทรัพย์ 15 พัน 1 จำกัด	จำนวน 2 คน
4. สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด	จำนวน 61 คน
5. สหกรณ์นิคมปลายพระยา จำกัด	จำนวน 76 คน
6. สหกรณ์การเกษตรบ้านเกาะปู จำกัด	จำนวน 1 คน
7. สหกรณ์ประมงกระบี่ จำกัด	จำนวน 1 คน
8. สหกรณ์กองทุนสวนยางเขายาม จำกัด	จำนวน 3 คน
9. สหกรณ์เรือหางยาวบริการตำบลอ่าวนาง จำกัด	จำนวน 3 คน
10. สหกรณ์ประมงชายฝั่งกระบี่ จำกัด	จำนวน 5 คน
11. สหกรณ์กองทุนสวนยางห้วยไต้ จำกัด	จำนวน 1 คน
12. สหกรณ์การเกษตรบ้านแหลมกรวด จำกัด	จำนวน 2 คน
13. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางโสก จำกัด	จำนวน 2 คน
14. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.กระบี่ จำกัด	จำนวน 141 คน
15. สหกรณ์ออมทรัพย์ะกอพะสัอิสลาม จำกัด	จำนวน 4 คน
16. สหกรณ์กองทุนสวนยางปากน้ำ จำกัด	จำนวน 21 คน
17. สหกรณ์นิคมคลองท่อม จำกัด	จำนวน 31 คน
18. สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปง จำกัด	จำนวน 17 คน
19. สหกรณ์กองทุนสวนยางพรุฑ์กาพัฒนา จำกัด	จำนวน 2 คน
20. สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมนรายย่อยกระบี่ จำกัด	จำนวน 8 คน

21. สหกรณ์ออมทรัพย์ต้นมียะฮ์ จำกัด

จำนวน 38 คน
22. สหกรณ์นิคมปากน้ำ จำกัด

จำนวน 68 คน
23. สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด

จำนวน 20 คน
24. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนบ้านท่าคลอง จำกัด

จำนวน 162 คน

และข้อมูลคนจนจดทะเบียนสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการเครือข่าย 32 แห่ง แบ่งออกเป็น เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด จากจำนวน 8 แห่ง เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน จำนวน 9 หมู่บ้าน เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ตำบลนาเหนือ จำนวน 5 หมู่บ้าน เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สีนามิ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง และกลุ่มออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ รวบรวม ณ. เดือนกรกฎาคม 2549

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคนจนจดทะเบียนจังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2548-49

รายการ	จำนวนคนจน จดทะเบียน	ค่าร้อยละ
ประชากรในจังหวัด	89,126	100
ผู้จดทะเบียนคนจนในจังหวัด		
- แบ่งตามพื้นที่อำเภอ		
- อำเภอเมือง	15,547	17.44
- อำเภอคลองท่อม	12,094	13.57
- อำเภออ่าวลึก	10,778	12.09
- อำเภอเขาพนม	8,147	9.14
- อำเภอเหนือคลอง	9,735	10.92
- อำเภอปลายพระยา	11,138	12.48
- อำเภอเกาะลันตา	14,105	15.83
- อำเภอลำทับ	7,593	8.51
- แบ่งตามปัญหาความยากจน		
- ปัญหาที่ดินทำกิน (สย.1)	47, 866	53.71
- ปัญหาคนเร่ร่อน (สย. 2)	37	0.04
- ปัญหาประกอบอาชีพผิดกฎหมาย (สย.3)	90	0.10
- ปัญหา นร./นศ.มีรายได้อาชีพเหมาะสม (สย.4)	1,047	1.17

- ปัญหาการถูกหลอกลวง (สข.5)	270	0.30
- ปัญหาหนี้สิน (สข.6)	20,124	22.58
- ปัญหาที่อยู่อาศัย (สข.7)	15,501	17.38
- ปัญหาอื่นๆ (สข.8)	4,191	4.70
สมาชิกสหกรณ์		
- สหกรณ์จดทะเบียน	696	0.78
- สหกรณ์ภาคประชาชน	-	-
สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมเครือข่ายของโครงการ		
- สหกรณ์จดทะเบียน	466	0.53
- สหกรณ์ภาคประชาชน	251	0.28

ที่มา : ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนอำเภอ

2.2 สรุปรายงานผลการตรวจสอบข้อมูลคนจนจดทะเบียน จังหวัดกระบี่

การกำหนดนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชาติ 3 ประการ คือ ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด และปัญหาคอร์รัปชัน โดยกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน มีเป้าหมายเพื่อขจัดความยากจนของประชาชนให้หมดไปภายในปี พ.ศ. 2551 โดยการเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และขยายโอกาสให้กับประชาชน ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้ 3 ประการ คือ

1. ระดับประเทศเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยจัดที่ดินทำกิน พร้อมสาธารณูปโภคและแหล่งน้ำให้เกษตรกร การรักษาเสถียรภาพด้านราคา โดยการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด ตลอดจนสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมให้แก่แรงงานทั้งในและนอกภาคเกษตร

2. ระดับชุมชน ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการแก้ไขปัญหาบริหารจัดการพัฒนาองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเสริมสร้างขบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

3. ระดับบุคคล ให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเชิงรุกเพื่อให้คนจนได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคและนอกภาคเกษตรที่มั่นคงและมีรายได้เพิ่มขึ้น มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษา การเรียนรู้และแหล่งทุน ได้รับการแก้ปัญหาหนี้สินอย่างเป็นธรรม

โดยการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนของจังหวัดกระบี่ ซึ่งจังหวัดได้จัดระบบงานในองค์กรต่างๆรับผิดชอบ ดังนี้ (แผนภาพ)

1. ระดับจังหวัด จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัด เพื่อทำหน้าที่บูรณาการนโยบายยุทธศาสตร์ในภาพรวมซึ่งมีคณะกรรมการคณะอนุกรรมการและคณะทำงานแก้ไขปัญหาความยากจน คือ

1.1 คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ จังหวัด

1.2 คณะอนุกรรมการจัดการรวนแค้น

1.3 คณะอนุกรรมการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และขยายโอกาสคนยากจนด้าน เกษตรกรรม

1.4 คณะอนุกรรมการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และขยายโอกาสคนยากจนด้าน แรงงานและสวัสดิการสังคม

1.5 คณะอนุกรรมการด้านประชาสัมพันธ์

1.6 คณะอนุกรรมการด้านการแก้ไขปัญหาอื่นๆ

1.7 คณะอนุกรรมการที่อยู่อาศัยคนยากจน

1.8 คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ที่ทำกิน และเอกสารสิทธิ

1.9 คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินคนยากจน

2. ระดับอำเภอ จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนอำเภอ (ศตจ.อ.) เพื่อทำหน้าที่บูรณาการนโยบายยุทธศาสตร์ในภาพรวมระดับอำเภอ

3. ระดับตำบล/เทศบาล ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นในพื้นที่พิจารณาจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ เพื่อเอาชนะความยากจน รับผิดชอบการบูรณาการในระดับตำบล/เทศบาล

4. การจัดทำระบบข้อมูล เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดของ ผู้ลงทะเบียนคนจน

ซึ่งสรุปผลการจดทะเบียนและการช่วยเหลือแบ่งตามเขตการปกครอง (ตารางที่ 14) คือ ผู้จดทะเบียนอำเภอเมืองมากที่สุด จำนวน 15,547 คน คิดเป็นร้อยละ 17.44 ของผู้จดทะเบียนทั้งหมด รองมา อำเภอเกาะลันตา จำนวน 14,105 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.83 ของผู้จดทะเบียนทั้งหมด และอำเภอ ลำทับ มีผู้จดทะเบียนน้อยที่สุด จำนวน 7,593 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.51 และสมาชิกสหกรณ์ที่จดทะเบียนคนจน ตามที่รวบรวมข้อมูลได้ 24 สหกรณ์ จำนวน 696 คน คิดเป็นร้อยละ 0.78 จากผู้จดทะเบียนทั้งหมด จำนวน 89,126 คน เมื่อแบ่งตามประเภทของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ดินทำกิน (สย.1) มีผู้มาลงทะเบียนจำนวน 47,866 ราย ได้รับการช่วยเหลือ 8,166 ราย คิดเป็น ร้อยละ 17.06 ของผู้มาลงทะเบียน ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (สย.6) มีผู้มาลงทะเบียน จำนวน 20,124 ราย ได้รับการช่วยเหลือ 13,580 ราย คิดเป็น ร้อยละ 67.48 ของผู้มาลงทะเบียน และปัญหาคนจนไม่มีที่อยู่อาศัย

(สย.7)) มีผู้มาลงทะเบียน จำนวน 15,501 ราย ได้รับการช่วยเหลือ 4,738 ราย คิดเป็น ร้อยละ 30.57 ของผู้ลงทะเบียน (ตารางที่ 15 ภาคผนวก) และอาชีพของผู้ลงทะเบียน ร้อยละ 44.68 ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 38.59 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 7.64 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 4.95 , 3.82 และ 0.16 ไม่มีอาชีพ , ประกอบอาชีพอื่นๆ และนักเรียน/นักศึกษา ตามลำดับ ส่วน ข้าราชการ/ลูกจ้าง โดยเฉพาะข้าราชการครูคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 0.13 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด สำหรับรายได้ต่อเดือนของผู้ลงทะเบียนคนจน ร้อยละ 42.87 อยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาท โดยที่ อำเภอเมืองรวมเทศบาลเมือง อำเภอคลองท่อม และอำเภอเหนือคลอง มีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 7.87 , 7.51 และ 5.64 ตามลำดับ รายได้ต่อเดือนที่มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนร้อยละ 32.22 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด แบ่งเป็น อำเภอเมืองรวมเทศบาลเมือง ร้อยละ 6.37 อำเภอคลองท่อม ร้อยละ 6.12 และอำเภออ่าวลึก ร้อยละ 3.87 เมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกครัวเรือน พบว่า จำนวน สมาชิกในครัวเรือน 3 – 5 คน มีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 67.42 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนทั้งหมด โดยที่อำเภอเมืองรวมเทศบาลเมือง มีสัดส่วนร้อยละ 13.31 อำเภอคลองท่อมร้อยละ 11.56 และอำเภอ เขาพนม ร้อยละ 8.53 ตามลำดับ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก)

เมื่อพิจารณาจากสาเหตุและความต้องการรับการช่วยเหลือ ของผู้ลงทะเบียน แบ่งตาม ประเภทของปัญหา พบว่า

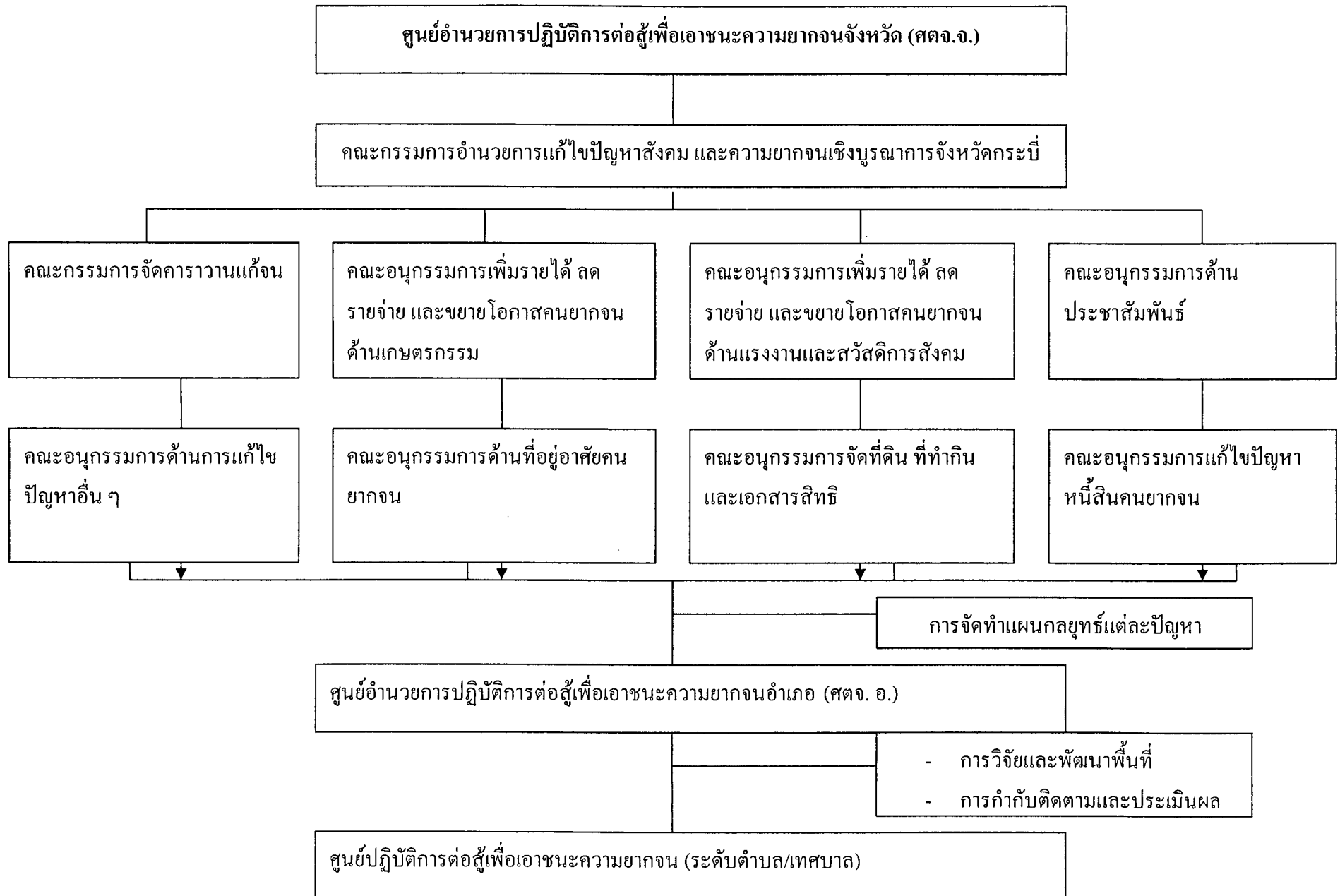
1. ปัญหาที่ดินทำกิน (สย.1) ผู้ลงทะเบียนส่วนใหญ่ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดย รับจ้างทำการเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ 93.22 ในพื้นที่ 5.01-15 ไร่ จำนวน ร้อยละ 57.45 ของผู้ ลงทะเบียนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 68.80 มีพื้นที่ น้อยกว่า 5 ไร่ และเป็นการถือครองที่ดินที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติสูงสุด ร้อยละ 51.29 รองลงมา เป็นที่ดินคมสร้าง ตนเอง และที่ ส.ป.ก. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.24 และ 10.69 ตามลำดับ โดยที่ผู้ลงทะเบียนมีความ ต้องการที่ดินเพิ่ม จำนวน 15 ไร่ขึ้นไป มีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.28 ต้องการที่ดินจำนวน 10-15 ไร่ สัดส่วน ร้อยละ 20.63 ซึ่งเป็นการขอใช้ที่ดินของรัฐ ประเภทป่าสงวนแห่งชาติ และที่ ส.ป.ก. มีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.88 และ 20.47 ตามลำดับ (ตารางที่ 17 ภาคผนวก)

2. ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (สย.6) พบว่า ผู้ลงทะเบียนส่วนใหญ่มีหนี้สิน ช่วงประมาณ 10,001-30,000 บาท มากที่สุด รองลงมา หนี้สินประมาณ 50,001-100,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 22.21 และ 21.44 ของจำนวนหนี้สินทั้งหมด โดยแบ่งเป็น หนี้ในระบบ ร้อยละ 79.44 ซึ่ง หนี้จาก ธ.ก.ส. สัดส่วนร้อยละ 28.53 รองลงมาเป็นหนี้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 23.12 หนี้จากสหกรณ์ ร้อยละ 6.79 ที่เหลือเป็นหนี้จากแหล่งอื่น ส่วนหนี้นอกระบบมีสัดส่วนร้อยละ 20.56 ซึ่งผู้ลงทะเบียน ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ให้มีการขยายเวลาชำระหนี้ ร้อยละ 25.73 หาแหล่งเงินกู้ใหม่ ร้อยละ

21.89 กำหนดระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยและหาอาชีพเสริม ร้อยละ 19.50 และ 19.29 ตามลำดับ (ตารางที่ 18 ภาคผนวก)

3. ปัญหาคนจนเร่ร่อน (สย.2) พบว่า สาเหตุของปัญหามาจากการไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีที่ทำกิน และไม่มีงานทำ มีสัดส่วน ร้อยละ 38.46 , 29.23 และ 15.38 ตามลำดับ โดยวัยของคนเร่ร่อนในช่วงอายุ 31-40 ปี มีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 41.18 รองลงมา ช่วงอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 23.53 ซึ่งผู้ลงทะเบียนต้องการได้รับความช่วยเหลือทางด้านหาที่อยู่อาศัย ต้องการที่ดินทำกิน และช่วยเหลือด้านการเงิน มีสัดส่วนร้อยละ 27.00 , 25.84 และ 14.61 ตามลำดับ (ตารางที่ 19 ภาคผนวก)

4. ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย (สย.6) พบว่า ผู้ลงทะเบียนเคยประกอบอาชีพค้ายาเสพติดและค้าของหนีภาษี มีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 14.29 รองลงมา อาชีพขายหวยใต้ดิน ร้อยละ 13.10 ซึ่งต้องการได้รับความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพใหม่ คือ การเกษตร และค้าขาย ร้อยละ 43.18 และ 26.14 ตามลำดับ (ตารางที่ 20 ภาคผนวก)

5. ปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม (สย.4) พบว่า ผู้ลงทะเบียนมีวุฒิการระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 62.07 มีสัดส่วนสูงสุด โดยต้องการงานด้านการขายสินค้า และธุรการสำนักงาน ร้อยละ 34.55 และ 19.17 ตามลำดับ ซึ่งต้องการค่าตอบแทนต่อเดือน ช่วง 2,001-3,000 บาท ร้อยละ 48.42 (ตารางที่ 23 ภาคผนวก)

6. ปัญหาการถูกหลอกลวง (สย.5) พบว่า ปัญหาเรื่องการกู้ยืมเงิน การซื้อบ้าน/ที่ดิน มีสัดส่วน ร้อยละ 25.19 และ 22.56 โดยที่ผู้ลงทะเบียนต้องการให้ช่วยเหลือทางด้าน เงินชดเชย/เรียกค่าเสียหาย และ ดำเนินการทางกฎหมาย มีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 51.95 และ 30.63 ตามลำดับ (ตารางที่ 24 ภาคผนวก)

7. ปัญหาที่อยู่อาศัย (สย.7) พบว่า สาเหตุที่ผู้ลงทะเบียนไม่มีที่อยู่อาศัย มาจากสาเหตุอื่นๆ เช่น การไม่มีที่ทำกิน มีสัดส่วน ร้อยละ 79.58 การอพยพย้ายที่ทำกิน ร้อยละ 18.61 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด ซึ่งปัจจุบันอาศัยกับญาติพี่น้อง และผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง ร้อยละ 54.19 และ 19.42 ตามลำดับ โดยผู้ลงทะเบียนต้องการได้รับความช่วยเหลือในเรื่อง การซื้อบ้านราคาถูกร้อยละ 51.48 และซื้อที่ดินราคาถูกร้อยละ 41.76 (ตารางที่ 25 ภาคผนวก)

2.3 บทสรุป/ข้อจำกัด

1. ข้อมูลคนจนจดทะเบียนไม่มีความแน่นอนและมีความแตกต่างกันมากสาเหตุเพราะผู้ที่มาจดทะเบียนคนจนเห็นว่ามีการข่มขู่ข่มขืนกว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ และต้องเวลาในการตอบข้อมูลหลายครั้งและรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานของภาครัฐ

2. ผู้ที่จดทะเบียนคนจน โดยส่วนมากจะมีปัญหาในเรื่องที่ดินทำกิน แต่รัฐไม่สามารถหาที่ดินมาให้ได้ เพราะที่ดินมีจำกัด จึงเห็นว่ารัฐไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างจริงจัง

3. จากการสำรวจทะเบียนคนจนก่อนเข้าโครงการครั้งแรก พบว่าจำนวนข้อมูลทะเบียนคนจนมีจำนวนมากกว่า ข้อมูลหลังโครงการ สาเหตุเนื่องจากเริ่มโครงการจดทะเบียนประชาชนยังขาดความชัดเจนในหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนคนจน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจดทะเบียนคนจน ยังไม่มีความจริงจังกับการจัดเก็บข้อมูล ทำให้ข้อมูลที่ได้จากแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกันและไม่ตรงกับความเป็นจริง

5. ข้อมูลจำนวนผู้จดทะเบียนคนจนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ทั้งสหกรณ์จดทะเบียนและสหกรณ์ภาคประชาชน ที่มีจำนวนน้อย สาเหตุเพราะกระบวนการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้จัดเก็บ ซึ่งทำให้สรุปไม่ได้ว่า สัดส่วนที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จดทะเบียนคนจนมีมากน้อยเพียงใด

บทที่ 3

ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย

กระบวนการในการสร้างเครือข่ายของทีมวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ได้วางแผนงานในการทำงานโดยมุ่งเน้นองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

ส่วนแรก คือ การพัฒนาผู้นำกลุ่ม/องค์กรในลักษณะของการสร้างคุณค่าสหกรณ์ให้ตระหนักถึงการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์และวิธีคิดเชิงบูรณาการให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการองค์การ

ส่วนที่สอง คือ การหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบทิศทางงานดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และความพร้อม ตลอดจนศักยภาพของกลุ่มและ

ส่วนที่สาม คือ หนุนเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และเกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การช่วยเหลือระหว่างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งไปสู่กลุ่มที่อ่อนแอ (กระบวนการพี่ช่วยน้อง) เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เท่าเทียมประกอบด้วย

1. ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย มี 3 ระดับ คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ที่จดทะเบียน/กลุ่ม/องค์กรประชาชน ในพื้นที่กระบี่

ขั้นที่ 2 คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพก่อน ทั้งสหกรณ์ที่จดทะเบียน/กลุ่ม/องค์กรประชาชน

ขั้นที่ 3 ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมและศักยภาพ เพื่อพัฒนาเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ซึ่งเครือข่ายที่ได้จะมีการประสานช่วยเหลือกันในทุกด้านทั้งระดับแนวราบและแนวดิ่ง

2. ขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การศึกษาถึงกรอบแนวคิด/สังเคราะห์บทเรียน ของทีมวิจัย 9 จังหวัด โดยทีมประสานงานกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการวิจัย

2. การศึกษาถึงสถานการณ์โดยทั่วไป ในเรื่องของการดำเนินกิจกรรม การเชื่อมโยงที่มีอยู่เดิมของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน ทั้งสหกรณ์ที่จดทะเบียน และสหกรณ์ภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่

3. นำสถานการณ์/ข้อมูลที่ได้รับของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน มาวางแผนในการดำเนินโครงการวิจัย

4. ประชุมชี้แจงกรอบ/แนวทางในการศึกษา ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานของทีมวิจัย ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(ทั้งภาครัฐและเอกชน)

5. จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน/กลุ่ม/องค์กรประชาชน ต่างๆ เพื่อ

- ชี้แจงถึงกรอบแนวคิด ความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย

- ร่วมกันวิเคราะห์ ถึงการดำเนินงาน ศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของของสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรประชาชน

- กำหนดแผนการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรร่วมกัน

6. ตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงาน ลักษณะการรวมตัว การเสียสละของกรรมการ ศักยภาพ ความเป็นสหกรณ์แท้จริง เป็นต้น ของกลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อคัดเลือกกลุ่มที่มีความพร้อม มีศักยภาพ และมีความสนใจเข้าร่วมโครงการก่อน ทั้งกลุ่ม/สหกรณ์/องค์กรภาคประชาชน

7. จัดเวทีเพื่อให้เกิดการหนุนเสริม ในด้านแนวคิด การวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนธุรกิจ ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

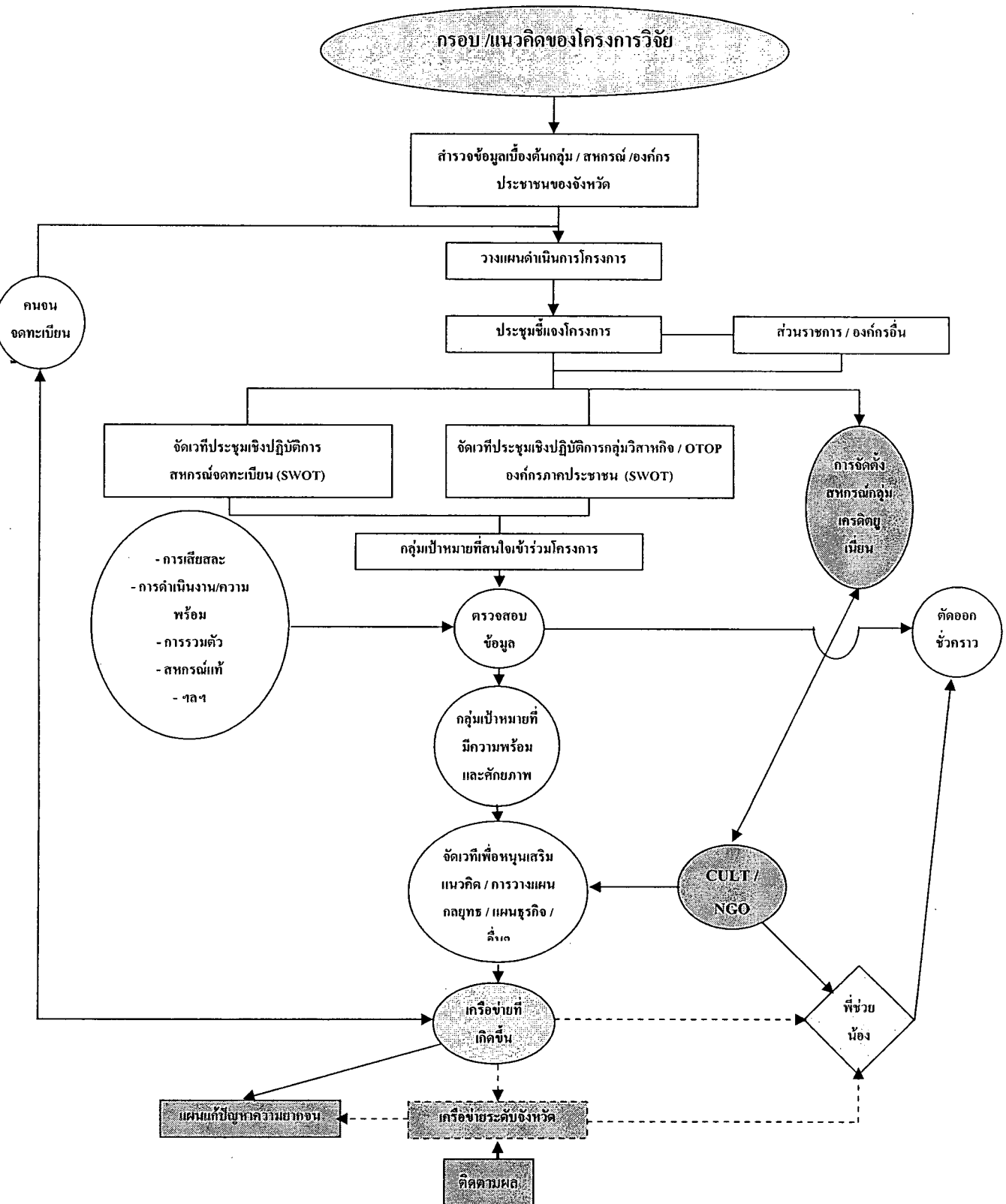
8. เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายพันธมิตร ที่จะหนุนเสริมกันทั้งระบบ (พี่ช่วยน้อง) ที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้

9. การติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่าย

จากผลการดำเนินงานของทีมวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ สามารถสร้างเครือข่ายย่อย ได้ 5 เครือข่าย คือ เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม ได้เน้นศึกษากลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง (ผลิตเครื่องแกง) เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สีนามิ ด้วยวิธีเครดิตยูเนียน และ กรณีศึกษา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และน้ำดื่มเขาใหญ่

ผังการดำเนินงานของการวิจัย

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่

3. ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	25-27 ส.ค. 48	เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการวิจัย การพัฒนาขบวนการสหกรณ์/กลุ่มองค์กร ประชาชนพื้นที่ 36 จังหวัด	500 คน	ห้องสุธรรม อารีกุล อาคาร สารสนเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยมหาวชิ พยาบาลเกษตรศาสตร์	รับรู้แนวทางในการดำเนินการ โครงการวิจัย 9 จังหวัด/กรอบ แนวคิด/แผนการดำเนินงานใน การทำวิจัยในพื้นที่	3 วัน	จัดโดยทีม ประสานงานกลาง
2	31 ส.ค.-1 ก.ย. 48	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัยฯ/ แนวทาง/จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์กับ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กร ชุมชน เพื่อรับทราบข้อมูลของพื้นที่ ซึ่ง จำเป็นต่อการวิจัย ศึกษาการดำเนินงานของเครือข่ายชุมชน เข้มแข็งตำบลเขาคราม	6 คน	สนง.เกษตรจังหวัด/ พัฒนาชุมชนจังหวัด/ สหกรณ์จังหวัด/ ปกครองจังหวัด กระบี่ /ตำบลเขา คราม	หน่วยงานราชการและองค์กร ชุมชนเข้าใจแนวทางใน การศึกษา/วัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัย /ได้รับทราบข้อมูล เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขององค์กรชุมชนในพื้นที่จังหวัด กระบี่	2 วัน	

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	13 ส.ค.48	ร่วมกับ save Andaman เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนในการจัดตั้ง เครดิตยูเนียน โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อย/ อธิบาย/ซักถามข้อสงสัย	30 คน	เกาะ พี พี	ให้ทางผู้นำไปพูดคุยกับ ชาวบ้านที่สนใจและนัดให้มา พูดคุยกันอีกครั้ง	0.5 วัน	ได้แบ่งการทำงาน ออกเป็น 2 ทีม
4	6 ก.ย. 48	ประชุมทีมเพื่อกำหนดกรอบในการทำวิจัย โดยได้แบ่งงานกันทำเป็น 2 ทีม คือทีมที่ ช่วยฟื้นฟูชุมชนด้วยวิธีเครดิตยูเนียน(สนง. ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯสาขา ภาคใต้)และทีมที่ศึกษาถึงองค์กร ประชาชนอื่นๆ	6 คน	ชุมนุมสหกรณ์เครดิต ยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด	รับรู้แนวทางในการทำวิจัย ร่วมกัน/กำหนดกรอบหน้าที่ รับผิดชอบของแต่ละคน	0.5 วัน	ทั้ง 2 ทีม จะ ประสานงานในการลง พื้นที่ซึ่งกันและกันมี ทีมจากชุมนุมสหกรณ์ ฯสำนักงานใหญ่และ สำนักงานสาขาภาคใต้
5	12-14 ก.ย. 48	ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อขอข้อมูลของกลุ่ม/ องค์กรและข้อมูลคนจนจดทะเบียนเพื่อใช้ วางแผนในการเตรียมจัดเวที	ทีมวิจัย 2 คน	สนง.เกษตรจังหวัด/ พัฒนาชุมชน/ปกครอง จังหวัดกระบี่ สนง.สหกรณ์จังหวัด กระบี่	ได้ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มออม ทรัพย์/กลุ่มOTOP/วิสาหกิจ ชุมชน/สหกรณ์ประเภทต่างๆ และข้อมูลคนจนจดทะเบียน กรอบ/หน้าที่รับผิดชอบของแต่ละ หน่วยงาน	3 วัน	

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
6	13 ก.ย. 48	ร่วมกับองค์กร Save Andaman ชี้แจง ขั้นตอนในการจัดตั้งเครดิตยูเนียน วิธีการ เริ่มสะสม ข้อดีของการได้รับสวัสดิการ คุ้มครองเงินกู้-เงินสะสมสำหรับสมาชิก และสวัสดิการอื่นๆของชุมนุมสหกรณ์ฯ การคัดเลือกคณะกรรมการ/การส่งเอกสาร บัญชีและรายละเอียดการเก็บค่าสมัคร สมาชิกแรกเข้าเพื่อเป็นรายได้เริ่มต้น/การ กำหนดชื่อของกลุ่ม เป็นต้น	25 คน	เกาะ พี พี	ชาวบ้านสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียนเกาะ พี พี โดยนัด หมายให้มาออกในวันที่10 ต.ค.	1 วัน	ได้แบ่งการทำงานเป็น 2 ทีม
7	10 -14 ต.ค. 48	ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่ เกี่ยวข้องในการเตรียมจัดเวทีประชุม/ กลุ่มเป้าหมาย/แนวทางในการจัดเวที	ทีมวิจัย 4 คน/ เจ้าหน้าที่รัฐ 9 คน	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยู เนียนแห่งประเทศไทย จำกัด	ได้กลุ่มเป้าหมายที่สนใจสร้าง เครือข่าย	5 วัน	สนง.พัฒนาชุมชน/ สนง.เกษตรจังหวัด/ สนง.สหกรณ์จังหวัด
8	14 ก.ย. 48	ร่วมกับ องค์กร Save Andaman เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนในการจัดตั้ง เครดิตยูเนียน โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อย/ อธิบายวิธีการ ข้อดีข้อเสียของการออม ทรัพย์แบบเครดิตยูเนียน/ซักถามข้อสงสัย	25 คน	กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้ ต. ห้วยน้ำขาว อ.เกาะลัน ตา	กลุ่มยังไม่เคยมีกิจกรรมออม ทรัพย์ ทำให้ไม่เข้าใจระบบการ ออมทรัพย์ นัดให้มาพูดคุยอีก ครั้ง	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมนุม สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
9	10 ต.ค. 48	เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะ พี พี โดยการเปิดรับเงินสะสมจากสมาชิก สอนการลงรายการบัญชีเบื้องต้นให้กับเหรียญกษาปณ์และคณะกรรมการ	178 คน	เกาะ พี พี	ชาวบ้านสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะ พี พี มีเงินสะสมครั้งแรก 3,440 บาท	1 วัน	เกิดจากการรวมตัว/ ดำเนินกิจกรรมด้วยวิธี เครดิตยูเนียนหลัง ประสบภัย Tsunami
10	19 -25 ต.ค. 48	ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเรื่องกลุ่มเป้าหมายที่ร่วม/สถานที่จัดเวที/อาหาร/ตรวจสอบข้อมูลคนจน/ออกหนังสือเชิญ	ทีมวิจัย/ หัวหน้าส่วน ราชการ	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด	ได้กลุ่มเป้าหมายที่สนใจสร้าง เครือข่าย	-	สนง.สหกรณ์จังหวัด ออกหนังสือเชิญ กลุ่มเป้าหมาย
11	22 ต.ค. 48	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนในการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดีข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยูเนียน/ซักถามข้อสงสัยร่วมกับองค์กร Save Andaman	40 คน	บ้านทุ่ง อ.เกาะลันตา	ชาวบ้านสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียน	1 วัน	ทีมงานชุมนุม สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
12	23 ต.ค. 48	อบรมสมาชิกและกรรมการ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์/การออกแบบเครดิตยู เนียน และการช่วยเหลือด้านการประกอบ อาชีพโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบาย วิธีการ ข้อดีข้อเสียของการออมทรัพย์แบบ เครดิตยูเนียน/ซักถามข้อสงสัย	45 คน	บ้านท่าประดู่ ต.ห้วย น้ำขาว อ.คลองท่อม	แนะนำชาวบ้านในเรื่องการ ออมทรัพย์แบบเครดิตยูเนียน และเรื่องการช่วยเหลือเกี่ยวกับ เงินทุนหมุนเวียนในการซื้อ อุปกรณ์ทำประมง	1 วัน	ร่วมกับ Save Andaman ซึ่งให้การสนับสนุน เครื่องมือทำการประมง แก่ผู้ประสบภัย
13	8 พ.ย. 48	เวทีสัมมนาตัวแทนจากสหกรณ์ประเภท ต่างๆ/ชุมชนสหกรณ์ฯ โดยวิธีการ SWOT และประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน และ สหกรณ์ประเภทอื่นๆ	60 คน	รร.กระบี่ รอยัล จังหวัดกระบี่	ได้แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง เครือข่ายกว้างๆที่จะช่วยเหลือ กันระหว่างสหกรณ์แต่ละ ประเภท	1 วัน	ร่วมกับ สนง.สหกรณ์ จังหวัด
14	9 พ.ย. 48	เวทีสัมมนาตัวแทนจากกองทุนหมู่บ้าน โดยวิธีการ SWOT และรับรู้แนวทางใน การแก้ปัญหาของกองทุน	150 คน	ศาลาประชาคมอำเภอ อ่าวลึก	ได้แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง เครือข่ายกว้างๆที่จะช่วยเหลือ กันและประโยชน์ของการสร้าง เครือข่าย	1 วัน	ร่วมกับ สนง.พัฒนา ชุมชนอำเภออ่าวลึก

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
15	10 พ.ย.48	เวทีสัมมนาตัวแทนจากกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน/กลุ่มออมทรัพย์/OTOP โชน อำเภ เมือง เนือคลอง และเขาพนมโดยใช้ วิธีการ SWOT และประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่ม OTOP	65 คน	ศาลาประชาคมอำเภอ เนือคลอง	ได้แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง เครือข่ายกว้างๆที่จะช่วยเหลือ กันและสร้างเครือข่ายได้อย่าง หลวมๆ	1 วัน	ร่วมกับ สนง.พัฒนา ชุมชน/เกษตรอำเภอ เนือคลอง/เมือง/เขา พนม/สนง.เกษตร จังหวัด
16	11 พ.ย. 48	เวทีสัมมนาตัวแทนจากกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน/กลุ่มออมทรัพย์/OTOP โชนอำเภอ เกาะลันตา คลองท่อม และลำทับ โดยใช้ วิธีการ SWOT และประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่ม OTOP	60 คน	ร้านอาหารวังมังกร อำเภอคลองท่อม	ได้แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง เครือข่ายกว้างๆที่จะช่วยเหลือ กันและสร้างเครือข่ายได้อย่าง หลวมๆ	1 วัน	ร่วมกับ สนง.พัฒนา ชุมชน/เกษตรอำเภอ คลองท่อม/ลำทับ/เกาะ ลันตา/สนง.เกษตร จังหวัด

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
17	4-5 ม.ค.49	ร่วมนำเสนอรายงานความก้าวหน้า โครงการวิจัยของ 36 จังหวัด	60 คน	เค.ยู. โสม มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	รายงานความก้าวหน้า/แผนการ ดำเนินงานระยะที่ 2 ของ โครงการวิจัยระยะปี/ ข้อเสนอแนะของทีม ประสานงานกลาง	2 วัน	
18	24 ม.ค.49	เก็บรายละเอียดการจัดทำบัญชี เพื่อปิด บัญชีสิ้นปีของกลุ่ม จากบัญชีรับ-จ่าย ประจำวัน การัดสมาชิกรายตัว	15 คน	กลุ่มบ้านท่าประดู่ อำเภอคลองท่อม	นำเอกสารบัญชีเพื่อปิดบัญชีสิ้น ปีและสามารถทำงบการเงินสิ้น ปีได้	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขากาได้
19	25 ม.ค.49	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานแบบ เครดิตยูเนียน/ระบบบัญชีที่สามารถ ตรวจสอบได้/เป็นหลักสากล โดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัย	30 คน/ เจ้าหน้าที่ Save Andaman	บ้านเกาะป้อ อำเภอ เกาะลันตา	ชาวบ้านสนใจและจะมาเริ่ม สะสมได้ในเดือน ก.พ. 49 โดยรวมเอากองทุนหมู่บ้านเข้า เป็นระบบเครดิตยูเนียน	1 วัน	ชาวบ้านมีความรู้สึกไม่ ดีต่อการรวมกลุ่มออม ทรัพย์เพราะการ ดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้านที่ผ่านมา

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
20	26 ม.ค.49	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานแบบ เครดิตยูเนียน ร่วมกับ Save Andaman โดย ใช้วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัย และการช่วยเหลือ ด้านอุปกรณ์ประกอบอาชีพ	ผู้นำกลุ่มบ้าน หัวแหลม 1,2 และ3 จำนวน 60 คน	บ้านหัวแหลม 1 อำเภอ เกาะลันตา	ชาวบ้านสนใจและจะมาเริ่ม สะสมได้ในเดือน ก.พ. 49 โดยรวมกลุ่มบ้านหัวแหลม 2 และ3 เข้ากับบ้านหัวแหลม 1 โดยใช้ระบบเครดิตยูเนียน	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
21	27 ม.ค.49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่องระบบบัญชี ของเครดิตยูเนียนเบื้องต้น โดยวิธีการ บรรยาย จากวิทยากร การฝึกหัดทำบัญชี จากแบบฝึกหัด	ผู้นำกลุ่ม และ เจ้าหน้าที่ Save Andaman รวม 20 คน	ศาลาเอนกประสงค์ อำเภอเกาะลันตา	ผู้นำสนใจระบบบัญชีแบบ เครดิตยูเนียน เพราะใช้ระบบ บัญชีที่ง่ายต่อการทำ และ เจ้าหน้าที่ของ Save Andaman เข้าใจ เพื่อความสะดวกในการ ส่งเสริมให้กับกลุ่มต่อไป	1 วัน	การทำบัญชีเครดิตยู เนียนเบื้องต้น เป็นการ อธิบายผังของบัญชี การลงรายการบัญชี ตั้งแต่สมาชิกมาติดต่อ จนถึงปิดบัญชีรับ-จ่าย ประจำวัน
22	30 ม.ค. 49	ประสานงานกับหน่วยงานราชการในการ เตรียมจัดเวทีสัมมนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน/ กลุ่มออมทรัพย์/OTOP	ทีมวิจัย	สนง.พัฒนาชุมชน/ สนง.เกษตรอำเภออ่าว ลึก/ปลายพระยา	กำหนดกรอบ/หน้าที่รับผิดชอบ ของแต่ละหน่วยงาน	1 วัน	สนง.พัฒนาชุมชนอ่าว ลึกรับผิดชอบด้านการ เตรียมสถานที่/อาหาร กลุ่มเป้าหมาย

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
23	31 ม.ค. 49	เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนด กรอบทิศทางในการดำเนินงานของกลุ่ม เกษตรกรภาคใต้	ทีมวิจัยเข้า ร่วม 5 คน ผู้นำเข้าร่วม 2 คน เจ้าหน้าที่ สนง.เกษตร จังหวัด	รร. ไคมอนด์ พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ทีมวิจัยได้รับรู้กระบวนการ จัดการความรู้เกี่ยวกับการ พัฒนากลุ่มเกษตรกรจากผู้นำ กลุ่มเกษตรกรในภาคใต้	1 วัน	จัดโดยทีม ประสานงานกลาง
24	1 ก.พ. 49	เข้ารายงานความก้าวหน้าของ โครงการวิจัยกับผู้ว่าราชการจังหวัด/ เกษตรจังหวัด/สหกรณ์จังหวัดและ ประชาสัมพันธ์จังหวัด	ทีมวิจัย 5 คน / หัวหน้าส่วน ราชการ	ศาลากลางจังหวัด/ สนง.เกษตรจังหวัด/ สนง.ประชาสัมพันธ์ จังหวัด	หัวหน้าส่วนราชการจังหวัด รับทราบผลการดำเนินงานของ ทีมวิจัยและรับฟังข้อคิดเห็น เพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด	1 วัน	
25	2 ก.พ. 49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มออมทรัพย์ใต้ไทย/ กลุ่มผลิตผ้าบาติก ร้านค้าชุมชน วิสาหกิจ ลานเทปาล์มน้ำมันตำบลนาเหนือ /กลุ่ม ผลิตเครื่องแกงบ้านทุ่ง โดยวิธีการ Knowledge Management (KM)	คณะกรรมการ ของกลุ่ม	สนง.กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านใต้ ไทย/กลุ่มบาติก ร้านค้า ชุมชน/ลานเทปาล์ม น้ำมัน/ผลิตเครื่องแกง	รับทราบข้อมูลการดำเนินงาน ของกลุ่มเพื่อนำมากำหนดเป็น แนวทางในการวิจัย และเพื่อ ตรวจเช็คถึงกระบวนการทำงาน ของกลุ่ม (ความเป็นสหกรณ์ แท้)	1 วัน	

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
26	3 ก.พ. 49	เวทีสัมมนาตัวแทนจากกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน/กลุ่มออมทรัพย์/OTOP โชนอำเภอ อ่าวลึก และปลายพระยา โดยใช้วิธีการ SWOT และประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน และกลุ่ม OTOP	50 คน	ศาลาประชาคมอำเภอ อ่าวลึก	ได้แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง เครือข่ายกว้างๆที่จะช่วยเหลือ กันและสร้างเครือข่ายได้อย่าง หลวมๆ	1 วัน	ร่วมกับ สนง.พัฒนา ชุมชน/สนง.เกษตร อำเภออ่าวลึก/ปลาย พระยาและสนง.เกษตร จังหวัด
27	5 ก.พ. 49	เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะ ปอ โดยการเปิดรับเงินสะสมจากสมาชิก สอน การลงรายการบัญชีเบื้องต้นให้กับ ற்றுணிகและคณะกรรมการ เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนบ้าน หัวแหลม โดยการเปิดรับเงินสะสมจาก สมาชิก สอนการลงรายการบัญชีเบื้องต้น ให้กับற்றுณิกและคณะกรรมการ	23 คน 25 คน	เกาะปอ อำเภอเกาะลัน ตา บ้านหัวแหลม อำเภอ เกาะลันตา	ชาวบ้านสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียนเกาะปอ มีเงิน สะสมครั้งแรก 7,500 บาท ชาวบ้านสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียนบ้านหัวแหลม มี เงินสะสมครั้งแรก 7,500 บาท โดยรวมบ้านหัวแหลม 1 2 และ 3 เข้าด้วยกัน	1 วัน	เกิดจากการรวมตัว/ ดำเนินกิจกรรมด้วยวิธี เครดิตยูเนียนหลัง ประสบภัย Tsunami

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
28	20-21 ก.พ.49	ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดการ ความรู้ Knowledge Management (KM)	ทีมวิจัย 5 คน/ ทีมวิจัยอื่น	รร.เอส.ที จังหวัดภูเก็ต	รับรู้แนวทางในการบริหาร ข้อมูล/ การจัดการความรู้	2 วัน	จัดโดยทีม ประสานงานกลาง
29	22 ก.พ.49	ตรวจสอบเอกสารการทำบัญชีกลุ่มเครดิต ยูเนียนทำประดู่ โดยการตรวจเช็คการลง รายการบัญชีรับ-จ่ายระหว่างปี การ์ด สมาชิกรายบุคคล ใบเสร็จรับ-จ่าย	ทีมวิจัย	กลุ่มเครดิตยูเนียนทำ ประดู่ อำเภอคลอง ท่อม	สามารถปิดบัญชีสิ้นปีให้กับ กลุ่มได้	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
30	23 ก.พ.49	ประสานงานเพื่อเตรียมจัดเวทีสัมมนากับ องค์กร Save Andaman	3 คน	สนง.องค์กร Save Andaman	ให้ทางองค์กรประสานงานกับ ผู้นำกลุ่ม/สถานที่/อาหาร ผู้เข้าร่วมสัมมนา	0.5 วัน	
31	24 ก.พ.49	เวทีสัมมนาตัวแทนจากกลุ่มผู้ประสบภัย Tsunami โดยใช้วิธี SWOT เป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่ม ประมงพื้นบ้าน	65 คน	ศาลาประชาคมอำเภอ เกาะลันตา(เก่า)	รับรู้แนวทางและสร้างเครือข่าย ทางด้านประมงพื้นบ้าน/ เครือข่ายทางการเงินโดยจะมี การร่วมประชุมกันอีกครั้งใน วันที่ 29 มี.ค.49 ที่เกาะปอ	1 วัน	ร่วมกับองค์กร Save Andaman

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
32	25 ก.พ.49	เข้าเก็บข้อมูลรายการบัญชีรับ-จ่ายระหว่าง ปี การัดสมาชิกรายบุคคล ใบเสร็จรับ-จ่าย เพื่อปิดบัญชีกลุ่ม ในการปรับโอนบัญชี เป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน เกาะ พีพี จำกัด	5 คน	ที่ทำการกลุ่มเครดิตยู เนียน เกาะ พี พี	เตรียมการปรับโอนจากกลุ่ม เครดิตยูเนียน เป็นสหกรณ์ เครดิตยูเนียน	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
33	5 มี.ค. 49	เข้าร่วมประชุมกรรมการ และประชุมใหญ่ สามัญประจำปี ชี้แจงงบดุล-กำไรขาดทุน ของกลุ่ม แนะนำการวิธีการออมทรัพย์ให้ สมาชิก	60 คน	กลุ่มเครดิตยูเนียนบ้าน ท่าประดู่	กรรมการและสมาชิก เข้าใจการ ออมทรัพย์แบบเครดิตยูเนียน ดี ขึ้นและรับทราบผลการ ดำเนินงานของกลุ่มในรอบปี บัญชี	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
34	6 มี.ค. 49	เข้าร่วมประชุมกรรมการเพื่อชี้แจงงบดุล- กำไรขาดทุน ของกลุ่มและแนะนำเรื่อง การปรับโอนจากกลุ่มเป็นสหกรณ์/โดยนัด ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกในวันที่ 25 มี.ค.49 ที่ศาลา 8 เหลี่ยม เกาะ พี พี	17 คน	สหกรณ์เครดิตยูเนียน เกาะ พี พี จำกัด	กรรมการเข้าใจกระบวนการ ปรับโอนบัญชี ขั้นตอนและ วิธีการปรับโอน จากกลุ่มเครดิต ยูเนียนเป็นสหกรณ์เครดิต ยูเนียน	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
35	24 มี.ค.49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูลผลการ ดำเนินงานและการเชื่อมโยงของเครือข่าย ของ สกก. อ่าวลึก/เครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชน/ออมทรัพย์ตำบลนาเหนือ/ร่วม ประชุมเพื่อแก้ปัญหากลุ่มออมทรัพย์เขา ใหญ่ โดยใช้วิธีการ KM (Knowledge Management)	ทีมวิจัย/ กรรมการ กลุ่ม/องค์การ บริหารส่วน ตำบล	สนง.สกก.อ่าวลึก สนง.ลานเทพาลัม น้ำมันตำบลนาเหนือ สนง.กลุ่มออมทรัพย์ เขาใหญ่	รับทราบข้อมูลการดำเนินงาน ของกลุ่มเพื่อนำมากำหนดเป็น แนวทางในการวิจัย และเพื่อ ตรวจถึงกระบวนการทำงาน ของกลุ่ม (ความเป็นสหกรณ์ แท้)และแนวทางในการ เชื่อมโยงเครือข่ายในอนาคต	1 วัน	
36	25 มี.ค.49	เข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อเตรียมจดทะเบียน สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเกาะ พี พี จำกัด โดย วิธีการดำเนินการจัดประชุม การเลือกตั้ง คณะกรรมการ ผู้สอบกิจการ และ ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้องเรื่องการปรับ โอนบัญชีและการ รับรองงบการเงิน	ทีมวิจัย/ สมาชิก 110 คน	ศาลาแปดเหลี่ยมเกาะ พี พี	สามารถจดทะเบียนเป็น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเกาะ พี พี จำกัด	0.5 วัน	ร่วมกับ สนง.สหกรณ์ จังหวัด/สนง.ตรวจ บัญชีจังหวัด

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
37	26 มี.ค.49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานและการเชื่อมโยงของเครือข่ายของ สกย.หนองปรือ/กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาพรุ อำเภอลำทับ โดยใช้วิธีการ Knowledge Management	ทีมวิจัย/ กรรมการ	สนง.สกย.หนองปรือ/ ที่ทำการกลุ่ม เครื่องแกงบ้านนาพรุ	รับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการวิจัย และเพื่อตรวจถึงกระบวนการทำงานของกลุ่ม (ความเป็นสหกรณ์แท้) และแนวทางในการเชื่อมโยงเครือข่าย	0.5 วัน	ร่วมกับทีม ประสานงานกลาง (อาจารย์สุขุมพร)
38	27 มี.ค.49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานและการเชื่อมโยงของเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์บ้านกอตง/กลุ่มฯบ้านน้ำคำ อำเภอลำทับ โดยใช้วิธีการ Knowledge Management ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน/ปิดบัญชี การสมัครสวัสดิการของ ชุมชนสหกรณ์ฯ กับกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะป้อ อำเภอเกาะลันตา	คณะกรรมการ /สมาชิก 20 คน	ที่ทำการกลุ่ม	รับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการวิจัย และเพื่อตรวจถึงกระบวนการทำงานของกลุ่ม (ความเป็นสหกรณ์แท้) และแนวทางในการเชื่อมโยงเครือข่ายในอนาคต	1 วัน	แบ่งเป็น 2 ทีม/โดย ร่วมกับทีม ประสานงานกลาง (อาจารย์สุขุมพร) ไป เกาะลันตา

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
39	28 มี.ค.49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยกับ สหกรณ์นิคมปากน้ำ/กลุ่มแม่บ้านเพาะเห็ด สหกรณ์นิคมอ่าวลึกโดยใช้วิธีการ Knowledge Management อบรมสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่ม เครดิตยูเนียนบ้านหัวแหลม อำเภอเกาะลัน ตา เพื่อชี้แจงระบบการออมแบบเครดิตยู เนียนให้แก่สมาชิกที่ไม่เข้าใจและและ แนะนำระบบบัญชีให้คณะกรรมการ	ทีมวิจัย/ กรรมการ 50 คน	สนง.สหกรณ์นิคม ปากน้ำ/บ้านประธาน กลุ่ม ศาลาอเนกประสงค์ บ้านหัวแหลม 1	รับทราบข้อมูลการดำเนินงาน ของกลุ่มเพื่อนำมากำหนดเป็น แนวทางในการวิจัย	1 วัน 1 วัน	ได้แบ่งการทำงานเป็น 2 ทีม
40	29 มี.ค. 49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชี้แจงขั้นตอนใน การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการ ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพโดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัยให้กับ กลุ่มประมง พื้นบ้าน บ้านทุ่ง อำเภอเกาะลันตา	25 คน	บ้านประธานกลุ่มบ้าน ทุ่ง	ผู้นำมีความสนใจและจะแจ้งให้ สมาชิกทราบ	1 วัน	ร่วมกับองค์กร Save Andaman

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
41	30 มี.ค.49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนใน การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการ ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพโดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัยให้กับ กลุ่มประมง พื้นบ้าน บ้านหัวหิน อำเภอกะลันตา	40 คน	มัสยิด บ้านหัวหิน	ผู้นำมีความสนใจและจะแจ้งให้ สมาชิกทราบ	1 วัน	ร่วมกับองค์กร Save Andaman
42	5 เม.ย. 49	เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านทุ่ง โดยการเปิดรับเงินสะสมจากสมาชิก สอน การลงรายการบัญชีเบื้องต้นให้กับ เหรียญกฐนและคณะกรรมการ	54 คน	ศาลาเอนกประสงค์ บ้านทุ่ง อำเภอกะลัน ตา	สามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยู เนียนบ้านทุ่ง สมาชิก 54 คน เงินสะสม 14,590 บาท โดยนัด สะสม ทุกวันที่ 15 ของเดือน	1 วัน	ร่วมกับองค์กร Save Andaman
43	14 พ.ค.49	ตรวจเยี่ยม/ติดตามการดำเนินงาน/การจัด สวัสดิการแนะนำเรื่องการประกอบอาชีพ เลี้ยงสัตว์เสริม จากการทำประมง เนื่องจากราคาน้ำมัน สูงขึ้นโดยจะประ สานกับองค์กรไฮเฟอร์ ประเทศเยอรมัน	17 คน	สหกรณ์เครดิตยูเนียน บ้านท่าคลอง อำเภ อกะลันตา	ประสานเรื่องการจัดเวทีและ เรื่องสวัสดิการต่างๆ ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง สหกรณ์/กลุ่มต่างๆ ในวันที่ 16- 17 พ.ค.49	1 วัน	สหกรณ์มีการจัด สวัสดิการคุ้มครอง เงินกู้-เงินสะสมให้ สมาชิก

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
44	16-17 พ.ค.49	จัดเวทีสัมมนาเกี่ยวกับการทำแผนกลยุทธ์ และแนวทางในการทำแผนธุรกิจ โดยการ บรรยายของวิทยากร จาก ชกส. และที่ ปรึกษา รมต.กระทรวงเกษตรฯ (อ.มานิต) และแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มี กิจกรรมทางการเงิน และกลุ่มอาชีพ โดย ใช้วิธี SWOT	30 คน	รร.กระบี่ คริสตัส	ผู้นำได้รับความรู้จากวิทยากร ในเรื่องการทำแผนกลยุทธ์และ การทำแผนธุรกิจ และผู้เข้าร่วม สัมมนาได้ทำแผนร่วมกันใน การเชื่อมโยงเครือข่าย	2 วัน	ได้แผนกลยุทธ์และ แผนธุรกิจร่วมกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ เกี่ยวข้องกับการเงิน และกลุ่มอาชีพ
45	18 พ.ค.49	ตรวจเยี่ยม/ติดตามการดำเนินงานเพื่อ แก้ปัญหาเรื่องกรรมการ นำเงินสะสมของ กลุ่มไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้เงินสค ขาดบัญชี	ทีมวิจัย	ที่ทำการกลุ่มเครดิตยู เนียนบ้านท่าประดู่	นัดประชุมกรรมการอีกครั้ง ใน วันที่ 23 พ.ค.49	0.5 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
46	22 พ.ค. 49	ประสานงานเรื่องการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ผ่านทางกลุ่มเครดิตยูเนียน โดยให้ Save Andaman ให้เงินช่วยเหลือ กลุ่มเรื่องเครื่องมือทำประมง	เจ้าหน้าที่ องค์กร Save Andaman	สนง. Save Andaman	เพื่อให้การช่วยเหลือได้กระจาย ไปยังผู้เดือดร้อนที่ยังไม่ได้รับ การช่วยเหลือ	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
47	23 พ.ค.49	เข้าร่วมประชุมกรรมการแก้ปัญหาเรื่อง กรรมการ นำเงินสะสมของกลุ่มไปใช้ผิด วัตถุประสงค์ ทำให้เงินสดขาดบัญชี	ทีมวิจัย/ กรรมการ 15 คน	ที่ทำการกลุ่มเครดิตยู เนียนบ้านท่าประดู่	โดยให้ทางกรรมการที่นำเงิน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์นำเงินมา คืนกลุ่มภายในสิ้นเดือน พ.ค.	0.5 วัน	ให้กรรมการที่นำเงิน ไปใช้ทำเรื่องยอมรับ สภาพหนี้กับกลุ่ม
48	24 พ.ค.49	ประชุมสมาชิก/กรรมการกลุ่มเครดิตยู เนียนเกาะป่อ อำเภอกะลันตา โดยวิธีการ ชี้แจงหลัก/วิธีการดำเนินงานของเครดิตยู เนียนแก่สมาชิกที่ไม่เข้าใจให้เข้าใจ โดย นัดหมายให้ประชุมทุกวัน 9 คำแรกของ เดือน	50 คน	ที่ทำการกลุ่มเครดิตยู เนียนเกาะป่อ	กรรมการและสมาชิกเข้าใจ หลักวิธีการแบบเครดิตยูเนียน มากขึ้น	1 วัน	ทีมสำนักงานชุมชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯสาขาภาคใต้
49	13 มิ.ย. 49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนใน การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการ ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพโดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัยให้กับ กลุ่มประมง พื้นบ้าน บ้านเกาะป่อ อำเภอกะลันตา	30 คน	ที่ทำการกลุ่มบ้านเกาะ ป่อ อำเภอกะลันตา	ผู้นำเข้าใจระบบเครดิตยูเนียน มากขึ้น	1 วัน	เป็นกลุ่มที่ได้รับการ ช่วยเหลือด้านการ ประกอบอาชีพจาก Save Andaman

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
50	14 มิ.ย. 49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนใน การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการ ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพโดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัยให้กับ กลุ่มประมง พื้นบ้าน บ้านหัวหิน อำเภอกะลันตา	25 คน	ที่ทำการกลุ่มบ้านหัว หิน อำเภอกะลันตา	ผู้นำเข้าใจระบบเครดิตยูเนียน มากขึ้น	1 วัน	เป็นกลุ่มที่ได้รับการ ช่วยเหลือด้านการ ประกอบอาชีพจาก Save Andaman
51	15 มิ.ย. 49	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงขั้นตอนใน การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการ ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพโดยใช้ วิธีการประชุมกลุ่ม/อธิบายวิธีการ ข้อดี ข้อเสียของการออมทรัพย์แบบเครดิตยู เนียน/ซักถามข้อสงสัยให้กับ กลุ่มประมง พื้นบ้าน บ้านหัวน้ำขาว อำเภอกะลันตา	40 คน	ที่ทำการกลุ่มบ้านหัว น้ำขาว อำเภอกะลัน ตา	ผู้นำเข้าใจระบบเครดิตยูเนียน มากขึ้น	1 วัน	เป็นกลุ่มที่ได้รับการ ช่วยเหลือด้านการ ประกอบอาชีพจาก Save Andaman
52	19-20 มิ.ย.49	รับข้อมูลคนจนจดทะเบียนที่ว่าการอำเภอ 8 อำเภอ	ทีมวิจัย	8 อำเภอ	ได้ข้อมูลคนจนจดทะเบียน 8 อำเภอ	2 วัน	จากการประสานให้ ทางอำเภอรวบรวม ข้อมูลให้

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
53	21 มิ.ย. 49	เข้าร่วมประชุมกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เขาใหญ่ เพื่อชี้แจงเรื่องการเก็บข้อมูล ลูกหนี้ของกลุ่ม /ประชุมตัวแทนกลุ่มออม ทรัพย์ หมู่ 1-7 ตำบลนาเหนือ ชี้แจง แนวทางของเครือข่ายการเงินของตำบล และการใช้ระบบบัญชีเดียวกัน เพื่อช่วยต่อ การรวมเครือข่าย	ทีมวิจัย/ กรรมการ	สนง.กลุ่มออมทรัพย์ เขาใหญ่/ศาลา เอนกประสงค์หมู่ 5	ให้กลุ่มรวบรวมข้อมูลลูกหนี้ที่ เป็นหนี้ค้างค้างทั้งหมด/ประสาน กับ อบต. ในการออกหนังสือ เชิญ และกำหนดหน้าที่ รับผิดชอบ	1 วัน	
54	22 มิ.ย. 49	ประสานงานและเก็บข้อมูล เพื่อจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยกับ กรรมการ	ผู้จัดการ/ ประธาน/ทีม วิจัย	ชุมชนสหกรณ์ ชาวสวนปาล์มน้ำมัน	กำหนดวันในการจัดเวทีและ รับทราบข้อมูลของทีมวิจัย	2 ช.ม.	
55	23 มิ.ย. 49	ประสานงานและเก็บข้อมูล เพื่อจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยกับ กรรมการเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิตตำบลเขาดิน	9 คน	สนง.กลุ่มออมทรัพย์ บ้านกอดง	กำหนดวันในการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้/ชี้แจง ประเด็น/ผลได้/เสียของการ เชื่อมโยงเครือข่าย	2 ช.ม.	

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
56	23 ก.ค. 49	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การกำหนดแนวทาง ในการแก้ปัญหาของกลุ่มระหว่าง กรรมการ/สมาชิก/ทีมวิจัย โดยใช้วิธีให้ คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่รับทราบถึงยอดหนี้ ค้างค้างของลูกหนี้ แนวทางในการติดตาม หนี้ โดยขอมติจากที่ประชุมใหญ่	40 คน	สนง.กลุ่มออมทรัพย์ /น้ำคิ้ม ต. เขาใหญ่ อ.อ่าวลึก	สามารถหาแนวทางในการ ปฏิบัติร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ของกลุ่ม โดยให้กรรมการจะมี หนังสือเตือน/และดำเนินคดี เป็นขั้นตอนสุดท้าย	1 วัน	ที่ประชุมสมาชิกให้ กรรมการดำเนินคดีได้ โดยให้ปรึกษากับ ชุมชนสหกรณ์เครดิตยู เนียนเรื่องทนายความ
57	24 ก.ค. 49	จัดอบรมการทำบัญชีเบื้องต้นให้กับ ประธาน/เหรัญญิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต หมู่1-7 ตำบลนาเหนือ โดยวิธีการ บรรยายจากวิทยากร และฝึกปฏิบัติ	14 คน	ศาลาเอนกประสงค์หมู่ 5 ตำบลนาเหนือ	รับรู้แนวทางการจัดทำระบบ บัญชีแบบฟอร์มการลงรายการ รับ-จ่าย การลงบัญชีรับ-จ่าย ประจำวัน และปิดบัญชีสิ้น เดือน โดยใช้ระบบบัญชีของ เครดิตยูเนียน เพื่อช่วยต่อการ รวบรวมเป็นเครือข่ายทาง การเงินของตำบล	1 วัน	ร่วมกับองค์การบริหาร ส่วนตำบลนาเหนือ

ลำดับ ที่	วัน/ เดือน/ ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (จำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
58	25 ก.ค. 49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกรรมการ/ทีม วิจัย แนวทางในการสร้างเครือข่าย พันธมิตร แนวทางในการวางแผน การตลาด โดยวิธี Knowledge Management	15 คน 10 คน	ชุมนุมสหกรณ์ ชาวสวนปาล์ม กลุ่มผลิตเครื่องแกง บ้านทุ่ง ตำบลเขาคราม	รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน/ แนว คิดในการผลิตไบโอดีเซลและ ผลผลิตจากปาล์มแบบครบ วงจรวางแผนกลยุทธ์ด้านการ ผลิต/การตลาดร่วมกันและ ประสานให้เกิดการขยายตลาด ในตำบลเขาดิน	2 ช.ม. 3 ช.ม.	- เพื่อให้กลุ่มสามารถ วางสินค้าได้ในศูนย์ สาธิตการตลาดกลุ่ม ออมทรัพย์ฯ หมู่ 1-9
59	26 ก.ค. 49	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกรรมการ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ฯตำบลเขาดินถึง แนวทางในการสร้างเครือข่ายทางการเงิน ที่เข้มแข็งและขยายแนวคิดเรื่องการสร้าง เครือข่ายด้านธุรกิจของชุมชน เช่นการทำ โรงงานน้ำดื่ม แนวคิดในการลงทุนใน ปื้มน้ำมัน/การศึกษารูปแบบการจัด สวัสดิการชุมชนโดยใช้สหกรณ์เครดิตยู เนียนเป็นแบบอย่าง โดยวิธี KM	25 คน	ห้องประชุมองค์การ บริหารส่วนตำบลเขา ดิน อำเภอเขาพนม	การประสานงานกลุ่มออม ทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ เกี่ยวกับการสร้างโรงงานน้ำดื่ม และแนวทางในการศึกษาดูงาน จากสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ทำ ธุรกิจปื้มน้ำมัน	4 ช.ม.	ร่วมกับอบต.เขาดิน และสนง.พัฒนาชุมชน อำเภอเขาพนม

บทที่ 4

เครือข่ายที่เกิดขึ้นและรูปแบบของเครือข่าย

1. ข้อสรุปจำนวน/รูปแบบของเครือข่าย ที่เป็นผลงานของทีมวิจัย

จากการดำเนินงานของทีมวิจัยในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ที่ผ่านมา สามารถ ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรขั้นต้น ได้ จำนวน 5 เครือข่าย คือ เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม (กลุ่มเครื่องแกงสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง) เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สีนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน และ ภูมิศึกษา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก

โดยที่เครือข่ายที่ทำการศึกษานั้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. เครือข่ายที่ประสบความสำเร็จแล้ว โดยทางทีมวิจัยได้เข้าหนุนเสริมในเรื่องแนวคิด การสร้างพันธมิตร การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ และเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน

2. เครือข่ายที่กำลังประสบความสำเร็จ โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของเครือข่ายหลายปัจจัย เช่นความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การศาสนา การรวมตัวของสมาชิก และกรรมการ(ความเสียสละ) ซึ่งทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมเรื่องแนวคิด การส่งเสริม การจัดอบรมให้ความรู้แก่กรรมการ/สมาชิก ตลอดจนวางระบบการบริหาร/จัดการ เพื่อให้สอดคล้องต่อการรวมเป็นเครือข่ายพันธมิตรในอนาคต คือ เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม (กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง) เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ และเครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สีนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน

3. ภูมิศึกษา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก เป็นภูมิศึกษา ที่ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการบริการ/จัดการ สาเหตุเพราะปัจจัยเสี่ยงทางด้านหนี้ค้ำที่มีสูง ทำให้กลุ่มมีโอกาสล้มได้ง่าย ทางทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมเรื่องการบริหาร/จัดการ และร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างหนี้ค้ำค้ำ ก่อนเป็นเรื่องแรก และจะขยายต่อไปด้านการวางแผนร่วมกัน เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิก การให้บริการ การจัดสวัสดิการและแนวทางในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

จากเครือข่ายที่เกิดขึ้น ทั้ง 3 กลุ่ม เป็นเครือข่ายที่ทีมวิจัย เห็นว่า สามารถพัฒนาให้เกิดการเชื่อมเป็นพันธมิตรของเครือข่ายระดับจังหวัดได้ ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและ

พร้อม ที่จะช่วยเหลือกลุ่ม/องค์กรประชาชนอื่นๆ (ระบบพี่ช่วยน้อง) ได้เข้มแข็งขึ้นได้ในโอกาสต่อไป

2. ความสำคัญ/รายละเอียดของแต่ละเครือข่าย

1. เครือข่ายขุมขุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่

(The Krabi Oil-Palm Farmers Cooperatives Federation Limited)

ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชยืนต้นที่ทนทานต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติมากกว่าพืชอายุสั้นอื่นๆ ลงทุนเพียงครั้งเดียวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน 20 ปี และที่น่าสนใจคือ พื้นที่ปลูกที่เหมาะสมในโลกจะอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 20 องศาเหนือ-ใต้ ส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สองประเทศนี้รวมกันมีพื้นที่ปลูกที่ให้ผลผลิตแล้วจำนวน 37.04 ล้านไร่ และมีผลผลิตน้ำมันปาล์มร้อยละ 83 ส่งออกน้ำมันปาล์มร้อยละ 90 และน้ำมันปาล์มมีส่วนแบ่งการตลาดน้ำมันร้อยละ 48 ของตลาดน้ำมันโลก (น้ำมันพืชและสัตว์) ปาล์มน้ำมันมีศักยภาพอันดับต้นๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากมีต้นทุนต่ำ ผลผลิตต่อพื้นที่สูง ราคาซื้อขายในตลาดไม่สูง เสี่ยงต่อการเสียหายจากภัยธรรมชาติน้อย สามารถผลิตได้ในปริมาณมากเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ปริมาณการผลิตน้ำมันเพื่อการบริโภคและอุปโภคของโลกเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ตามจำนวนที่ปลูกเพิ่มขึ้นและคาดว่าในปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป การผลิตน้ำมันปาล์มและน้ำมันจากเมล็ดใน จะผลิตได้สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำมันที่ผลิตได้จากพืชอื่นและพบว่าน้ำมันปาล์มมีอัตราการขยายตัวการผลิตสูงที่สุด ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อม (eco-friendly crop) เมื่อปลูกปาล์มน้ำมันเป็นระยะเวลายาวนานจะทำให้สภาพนิเวศที่เสียหายไปกลับคืนสู่สภาพธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสามารถสกัดองค์ประกอบจากน้ำมันปาล์ม ได้แก่ กรดไขมันหลายชนิด วิตามินอี และวิตามินเอ นำมาใช้ประโยชน์และใช้เป็นสารตั้งต้นในอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง อุตสาหกรรม Oleo chemical และพลังงานทดแทน รวมทั้งพืชที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคเพราะไม่มีการตัดแต่งพันธุกรรม (GMOs)

การปลูกปาล์มน้ำมัน

1. อายุต้นกล้าที่ใช้ปลูก อายุที่เหมาะสมคือ 10 - 12 เดือน
2. ระยะเวลาปลูกอยู่ช่วงฤดูฝนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญ เดือนพฤษภาคม – มิถุนายน
3. การเตรียมการในเรือนเพาะชำ ก่อนย้ายปลูกให้น้ำต้นกล้าปาล์มก่อนจะนำลงปลูก และพ่นสารเคมีป้องกัน กำจัด โรค-แมลงศัตรูต้นกล้าผิปกดออก
4. หลุมปลูก ขนาดของหลุม 45 x 45 x 35 รูปทางเป็นรูปตัวยู วิธีการขุดหลุมดินชั้นบน และ

ชั้นล่างแยกกัน และตากหลุมประมาณ 10 วัน

5. การขนย้ายต้นปาล์มน้ำมัน ควรใช้รถบรรทุก เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือน และคำนึงถึงควร ระมัดระวัง ในการเคลื่อนย้ายด้วย

6. การปลูกต้นกล้าปาล์มน้ำมัน การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ควรใช้ร็อกฟอสเฟตอัตรา 250 กรัมต่อหลุม ก่อนนำต้นกล้าลงปลูก ควรคลุกเคล้าดินกับปุ๋ย เพื่อป้องกันการสัมผัสของรากโดยตรง ใส่ดินลงไปหลุมโดยใช้ดินชั้นบน ลงไปก่อน และอัดให้แน่นเพื่อป้องกันลมพัดแรง

7. การตรวจแปลงหลังจากปลูก ต้นกล้าจะต้องอยู่ในสภาพเดิม ถ้าตรวจพบควรแก้ไขทันที

8. การปลูกซ่อม ควรทำภายในระยะเวลา 1 เดือน หลังจากปลูก

การปฏิบัติ และบำรุงรักษาสวนปาล์มน้ำมัน

1. การป้องกันและการกำจัดวัชพืชในสวนปาล์มน้ำมัน ในช่วงฤดูแล้ง ไม่ควรกำจัดวัชพืช เพราะทำให้ดินขาดความชุ่มชื้น วัชพืชใบกว้าง วัชพืชใบแคบ

2. การใส่ปุ๋ย ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินเดิม ความต้องการของปาล์มน้ำมันในระยะต่าง ๆ สภาพแวดล้อมลมฟ้าอากาศ ชนิดของปุ๋ยอัตราการใช้

3. การป้องกันกำจัดโรคแมลง ไม่ควรพ่นสารเคมีทันที เมื่อพบศัตรูพืชเพราะนอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายสูงแล้ว ยังทำลายศัตรูธรรมชาติที่เป็นประโยชน์อีกด้วย ควรสังเกตอย่าง เช่น ตัดทางใบที่ 17 ตรวจนับหนอนร่น ถ้าพบมีมากกว่า 5 ตัว ต่อทางใบโดยเฉลี่ย จึงควรป้องกันกำจัดโดยพ่นสารเคมี

4. การตัดช่อดอกในระยะเริ่มการเจริญเติบโต การตัดช่อดอกตัวผู้และตัวเมีย ทั้งในระยะแรก มีผลทำให้ต้นปาล์มเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และมีขนาดใหญ่ เพราะอาหารที่ได้รับจะเสริมส่วนของลำต้น แทนการเลี้ยงช่อดอกและผลผลิต เมื่อถึงระยะให้ผลผลิตที่ต้องการ ผลผลิตจะมีขนาดใหญ่ และสม่ำเสมอ ถ้าไม่ตัดปล่อยทิ้งไว้ไม่เก็บเกี่ยว อาจเป็นแหล่งของเชื้อโรค โดยเฉพาะโรคทะลายเน่าได้

การใส่ปุ๋ยเคมี

1. ระยะเวลา และการแบ่งใส่ ใส่ปุ๋ยเมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ หลีกเลี่ยงการใส่เมื่อแล้งจัด หรือฝนตกหนัก ในปีแรกหลังจากปลูกควรใส่ปุ๋ย 4-5 ครั้ง ตั้งแต่ปีที่ 2 เป็นต้นไป ควรใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง/ปี ช่วงที่เหมาะสมในการใส่คือ ต้นฝน กลางฝน และปลายฝน ตั้งแต่ปีที่ 5 ขึ้นไป อาจพิจารณาใส่ปุ๋ยเพียงปีละ 2 ครั้ง ถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะสมแบ่งใส่ปุ๋ย (ตามอัตราแนะนำ) เมื่อแบ่งใส่ 3 ครั้ง/ปี แนะนำให้ใช้สัดส่วน 50:25:25% สำหรับการใส่ปุ๋ย ต้นฝน กลางฝน และปลายฝน และเมื่อแบ่งใส่ 2 ครั้ง/ปี ใช้สัดส่วน 60:40% ระยะต้นฝนและก่อนปลายฝน ตามลำดับ

ช่วงต้นฝน คือ ประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

ช่วงกลางฝน คือ ประมาณเดือนกรกฎาคม - กันยายน
ช่วงปลายฝน คือ ประมาณเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน

2. วิธีการใส่ปุ๋ย

- 1. ให้ใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) อัตรา 250 กรัม/ต้น รองก้นหลุมตอนปลูก โดยใช้ดินชั้นบนผสมคลุกเคล้ากับ ปุ๋ยหินฟอสเฟตใส่รองก้นหลุมแล้วกลบหลุมให้เต็มด้วยดินชั้นล่าง
- 2. อายุระหว่าง 1-4 ปี ใส่ปุ๋ยภายในวงกลม (รัศมี 1.5-2 เมตร) บริเวณที่กำจัดวัชพืชรอบโคนต้น
- 3. อายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ใส่ปุ๋ยห่างจากโคนต้น 50 ซม. จนถึงบริเวณปลายทางใบ
- 4. การใส่ปุ๋ยควรหว่านให้ทั่วและสม่ำเสมอ บริเวณทรงพุ่มใบรอบโคนต้น, ยกเว้นปุ๋ยหินฟอสเฟต แนะนำให้ ใส่เป็นแนวรอบทรงพุ่ม ภายในรัศมีวงกลมรอบโคนต้น และควรใส่ปุ๋ยหลังจากกำจัดวัชพืชแล้ว

3.อัตราปุ๋ยที่ใช้

อัตราปุ๋ยสำหรับปาล์มน้ำมันโดยทั่ว ๆ ไป ในกรณีที่เกษตรกรไม่สามารถเก็บตัวอย่างใบส่งไปวิเคราะห์ได้ แสดงดังตารางต่อไปนี้

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมัน อายุ 1-4 ปี					
ปีที่	อัตราส่วน ปุ๋ยที่ใช้	สูตร(หรือสูตร ใกล้เคียง)	อัตรา(กก./ ต้น/ปี)	เกีเซอร์ไรท์ อัตรา (กก./ต้น/ปี)	โบแรกซ์อัตรา(กก./ ต้น/ปี)
1	4:3:2	20-15-10	1.5-2	-	-
2	3:3:4	15-15-20	2.5-3	0.3	50
3	2:2:5	12-10-25	3.5-4	0.5	80
4	1:1:3	10-8-30	4.5-5	0.8	80

การใส่ปุ๋ยเดี่ยวของปาล์มอายุ 5 ปีขึ้นไป			
ปุ๋ย	อัตรากก./ต้น/ปี	ข้อควรปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (21-0-0)	2-2.50	ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต และปุ๋ยโพแทสเซียม	อาจสลับกับปุ๋ยยูเรีย 1.00 กก./ ต้น/ปี ในกรณีที่ ปลูกบนดินเหนียว
2. ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0)	1-1.50	คลอไรด์ ควรแบ่งใส่ปี	
3. ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60)	2-2.50	ละ 2-3 ครั้ง ส่วนปุ๋ย	
4. กิเชอร์ไรท์	1-1.50	หินฟอสเฟต กิเชอร์	
5. โบแรกซ์	50-100 กรัม	ไรท์ และ โบแรกซ์ ควรใส่ปี 1 ครั้ง	

วิธีการเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมัน

1.วิธีการเก็บเกี่ยวผลปาล์มสดรวมถึงการรวมผลปาล์มส่งโรงงาน ซึ่งมีขั้นตอนโดยทั่วไปดังนี้

1.1 ตกลงช่องทางลำเลียงระหว่างแถวปาล์มในแต่ละแปลงให้เรียบร้อยสะดวกกับการตัดการลำเลียง และการตรวจสอบทะลายปาล์มที่ตัด แล้วออกสู่แหล่งรวมหรือศูนย์รวมผลปาล์มที่กำหนดขึ้นแต่ละจุดภายในสวน ข้อควรระวังในการตกแต่งช่องทางลำเลียงปาล์ม ก็จะต้องไม่ตัดทางปาล์มออกอีก เพราะถือว่าการตกแต่งทางปาล์มได้กระทำไปตามเทคนิคและขั้นตอนแล้ว หากมีทางใบอันใดกีดขวาง ก็อาจดึงหรือแหวกให้สะดวกในการทำงาน

1.2 สำหรับกองทางใบที่ตัดแล้วอย่าให้กีดขวางทางเดิน หรือปิดกั้นทางระบายน้ำจะทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ระบายน้ำที่ขังตามทางเดิน

1.3 คัดเลือกทะลายปาล์มสุกโดยยึดมาตรฐานจากการดูสีของผล ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง และจำนวนผลสุกที่ร่วงหล่นลงบนดินประมาณ 10-12 ผลให้ถือเป็นผลปาล์มสุกที่ใช้ได้

1.4 หากปรากฏว่าทะลายปาล์มสุกที่จะคัดมีขนาดใหญ่ ที่ติดแน่นกับลำต้นมากไม่สะดวกกับการใช้เสียมแทงเพราะจะทำให้ผลร่วงมาก ก็ใช้มีดขอหรือมีด้ามยาวธรรมดา ตัดชะงักทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายปาล์มก็จะหลุดออกคอต้นปาล์มได้ง่ายขึ้น

1.5 ให้ตัดแต่งหัวทะลายปาล์มที่ตัดออกมาแล้วให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสะดวกในการขนส่ง หรือเมื่อถึงโรงงาน ทางโรงงานก็จะบรรจุลงในถังต้มลูกปาล์มได้สะดวก

1.6 รวบรวมผลปาล์มทั้งที่เป็นทะลายย่อยและลูกร่วงไว้เป็นกองในที่ว่าง โคนต้นเก็บผลปาล์มร่วงใส่ตะกร้าหรือเข่ง กรณีดินปาล์มมีอายุน้อยทางใบปาล์มอาจรบกวน ทำให้เก็บยาก

1.7 รวบรวมผลปาล์มทั้งทะลายสดและผลปาล์มร่วงไปยังศูนย์รวมผลปาล์มในกองย่อย เช่น ในกระเบบรทุกที่ลากด้วยแทรกเตอร์หรือรถไถเดิน

1.8 การเก็บเกี่ยวผลปาล์ม ฝ่ายสวนจะต้องสนับสนุนให้ผู้เก็บเกี่ยวร่วมทำงานกันเป็นทีม ในทีมก็แยกให้เข้าคู่กัน 2 คน คนหนึ่งตัดหรือแทงปาล์มอีกคนเก็บรวบรวมผลปาล์ม

1.9 การเก็บรวบรวมผลปาล์ม พยายามลดจำนวนครั้งในการถ่ายเทย่อย ๆ เมื่อผลปาล์มชำมีบาดแผลปริมาณของกรดไขมันอิสระจะเพิ่มมากขึ้น การส่งปาล์มออกจากสวนควรมีการตรวจสอบลงทะเบียนมีตาข่ายคลุมเพื่อไม่ให้ผลปาล์มร่วงระหว่างทาง

2.มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน

1. จะต้องไม่ตัดผลปาล์มดิบไปขาย เพราะจะถูกตัดราคา
2. จะต้องไม่ปล่อยให้ผลสุกคาต้นเกินไป
3. ต้องเก็บผลปาล์มร่วงบนพื้นให้หมด
4. ต้องไม่ทำให้ผลปาล์มที่เก็บเกี่ยวมีบาดแผล
5. ต้องคัดเลือกทะลายเปล่าหรือเขย่าผลที่มีอยู่น้อยออกแล้วทิ้งทะลายเปล่าไป
6. ตัดขั้วทะลายให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้
7. ต้องทำความสะอาดผลปาล์มที่เปื้อนดิน อย่าให้มีเศษหินดินปน
8. ต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงานโดยไม่ชักช้า

ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมัน มีดังนี้

1. ตัดทะลายปาล์มน้ำมันที่สุกพอดี คือทะลายปาล์มเริ่มมีผลร่วง ไม่ควรตัดทะลายที่ยังดิบอยู่ เพราะในผลปาล์ม ดิบยังมีสภาพเป็นน้ำและแบ่งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะลายที่สุกเกินไปจะมีกรดไขมันอิสระสูง และผลปาล์มสดอาจมีสารบางชนิดอยู่ อาจเป็นอันตรายกับผู้บริโภคได้

2. รอบของการเก็บเกี่ยวในช่วงผลปาล์มออกชุกควรจะอยู่ในช่วง 7-10 วัน
3. ผลปาล์มถูกร่วงที่อยู่บริเวณโคนปาล์มน้ำมัน และที่ค้างในกาบต้นควรเก็บออกมาให้หมด
4. ก้านทะลายควรตัดให้สั้น โดยต้องให้ติดกับทะลาย
5. พยายามให้ทะลายปาล์มชำน้อยที่สุด

การกำหนดคุณภาพของผลปาล์มทั้งทะลายที่มีคุณภาพดี

1. ความสดเป็นผลปาล์มที่ตัดแล้วส่งถึงโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง
2. ความสุกทะลายปาล์มสุกที่มีมาตรฐานคือลูกปาล์มชั้นนอกสุดของทะลายหลุดร่วงจากทะลาย
3. ความสมบูรณ์ ลูกปาล์มเต็มทะลายและเห็นได้ชัดว่าได้รับการดูแลรักษาอย่างดี

4. ความชื้น ไม่มีทะเลาะที่ชื้นและเสียหายอย่างรุนแรง
5. โรค ไม่มีทะเลาะเป็นโรคใด ๆ หรือน้ำเสีย
6. ทะเลาะสัตว์กิน ไม่มีทะเลาะสัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ผลปาล์ม
7. ความสกปรกไม่มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน ทราย ไม่กาบหุ้มทะเลาะเป็นต้น
8. ทะเลาะเปล่า ไม่มีทะเลาะเจือปน
9. ก้านทะเลาะ ความยาวไว้เก็บ 2 นิ้ว

ศัตรูพืชที่สำคัญ ศัตรูปาล์มน้ำมัน หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายให้กับปาล์มน้ำมัน

ชนิดของศัตรูปาล์มน้ำมัน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. ศัตรูศัตรูปาล์มน้ำมัน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1.1. กลุ่มฟันแทะ จะหากินบนพื้นดินหรือบนต้นไม้ เช่น หนูพุกใหญ่ จะมีสีขนด้านท้อง และหลังสีเทาเข้มหนูท้องขาว จะพบมากในสวนปาล์มอายุ 6 ปีขึ้นไป จัดเป็นศัตรูปาล์มน้ำมันที่สำคัญที่สุด มีลักษณะหน้าแหลม ใบหูใหญ่ ตาโต ด้วยยาวเรียว ขนเรียบ ขนท้องสีเทา, น้ำตาลปนเทา และ เม่น มี 2 ชนิด คือ เม่นใหญ่แผงคอยาว เป็นเม่นขนาดใหญ่ หางสั้น ขนปกคลุมตัวด้านหน้า สีน้ำตาลดำ ขนด้านหลังเป็นหนามเปลง ขนสีขาวแกมดำ และเม่นหางพวง หางพวงมีเกล็ดและที่ปลายหางมีขนเป็นพวง

1.2 กลุ่มสัตว์กินแมลง เช่น กระแตธรรมดา เป็นกระแตขนาดใหญ่ มีหางเป็นพวง สีขนจะเปลี่ยนแปลงไปตามอุณหภูมิ ถ้าอุณหภูมิ และความชื้นสูง สีขนจะเป็นสีแดง สดใส ถ้าอุณหภูมิและความชื้นต่ำ สีขนจะเป็นสีเทา หรือเทาน้ำตาล ใบหูเล็กหนาค้ำยหูคน

1.3 กลุ่มสัตว์จำพวกนก จะสร้างความเสียหายโดยกินลูกปาล์ม ความเสียหายเกิดเฉพาะที่และจะเกิดซ้ำที่ เป็นนกตระกูลนกเอี้ยง และนกขุนทอง

- 1.4 กลุ่มสัตว์ป่าอื่น ๆ เช่น หมูป่า เป็นต้น

2. แมลงศัตรูปาล์มน้ำมัน เช่น ค้างคาวลายยอด แมลงต่างๆ เป็นต้น

3. โรคต่างๆ เช่น เชื้อรา เป็นต้น

ประโยชน์จากปาล์มน้ำมัน

ผลปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตน้ำมัน 2 ชนิด คือ น้ำมันปาล์ม (Palm Oil) ได้จากการสกัดเนื้อปาล์ม และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม (Palm Kernel Oil) สกัดจากเมล็ดปาล์ม ในผลปาล์มน้ำมัน 1 ผล จะมีน้ำมันปาล์ม 9 ส่วน และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม 1 ส่วน น้ำมันที่สกัดจากผลปาล์มสดจะมีเบต้าแคโรทีน (Beta-Carotene) โปรวิตามินเอ (Pro Vitamin A) และวิตามินอี (Vitamin E) ในปริมาณสูง น้ำมันปาล์ม ประกอบด้วยกรดไขมันไม่อิ่มตัว และกรดไขมันที่อิ่มตัวในสัดส่วนที่สมดุล และด้วยเหตุที่มีวิตามินอีสูง จึงทำให้น้ำมันปาล์มมีเสถียรภาพสูง สำหรับกรดไขมันไม่อิ่มตัวนั้น ส่วนใหญ่จะ

ประกอบด้วยกรดไขมันไม่อิ่มตัวพันธะเดี่ยว โอลีอิก (mono-unsaturated oleic acid) 40% ขณะที่กรดไขมันอิ่มตัวประกอบด้วย กรดปาล์มเมติก (palmitic acid) 44% และกรดสเตียริก (Stearic acid) 5% ด้วยสัดส่วนของส่วนผสมดังกล่าว ทำให้น้ำมันปาล์มมีคุณสมบัติพิเศษ เหมาะสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารหลายประเภท

คุณสมบัติอีกประการหนึ่งของน้ำมันปาล์มคือ สามารถใช้ผลิตเป็นไขมันพืชที่มีสภาพเป็นของแข็ง (Solid-fat) โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการไฮโดรจีเนชัน (Hydrogenation process) เป็นการหลีกเลี่ยงการก่อตัวของกรดไขมัน ทรานซ์ (Trans fatty acids) ที่เกิดจากกระบวนการซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ คุณสมบัติพิเศษของน้ำมันปาล์มจึงนำไปใช้ในการปรุงอาหารได้หลากหลาย โดยปราศจากโคเลสเตอรอล และเป็นแหล่งพลังงานของร่างกาย นอกจากนี้ยังมีผลพลอยได้จากน้ำมันปาล์ม ในการนำไปเป็นส่วนผสมของเนยเทียม หรือ มาการีน ว่ากันว่า อาหารที่ทอดด้วยน้ำมันปาล์มจะกรอบ อร่อย ให้รสชาติที่แท้จริงของอาหารและเก็บได้นาน ผลพลอยได้อื่นๆ ยังมีอีกมากมาย โดยเฉพาะใช้เป็นส่วนผสมในอุตสาหกรรมผลิต สบู่ ผงซักฟอก เครื่องสำอาง ยา ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน และอุตสาหกรรม น้ำมันปาล์มแดงที่สกัดออกในกระบวนการกลั่น ยังมีปริมาณแคโรทีน สูงถึง 80% และมีวิตามินอีในสัดส่วนที่สูงมาก จากผลการวิจัยพบว่ามีคุณสมบัติในการป้องกันการเหี่ยวของเซลล์ผิวหนัง โรคหัวใจ และโรคมะเร็ง จึงมีการนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เช่น วิตามินแคปซูลสำเร็จรูป อาหารเสริม เครื่องสำอาง เป็นต้น

นอกจากประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ในการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ยังมีวัสดุเหลือใช้จากการสกัดนำมาใช้ประโยชน์ได้แทบจะทุกชนิด ดังนี้

1. ทะลายปาล์ม ใช้คลุมดินในสวนปาล์ม รักษาความชื้น และเพิ่มเนื้อดิน นำมาใช้เพาะเห็ด และข้อมูลจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มระบุว่า มีความเป็นไปได้ในการใช้เป็นเชื้อเพลิงในหม้อไอน้ำ เนื่องจากมีความร้อนสูง

2. เส้นใยแห้ง ใช้เป็นเชื้อเพลิงในหม้อไอน้ำ

3. กะลา ใช้ผสมกับเส้นใย เป็นเชื้อเพลิงในหม้อไอน้ำ ซึ่งปัจจุบันโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มใช้เป็นแหล่งพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในโรงงาน นำมาผลิตถ่านกัมมันต์ (Activated Carbon) ใช้ในการกรองน้ำ และของเสีย หรือนำมาใช้ปลูกต้นไม้ เช่น กล้วยไม้ หรือ ใช้ซ่อมหัวถนนก็ได้เพราะแข็งแรงมาก

4. น้ำเสีย ใช้รดน้ำในสวนปาล์ม เนื่องจากมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง หรือใช้ผลิตก๊าซมีเทน ใช้หุงต้ม โดยผ่านกระบวนการก๊าซชีวภาพ (Bio GAS)

5. กากของเสีย ใช้ทำปุ๋ย

1. ความเป็นมาเครือข่าย

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด จดทะเบียนสหกรณ์เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2540 ทุนจดทะเบียน 60,000.- บาท ประกอบด้วยสมาชิก 6 สหกรณ์ ซึ่งเล็งเห็นว่าปัญหาในการจำหน่ายผลปาล์มสดของสมาชิกที่ได้ราคาตกต่ำ เนื่องจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบส่วนใหญ่ในจังหวัดกระบี่จะมีสวนปาล์มของตนเอง ในช่วงที่มีผลผลิตปาล์มมากโรงงานไม่สามารถรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์และเกษตรกรได้ทั้งหมดหรือรับซื้อในราคาต่ำทำให้เกษตรกรรวมตัวเพื่อกดดันให้รัฐบาลเข้ามาแก้ปัญหาราคาปาล์มแทบทุกปี หรือสหกรณ์ต้องส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดชุมพรและสุราษฎร์ธานี ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งมากขึ้น ทางชุมนุมสหกรณ์จึงเสนอโครงการก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึก เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วงเงิน 270 ล้านบาท ตามแผนโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างเกษตร (ASPL) เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2543 และคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2545 เพื่อดำเนินการก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ขนาดกำลังการผลิต 45 ตันทะเล/ชั่วโมง สิ้นสุดโครงการก่อสร้างวันที่ 11 มีนาคม 2547 ปลอดดอกเบี้ยเวลา 20 ปี การชำระคืนปีที่ 3 – ปีที่ 11 ชำระคืนปีละ 15 ล้านบาท และปีที่ 12 – ปีที่ 20 ชำระคืนปีละ 18 ล้านบาท และได้เปิดดำเนินการรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมัน จากสหกรณ์สมาชิกเมื่อเดือนมีนาคม 2547 เป็นต้นมา

ด้วยปัจจุบันราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภาวะน้ำมันแพงที่เกิดขึ้น เพราะไทยได้นำเข้าน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปมีมูลค่ากว่าปีละห้าแสนล้านบาท ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคเริ่มขยับขึ้นตามต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าวทางภาครัฐและเอกชนพยายามหาแหล่งพลังงานเชื้อเพลิง โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ภายในประเทศมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงทดแทน รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังงานทดแทนเป็นวาระแห่งชาติ โดยการพัฒนาไบโอดีเซลจากปาล์มน้ำมัน เพื่อนำทรัพยากรการเกษตรในประเทศมาผลิตเป็นพลังงาน ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ สร้างความมั่นคงด้านพลังงานเชื้อเพลิงของชาติ โดยการนำน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil; CPO) มาผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซล (Bio-diesel) ทดแทนน้ำมันดีเซล ซึ่งกระทรวงพลังงานมีเป้าหมายให้ใช้ไบโอดีเซล ร้อยละ 3 ของ การใช้น้ำมันดีเซลทั้งหมด ในปี 2554 หรือวันละ 2.4 ล้านลิตร

และชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด มีนโยบายสนับสนุนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล และรองรับผลผลิตที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต การป้องกันราคาผลผลิตตกต่ำ สร้างช่องทางออกให้กับผลผลิตของเกษตรกรสมาชิก ประกอบกับชุมนุมสหกรณ์ฯ มีโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มเป็นของเกษตรกรเองมีกำลังการผลิต 60/90 ตันทะเล/ชั่วโมงปาล์มสดต่อชั่วโมง 250,000 ตัน และผลิตน้ำมันปาล์ม

ดิบปีละ 36,000 ตัน ขนาดกำลังการผลิต 10,000 ลิตรต่อวัน เพื่อแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบไปโอดีเซล โดยโรงงานไปโอดีเซล ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดกระบี่ (งบผู้ว่า CEO) จำนวน 18.5 ล้านบาท โดยลงนามในบันทึกข้อตกลง เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2548 ให้คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการออกแบบและเป็นที่ปรึกษาโครงการก่อสร้างให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 30 กรกฎาคม 2549 เมื่อสิ้นสุดโครงการก่อสร้าง การบริหารงานอยู่ในความรับผิดชอบ ของชุมนุมสหกรณ์ฯ โดยให้คณะกรรมการบริหารชุมนุมสหกรณ์ เป็นผู้วางแผนดำเนินธุรกิจ ผลิต น้ำมันไปโอดีเซล จำหน่ายให้กับสมาชิกสหกรณ์ รถยนต์ส่วนราชการ และสมาคมเรือประมงจังหวัด กระบี่ และผลิตเป็นกลีเซอรอลบริสุทธิ์ขายให้กับอุตสาหกรรมยาและเครื่องสำอางโรงงานไปโอดีเซล ใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบวันละ 10.6 ตัน เพื่อผลิตเป็นน้ำมันไปโอดีเซล โดยมีแผนการผลิตเดือนละ 250,000 ลิตร (3,000,000 ลิตร/ปี) สามารถผลิตกลีเซอรอลบริสุทธิ์ได้เดือนละ 17,500 กิโลกรัม (210,000 กิโลกรัม/ปี)

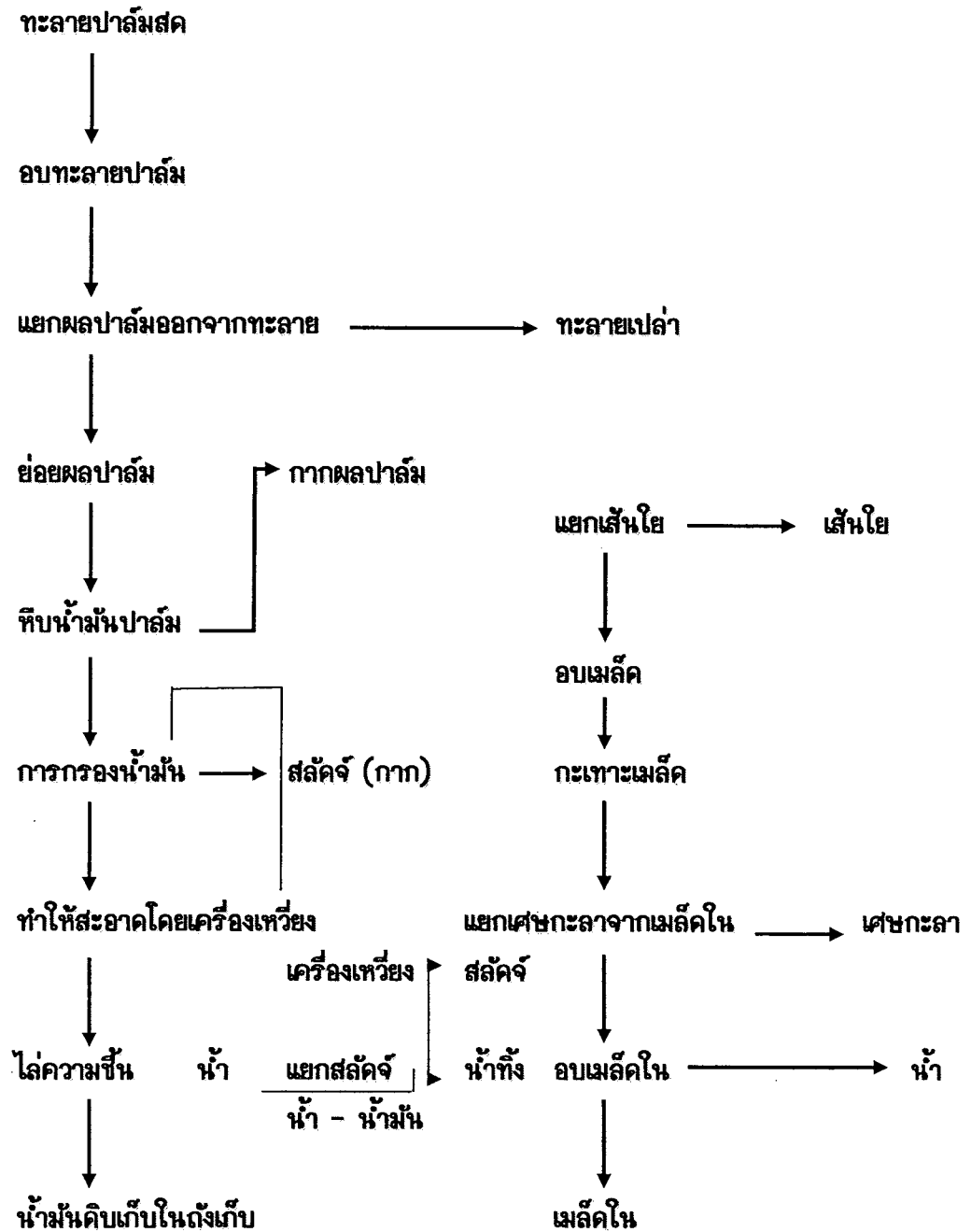
2. การดำเนินงานของเครือข่ายในปัจจุบัน

ชุมนุมชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด มีพื้นที่ดำเนินการ ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จำนวน 104 ไร่ จัดซื้อเพิ่มเติมอีก 79 ไร่ รวม 179 ไร่ ในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึก อำเภ่อ่าวลึก มีระยะเวลาดำเนินการโครงการ 20 ปี (2543-2562) โดยก่อสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม 2 ปี และเริ่มผลิตน้ำมันปาล์มดิบในปีที่ 3 ของโครงการ คือตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา โดยรับซื้อผลปาล์มสดจาก เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจลานเทปาล์มน้ำมันต่างๆของอำเภ่อ่าวลึก บริเวณใกล้เคียง และสหกรณ์ สมาชิกชุมนุมสหกรณ์ฯ ในเขตจังหวัดกระบี่ และบริเวณใกล้เคียง ประกอบด้วยสมาชิก 16 แห่ง คือ สหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 3 แห่ง คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปง จำกัด สหกรณ์ กองทุนสวนยางน้ำจานสามัคคี จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองยาง จำกัด สหกรณ์ ชาวสวนปาล์มน้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด สหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์ การเกษตรลำทับ จำกัด สหกรณ์การเกษตรปลายพระยา จำกัด สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึกจำกัด สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด สหกรณ์การเกษตรเขาต่อ จำกัด สหกรณ์การเกษตรวังวิเศษ จำกัด จังหวัดตรัง และสหกรณ์การเกษตรปาล์มน้ำมันวัฒนา จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี สหกรณ์ นิคม จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์นิคมอ่าวลึก สหกรณ์นิคมปลายพระยา สหกรณ์นิคม ปากน้ำ สหกรณ์นิคมคลองท่อม และสหกรณ์นิคมท่าแหะ จังหวัดชุมพร โดยปริมาณรับซื้อเป็นผล ปาล์มสดปีละ 250,800 ตัน และผลิตน้ำมันปาล์มดิบ CPO ได้ปีละ 42,636 ตัน กำหนดราคารับซื้อผล ปาล์มทะลายสด ตามมาตรฐานตลาด ณ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมนุมสหกรณ์ฯ จาการารับ ซื้อผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลาย น้ำหนักมากกว่า 15 กิโลกรัมขึ้นไปของชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์ม น้ำมันกระบี่ จำกัดเปรียบเทียบในเดือนกรกฎาคม 2549 พบว่า บริษัทยูนิวาณิชน้ำมันปาล์ม จำกัด

จังหวัดกระบี่ ราคาซื้อขายเฉลี่ย 2.543 บาทต่อกิโลกรัม บริษัทแสงศรีน้ำมันปาล์ม จำกัด อำเภอพระ
 แสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ราคาซื้อขายเฉลี่ย 2.514 บาทต่อกิโลกรัมซึ่งเท่ากับ บริษัทชุมพร
 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด(มหาชน) จังหวัดชุมพร และชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมัน
 กระบี่ ราคาซื้อขายเฉลี่ย 2.607 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร : 2549) และชำระเงิน
 ค่าสินค้าภายใน 7 วัน

หลังจากได้รับผลผลิตปาล์มน้ำมันจากสมาชิกและเกษตรกรแล้ว จึงนำมาผ่านกระบวนการหีบ
 น้ำมัน ดังนี้

กระบวนการทึบน้ำมันแบบมาตรฐาน

เมื่อปาล์มสดได้นำมาผ่านกระบวนการหีบน้ำมันแล้วจะได้ส่วนประกอบหลักๆ 5 ส่วนคือ

1. น้ำมันปาล์มปาล์มดิบ จะจำหน่ายแก่โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มวันละประมาณ 140 ตัน โดยจำหน่ายให้กับบริษัท โอสิน จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมันพืชตราโอสิน จังหวัดสมุทรสงคราม บริษัทน้ำมันพืชมรกต จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ และนำไปผลิตเป็นไบโอดีเซล (Bio-diesel) ในลำดับต่อไป
2. ส่วนของเมล็ดใน หลังจากกะเทาะกะลาออกแล้ว จำหน่ายให้กับบริษัทรับเบอร์ออยส์ จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เส้นใยและกะลา ส่วนหนึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อหนึ่งทะเลายปาล์มสดและสำหรับปั่นกระแสไฟฟ้าในโรงงาน อีกส่วนจำหน่ายเป็นเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าในจังหวัดภูเก็ต
4. ทะลายปาล์ม ที่เหลือจากกระบวนการใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อหนึ่งทะเลายปาล์มสด และสำหรับปั่นกระแสไฟฟ้าในโรงงาน จำหน่ายให้บริษัทเอกรัฐ จำกัด สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง จำหน่ายให้กับกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์สมาชิก เช่นกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์นิคมปลายพระยา เพื่อใช้สำหรับเพาะเห็ดฟางในสวนปาล์ม เป็นต้น เมื่อเพาะเห็ดฟางเสร็จแล้ว ทะลายปาล์มสามารถเป็นปุ๋ยของปาล์มอีกต่อหนึ่ง ช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยลง
5. น้ำเสียจากกระบวนการผลิต ปัจจุบันน้ำเสียจะเก็บไว้ในบ่อพัก แล้วผ่านกระบวนการบำบัดเพื่อนำกลับมาใช้ในโรงงานอีกครั้ง เมื่อมีการสนับสนุนยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันเพื่อส่งเสริมโครงการต่อเนื่อง ทางชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มฯจึงมีโครงการนำน้ำเสียจากกระบวนการผลิตมาผลิตเป็นไบโอแก๊ส (Bio-gas) ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนสหกรณ์ฯและเกษตรกรได้อีกทาง

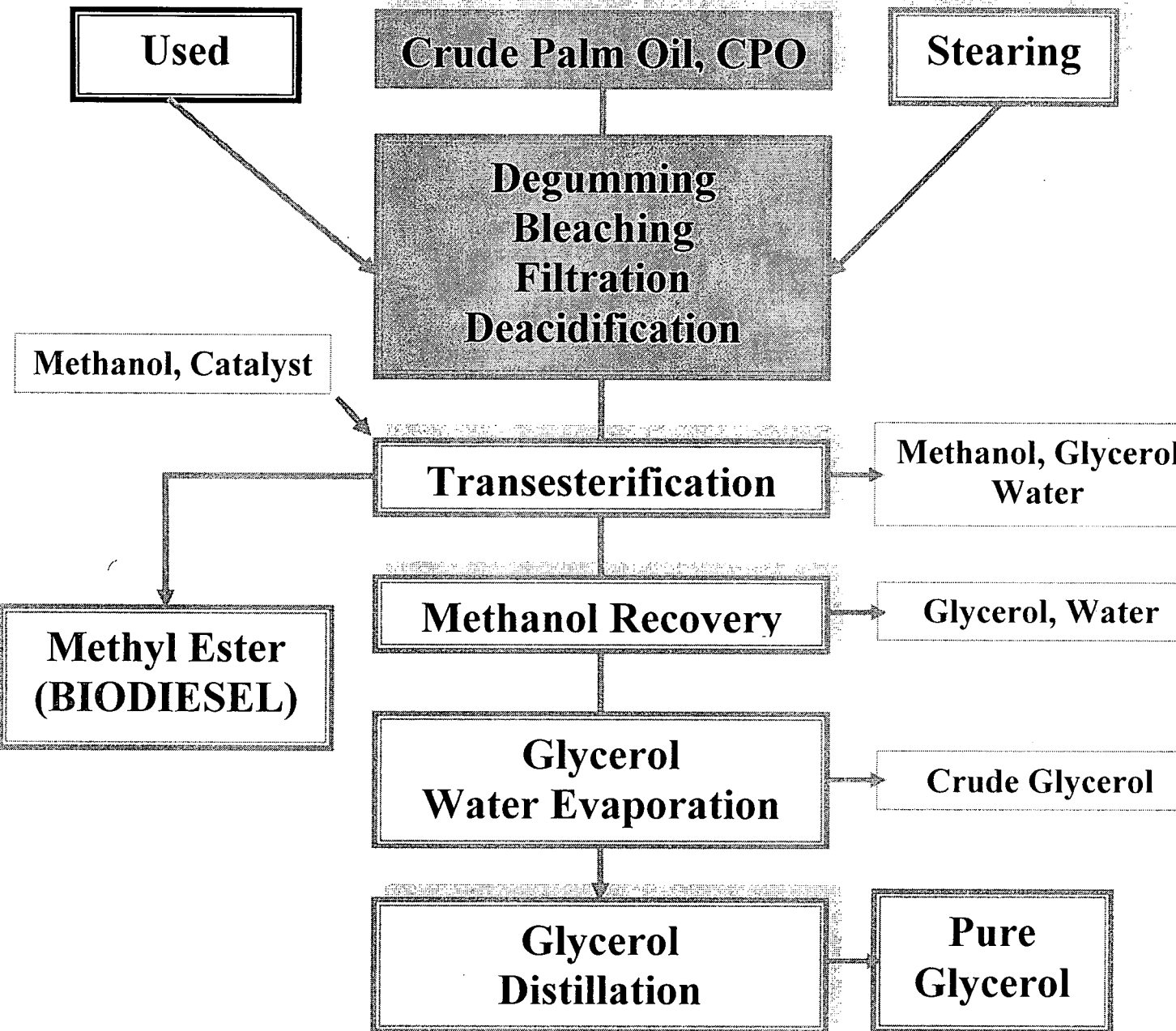
การกำหนดยุทธศาสตร์ด้านพลังงานทดแทนในการผลิตไบโอดีเซล (Bio-diesel) จากปาล์ม นั้น เป็นพลังงานทดแทนชนิดหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากสามารถทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซล ซึ่งใช้มากในการขนส่งอันมีผลกระทบโดยตรงต่อปัจจัยการดำเนินธุรกิจ โดยมีการกำหนดแผนพัฒนาไบโอดีเซลระดับประเทศตั้งเป้าทดแทนการใช้น้ำมันดีเซลวันละ 8.5 ล้านลิตรต่อวัน ในปี พ.ศ. 2555 หรือ ร้อยละ 10 ของความต้องการใช้น้ำมันดีเซล ด้วยการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์ม เป็นวัตถุดิบหลัก จากน้ำมันปาล์มดิบที่ได้จากกระบวนการหีบน้ำมันนั้น ชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มฯ จึงได้มีการสร้างโรงงานผลิตไบโอดีเซล มีกำลังการผลิต 10,000 ลิตรต่อวัน (8 ชั่วโมง) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบเป็นน้ำมันไบโอดีเซล อันจะช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรป้องกันราคาผลผลิตตกต่ำ และสร้างความมั่นคงด้านพลังงานลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ทั้งยังช่วยลดมลพิษทางอากาศจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงดีเซลไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

กระบวนการผลิตไบโอดีเซล

ไบโอดีเซล คือน้ำมันพืชหรือไขมันสัตว์ที่ผ่านกระบวนการแปรรูปให้เป็นเอสเทอร์ที่ประกอบด้วย Mono Alkyl Ester ของ Long Chain Fatty Acid หรือเรียกว่า Fatty Acid Methyl Ester (FAME) ไบโอดีเซลที่ได้เรียกนี้เรียกว่า B 100 แล้วนำไปผสมกับน้ำมันดีเซลในเปอร์เซ็นต์ต่างกัน เช่น B 10 หมายถึงการผสมน้ำมันไบโอดีเซล 10% ในน้ำมันดีเซล

กระบวนการผลิตไบโอดีเซล เป็นกระบวนการเปลี่ยนน้ำมันพืชหรือสัตว์ซึ่งเป็นสารประกอบไตรกลีเซอไรด์ โดยผ่านกระบวนการทรานเอสเทอร์ิฟิเคชัน (Transesterification) ในแอลกอฮอล์ (Alcohol) เช่น เมทานอล (Methanol) หรือ เอทานอล (Ethanol) โดยมีด่าง (Sodium hydroxide หรือ Potassium hydroxide) เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา (Catalysts) ที่ทำให้โมเลกุลมีขนาดเล็กลงอยู่ในรูปของเอสเตอร์ (Ethyl esters หรือ Methyl esters) ที่เรียกว่า ไบโอดีเซล (Biodiesel) และมีกลีเซอรอล (Glycerol) เป็นผลพลอยได้ (by-product)

แผนผังกระบวนการผลิตไบโอดีเซล

ไบโอดีเซล ที่ได้มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันดีเซลมาก สามารถใช้ทดแทนน้ำมันดีเซลได้โดยตรง หรือเติมเป็นส่วนผสมในดีเซลใช้ในเครื่องยนต์โดยไม่ต้องปรับแต่งเครื่องยนต์และให้พลังงานเช่นเดียว กับน้ำมันดีเซลปกติ ไบโอดีเซลได้รับการจดทะเบียนเป็นเชื้อเพลิงบริสุทธิ์หรือสารเติมเชื้อเพลิง โดยองค์กร Environmental Protection Agency (EPA) และจัดอยู่ในเชื้อเพลิงที่ถูกต้องตามกฎหมายการค้า

สำหรับสัดส่วนของวัตถุดิบที่ใช้และสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิตโดยงบประมาณคือน้ำมันพืช 100 ลิตร ต้องใช้เมทานอลในการทำปฏิกิริยา 20 กิโลกรัม สารเร่งปฏิกิริยา 1 กิโลกรัม จะทำให้ได้ผลผลิตเป็น ไบโอดีเซล 95 ลิตร และมีผลพลอยได้เป็นกลีเซอรอล 10 กิโลกรัม ไบโอดีเซลที่ได้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานสากลและมีการจัดการเพื่อป้องกันปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ผลพลอยได้เป็นกลีเซอรอล สามารถกลั่นเป็นกลีเซอรอลบริสุทธิ์ และใช้เป็นการตั้งต้นในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง จุดสำคัญของการผลิตไบโอดีเซลเพื่อให้ได้คุณสมบัติตามมาตรฐานสากล ต้องเป็นการผลิตที่มีปฏิกิริยา ทรานเอสเทอร์ฟิเคชันเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ หลังจากปฏิกิริยาลิ้นสุดแล้ว ต้องมีการกำจัดสารเร่งปฏิกิริยา กำจัดกลีเซอรอล กำจัดแอลกอฮอล์ และกรดไขมันอิสระออกจึงจะได้ไบโอดีเซลที่ไม่เกิดผลเสียต่อเครื่องยนต์ จึงมีการกำหนดเป็นมาตรฐานสากลสำหรับน้ำมันไบโอดีเซลขึ้น

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย

ชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตลาดรองรับผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับเกษตรกรและสร้างมูลค่าเพิ่มของ ผลผลิตน้ำมันที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้มั่นคงจากการประกอบอาชีพปลูกปาล์มน้ำมันและพุงราคาปาล์มน้ำมัน ให้สูงขึ้น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในระบบสหกรณ์ให้มีความมั่นคงอย่างถาวรและเป็นที่พึ่งของเกษตรกร และเพื่อสนับสนุนโครงการต่อเนื่องดำเนินการก่อสร้างโรงงานไบโอแก๊สเพื่อใช้น้ำเสียจากโรงงานผลิตเป็นกระแสไฟฟ้า สนับสนุนพลังงานทดแทน โครงการไบโอดีเซล โครงการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์และต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี โครงการจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค โครงการไฟเบอร์ และโครงการพัฒนาเครื่องระเบิดเชื้อไม้จากต้นปาล์มน้ำมัน ร่วมกับ สกว. และ ภาคเอกชน โดยมีเป้าหมายเพื่อ มุ่งเน้นหากำไรสูงสุดเพื่อสหกรณ์สมาชิก ไม่สะสมทุนและกำไร ให้สหกรณ์สมาชิกเกิดความมั่งคั่งและมั่นคง จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามหุ้น และปันผลตามส่วนธุรกิจให้กับสหกรณ์สมาชิกและเกษตรกรอย่างเป็นธรรม โดยมีการกิจ(Mission) ดังนี้

1. เพื่อชำระหนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 270 ล้านบาท
2. เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ
3. เพื่อให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. เพื่อจัดสรรผลประโยชน์จากผลผลิตที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร

5. เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างสหกรณ์สมาชิกให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจ
6. เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีให้เกษตรกร เล็งเห็นความสำคัญกับโรงงานสกัดฯ ของเกษตรกร
7. เพื่อประสานความร่วมมือกับสถาบันการเงินของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุน
อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันทั้งระบบของเกษตรกร
8. เพื่อปรับโครงสร้างด้านการผลิต การตลาด การแปรรูปวัตถุดิบ รวมถึงธุรกิจ

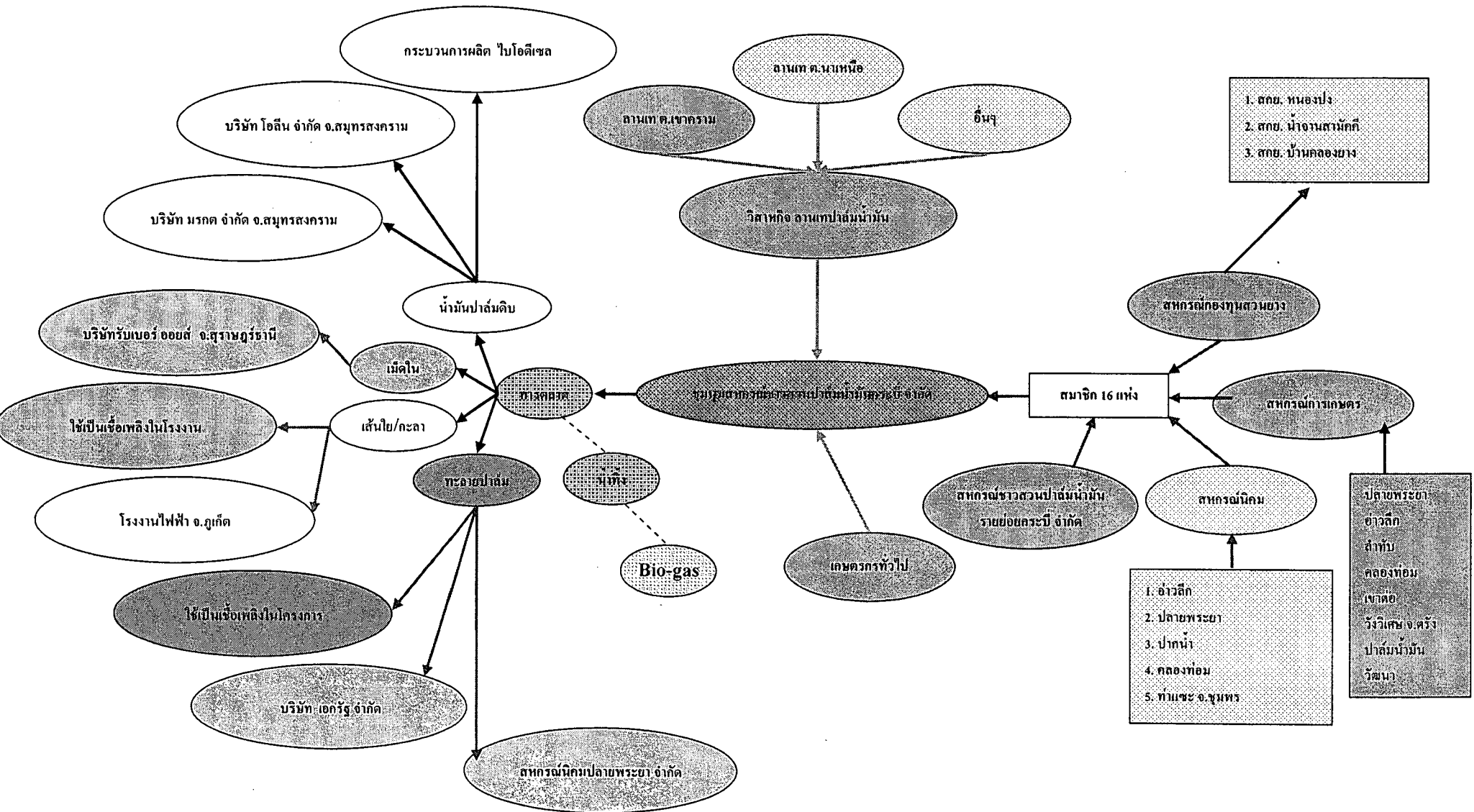
4. แนวทางในการดำเนินการของเครือข่าย (ที่ทีมวิจัยกำหนดกรอบ)

1. เชิญผู้แทนของชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด เข้าร่วมแลกเปลี่ยนในการจัด
เวทีชี้แจงการวิจัยเครือข่ายคุณค่ากับสหกรณ์/กลุ่มอื่นๆ ในจังหวัดกระบี่
2. ร่วมการสัมมนาแลกเปลี่ยนกับผู้เชี่ยวชาญและทีมวิจัยในการทำรอบทิศทางทาง การดำเนินงาน
และการทำธุรกิจสหกรณ์กับสหกรณ์/กลุ่มในจังหวัดกระบี่
3. หนุนเสริมโดยทีมวิจัยแลกเปลี่ยนแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายกับคณะกรรมการชุมนุม
สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด กับสหกรณ์/กลุ่มอื่นในจังหวัดกระบี่โดยเฉพาะสหกรณ์
ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้
4. ประสานกับหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดโดยเฉพาะผู้ว่าCEO ที่ให้การหนุนเสริมการดำเนินงาน
ของกิจกรรมชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้านปาล์มน้ำมันและการผลิตไบโอดีเซลสอดคล้องกับยุทธศาสตร์
จังหวัด
5. เป็นแหล่งศึกษาดูงานของเครือข่ายจังหวัดหรือประเทศด้านการผลิตพลังงานทดแทนไบโอดีเซล

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ทีมวิจัยมีความเข้าใจในกรอบกระบวนการดำเนินงานเครือข่ายคุณค่า
2. ทีมวิจัยติดตามประเมินผลโดยทีมเจ้าหน้าที่เครดิตยูเนียนที่ทำการส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่ม
ร่วมกับหน่วยงานส่งเสริมในพื้นที่จังหวัด
3. ผู้นำกลุ่มในเครือข่ายมีอุดมการณ์เสียสละ มีความเข้าใจในประโยชน์ของการเป็นเครือข่ายคุณค่า
ที่พัฒนากลุ่มและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มและเครือข่ายให้ยั่งยืน
4. การบริหารจัดการกลุ่มเครือข่ายที่มีวิสัยทัศน์และมีประสิทธิภาพที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก
5. หน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้ง
หน่วยงานราชการและ NGO
6. นโยบายของรัฐที่ให้การสนับสนุนในเรื่องพลังงานทดแทนไบโอดีเซลจากผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่

2.2 เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาดิน

1. ความเป็นมาของเครือข่าย

ตำบลเขาดิน อำเภอเขาพนม เดิมชื่อตำบลยวนสาว ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลเขาดิน ครั้งแรกขึ้นอยู่กับอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และได้ย้ายมาอยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองกระบี่ เมื่อได้มีการจัดตั้งกิ่งอำเภอเขาพนม ตำบลเขาดิน จึงถูกโอนมาขึ้นกับกิ่งอำเภอเขาพนม นับตั้งแต่นั้นมา ปัจจุบันการปกครองประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 บ้านกอดง มีนายประสพโชค มรกต เป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านหนองบัว มีนายบุญจินต์ บุญเพชร เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 บ้านช้างตาย มีนายจรูญ หมวดทอง เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านทุ่งทับเชือก มีนายประทีป ขรรพระแสง เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 บ้านทับพรุ มีนายไพศาล ขยายแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 บ้านยวนสาว มีนายสมพงษ์ สวัสดิกริมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านควนพน มีนายสมบูรณ์ ช่วยบำรุง เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8 บ้านควนม่วง มีนายนับ ชื้อตรง เป็นผู้ใหญ่บ้าน และหมู่ 9 บ้านปากบางสำน มีนาย รื่น หาญชนะ เป็นผู้ใหญ่บ้าน สภาพทั่วไปของตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 94 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ จดตำบลไทรทอง อำเภอไชยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศใต้ จดตำบลพุดเตียว อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศตะวันออก จดตำบลสินเจริญ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศตะวันตก จดตำบลหน้าเขา อำเภอเขาพนม

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,741 คน ชาย 3,374 คน หญิง 3,367 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน และรับจ้างทั่วไป การเดินทางมีถนนลาดยางสายควนทัง-เขาแก้ว ผ่านหมู่ 1,6 และ9 สายกอดง-ควนม่วง และสายควนทัง-ทับพรุ ผ่านหมู่ 2 ระยะห่างจากอำเภอ ประมาณ 8 กิโลเมตร มีรถโดยสารประจำทางผ่าน

เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาดิน เริ่มจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวคิดที่จะรวบรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีการระบบบริหาร จัดการที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ให้เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายเรื่องระบบเงินทุนของชุมชนก่อน แล้วจึงขยายแนวคิดเกี่ยวกับการทำธุรกิจในการรวมซื้อ รวมขาย การจัดการเรื่องเงินทุนได้มีการส่งเงินตั้งจะเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 โดยการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของ 9 หมู่บ้านเข้าเป็นสมาชิกประเภทสามัญ จะมีหน้าที่ในการเชื่อมโยงกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือองค์กรอื่นๆ (สมาชิกสมทบ) เข้าด้วยกันเช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี และกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน โดยมีการบริหารงานจากตัวแทนของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละหมู่บ้าน จำนวน 5 คน ต่อกลุ่ม เข้าเป็นคณะ

กรรมการบริหารเครือข่าย ภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน ซึ่งสมาชิกสามัญ จำนวน 9 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 1 บ้านกอตง ได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการแนะนำของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอเขาพนม เมื่อปี พ.ศ. 2531 และได้ดำเนินการสะสมเรื่อยมา และมีการทุจริตของคณะกรรมการทำให้กลุ่มล้มมีสมาชิกเหลือ 13 คน และได้ประสานงานกับทางพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ให้เข้ามาแก้ไขปัญห ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการรวมกลุ่มกันอีกครั้ง ซึ่งมีนายสมปอง หาญชนะ เป็นเลขานุการกลุ่ม ในปีแรก สมาชิกมีความเชื่อมั่นกับกลุ่มมากขึ้น มีสมาชิกประมาณ 40 คน ในปีที่ 2 และ 3 มีสมาชิกเพิ่มเป็น 80 และ 120 คน ตามลำดับ และสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบัน มีสมาชิก 1,890 คน ทุนดำเนินงาน ประมาณ 17 ล้านบาท สามารถจัดสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ สวัสดิการเพื่อการศึกษา และสวัสดิการร้านค้าชุมชนให้สมาชิกของกลุ่มได้ มีนายสมปอง หาญชนะ เป็นประธานกลุ่ม

2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 2 บ้านหนองบัว จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 195 คน เงินทุนเริ่มแรก 19,500 บาท มีนายบุญจันทร์ บุญเพชร เป็นประธาน ปัจจุบันมีนายสุรินทร์ จุลเพชร เป็นประธาน ทุนดำเนินงาน ประมาณ 2.8 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 962 คน

3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 3 บ้านช้างตาย จัดตั้งเมื่อปีจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 มีสมาชิกเริ่มแรก 72 คน เงินทุนเริ่มแรก 8,000 บาท มีนายณรงค์ พูนภักดี เป็นประธาน ปัจจุบันมีทุนดำเนินงาน ประมาณ 3 ล้านบาทกว่าบาท สมาชิก จำนวน 300 คน มีกลุ่มแม่บ้านผลิตสุราแช่ผลไม้ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล (OTOP) ระดับ 3 ดาว แต่ได้เลิกกิจการไปแล้ว เพราะไม่สามารถที่จะจำหน่ายได้

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 4 บ้านทุ่งทับเชือก จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 43 คน ทุนดำเนินงานเมื่อจัดตั้ง 4,300 บาท มีนายจาตุรงค์ เวชกุล เป็นประธาน ปัจจุบันมีทุนดำเนินงาน ประมาณ 1 ล้านบาทกว่าบาท สมาชิก จำนวน 200 คน

5. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 5 บ้านทับพรุ ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 มีสมาชิกเริ่มแรก 180 คน เงินทุนเริ่มแรก 18,000 บาท มีนายบุญฤทธิ์ เพ็ชรเล็ก เป็นประธาน ปัจจุบันมี ทุนดำเนินงาน ประมาณ 10 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 2,453 คน

6. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 6 บ้านยวนสาว ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2534 มีสมาชิกเริ่มแรก 85 คน ทุนเริ่มจัดตั้ง 8,500 บาท มีนายสมพงษ์ สวัสดิกริมย์ เป็นประธาน ปัจจุบันมีนายสุชาติ บุญสุข เป็นประธาน ทุนดำเนินงาน ประมาณ 1.8 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 275 คน

7. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 7 บ้านควนพน ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 65 คน เงินทุนเริ่มแรก 6,800 บาท มีนายชำนาญ เกื้อกุลบุตร เป็นประธาน ปัจจุบันมีนายประจวบ รุ่งเรืองศรี เป็นประธาน ทุนดำเนินงาน ประมาณ 3 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 535 คน

8. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 8 บ้านควนม่วง จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 มีสมาชิกเริ่มแรก 68 คน เงินทุนเริ่มแรก 6,800 บาท มีนายวาสนา ชื้อตรง เป็นประธาน ปัจจุบันมี ทุนดำเนินงาน ประมาณ 4.1 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 1,006 คน

9. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 9 บ้านปากบางสำน จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 66 คน เงินทุน 7,600 บาท มีนายสุชาติ ถาวรวงศ์ เป็นประธาน ปัจจุบันมี ทุนดำเนินงาน ประมาณ 1 ล้านบาท สมาชิก จำนวน 172 คน

2. การดำเนินงานของเครือข่ายในปัจจุบัน

เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน อำเภอลำพูน เกิดจากการรวมของสมาชิกที่เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกลุ่มองค์กรอื่นๆที่ก่อตั้งในตำบลเขาหิน เช่นกลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี สหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นต้น เพื่อให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการร่วมกันพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การปฏิบัติ และระเบียบเดียวกัน ซึ่งเริ่มจากการเชื่อมโยงระบบเงินทุนของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง แต่มีอิสระในการบริหารของแต่ละกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีตัวแทนเข้าประชุมใหญ่ของเครือข่าย กลุ่มละ 4 คน เพื่อเลือกตั้งเป็น คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรณูญิก ผู้ช่วยเภรณูญิก ประธานคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายเงินกู้ ฝ่ายส่งเสริม และฝ่ายบริหารกิจกรรมธุรกิจ โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง 2 ปี ซึ่ง

คณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาจัดตั้งกิจกรรมธุรกิจของเครือข่าย ตามศักยภาพของเครือข่าย ตามที่ที่ประชุมใหญ่เห็นชอบ

2. พิจารณาสินเชื่อ เงินกู้ และการกู้เงินของสมาชิกและเครือข่าย

3. ประสานงานกับภาครัฐและเอกชน

4. พิจารณาหลักเกณฑ์ในการปันผลกำไรแก่สมาชิก

5. พิจารณามอบทุนการศึกษาของสมาชิก

6. ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกเครือข่าย

7. ตรวจสอบการดำเนินงานของเครือข่ายและกิจกรรมธุรกิจของเครือข่าย

8. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายและกิจกรรมธุรกิจของเครือข่าย

9. ประชาสัมพันธ์และรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปทราบ

10. เก็บรักษาเงินของเครือข่าย และจัดทำทะเบียนสมาชิก พาสุดและทรัพย์สินของเครือข่าย และคณะกรรมการบริหารเครือข่าย จะพิจารณาเลือกคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ขึ้นมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของเครือข่าย คือ

คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ และกรรมการ รวม 2 คน โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายให้มีความ โปร่งใส โดยแจ้งผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมกรรมการบริการทุก 3 เดือน

คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ และกรรมการ รวม 2 คน โดยมีหน้าที่ในการส่งเสริมกิจการของสมาชิกและกิจกรรมธุรกิจของเครือข่าย โดยแจ้งผล การปฏิบัติงานต่อที่ประชุมกรรมการบริการทุก 3 เดือน

คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ และกรรมการรวม 2 คน โดยมีหน้าที่ในการรับคำร้องขอกู้และตรวจสอบเงื่อนไขการขอกู้ เพื่อนำเสนอ ต่อที่ประชุม กรรมการบริการพิจารณาอนุมัติ

คณะกรรมการฝ่ายบริหารธุรกิจของเครือข่ายประกอบด้วยด้วย ประธาน รองประธาน เสรัญญิก การตลาด และตรวจสอบ โดยมีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ บริหารจัดการ จัดทำบัญชีการเงิน บัญชีสินทรัพย์ งบการเงินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมธุรกิจของเครือข่าย และรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมกรรมการบริการทุก 3 เดือน

1.1 กิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่าย

1) เงินทุนของเครือข่าย ได้จาก ค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิก จำนวน 100 บาท ค่าบำรุง เครือข่าย ปีละ 500 บาท เงินสัจจะของสมาชิกในแต่ละเดือน คิดใน อัตรา ร้อยละ 5 ของยอดเงิน สัจจะของสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เงินอุดหนุน เงินกู้จากภายนอก และเงิน รายได้จากการทำธุรกิจของเครือข่าย

2.) การให้สินเชื่อ สมาชิกที่จะใช้สินเชื่อของเครือข่ายได้ ต้องส่งเงินสัจจะมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน ซึ่งกลุ่มที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินจากเครือข่าย คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้และ คณะกรรมการบริหารเครือข่ายเป็นผู้อนุมัติ โดยจะพิจารณาจาก ปัญหาพื้นฐานของชุมชน ความ จำเป็นในการกู้เงิน ระยะเวลาในการชำระคืน ซึ่งใช้เงินสัจจะของสมาชิก หรือคณะกรรมการแต่ละ กลุ่มร่วมคำประกัน ที่อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 12 บาทต่อปี

3) การพิจารณาจัดสรรผลกำไร เมื่อสิ้นปีบัญชี เครือข่ายจะจัดสรรกำไรจากการดำเนินงาน ดังนี้

- เงินปันผล	ร้อยละ 40
- ค่าตอบแทนกรรมการ	ร้อยละ 15
- เป็นเงินทุนสำรอง	ร้อยละ 10
- เพื่อพัฒนาเครือข่าย	ร้อยละ 10
- เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสอย/วัสดุ/ครุภัณฑ์	ร้อยละ 10
- เงินบำรุงสาธารณประโยชน์	ร้อยละ 10

- เงินทุนเพื่อการศึกษา

ร้อยละ 5

4) สวัสดิการชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสมาชิกของเครือข่ายในแต่ละแห่งจะจัดให้มีสวัสดิการเพื่อชุมชนเหมือนกัน คือ สวัสดิการเพื่อการศึกษาให้กับบุตรสมาชิก โดยจะมอบทุนการศึกษาสำหรับบุตรหลานสมาชิกในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุนสาธารณประโยชน์เป็นทุนที่ทางกลุ่มฯจะจัดสรรเพื่อการสาธารณประโยชน์เช่น งานแข่งกีฬาของชุมชน เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ จะจ่ายให้ทายาทของสมาชิกที่เสียชีวิต ซึ่งทั้ง 9 หมู่บ้านจะมีการจัดสวัสดิการประเภทนี้ และสมาชิกจะสมัครเข้าสวัสดิการฌาปนกิจของกลุ่มออมทรัพย์ไหนก็ได้ หรือจะเป็นสมาชิกทั้ง 9 กลุ่มก็ได้

5) ธุรกิจของเครือข่าย การทำธุรกิจของเครือข่ายเริ่มแรกจากการรวมตัวในท่าลานรับซื้อปาล์มน้ำมัน โดยได้งบประมาณส่วนหนึ่งจากผู้ว่าราชการจังหวัด (งบCEO) ที่จะให้ปาล์มน้ำมันเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด ซึ่งงบประมาณที่ได้รับจะนำมาก่อสร้างลานเทและส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน โดยเครือข่ายการเงินตำบลเขาหินได้ลงทุนใหญ่ และกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ หรือนุคคลทั่วไปประสงค์จะซื้อหุ้นก็ได้ ซึ่งลานเทปาล์มน้ำมันตำบลเขาหินได้เปิดดำเนินการเมื่อเดือนมีนาคม 2549 ปัจจุบันได้รับซื้อปาล์มจากสมาชิก และบุคคลทั่วไปโดยอิงราคาการซื้อขายของโรงงานเอกชนและชุมชนมุสสลิมชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด ผลผลิตที่รับซื้อจะนำไปจำหน่ายให้กับโรงงานปาล์มน้ำมันไทยทาโร่ และโรงงานบริษัทจิรัสปาล์ม จำกัด เพราะใกล้กับลานเท ทำให้ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมาก ปัจจุบันสามารถรับซื้อผลผลิตปาล์มจากสมาชิก ประมาณ 30-40 ตันต่อวัน

การสร้างคลังสินค้าเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จากการที่กลุ่มออมทรัพย์แต่ละแห่งจะมีศูนย์สาธิตการตลาดของหมู่บ้าน(ร้านค้าชุมชน) และการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจำหน่ายของศูนย์ฯ จะส่งผ่านบริษัท และร้านค้าต่างๆ ที่มาส่งให้แก่กลุ่ม ในลักษณะต่างกลุ่มต่างส่งสินค้าเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เล็งเห็นว่า ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของเครือข่ายเพื่อส่งสินค้าเข้ามาในศูนย์ฯและกระจายสินค้าไปยังร้านค้าชุมชนของกลุ่มต่อไป ซึ่งได้รับงบประมาณในการก่อสร้างโรงเรือนและที่ดินจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน และอยู่ระหว่างการก่อสร้าง

1.2 กิจกรรมการดำเนินธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์สมาชิก

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 5 บ้านทับพรุ มีการทำธุรกิจรับซื้อน้ำยางพาราจากสมาชิก แล้วนำไปจำหน่ายให้กับร้านรับซื้อน้ำยาง(ร้านสุวรรณน้ำยาง) อำเภอไชยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักของสมาชิกในตำบล การตั้งศูนย์รับซื้อน้ำยางของกลุ่มจึงเป็นการรวมกันเพื่อขาย โดยปริมาณรับซื้อ ประมาณ 7 ตันต่อวัน สามารถส่งไปจำหน่ายได้รับราคาสูงกว่าการที่เกษตรกรแต่ละรายขาย โดยกลุ่มจะหักค่าบริหารจัดการ คือ ค่าขนส่ง 0.15

บาทต่อกิโลกรัม ค่าจัดจ้างพนักงานและบริหารทั่วไป 0.20 บาทต่อกิโลกรัม ถ้าไรที่ได้รับจะหักเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามน้ำหนักยางแห้งให้กับสมาชิกตอนปลายปี 0.20 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนที่เหลือจะเข้าเป็นรายได้ของกลุ่มออมทรัพย์ สำหรับรายได้จากการขายเศษยาง(ขี้ยาง) ร้อยละ 30 เป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม คูแล ศูนย์รับซื้อน้ำยาง ร้อยละ 40 เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และอีกร้อยละ 30 จะนำเข้าเป็นรายได้ของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

2. ศูนย์สาธิตการตลาดของแต่ละหมู่บ้าน เกิดจากกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 1 บ้านกอดง ได้นำระบบร้านค้าชุมชนเพื่อให้บริการแก่สมาชิกภายในหมู่บ้าน โดยเป็นกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก และได้มีการขายหุ้นเพิ่มให้กับสมาชิกรายบุคคลของกลุ่ม และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่บ้าน ที่สนใจ จะลงหุ้นในศูนย์สาธิตการตลาด โดยสินค้าที่นำมาจำหน่ายแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น ประเภทของใช้ สักจากบริษัทรีเวอร์บราเทอร์ กรุงเทพฯ ข้าวสาร สักจากร้านค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช สักจากร้านค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจากกรุงเทพฯ ใบจาก ยาเส้น สักจากร้านค้าในจังหวัดตรัง ผลกำไรที่ได้รับจะมีการปันผลปีละครั้ง เมื่อศูนย์สาธิตการตลาดของ หมู่ 1 ประสบความสำเร็จ กลุ่มออมทรัพย์ใน หมู่อื่นๆ ก็ได้ดำเนินงานตามแบบอย่าง และสินค้าที่จำหน่ายส่วนหนึ่งได้สั่งจาก ศูนย์สาธิตการตลาดของ หมู่ 1 และแหล่งอื่นๆ ตามความสะดวก ของแต่ละกลุ่มในลักษณะต่างกลุ่มต่างส่งสินค้า

สำหรับการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของหมู่ที่ 5 บ้านทับพรุ ทางกลุ่มออมทรัพย์จะลงทุนในศูนย์ทั้งหมด สมาชิกเป็นผู้ใช้บริการ ถ้าไรที่ได้รับจากศูนย์ฯ จะรวมเป็นรายได้ของกลุ่มออมทรัพย์

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย

เพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกลุ่มอื่นๆที่ตั้งในตำบลเขาหินให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการร่วมกันพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การปฏิบัติและระเบียบเดียวกัน โดยเป้าหมายของเครือข่ายที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน คือในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ในการจัดการระบบการผลิต การตลาด ระบบเงินทุน และการใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน โดยที่คณะกรรมการบริหารแต่ละกลุ่มสามารถบริหารงานได้อย่างมีอิสระต่อกัน

4. แนวทางในการดำเนินการของเครือข่าย (ที่ทีมวิจัยกำหนด)

- การเสริมแนวคิด ด้านการตลาดและเชื่อมโยง ระหว่างคณะกรรมการของเครือข่ายในการศึกษาดูงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนมงคลเศรษฐี จำกัด เกี่ยวกับลงทุนและการบริหารจัดการกิจการปืมน้ำมัน แนวทางในการจัดสวัสดิการให้สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนของชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

- การเชื่อมโยงของสินค้าจากกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง ในการส่งเครื่องแกงไปจำหน่ายในศูนย์สาธิตการตลาด หมู่ที่ 1 บ้านกอดง เนื่องจากในตำบลเขาดิน ยังไม่มีเครื่องแกงสำเร็จรูปจำหน่าย

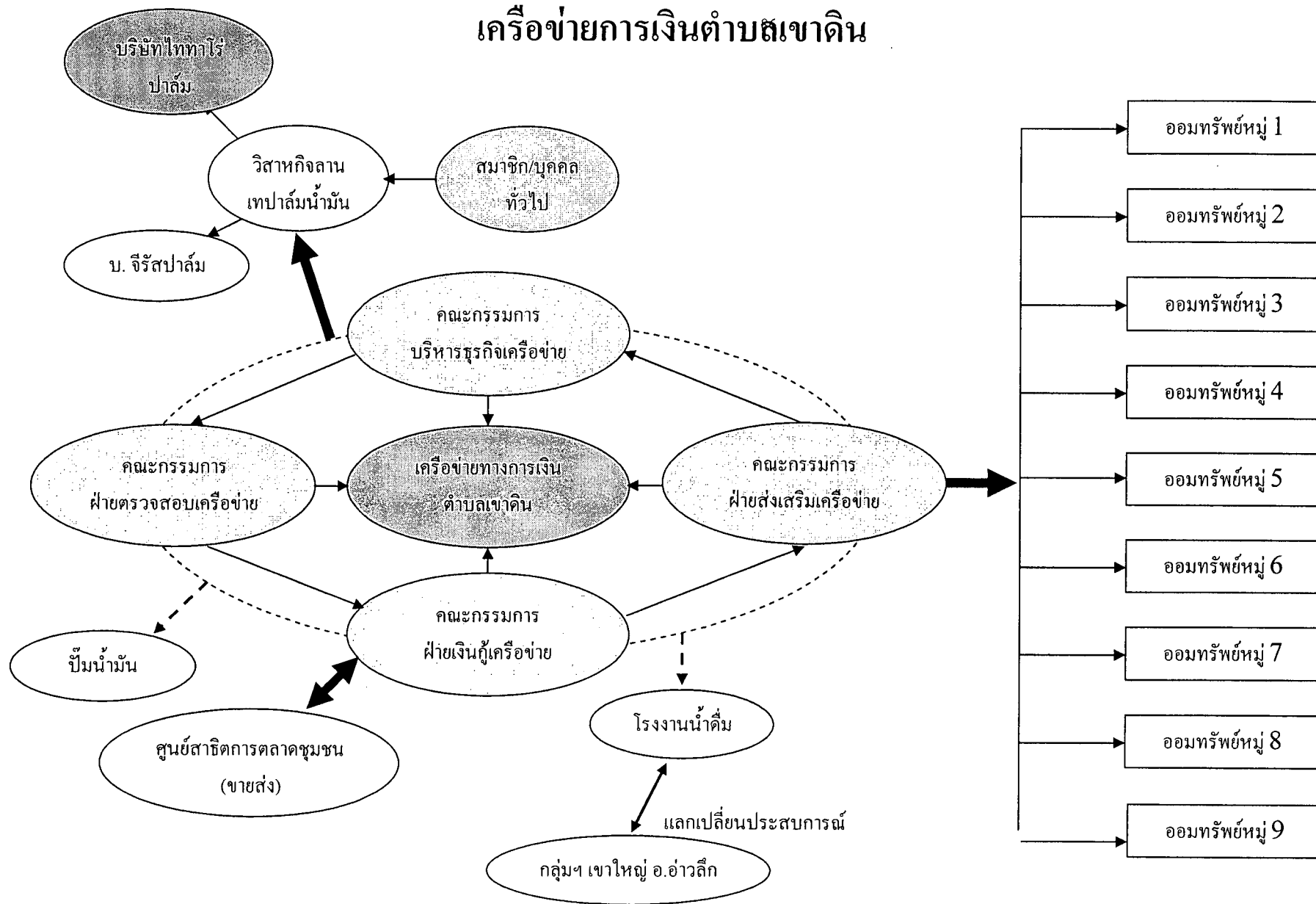
- การเชื่อมโยงให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตและกลุ่มออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก ในการลงทุนสร้างโรงงานน้ำดื่มของชุมชน เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เขาใหญ่ได้สร้างโรงงานน้ำดื่มและประสบผลสำเร็จ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องของการบริหารเงินทุนของกลุ่ม

- การเสริมแนวคิดเรื่องของการสร้างศูนย์สาธิตการตลาดของเครือข่าย เกี่ยวกับการค้าส่งสินค้า เนื่องจากในปัจจุบัน ศูนย์สาธิตการตลาดในแต่ละหมู่บ้าน(ร้านค้าชุมชน) ได้สั่งซื้อสินค้าจากบริษัทต่างๆ แบบแยกกันซื้อ ไม่สามารถต่อรองราคากับผู้จำหน่ายได้ ทำให้ต้องซื้อในราคาที่สูงจำหน่ายได้กำไรน้อย และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานขาย ดังนั้น แนวคิดเรื่องของการค้าส่งโดยการรวมซื้อแล้วกระจายสินค้าไปสู่ศูนย์สาธิตการตลาดแต่ละแห่ง โดยการสร้างคลังสินค้าเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เล็งเห็นว่า ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของเครือข่ายเพื่อส่งสินค้าเข้ามาในศูนย์และกระจายสินค้าไปยังร้านค้าชุมชนของกลุ่มต่อไป ซึ่งได้รบบประมาณในการก่อสร้างโรงเรือนและที่ดินจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน และอยู่ระหว่างการก่อสร้าง

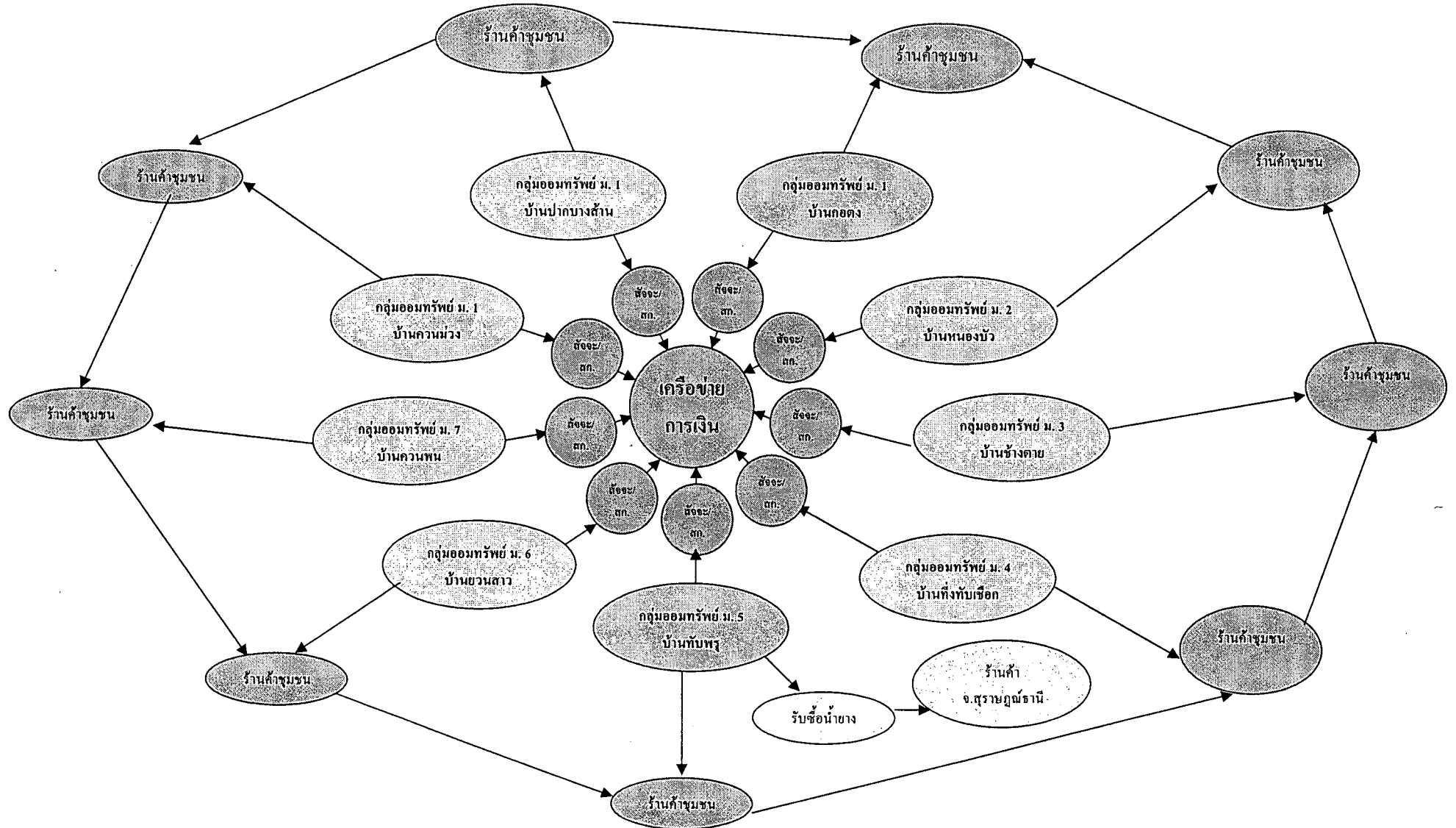
5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่ายการเงินตำบลเขาดิน เกิดจาก

1. การได้ทดลองทำ แล้วเกิดความล้มเหลว จึงเป็นประสบการณ์ที่นำมาแก้ปัญหาของกลุ่ม
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน
3. ความเข้มแข็งและการเสียสละ ของผู้นำที่ต้องการเห็นชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยเริ่มแนวคิดจากการสร้างรากฐานทางการเงินของชุมชนที่เข้มแข็งก่อน แล้วจึงขยายแนวคิดต่อยอดเพื่อทำธุรกิจของชุมชน
4. การประสานความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการสนับสนุนงบประมาณ ช่วยเหลือกลุ่มที่พึ่งพิงจัดตั้ง และประคับประคองให้สามารถเดินไปข้างหน้าได้

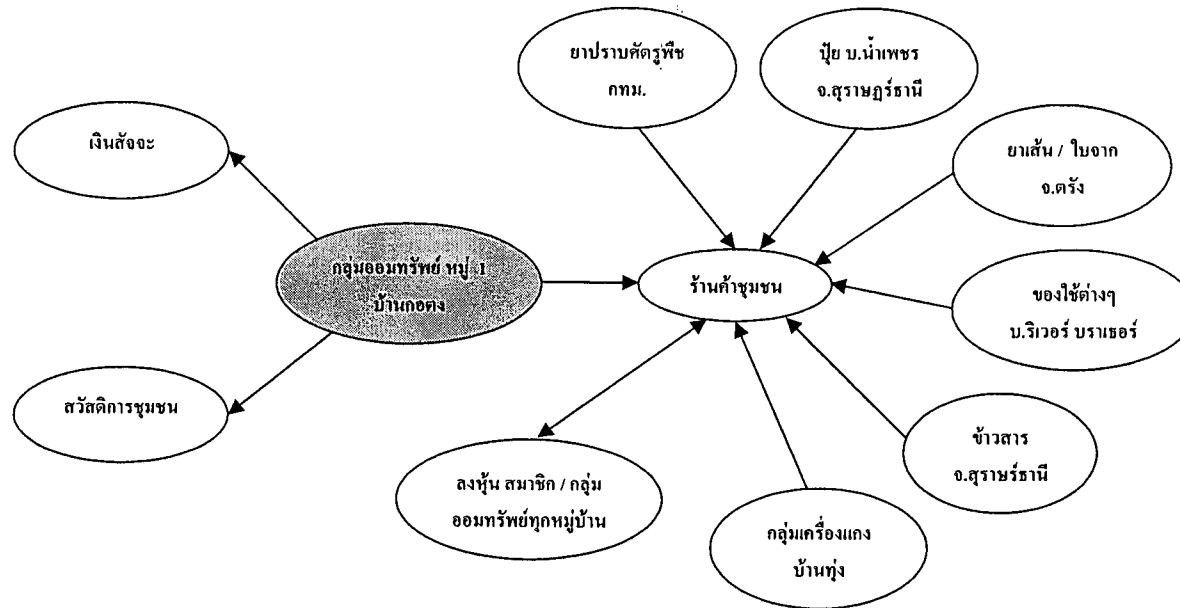
เครือข่ายการเงินตำบลเขาดิน

เครือข่ายการเงินตำบลเขาดิน

เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 1 บ้านกอตง

2.3 เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สันามิ ด้วยวิธีเครดิตยูเนียน

1. ลำดับเหตุการณ์วันที่คลื่นถล่มที่อันดามัน

อาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 เวลาประมาณ 07.45 น. เกิดแผ่นดินไหวในพื้นที่มหาสมุทรอินเดีย นอกฝั่งตะวันตกประมาณ 330 กิโลเมตรของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ห่างจากชายฝั่งอันดามัน ประมาณ 580 กิโลเมตร

เวลา 08.04 น. ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก แจ้งว่าเกิดแผ่นดินไหวในประเทศอินโดนีเซีย รู้สึกแรงสั่นสะเทือนได้ชัดเจน ในประเทศไทยหลายแห่ง

เวลา 08.13 น. คลื่นยักษ์เริ่มถาโถมเข้าหุ้มเกาะและชายฝั่งประเทศอินโดนีเซีย

เวลา 08.14 น. ศูนย์เตือนภัยคลื่นยักษ์สันามิ (Pacific Tsunami Warning Center : PTWC) ที่เกาะฮาวาย ได้รับสัญญาณ การเกิดแผ่นดินไหว และออกแถลงการณ์ แจ้งให้ทราบโดยประเมินแรงสั่นสะเทือนเบื้องต้นว่ามีความรุนแรงขนาด 8.00 ริกเตอร์ โดยไม่ได้แจ้งเตือนถึงโอกาสการก่อตัวของคลื่นยักษ์แต่อย่างใด

เวลา 08.30 น. คลื่นสูงกว่า 10 เมตร ทำให้สิ่งปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน ผู้คนและสัตว์เลี้ยงเสียหายบริเวณชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด บันดาอาเซห์ เกาะสุมาตรา และหมู่เกาะตอนเหนือของอินเดีย เช่น เกาะอันดามันเกาะนิโคบาร์ ก็ได้รับผลคลื่นซัดกระหน่ำเช่นกัน

เวลา 08.45 น. ศูนย์เตือนภัย ฯ PTWC ได้แจ้งเปลี่ยนแปลงตัวเลขความรุนแรงของแผ่นดินไหวจาก 8.0 ริกเตอร์ เป็น 8.5 ริกเตอร์ โดยคาดว่าจะมีโอกาส เกิดคลื่นยักษ์ใกล้กับจุดศูนย์กลาง โดยไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมใด ๆ เกี่ยวกับการก่อตัว ของคลื่นยักษ์

เวลา 09.20 น.บริเวณชายฝั่งอันดามันของไทย เกิดปรากฏการณ์ประหลาดคือน้ำทะเลชายหาดแห้งลงในทะเล ประมาณ 100 – 500 เมตรเป็นเวลาประมาณ 5 นาที ชาวบ้านตลอดจนนักท่องเที่ยวที่เพิ่งผ่านคืนวันคริสต์มาส ต่างลงไปเดินเล่นที่พื้นทะเล ในขณะที่ชาวมอแกน – สุริกาโวย มีการเคลื่อนไหวแตกตื่นโดยขึ้นไปอยู่ในที่สูง

เวลา 09.30 น. คลื่นยักษ์ความสูงประมาณ 10 เมตร ได้เข้าถาโถมใส่ชายฝั่งอันดามัน ตั้งแต่จังหวัดภูเก็ต พังงา ระนอง กระบี่ ตรัง และสตูล โดยมีรายงาน ความเสียหายจากคลื่นยักษ์ตลอดชายฝั่งตะวันตกของเกาะภูเก็ตเป็นลำดับแรก ๆ แล้วไล่เรียงขึ้นไปทางเหนือและทางใต้

เวลา 10.00 น. อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศว่าแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยวัดความรุนแรงได้ที่ระดับ 8 ริกเตอร์ เกิดคลื่นอย่างรุนแรงหลายระลอก คลื่นยักษ์เดินทางข้ามมหาสมุทรอินเดียด้วยความเร็วประมาณ 800 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ถึงชายฝั่งตะวันออกที่ Ampara ของประเทศศรีลังกามีผู้เสียชีวิตหลายหมื่นศพแต่เป็นที่น่าสนใจที่ไม่พบ“สัตว์”ในอุทยานแห่งชาติ “ญาลา” ล้มตายซัดตัว แล้วคลื่นยักษ์ถล่มชายฝั่งตะวันออกของประเทศอินเดีย ตลอดแนว

รัฐทมิฬนาฑู ที่เมืองเจนนาย ชาวประมงและชุมชนที่อยู่กันอย่างหนาแน่นตลอดริมชายฝั่งต้องย้ายที่อยู่อาศัยและขาดแคลนอาหารอย่างหนัก

เวลา 11.30 น. เกาะมัลดีฟทั้งเกาะถูกคลื่นซัด ขึ้นท่วมมิดทั้งเกาะ

เวลา 14.00 น. คลื่นยักษ์เดินทางถึงชายฝั่งตะวันตกของอัฟริกาเฉพาะที่ประเทศ

โซมาเลียพบศพผู้เสียชีวิตนับร้อย

กระทรวงมหาดไทยได้สรุปความเสียหายอันเนื่องจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์ถล่มครั้งนี้มีพื้นที่ประสบภัยพิบัติอยู่ใน 6 จังหวัด รวม 24 อำเภอ / 78 ตำบล 292 หมู่บ้าน โดยจังหวัดพังงาประสบภัยรุนแรงที่สุด ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 54,672 คน 12,068 ครอบครัว ทรัพย์สินบ้านเรือนเสียหาย 6,799 หลัง เสียชีวิต 5,395 คน เป็นคนไทย 1,925 คน ต่างประเทศ 1,953 คน ไม่สามารถสรุปได้ 1,517 คน และมูลค่าความเสียหายต่อทรัพย์สินทั้งหมดของ 6 จังหวัด เบื้องต้นประมาณ 17,438.15 ล้านบาท ซึ่งเป็นตัวเลขที่ยังไม่รวมที่อยู่อาศัยส่วนความเสียหายด้านสาธารณประโยชน์ ผลสำรวจเบื้องต้นพบว่าจังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ตมีมูลค่า ความเสียหายใกล้เคียงกัน รวมถึงความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมทั้งชายหาดป่าชายเลน แนวปะการัง ป่าไม้ แหล่งน้ำจืด ความเสียหายของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านไม่สามารถประเมินค่าได้

คลื่นยักษ์ที่เข้าสู่เขตจังหวัดกระบี่ แม้จะลดตัวเนื่องจากพื้นที่มีลักษณะเป็นอ่าวด้านหลังเกาะภูเก็ต แต่ก็ได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะที่เกาะพีพี และเกาะลันตา เพราะบริเวณปลายเกาะภูเก็ตได้รวมเอากระแสน้ำให้ซัดใส่เกาะพีพีซึ่งเป็นอ่าวเปิดรับ ส่งผลให้ตลอดฝั่งกระบี่มีความเสียหายตั้งแต่เกาะพีพี เกาะไม้ไผ่ ถึงชายฝั่งอ่าวพระนางอำเภอเมือง อำเภอเหนือคลองที่ปากหลา คลังชัน คลองหินศรีรายา และบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน รวมความเสียหายทั้งจังหวัด 87 หมู่บ้าน ใน 23 ตำบล 5 อำเภอ มีผู้เสียชีวิตจำนวน 722 คน คนไทย จำนวน 358 คน ต่างประเทศ จำนวน 203 คน ระบุไม่ได้ อีก 161 คน ผู้บาดเจ็บ ชาวไทย จำนวน 808 คน ชาวต่างประเทศ จำนวน 568 สูญหาย รวม 544 คน และความเสียหายภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เฉพาะที่เกาะ พี พี มูลค่า ประมาณ 1,858 ล้านบาท (องค์กรความร่วมมือผู้ประกอบการรายย่อย แรงงานและชุมชนที่ประสบภัย : 2548)

2. การดำเนินการร่วมฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย หลังสึนามิ ด้วยวิธีเครดิตยูเนียน

พื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดกระบี่ เป็นขอบเขตด้านตะวันตกของอ่าวพังงา ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดผืนหนึ่งของประเทศ และชาวประมงพื้นบ้านได้รวมตัวเพื่อให้มีการอนุรักษ์พิทักษ์ทะเลขึ้น เป็น “ภาคิเครือข่ายอนุรักษ์พิทักษ์ทะเลอ่าวพังงา” ที่บ้านปากคลองของจังหวัดภูเก็ต ที่เกาะยาวน้อย เกาะยาวใหญ่ของจังหวัดพังงา โดยมีเป้าหมายที่ต้องการอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติของอ่าวพังงาไว้ ส่วนที่จังหวัดกระบี่ มีกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านที่คลองเตาะ ดิงไทร เกาะปู เกาะจำ ได้จัดตั้งเป็น “เครือข่ายประมงพื้นบ้านตำบลเกาะศรีบอยา” โดยประสานงานกับหน่วยงานพัฒนาและ

ภาคีสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ผ่านโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อร่วมฟื้นฟูชุมชน เช่น โครงการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำจังหวัดกระบี่ โครงการอันดามันและเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน และกิจกรรมต่างๆเพื่อฟื้นฟูชุมชนอีกหลายองค์กร เช่น

1. เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAVE Andaman Network – SAN) ภายใต้อำนาจร่วมมือขององค์กรภาคประชาชน และองค์กรเอกชนในภาคใต้ 6 องค์กร ประกอบด้วย สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ คณะกรรมการประสานองค์กรเอกชนภาคใต้ (กป. อพช. ภาคใต้) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานปฏิบัติการภาคใต้ โครงการพัฒนาชุมชนที่เป็นสุขที่ภาคใต้ โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการชีวิตสาธารณะท้องถิ่นน่าอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ และกลุ่มเพื่อนอันดามัน ได้รวมตัวกันเพื่อทำการสำรวจ ช่วยเหลือเบื้องต้นและกำหนดแนวทางประสานสนับสนุนช่วยเหลือชุมชนผู้ประสบภัยในระยะยาว โดยเน้นการส่งเสริมให้มีการรวมตัวกัน เพื่อพึ่งพาตนเองในการที่จะบรรเทาปัญหา และฟื้นฟูอาชีพ ชีวิต วิถีชุมชน ตลอดจนธรรมชาติอย่างบูรณาการและยั่งยืน โดยมีสำนักงานประสานงานเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน จังหวัดกระบี่เป็นตัวแทนในการประสานงานระหว่างชาวบ้านและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเครือข่ายมีจุดมุ่งหมาย คือ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นเจ้าของ คิด และปฏิบัติการกิจกรรมฟื้นฟู มีความเข้มแข็งสามารถจัดการและพึ่งพาตนเองตลอดจนประสานภาคีอื่นๆ ได้ด้วยดี

2. การฟื้นฟูชุมชนในการบรรเทาทุกข์ และประสานความช่วยเหลือต่างๆ ในการฟื้นฟูคุณภาพชีวิต อาชีพ ชุมชน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทั้งในระยะเริ่มต้น ระยะกลาง และระยะยาว

3. การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาวเพื่อให้ชุมชนได้มีการจัดการตนเองในมิติต่าง ๆ เช่น การปกครองตนเอง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมชุมชน กองทุนพัฒนาชุมชน เป็นต้นซึ่งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในรูปแบบของการจัดตั้งกองทุน เพื่อเป็นการลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการให้การช่วยเหลือ และเพื่อให้เกิดการใช้เงินตามสภาพความต้องการที่แท้จริง เกิดการบริหารจัดการกองทุนด้วยชุมชนเอง ที่อยู่บนพื้นฐานของชุมชนนั้นๆ

4. การเปลี่ยนวิกฤติ ให้เป็นโอกาสในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน น้ำสะอาด การถนอมใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งชายทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น

โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ให้การช่วยเหลือใน 4 อำเภอ ประกอบด้วย

1. อำเภอเหนือคลอง จำนวน 5 แห่ง คือ บ้านคลองเตาะ , บ้านเกาะปู ,บ้านเกาะชำ , บ้านดิงไหร และบ้านเกาะศรีบอยา ตำบลเกาะศรีบอยา

2. อำเภอคลองท่อม จำนวน 2 แห่ง คือ บ้านห้วยน้ำขาว และหมู่ 4 บ้านท่าประดู่ ตำบลห้วยน้ำขาว

3. อำเภอเกาะลันตา จำนวน 19 แห่ง คือ บ้านหัวหิน , บ้านทุ่งกลาง , บ้านขุนสมุทร , บ้านท่าคลอง , บ้านอ่าวทองหลาง , บ้านลิเกี และบ้านร่าหmaid ตำบลเกาะกลาง บ้านหลังสอด , บ้านทุ่ง และ บ้านทอนลิบ ตำบลเกาะลันตาน้อย บ้านสร, บ้านหัวแหลม , บ้านหัวแหลม2, บ้านหัวแหลม 3, บ้านเกาะปอ, ชุมชนเทศบาล, บ้านสังกะอู๋, บ้านคลองโตนด และบ้านคลองหิน ตำบลเกาะลันตาใหญ่ และเกาะพีพี อำเภอเมือง

2. **ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด (ช.ส.ค.)** (Credit Union League of Thailand ,Ltd.) เป็นองค์กรระดับชาติ ซึ่งสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั่วประเทศได้ร่วมมือกันจัดตั้งขึ้น มีเป้าหมาย เพื่อให้การสนับสนุน และส่งเสริมกิจการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย โดยอาศัยหลัก /วิธีการสหกรณ์เครดิตยูเนียน และคุณธรรม 5 ประการ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน เพื่อพัฒนาคนให้รู้จักช่วยเหลือตนเองและร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้าน จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม ให้มีความอยู่ดีกินดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยอาศัยเงิน เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ดังกล่าว ซึ่งมีวัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการเพื่อส่งเสริมสนับสนุน กลุ่ม/สหกรณ์สมาชิกให้สามารถเป็นสถาบันการเงินและสวัสดิการของชุมชน สถานประกอบการและสถาบันการศึกษาของชุมชน ให้สามารถดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิต การค้า การบริการ อุตสาหกรรม และการลงทุนร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม

การบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ได้แบ่งการเขตการส่งเสริม ออกเป็น 6 สาขา คือ ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคเหนือ มีสำนักงานกิจการสาขาที่ จังหวัดเชียงใหม่ สาขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานกิจการสาขา ที่ จังหวัดขอนแก่น สาขาภาคตะวันออก สำนักงานกิจการสาขาที่จังหวัดจันทบุรี สาขาภาคกลาง สำนักงานกิจการสาขา กรุงเทพมหานคร สาขาจังหวัดเพชรบุรี และสาขาภาคใต้ สำนักงานกิจการสาขาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสำนักงานกิจการสาขาแต่ละแห่ง เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน การให้ศึกษาอบรม ในหลักสูตรต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการ สมาชิก การบริการทางการเงิน และการจัดสวัสดิการต่างๆ ในพื้นที่นั้นๆ สำหรับสำนักงานกิจการสาขา ภาคใต้ มีบุคลากรประจำสำนักงาน จำนวน 8 คน ไม่รวมอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ (ชมรมเครดิตยูเนียนประจวบ-ชุมพร-ระนอง และชมรมเครดิตยูเนียนภาคใต้) มีพื้นที่ดำเนินงานครอบคลุม 15 จังหวัดในภาคใต้ (รวมทั้ง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ซึ่งในปัจจุบัน มีกลุ่ม / สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 136 แห่ง มีสมาชิก 98,055 คน มีสินทรัพย์ของสหกรณ์ / กลุ่ม รวม 1,688,572,456.97 บาท (ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ : 2549) และได้ร่วมกับสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดทำโครงการฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัยสึนามิ ในพื้นที่ 6 จังหวัด โดยมีตัวแทนเจ้าหน้าที่ จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสหกรณ์ และตัวแทนจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด เข้าร่วมจัดทำแผน โดยรับมอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้ง กลุ่มเครดิตยูเนียน ในพื้นที่ผู้ประสบภัย ซึ่งทางชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ สาขาภาคใต้ ได้ประสานความร่วมมือกับ สำนักงานประสานงานเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน จังหวัดกระบี่ ในการร่วมกันส่งเสริมและฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัยสึนามิ ให้เกิดการรวมตัวและสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาชุมชนในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

ประวัติความเป็นมาเครดิตยูเนียน

สหกรณ์เครดิตยูเนียน กำเนิดขึ้นในมณฑลเวสเตอร์วาลด์ (Westerwald) แคว้นไรน์ (Rhine) ประเทศเยอรมันนีในปี ค.ศ.1847 (พ.ศ.2390) อันเป็นยุคเดียวกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป ภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปตกต่ำ ประชาชน ในมณฑลเวสเตอร์วาลด์ขาดแคลนสิ่งอุปโภคและบริโภค ขั้นพื้นฐาน อาหารที่รับประทานมีเพียง ขนมปังกับมันฝรั่งเท่านั้น แต่ราคาซื้อขายกันในท้องตลาดสูงมากจนคนในชนบทไม่อาจซื้อหาได้อย่างเพียงพอ ก่อให้เกิดหนี้สินพอกพูนในหมู่คนจนมากขึ้น เฟรเดริช วิลเลียม ไรฟ์ไฟเซิน (Friedrich wilhelm Raiffeisen) นายกเทศมนตรีแห่งเมืองเวเยอร์บัสช์ (Weyerbusch) ในขณะนั้น ได้ขอความร่วมมือจากคหบดีในเมืองนั้นให้นำเงินมาลงทุนในสมาคมผู้บริโภคแห่งเมืองเวเยอร์บัสช์ (Weyerbusch Consumers' Society) หรือสมาคมขนมปัง (Bread Society) ซึ่งเขาได้ริเริ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือคนยากจนให้มีอาหารเพียงพอที่จะบริโภค สมาคม นี้ได้สร้างโรงงานทำขนมปังขึ้น จัดการซื้อข้าวสาลีมาจากแคว้นอื่น นำมาผลิตขนมปังจำหน่ายแก่ประชาชนในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาดถึงครึ่งหนึ่ง สามารถบรรเทาภาวะวิกฤตเรื่องขาดแคลนอาหารลงไปได้มาก สมาคมผู้บริโภคนี้ก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานปรัชญา การเสียสละ เพื่อผู้ที่ได้รับความทุกข์ กองทุนได้รับมาถูกใช้ไปตามวัตถุประสงค์บนหลักการดำรงกองทุนเอาไว้ ในระยะต่อมา จึงกลายเป็น กฎแห่งการช่วยเหลือซึ่งกันและกันฉันท์พี่น้อง และบันดาลให้เกิดความสงบสุขในสังคม

แม้ว่าสมาคมขนมปังจะสามารถบรรเทาภาวะวิกฤตลงได้มาก แต่ปัญหาพื้นฐานของประชาชนยังไม่หมดไป ชาวชนบทยังมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขาดแคลนเงินทุนเพื่อการจัดซื้อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ไม่มีสถาบันการเงินที่จะให้บริการในเรื่องดังกล่าว ไรฟ์ไฟเซิน ได้อาศัยประสบการณ์เดิมจากการดำเนินงานของสมาคมขนมปังมาสร้างสมาคมใหม่เมื่อย้ายไป ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เมืองแฟลมเมอร์สเฟลด์ (Flammersfeld) ให้ชื่อสมาคมใหม่นี้ว่า สมาคม

เพื่อสงเคราะห์ชาวนาผู้ยากไร้แห่งแฟลมเมอร์สเฟลด์ (Flammersfeld Relief Society for the Needy Farmers) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1849 (พ.ศ. 2392) โดยอาศัยความร่วมมือจากคหบดีในเมืองนั้น เป้าหมายสำคัญของสมาคม เพื่อจัดระบบการค้าและหาปศุสัตว์มาขายให้ชาวนา แบบให้ผ่อนส่งในระยะเวลา 5 ปี สมาคมนี้จึงมีชื่อเรียกกันว่า สหพันธ์ปศุสัตว์ (Cattles Union) อีกชื่อหนึ่ง การดำเนินงานของสมาคมเป็นไปอย่างช้าๆ เพราะใช้เวลานานในการหมุนเวียนเงินทุนและไม่สามารถสนองความต้องการของชาวนาได้อย่างทั่วถึง และทันทั่วถึง แต่ก็สามารถช่วยแก้ปัญหาได้เฉพาะด้านสัตว์ใช้งานเท่านั้น ส่วนปัญหาความต้องการเงินทุนยังคงมีอยู่ สมาคมจึงริเริ่มจัดบริการสินเชื่อเพิ่มขึ้นจากกิจการหนึ่ง โดยสมาคมกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ และรับบริจาคมาเป็นกองทุน การบริการสินเชื่อนี้เป็นสิ่งใหม่ สำหรับชาวนา ชาวนาเองไร้วินัยในการใช้บริการสินเชื่อ ทำให้คหบดีทั้งหลายถอนความร่วมมือจากสมาคมงานของสมาคมจึงเริ่มมีปัญหาและดำเนินไปด้วยความยากลำบากมากขึ้น

ในปี ค.ศ. 1852 (พ.ศ. 2395) ไรฟ์ไฟเซ่น ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองเฮดเดสดอร์ฟ (Headdesdorf) ท่านได้ก่อตั้งมูลนิธิคนยากจนและเจ็บป่วย แห่งเมืองเฮดเดสดอร์ฟ (Foundation For The Poor and Sick in Headdesdorf) ภารกิจของมูลนิธิมีหลากหลายขึ้นได้แก่การจัดบริการสินเชื่อแก่คนยากจน ให้การศึกษาและห้องสมุดสาธารณะ เลี้ยงดูเด็กกำพร้าและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง และจัดบริการทางานแก่ประชาชน โดยเฉพาะอดีตนักโทษ ปรัชญาการดำเนินงานของสมาคม เน้นความเป็นอยู่ที่ดีและพัฒนาคุณธรรมความดีของประชาชนมากขึ้น หลังจากดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่งกิจการอื่น ๆ ก็ซบเซาลงเหลือเพียงการให้บริการสินเชื่อมากขึ้นจนถึงขั้นแยกบริการสินเชื่อออกไปจัดเป็นสมาคมใหม่ในปี ค.ศ. 1864 (พ.ศ. 2407) ชื่อว่า “เฮดเดสดอร์ฟเครดิตยูเนียน” (Headesdorf Credit Union) นับเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งแรกของโลก

การให้บริการสินเชื่อของสมาคมเครดิตยูเนียน ตั้งอยู่บนพื้นฐานการรวมคน เข้าด้วยกัน เพื่อให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพึ่งตนเอง เครดิตยูเนียนจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายไปทั่วประเทศเยอรมันนีอย่างรวดเร็ว ไรฟ์ไฟเซ่น ได้อุทิศตนทำงาน ขยายเครดิตยูเนียนและสร้างความยอมรับจากรัฐบาล จนสามารถออกกฎหมายโดยการผนวกเอาปรัชญา หลักการ และวิธีการของกิจการเครดิตยูเนียนเป็นพื้นฐานของกฎหมาย จากการที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ช่วยการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนชาวเยอรมันนีได้แล้ว ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง อาทิ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน ฝรั่งเศส เป็นต้น ประเทศเดนมาร์กและสวีเดนเซอร์แลนด์ ได้ประกาศ ให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ของคนที่สามารถเผยแพร่และจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนขึ้นได้ในประเทศ ตั้งแต่นั้นมา สหกรณ์เครดิตยูเนียน ก็ได้รับการจัดตั้งขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั้งในยุโรปและในที่อื่น ๆ จนครอบคลุมไปทั่วโลกดังปรากฏในปัจจุบัน การเผยแพร่ขยาย

ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สำคัญและมีผลทำให้สหกรณ์ประเภทนี้เป็นขบวนการระดับโลก เป็นการเผยแพร่ขยายใน 3 ประเทศดังต่อไปนี้

1. ดร.เลออง วอลเลมเบิร์ก (Dr. Loen Wallemberg) ได้ริเริ่มนำกิจการสหกรณ์เครดิตยูเนียนไปก่อตั้งในประเทศอิตาลี ในเมืองลอเรกเกีย (Loreggia) แต่กิจการไม่พัฒนามาก เป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ มีสมาชิกไม่เกิน 100 คน ลุยจิ ลุซซัตติ (Luigi Luzzatti) ได้เริ่มก่อตั้ง สหกรณ์เครดิตยูเนียนในรูปธนาคารประชาชน โดยปรับปรุงหลักการของไรฟไฟเซ่นในเมืองมิลาน ให้ชื่อว่า "ธนาคารประชาชนแห่งเมืองมิลาน" (People's Bank of Milan) ปรากฏว่าเป็นผลสำเร็จมาก จนมีการนำเอารูปแบบธนาคารประชาชนไปจัดตั้งทั่วประเทศอิตาลีจำนวนถึง 735 แห่ง ในเวลา 44 ปี

2. อัลฟองส์ เดสจาร์แดงส์ (Alphonse Desjardins) ชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศส ได้นำเอากิจการสหกรณ์เครดิตยูเนียนไปริเริ่มก่อตั้งที่ เมืองเลวิส มลฑลควิเบก ประเทศแคนาดา ให้ชื่อสมาคมว่า ลาเซส ปอปูแลร์ เดอ เลวิส (La Caisse Populaire de Lavis) นับเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งแรกในประเทศนี้ จากนั้นมาสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นที่นิยมในหมู่ชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศส อย่างกว้างขวางและแพร่ไปสู่กลุ่มเชื้อสายอื่นจนทั่วประเทศในที่สุด

3. เดสจาร์แดงส์ ได้นำเอากิจการสหกรณ์เครดิตยูเนียนไปเผยแพร่ในชาวอเมริกันเชื้อสายฝรั่งเศส ที่แมนเชสเตอร์และนิวแฮมเชียร์ในสหรัฐอเมริกาจนเป็นที่นิยมทั่วไป ในระยะต่อมา เอ็ดเวิร์ด เอ. ไฟเลน (Edward A. Filene) คหบดีแห่งมลรัฐแมสซาชูเซตได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริมสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้แพร่ขยายทั่วไปทั้งสหรัฐอเมริกา เขาพยายามผลักดันให้รัฐบาลของรัฐแมสซาชูเซต ขอมออกกฎหมายรองรับสหกรณ์เครดิตยูเนียน จนเป็นผลสำเร็จ และกฎหมายของรัฐฉบับนี้ได้กลายเป็นต้นแบบของกฎหมายที่ใช้อย่างกว้างขวาง สหกรณ์เครดิตยูเนียนในมลรัฐอื่นๆ สหกรณ์เครดิตยูเนียนต่อไปในสหรัฐอเมริกา โดยการก่อตั้งสำนักงานขยายงานเครดิตยูเนียน (Credit Union Extension Bureau) ขึ้น ให้มีบทบาทในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในสหรัฐอเมริกา โดยการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในมลรัฐต่างๆ แล้วรวบรวมความร่วมมือระหว่างชุมนุมระดับมลรัฐเหล่านั้น ก่อตั้ง "สมาคมเครดิตยูเนียนแห่งชาติ" (Credit Union National Association) ที่รู้จักในนามย่อว่า คิวน่า (CUNA) เอ็ดเวิร์ด เอ. ไฟเลน ได้สมญาว่าเป็นบิดาแห่งขบวนการเครดิตยูเนียนในสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ เฟรดริช วิลเลียม ไรฟไฟเซ่น ได้สมญาว่า บิดาแห่งขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนของโลก

ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2457 เริ่มนำเอา ระบบสหกรณ์หาทุนแบบของไรฟไฟเซ่น ตามคำแนะนำของ เซอร์ เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ นายธนาคารกลาง ชาวอังกฤษแห่งเมืองมัทราช ประเทศอินเดีย ที่ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 ชื่อ "สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้" ซึ่งก็คือสหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทยนั่นเอง สหกรณ์นั้นใช้

หลักและวิธีการคล้ายกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน และรู้จักในนามสหกรณ์หาทุน มีเฉพาะผู้ที่ได้รับการศึกษาสหกรณ์จากต่างประเทศกับนักวิชาการ สหกรณ์ในสมัยนั้นที่เข้าใจว่า สหกรณ์วัดจันทร์เป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต่อมาเมื่อมีนักพัฒนาในกลุ่มคริสตชนนิกายโรมันคาทอลิก ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนาเครดิตยูเนียน” ขึ้นในกรุงเทพมหานคร ที่บ้านเซเวียร์ เมื่อปี พ.ศ. 2505 และการจัดสัมมนา เรื่อง “เครดิตยูเนียนของสมาคมเครดิตยูเนียนแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา” ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยความสนับสนุนของรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2506 ต่อมากลุ่มนักพัฒนาซึ่งร่วมกันดำเนินงานในศูนย์พัฒนา สลัมห้วยขวางชื่อ ศูนย์กลางเทวา ได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนขึ้น เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 (ค.ศ.1965) ให้ชื่อว่า “กลุ่มเครดิตยูเนียนแห่งศูนย์กลางเทวา” มีสมาชิกเริ่มแรก 13 คน รวบรวมเงินสะสมงวดแรกและค่าธรรมเนียมแรกเข้าจากสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเก็บขยะและค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ จำนวนเงิน 360 บาท ซึ่งกลุ่มเครดิตยูเนียนแห่งแรกของประเทศไทย โดยการนำของบาทหลวงอัลเฟรด บอนแนงค์ กับนายแพทย์ชวลิต จิตรานูเคราะห์

การเผยแพร่และส่งเสริมกลุ่มเครดิตยูเนียนได้รับความสนับสนุน จากองค์การพัฒนาในกลุ่มคาทอลิก และองค์การเครดิตยูเนียนในต่างประเทศ เพื่อให้มีการเผยแพร่และส่งเสริม กลุ่มเครดิตยูเนียนมากขึ้น ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาเครดิตยูเนียนขึ้น โดยอาศัยสำนักงาน สมาคมศูนย์กลางเทวาเป็นที่ทำการ และกลุ่มเครดิตยูเนียนศูนย์กลางเทวาเป็นเสมือนโรงเรียนสอนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแก่นักพัฒนาและผู้ที่จะนำเอาไปจัดตั้งในสังคมของตนจึงได้จัดตั้ง “ศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” ขึ้นให้มีบทบาทหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับเครดิตยูเนียน 3 ประการดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับเครดิตยูเนียน ตลอดจนวางแผน จัดการศึกษาเครดิตยูเนียน เช่น การจัดทำหลักสูตร การกำหนดแนวทางเผยแพร่และส่งเสริม รวมทั้งการเตรียมเอกสารเพื่อการเผยแพร่ชนิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเครดิตยูเนียน
2. เป็นหน่วยปฏิบัติการศึกษาเครดิตยูเนียน เช่น จัดการประชุมสัมมนา จัดการส่งวิทยากรไปบรรยายตามหน่วยงาน องค์กร และชุมชนที่สนใจ จัดการอบรมเพื่อก่อตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน เป็นต้น
3. เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อพัฒนาเครดิตยูเนียนกับหน่วยงานราชการเกี่ยวข้องเป็นศูนย์กลางของขบวนการเครดิตยูเนียนในประเทศ และเป็นหน่วยประสานงานติดต่อสัมพันธ์กับองค์การเครดิตยูเนียนสากลและต่างประเทศ

การดำเนินงานของศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยประสบความสำเร็จด้วยดี ในด้านการเผยแพร่และขยายงานเครดิตยูเนียนไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีมติให้จัดตั้ง “ชุมนุมกลุ่มออมทรัพย์พัฒนาแห่งประเทศไทย” ขึ้น ทำหน้าที่แทนศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย มี

คณะกรรมการบริหารมาจากการเลือกตั้ง จากผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศในขณะนั้น มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาได้รับความช่วยเหลือเงินค่าใช้จ่ายจากองค์การพัฒนาระหว่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2517 ที่ประชุมใหญ่ผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อ “ชุมนุมกลุ่มออมทรัพย์พัฒนาแห่งประเทศไทย” เป็น “สันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” (ปัจจุบัน ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด) ได้ดำเนินงานในฐานะองค์การกลางของขบวนการเครดิตยูเนียนในประเทศไทย ทั้งด้านการพัฒนาขบวนการ การเผยแพร่และส่งเสริม และจัดบริการสวัสดิการต่าง ๆ เช่น จัดระบบสวัสดิการเงินกู้-เงินสะสม อันจะช่วยให้ขบวนการเครดิตยูเนียนเจริญก้าวหน้า และพึ่งตนเองได้ รวมทั้งประสานงานกับขบวนการเครดิตยูเนียนสากล และเป็นสมาชิกของสมาคมสมาพันธ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และเครดิตในเอเชีย (Association of Asian Confederation of Credit Unions) สมาชิกของสภาเครดิตยูเนียนโลก (World Council of Credit Unions) ตามลำดับ ในขณะเดียวกันได้พยายามพัฒนาองค์การเครดิตยูเนียนระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างให้ขบวนการเครดิตยูเนียนได้เข้มแข็งในระยะยาว

กระบวนการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน

การเผยแพร่สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ที่การจะให้คนเห็นคุณค่าของการรวมกัน ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการดำเนินงานธุรกิจการเงินให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดย

1. ส่งเสริมให้ชุมชนนั้นมีกิจการออมทรัพย์ร่วมกัน
2. ส่งเสริมให้กิจการออมทรัพย์พัฒนาเป็นสถาบันการเงินของชุมชน
3. ส่งเสริมการบริหารกิจการการเงินของประชาชนเพื่อชุมชน

ขั้นตอนการจัดตั้งเครดิตยูเนียน จะต้องจัดตั้งเป็นกลุ่มเครดิตยูเนียนขึ้นมาก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยเฉพาะในการบริหารจัดการ ซึ่งในการจัดตั้งเป็นกลุ่มเครดิตยูเนียน ก็ได้นำระบบของสหกรณ์นำมาใช้หรือนำมาบริหารกลุ่มเครดิตยูเนียน และเมื่อมีความพร้อมทุกด้านแล้วก็ ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยในการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนจนมีการพัฒนาเติบโตจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีขั้นตอนในการจัดตั้ง พอสรุปได้ดังนี้

1. การสำรวจชุมชน เป็นการดำเนินงาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. 1 ด้านวงสัมพันธ์และปริมาณธุรกิจ

ชุมชน : มีประชาชนอยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 150 ครอบครัว และสามารถขยายสมาชิกได้ถึง 500 คน ขึ้นไป การสะสมไม่ต่ำกว่าเดือนละ 50 บาท ต่อคน

ผู้มีรายได้ประจำ : มีพนักงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป อัตราการสะสมไม่น้อยกว่าเดือนละ 100 บาทต่อคน และได้รับความร่วมมือจากนายจ้าง ฝ่ายจัดการ หรือสภาพแรงงานของพนักงาน

1.2 ภูมิประเทศ มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร คมนาคมสะดวกและปลอดภัยพอสมควร เป็นท้องที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับสหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียนอยู่ก่อนแล้วหรือเป็นท้องที่ที่มีแนวโน้มว่าจะมีการจัดตั้งกลุ่มใหม่ได้หลายแห่งและมีแผนการขยายงานที่แน่ชัด

1.3 ลักษณะของชุมชน พิจารณาด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความสัมพันธ์ การรวมตัวของชุมชน
- (2) อุปนิสัยและพฤติกรรมของคนในชุมชนในด้านเศรษฐกิจ การเป็นหนี้ การออม
- (3) ชุมชนมีประสบการณ์เก่าอันจะส่งผลในด้านลบต่อการรวมตัวในรูปสหกรณ์เครดิตยูเนียนหรือไม่
- (4) มีกิจกรรมที่มีลักษณะเดียวกันกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนอยู่ก่อนแล้วหรือไม่ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากมีกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้อยู่แล้วมีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนระบบการดำเนินการ มาเป็นรูปสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้หรือไม่ หากไม่ได้ ไม่ควรส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพราะจะเป็นการสร้างความขัดแย้งในชุมชนและสหกรณ์ฯ จะไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร

1.4 ผู้นำชุมชน

- (1) ผู้นำมีความสนใจ เอาใจใส่ในการพัฒนาชุมชน หรือมีแนวโน้มที่จะให้การศึกษาอบรม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้
- (2) การยอมรับในตัวผู้นำจากชุมชน
- (3) พฤติกรรมของผู้นำชุมชนมีผลในทางลบต่อสหกรณ์เครดิตยูเนียน หรือการรวมตัวของชาวบ้านหรือไม่
- (4) ผู้นำชุมชนโดยทั่วไป ได้แก่ เจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาส ทั้งของพุทธศาสนา และคริสต์ศาสนา ผู้นำศาสนาอิสลาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูโรงเรียนในชุมชน ผู้นำกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้าน
- (5) ชุมชนที่ยังอยู่ในสภาพที่ต้องการการสงเคราะห์ และยังไม่สามารถช่วยตนเองได้เลย โดยส่วนใหญ่จะไม่พร้อมรับกิจกรรมแบบกลุ่มเครดิตยูเนียนการเข้าชุมชนในลักษณะนี้ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ
- (6) การเข้าชุมชน ควรศึกษาความเป็นไปได้และการประสานงานในสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดควบคุมไปด้วยความเหมาะสมของแต่ละท้องที่

2. การจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมกลุ่ม หลังจากที่ได้พิจารณาลักษณะของชุมชนว่ามีความน่าจะเป็นไปได้แล้วให้รวบรวมสมาชิกเพื่อให้ความรู้ การศึกษา เพื่อทราบกระบวนการจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียน แบ่งออกได้เป็น 2 ระยะเวลาด้วยกัน คือ

2.1 ให้การศึกษาระยะเริ่มต้น

(1) ให้ความรู้กับผู้นำชุมชนโดยการเข้าไปในชุมชน หรือเชิญผู้นำชุมชนมาที่ที่ จัดไว้ เน้นลักษณะพูดคุยในวงกว้างทั่วๆ ไป 5 - 10 คน

(2) ให้ความรู้กับผู้นำชุมชนโดยส่งเอกสารเผยแพร่ให้ศึกษาด้วยตัวเอง

2.2 ให้การศึกษาระยะก่อนจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน

(1) ให้ความรู้การศึกษอบรมแก่ผู้นำชุมชนกับผู้สนใจในชุมชน โดยการเข้าไปในชุมชนเป้าหมาย หรือชุมชนที่มีความพร้อม

หลักสูตรการให้การศึกษา อบรม ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 หลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์

หัวข้อที่ 2 กลุ่มและสหกรณ์เครดิตยูเนียนคืออะไร

หัวข้อที่ 3 จิตตารมณ์สหกรณ์เครดิตยูเนียน

หัวข้อที่ 4 การสมัครเป็นสมาชิก ข้อปฏิบัติ และหน้าที่ของสมาชิก

หัวข้อที่ 5 บทบาทของกลุ่มและสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีต่อสมาชิกและชุมชน

หัวข้อที่ 6 การประหยัดสะสม

หัวข้อที่ 7 การกู้ยืม

หัวข้อที่ 8 คณะกรรมการและการดำเนินงาน

(2) การทัศนศึกษาดูงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ประสบความสำเร็จเป็นกรณีตัวอย่าง ประกอบการตัดสินใจ ของผู้นำชุมชนและผู้สนใจ

3. การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการจัดทำใบรายงานจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน

เมื่อได้พิจารณาความเป็นไปได้ของชุมชนว่า มีความเหมาะสม ความพร้อมตามคุณสมบัติเบื้องต้น และได้ให้ความรู้ การศึกษอบรมแล้ว

3.1 ให้ผู้นำหรือผู้ติดต่อประสานงานเชิญผู้นำและสมาชิกชุมชนประชุมเพื่อลงมติในการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนในชุมชนและพิจารณาเรื่องสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

(1) พิจารณาเลือกตั้งคณะกรรมการชั่วคราวมาบริหารกลุ่มฯ จำนวน 7 – 10 คน โดยมีประธานคนหนึ่ง รองประธานคนหนึ่ง เหนรัญญิกคนหนึ่งและเลขานุการคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการ

(2) พิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมแรกเข้าในการสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มฯ

(3) พิจารณากำหนดวันสะสมเงินวันแรกตั้งกลุ่มฯ

3.2 ก่อนถึงกำหนดวันสะสมเงินวันแรกตั้ง ให้คณะกรรมการชั่วคราวดังกล่าว ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมโดยทางชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จะให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดรับสมัครสมาชิก การบันทึกรายการทางการเงินและการบัญชี ตลอดจนการปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารใบสมัครและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อความเป็นมาตรฐานและแบบเดียวกันทุกกลุ่มเครดิตยูเนียน และพิจารณาร่างระเบียบสำคัญที่จำเป็น สำหรับคณะกรรมการชั่วคราวและสมาชิกถือปฏิบัติ

3.3 ดำเนินการรับเงินสะสมค่าหุ้นจากสมาชิกตามวันเวลาที่กำหนด โดยใช้เอกสารทางการเงินและบัญชี จากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งคอยให้การส่งเสริมดูแลการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน ผู้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนต้องส่งใบรายงานการจัดตั้งกลุ่มสะสมให้ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดย ผ่านชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขา หรือชมรมเครดิตยูเนียนในแต่ละสาขาตามแบบฟอร์มที่ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด กำหนด จำนวน 2 ชุด ส่งให้ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ 1 ชุด เก็บไว้ที่ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขา 1 ชุด เพื่อที่ทางชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จะได้ขึ้นชื่อในทะเบียนประเภท กลุ่มสะสม (กลุ่มเครดิตยูเนียนแรกตั้ง)

หลังจากที่ได้มีการสะสมเงินวันแรกแล้ว ทางชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จะดำเนินการส่งเสริมด้านการอบรมสมาชิก กรรมการ และบัญชีของกลุ่มฯ เพื่อให้การปฏิบัติบัญชีถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และกลุ่มฯ จะได้ดำเนินการกิจกรรมต่อเนื่องได้ทุกวันทำการ

4. การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียน เพื่อให้เป็นกลุ่มเครดิตยูเนียนที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อำนวยประโยชน์สูงสุดให้แก่มวลสมาชิก ถือเป็นการกิจหลักของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียนจำเป็นต้องเป็นไปตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาของ ช.ศ.ค.

5. การเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ เมื่อกลุ่มสะสม (กลุ่มเครดิตยูเนียนแรกตั้ง) ที่ได้จัดตั้งขึ้นมีการส่งเสริมและพัฒนาได้ระยะหนึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของ ช.ส.ค. และคณะกรรมการมีมติที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกประเภท สมาชิกสมทบกับ ช.ส.ค. ก็สามารที่จะดำเนินการได้ มีรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของกลุ่มสะสมที่จะสมัครเป็นสมาชิกสมทบ ช.ส.ค.

1. มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 50 คน และมีความสามารถขยายจำนวนสมาชิกได้ไม่น้อยกว่า 300 คน
2. ดำเนินงานมาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน หากเป็นเครดิตยูเนียนในหมู่ผู้มีรายได้ประจำต้องดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน
3. มีการกำหนดใช้ข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร ตามที่ ช.ส.ค. ให้การรับรอง
4. มีการกำหนดใช้ระเบียบว่าด้วยสมาชิกภาพ ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ และระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
5. มีคณะกรรมการครบทุกคณะตามข้อบังคับ และสามารถบริหารงานได้ตามข้อบังคับ
6. มีคณะกรรมการและสมาชิกที่ผ่านการอบรม มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และวิธีดำเนินงานของกลุ่มเครดิตยูเนียน
7. มีการจัดทำทะเบียนสมาชิก บัญชีและเอกสารตามแบบและวิธีการที่ ช.ส.ค. กำหนดได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
8. มีการรับเงินสะสม และเปิดบริการให้เงินกู้แก่สมาชิกแล้ว
9. ส่งรายงานฐานะการเงินให้ ช.ส.ค. เป็นประจำทุกเดือน
10. มีความสามารถ และพร้อมให้ความร่วมมือในการชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าบำรุง ให้ ช.ส.ค.
11. รายละเอียดอื่นให้เป็นไปตามระเบียบ ช.ส.ค. ว่าด้วย สมาชิกสมทบประเภท กลุ่มเครดิตยูเนียนเตรียมการจดทะเบียน สหกรณ์

วิธีการสมัครเป็นสมาชิกสมทบ ช.ส.ค.

ให้กลุ่มสะสมที่ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสมทบ ช.ส.ค. ให้คณะกรรมการกลุ่มสะสมประชุมเพื่อมีมติสมัครเป็นสมาชิกฯ และแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อเป็นผู้แทนของกลุ่มฯ ยื่นใบสมัครตามแบบเอกสารที่ ช.ส.ค. กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของ ช.ส.ค. ผ่าน ช.ส.ค. สาขา โดย ช.ส.ค. สาขาจะพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้นพร้อมทั้งส่งบทวิเคราะห์การพิจารณา ยื่นต่อคณะกรรมการอำนวยการของ ช.ส.ค. เพื่อพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกสมทบและขึ้นทะเบียนสมาชิกประเภท สมาชิกสมทบ ช.ส.ค. (กลุ่มเครดิตยูเนียนเตรียมการจดทะเบียน)

ทะเบียนสหกรณ์) ถ้าคณะกรรมการอำนวยการมีมติไม่รับจะแจ้งเหตุผลพร้อมคืนค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กลุ่มสะสมโดยมิชักช้า

สิทธิและประโยชน์ที่สมาชิกสมทบจะได้รับจาก ช.ส.ค.

1. ได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ของ ช.ส.ค.
2. ได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ จุลสาร เป็นประจำทุกเดือน
3. มีสิทธิสมัครเข้าเป็นสมาชิกสวัสดิการต่าง ๆ ที่ ช.ส.ค.จัดขึ้นบริการแก่สมาชิก
4. ใช้บริการต่าง ๆ ของสินเชื่อและงานระดมทุน
5. มีสิทธิส่งกรรมการเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่ ช.ส.ค.จัดขึ้น
6. มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ ช.ส.ค. ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ ๆ ของ ช.ส.ค. ได้

7. มีสิทธิได้รับการอื่น ที่ ช.ส.ค. จะจัดขึ้นเพื่อบริการสมาชิก

พันธะผูกพันในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบของ ช.ส.ค.

1. ต้องชำระค่าบำรุง ช.ส.ค. ตามอัตราและหลักเกณฑ์ดังนี้
 - (1) ค่าบำรุงประจำปีใดให้ชำระภายในเดือนมีนาคมของปีนั้น
 - (2) การคำนวณค่าบำรุง ให้ถือยอดจำนวนสมาชิกสามัญ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ผ่านมาคำนวณในอัตราคนละ 15 บาท ต่อปี แต่สูงสุดไม่เกิน 20,000 บาท
 - (3) กลุ่มเครดิตยูเนียนใดที่เป็นสมาชิกสมทบของ ช.ส.ค. ยังไม่ครบปี ในปีแรกที่สมัครเป็นสมาชิกสมทบให้คำนวณค่าบำรุงตามอัตราส่วนของระยะเวลา (เป็นรายเดือน) ที่เป็นสมาชิกสมทบในปีนั้น
 2. ต้องชำระค่าบริการตามพันธะผูกพัน ที่มีต่อ ช.ส.ค.
 3. ต้องส่งรายงานฐานะทางการเงินประจำเดือนให้แก่ ช.ส.ค.เป็นประจำทุกเดือน
- หากในกรณีที่มืองค์กรหรือสถาบันหรือหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศหรือชุมชนสหกรณ์อื่นหรือสหกรณ์อื่นมีความสนใจประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบของ ช.ส.ค.เพื่อขอใช้บริการสินเชื่อและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ทาง ช.ส.ค.จัดให้ก็สามารถจะสมัครได้ โดยมี

คุณสมบัติเบื้องต้น

1. มีการดำเนินงานมาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 12 เดือน
2. ไม่เป็นองค์กรที่ดำเนินงานผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี
3. มีความสมัครใจที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อใช้บริการสินเชื่อและสวัสดิการต่าง ๆ ของ ช.ส.ค. และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการพัฒนากิจการของ ช.ส.ค.

4. รายละเอียดอื่นให้เป็นไปตามระเบียบของ ช.ส.ค. ว่าด้วยสมาชิกสมทบประเภทองค์กรอื่น

วิธีการสมัคร

ผู้ประสงค์จะสมัครต้องมีการประชุมองค์กรของตนเองและมีมติที่สมัครพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเป็นผู้แทนยื่นใบสมัครตามแบบที่ ช.ส.ค. กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ช.ส.ค. ผ่าน ช.ส.ค. สาขาเพื่อให้ทาง ช.ส.ค. สาขาได้พิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้น พร้อมส่งแบบวิเคราะห์การพิจารณา ยื่นต่อคณะกรรมการอำนวยการของ ช.ส.ค. เพื่อพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกสมทบและขึ้นทะเบียนสมาชิกประเภท สมาชิกสมทบ ช.ส.ค. ประเภทองค์กรอื่น ถ้าคณะกรรมการอำนวยการมีมติไม่รับจะแจ้งเหตุผลพร้อมคืนค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก พันธะผูกพันในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบของ ช.ส.ค. ตามข้อบังคับและระเบียบ ช.ส.ค. ว่าด้วยสมาชิกสมทบประเภทองค์กรอื่น ต้องชำระค่าบริการของการสมัครเป็นสมาชิกสวัสดิการต่าง ๆ ตามพันธะผูกพัน ที่มีต่อ ช.ส.ค. และต้องส่งรายงานฐานะทางการเงินประจำเดือนให้ ช.ส.ค. เป็นประจำทุกเดือน ยกเว้นค่าบำรุง ช.ส.ค.

6. กลุ่มเครดิตยูเนียนเตรียมการจดทะเบียนสหกรณ์ ที่มีความประสงค์จะขอจดทะเบียนสหกรณ์ ต้องทำหนังสือแจ้งความจำนง ขอจัดตั้งสหกรณ์ประเภท สหกรณ์เครดิตยูเนียนไปยัง ช.ส.ค. โดยผ่านสำนักงาน ช.ส.ค. สาขา เมื่อทาง ช.ส.ค. สาขา ได้รับเอกสารดังกล่าว จะดำเนินการจัดทำบทวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาของ ช.ส.ค. และตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องส่งให้ ช.ส.ค. สำนักงานใหญ่เพื่อพิจารณาออกหนังสือรับรองฯ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ฯ ต่อไป

หลังจากได้มีการดำเนินการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว ถือได้ว่า กลุ่มเครดิตยูเนียนได้เป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน(นิติบุคคล) ตามกฎหมาย และในระหว่างนั้นทางกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะเข้าดำเนินการตรวจสอบรายการบัญชี ที่โอนให้แก่กันระหว่างกลุ่มเครดิตยูเนียนกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่จัดตั้งใหม่ เพื่อความถูกต้องให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด (ช.ส.ค.) เพื่อให้สหกรณ์มีการพัฒนา เจริญเติบโต มีการบริหารงานเพื่อมวลสมาชิกให้ได้ประโยชน์สูงสุดตามอุดมการณ์ หลักการและวิธีการ

จากการร่วมประสานการทำงานร่วมกันในพื้นที่ระหว่าง 2 หน่วยงาน สามารถเกิดเครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย โดยวิธีการเครดิตยูเนียนนั้น ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ สาขาภาคใต้จะการจัดกระบวนการให้ความรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การสร้างฐานเงินทุนของชุมชน การจัดทำบัญชี

ด้วยวิธีการของเครดิตยูเนียน ให้การศึกษาอบรมแก่คณะกรรมการ และสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเครดิตยูเนียนสามารถพัฒนาเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ต่อไปในอนาคตสำนักงานประสานงานเครือข่ายความร่วมมือพื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน จังหวัดกระบี่ (Save Andaman) จะให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทำประมง ผ่านทางกลุ่มเครดิตยูเนียน ที่ตั้งขึ้น โดยจะแบ่งกลุ่มการช่วยเหลือออกเป็นกลุ่มย่อย คือ กลุ่มซ่อมเรือ กลุ่มซ่อมเครื่อง กลุ่มทำเครื่องมือประมง และกลุ่มอาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น

3. ความเป็นมาของเครือข่าย พื้นฟูชุมชนผู้ประสภภัยสึนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน

3.1 กลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านทุ่ง

ประวัติความเป็นมา บ้านทุ่งในอดีตริมี่ทุ่งหญ้าเป็นบริเวณกว้างมาก เป็นป่ารก ทำให้คนที่มาตั้งรกรากได้เรียกว่าบ้านทุ่ง ซึ่งประกอบด้วย 5 หย่อมบ้านได้แก่ บ้านถนนโค้ง บ้านกลาง บ้านทอนลิบง บ้านนาทอน บ้านท่าไร่ (แต่ปัจจุบันหย่อมบ้านกลาง และบ้านทอนลิบงได้แบ่งการปกครอง เป็น หมู่ 6 บ้านทอนลิบง)

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 178 ครัวเรือน แต่มีครอบครัวทั้งหมด 190 ครอบครัวเนื่องจากเป็นครัวแฝด ประชากร แบ่งเป็นชาย 461 คนหญิง 487 คน รวมประชากรทั้งหมด 948 คน อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือ จด บ้านคลองโตนด ม.5 ต.เกาะลันตาน้อย ทิศใต้ จด บ้านทอนลิบง ม.6 ต. เกาะลันตาน้อย ทิศตะวันออก จด ทะเล ทิศตะวันตก จด ทะเล พื้นที่เป็นเกาะมีทะเลล้อมรอบ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่ มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์มีภูเขาเป็นป่ากึ่งซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของชุมชนตำบลเกาะลันตาน้อย มีที่ราบลุ่มบริเวณกว้างเหมาะสำหรับการทำนามีภูเขาทะเล และมีพื้นที่ป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์มาก ในอดีตมีเจ้าแก้วมาจากเมืองจีนเข้ามาสร้างโรงงานเตาถ่าน แล้วได้จ้างให้คนในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียงมารับจ้างตัดไม้แปรรูปและเผาถ่านส่งไปขายที่ ปีนัง ประเทศมาเลเซีย สถานที่สำคัญของหมู่บ้านมีมัสยิด 1 แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง โรงเรียนสอนศาสนา (ปอเนาะ) 1 แห่ง แหล่งน้ำประปาภูเขา เกาะตะละเบง เกาะกำเป็นบริเวณแหล่งทำการประมง และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะลันตา

ในอดีตชาวบ้านบ้านทุ่งไม่เคร่งครัดในศาสนา ได้มีโต๊ะครูมาจากนครศรีธรรมราชได้ทำการสอนศาสนาและเป็นคนริเริ่มเปิดโรงเรียนสอนศาสนา และก็ได้มีลูกศิษย์เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ในปัจจุบันบ้านทุ่งเป็นชุมชนที่ยึดถือประเพณีแบบอิสลามอย่างเคร่งครัดมาก เนื่องจากคนในชุมชนนับถือศาสนาอิสลามเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ จึงมีวัฒนธรรมและประเพณี เช่น งานบุญเข้าสุนัตห์ (ขลิบอวัยวะเพศของเด็กผู้ชาย) มีการทำบุญและเลี้ยงอาหาร วันอารีอาฮอ มีพิธีละหมาดร่วมกันของคนในหมู่บ้าน มีการกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดและสุสานของคนในครอบครัว วันเมาลิด จะทำบุญและเลี้ยงอาหาร หากว่ามีคนเสียชีวิตขึ้นในหมู่บ้าน คนในชุมชนจะหยุดการประกอบอาชีพ

เช่นหุคออกทะเล หุคกริดยาง ในอดีตมีการทำอาชีพ ทำนา(ปัจจุบันมีแต่นาร้าง เพราะน้ำเค็มขึ้นถึง ไม่สามารถทำนาได้) โดยใช้ครกตำข้าว เอาไว้กินเอง ที่เหลือเอาไปขาย นอกจากนั้นทำไร่ ทำการ ประมง คือโปะน้ำตื้น

วิถีชุมชนก่อนภัยพิบัติ สีนามิ

อาชีพของคนในชุมชนมีการทำประมง ได้แก่ อวนลอยกุ้ง เนื่องจากทะเลบริเวณอำเภอเกาะ ลันตามีกุ้งให้จับตลอดปี วิถีชีวิตชาวประมงจะมีการออกอวนกุ้งเป็นส่วนใหญ่ สามารถหาได้ตลอด ทั้งปีเนื่องจากชาวประมงบ้านทุ่งนั้น ได้มีการหนีสินกับเจ้าแก้มที่มาสืบสนุนเรือ เครื่องยนต์ อุปกรณ์ประมงมายาวนาน ชาวประมงจะถูกกดราคาสัตว์น้ำมาตลอด และทำสวนยางพารา บางส่วน มีอาชีพรับจ้างไปทำงานที่ตำบลเกาะลันตาใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ เช่นทำงานแม่บ้านที่โรงแรม และงานก่อสร้าง นอกจากนั้นประกอบอาชีพ ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ เป็น บางส่วน

วิถีชุมชนหลังภัยพิบัติ สีนามิ

ความเสียหายของพื้นที่การช่วยเหลือหลังจากองค์กรต่างๆ ได้ถอนตัว และลดความช่วยเหลือ ลง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการช่วยเหลือของ เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN: Save Andaman Network) ที่ต้องการฟื้นฟูชุมชนโดยต้องมีการรวมกลุ่มให้ชุมชนสร้างกลุ่ม ออมทรัพย์ เพื่อสะสมให้มีเงินทุนของชุมชนในระยะยาว อีกทั้งการเป็นหนี้ในระบบมาก เพราะ ต้องกู้เงินเพื่อซื้อเครื่องมือทำการประมง ที่ได้รับความเสียหายจาก สีนามิ และเครือข่ายความร่วมมือ ฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันได้ประสานงานกับชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้ เพื่อเข้าไปแนะนำการออมแบบเครดิตยูเนียนหลายครั้ง จนสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยู เนียนบ้านทุ่ง ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2548 มีสมาชิกแรกก่อตั้ง 54 คน แบ่งเป็นชาย 33 คน หญิง 21 คน เงินสะสมครั้งแรก ณ วันแรกตั้ง 14,590 บาท โดยจะมีการสะสม ทุกวันที่ 15 ของเดือน มีคณะกรรมการแรกตั้ง 9 คน ดังนี้

1. นายอำเภอผาด เวลาดี	ประธานกรรมการ
2. นายดลละ โปหลง	รองประธานฯ
3. นายแจ๊ะแห๊ะ เสาชะอม	เลขานุการ
4. นายสิทธิชัย ลิหมาด	เหรัญญิก
5. นายกาหริม ขจัดภัย	กรรมการ
6. นายสุวิทย์ คงสมุทร	กรรมการ
7. นายเส็ม นิลหลัง	กรรมการ
8. นายอับดุลรอหมาน เวลาดี	กรรมการ

9. นายบุญหำหมัด โหนดเจ๊ะสัน กรรมการ

3.2 กลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านหัวแหลม

ประวัติความเป็นมา หากย้อนไปกว่า 500-600 ปี พื้นที่เกาะลันตา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ภูเขาสูงและรกร้าง จะมีชาวเล “กลุ่มอุรักลาไย” ซึ่งเป็นชนกลุ่มแรกของชาวเกาะลันตาอพยพจาก ไทรบุรีมาตั้งหลักแหล่งแล้วก็ตาม แต่พวกเขาก็ลงหลักปักฐานอยู่ริมทะเลปลายแหลมด้านใต้ซึ่งทุกวันนี้คือบ้านหัวแหลมและสังกาอู๋ ซึ่งเกาะลันตาใหญ่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2444 พร้อมกับการจัดตั้ง อำเภอเกาะลันตา ที่หมู่ 2 บ้านศรีราชา เป็นอดีตที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ จนถึงปัจจุบันมีอายุกว่า 100 ปี ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม มีหมู่บ้านในเขตการปกครอง จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหัวแหลม บ้านศรีราชา บ้านเจ๊ะหลี บ้านเกาะป่อ บ้านคลองหิน บ้านคลองชน บ้านลังกาอู๋ บ้านคลองโดย สภาพพื้นที่ของตำบล เป็นลักษณะเป็นที่ราบสูง ราบกับทะเล และเกาะบริวาร 12 เกาะ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,828 คน ชาย 3,379 คน หญิง 2,449 คน ประชากรมีอาชีพ ทำสวนยางพารา สวนมะพร้าว ทำการประมง

วิถีชุมชนก่อนภัยพิบัติ สึนามิ

ชุมชนบ้านหัวแหลมมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 203 ครัวเรือน มีประชากร ประมาณ 941 คน เป็นชาย 447 คน และหญิง 494 คน (ข้อมูลจากระทรวงสาธารณสุขจังหวัดกระบี่ประจำปี 2547) สภาพหมู่บ้านเดิมอยู่ติดริมชายทะเล ลักษณะบ้านเรือนคล้ายกับชุมชนชาวประมงโดยทั่วไปในภาคใต้ อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่และครัวแฝด กระจายอยู่ทั่วพื้นที่หมู่บ้านตามริมฝั่ง อายุชุมชน ตั้งแต่เริ่มบุกเบิกที่ดินชาวบ้านร่วมกันสร้างและพัฒนาชุมชนจนทางการตั้งเป็นชุมชนในปัจจุบันมีอายุมากกว่า 100 ปี โดยบ้านเรือนปลูกสร้างทอดยาวไปตามชายทะเลประมาณ 3 กม. แบ่งเป็น 3 อ่าว

อ่าวแรก ชาวบ้านเรียกพื้นที่นี้ว่า “อ่าวกลาง” หรือ “หัวแหลม 1” ทิศเหนือจรด ตลาดศรีราชา และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ ทิศใต้จรด โขดหินและป่า ทิศตะวันออกจรดทะเล และทิศตะวันตกจรด ควนดินซึ่งเป็นพื้นที่สูง 5 เมตร ระยะห่างจากชุมชนถึงถนนใหญ่ประมาณ ๑๐๐ เมตร

อ่าวที่สอง ชาวบ้านเรียกว่า “หัวแหลม 2” ห่างจากอ่าวกลางไป 1 กม. บ้านเรือนปลูกสร้างตามทางยาวตลอดแนวชายฝั่งยาวประมาณ 500 เมตร ทิศเหนือ-ใต้เป็นพื้นที่สวนและโขดหิน ทิศตะวันออกติดทะเล และทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สวน ห่างจากถนนใหญ่เข้าซอยประมาณ 200 เมตร ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม มีบางส่วนที่เป็นไทยพุทธและชาวไทยใหม่

อ่าวที่สาม ชาวบ้านเรียกว่า “อ่าวมูดา” หรือ “หัวแหลม 3” ห่างจากอ่าวบ้านหัวแหลม 2 ไปทางด้านทิศใต้ ห่างจากถนนใหญ่เข้าซอยประมาณ 200 เมตร ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม มีบางส่วนที่เป็นไทยพุทธและชาวไทยใหม่ (ชาวเล)

วิถีชีวิต ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพประมง ที่เหลือมีอาชีพเป็นขับเรือรับจ้าง รับจ้างกรีดยาง ลูกจ้างบังกะโล รีสอร์ท และเป็นพนักงานห้างร้านบนเกาะลันตาใหญ่

ศาสนา ร้อยละ 98 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือนับถือศาสนาพุทธ และอื่นๆ

ที่ดิน อยู่ในความดูแลของกรมเจ้าท่า

วิถีชุมชนหลังภัยพิบัติ สีนามิ

หลังสินามิ บ้านพังทั้งหลัง จำนวน 41 หลัง อยู่ในพื้นที่อ่าวกลางทั้งหมด และส่วนที่บ้านพังบางส่วนกระจายอยู่ทั้งสองอ่าวประมาณ 88 หลังคาเรือน

ในกรณีบ้านพังทั้งหลัง ทางอำเภอเสนอให้ชาวบ้านเลือก 3 ตัวเลือก คือ

1. ยกบ้านถาวรที่จัดสรรไว้คือ โรงเรียนลันตาฯ(เก่า) โดยทางทหารเรือจะดำเนินการก่อสร้างบ้านให้
2. ยกบ้านถาวรในที่ดินของตัวเองที่มีเอกสารสิทธิ์ชัดเจน โดยทหารเรือสร้างให้
3. รับค่าชดเชยบ้านพังทั้งหลัง จำนวน 30,000 บาทโดยห้ามยกบ้านในที่ริมทะเลซึ่งเป็นบ้านเดิม

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ มีชาวบ้านประสงค์จะอยู่ในที่เดิม (ริมทะเล) จำนวนร้อยละ 25 แต่ทางอำเภอไม่อนุญาตให้สร้าง เพราะต้องการกันพื้นที่ไว้เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์การท่องเที่ยว และจัดระเบียบชายหาดใหม่ ในขณะที่เดียวกันมีการตีป้ายประกาศไม่อนุญาตให้ต่อเติมหรือก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ชายหาด

เหตุผลที่ชาวบ้านไม่ต้องการย้ายไปอยู่ในที่จัดสรรสร้างบ้านถาวร คือ

1. พื้นที่ดังกล่าวติดกับวัดเกาะลันตาอยู่ใกล้กับป่าช้าและสุสาน ซึ่งขัดต่อหลักศาสนาและวัฒนธรรมของชาวมุสลิม รวมถึงพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ทำให้สะท้อนความรู้สึกเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจว่าตนไม่มีค่าในสายตาของรัฐ อยากจับไปอยู่ที่ตรงไหนก็ย้ายไปอยู่ในที่ที่ถูกทิ้งร้างไว้

2. พื้นที่ดังกล่าวอยู่ห่างจากชายทะเล ไม่สอดคล้องกับวิถีชาวประมงขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่จะเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือประมง และเครื่องยนต์ไว้บนเรือ ปัญหาการลักขโมยอาจเกิดขึ้นได้ การขนเครื่องมือประมงทั้งหมดขึ้นไปเก็บบนบ้านหลังใหม่ไม่สามารถกระทำได้นอกจากมีขนาดใหญ่และน้ำหนักมาก อีกทั้งในบางคืนยามที่เกิดคลื่นลมแรงน้ำขึ้น น้ำลง ฝนตก ชาวบ้านต้องออกมาสำรวจสภาพเรือเป็นช่วง ๆ บ้านที่อยู่ไกลจากทะเลจะไม่สามารถทราบความแรงของลมได้และไม่สะดวกที่จะออกมาในยามค่ำคืนด้วย และขณะเดียวกันทางอำเภอไม่ได้มีการสอบถามความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านกรณีพื้นที่ที่สร้างบ้านถาวร

สถานการณ์ปัจจุบัน สำหรับชาวบ้านที่ย้ายมาอยู่ใหม่ที่เดิมริมทะเล ได้เข้ายื่นหนังสือกับ กรมช.มหาดไทย นายสุธรรม แสงประทุม เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2548 ทำให้เกิดการประชุมระหว่าง ตัวแทนชาวบ้าน กับนายอำเภอเกาะลันตาและคณะกรรมการก่อสร้างบ้านถาวร อ.เกาะลันตา ณ ที่ทำการอำเภอเกาะลันตาหลังเก่า และประชุมอีกครั้งในวันที่ 24 มกราคม 2548 ณ ที่ว่าการอำเภอ (ใหม่) ผลการประชุม ให้ชาวบ้านสามารถกลับมาปลูกบ้านหลังใหม่ในที่เดิมได้ (ริมชายทะเล) โดยจะได้รับเงินชดเชยจำนวน 30,000 บาท โดยมี เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN Save Andaman Network) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ร่วมดำเนินการก่อสร้างบ้าน มั่นคง และปรับปรุงสาธารณูปโภค

จากความเสี่ยงของพื้นที่การช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ ได้ถอนตัว และลดความช่วยเหลือ ลง ทำให้ชุมชนต้องการสร้างกลุ่มออมทรัพย์เพื่อสะสมทุนของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบ การช่วยเหลือ ของเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN: Save Andaman Network) ที่ต้องการฟื้นฟูชุมชนโดยต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อให้มีทุนของชุมชนในระยะยาว และได้ ประสานกับชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้ เพื่อเข้าไปแนะนำการ ออมแบบเครดิตยูเนียนหลายครั้ง จนสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านหัวแหลมได้ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 ต.เกาะลันตาใหญ่ เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2549 มีสมาชิกแรกตั้ง จำนวน 25 คน ชาย 16 คน หญิง 9 คน เงินสะสมเมื่อแรกตั้ง 7,500 คน โดยมีการสะสมในวันที่ 10 ของทุกเดือน

คณะกรรมการแรกตั้ง จำนวน 7 คน

1. นายเรียบ โพธาราม	ประธานกรรมการ
2. นายสมศักดิ์ เส้นหล้า	รองประธานฯ
3. นายสมวัย หาญทะเล	เลขานุการ
4. นายประดิษฐ์ หมาดสาเห็บ	กรรมการ
5. นายสันติ เชื้ออินจินดา	กรรมการ
6. นายภูทาบ สงคง	กรรมการ
7. นางสมสุข เกษงาม	กรรมการ

3.3 กลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านเกาะปอ

ประวัติความเป็นมา

เกาะปอเดิมมีชื่อว่า “คือปอ แปลว่า เชือกที่ใช้ผูกเรือ” ทำจากคันปอที่มีขึ้นทั่วไปบนเกาะ เป็นภาษาเรียกของชาวเลที่เข้ามาอยู่ก่อน จากการได้คุยกับ นายชลธิชา แจกปาตาน กรรมการของกลุ่ม จึงได้รู้ประวัติของเกาะปอโดยแบ่งเป็นยุคๆ ดังนี้

ยุคแรก ย้อนกลับไปในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณ 200 กว่าปีที่แล้ว เกาะปอ เป็นเกาะเล็กๆ ที่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย จนกระทั่งมีกลุ่มชาวเล ชนเผ่าอูรักลาโว้ย หรือที่เรียกว่า ชาวไทยใหม่ เข้ามาอาศัยอยู่ระยะหนึ่งและย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านห้วยแหลมอ่าวกลางในปัจจุบัน

ยุคขุนสมุทร จากการบอกเล่า ขุนสมุทรเป็นคนจังหวัดพัทลุง ได้หนีเข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะปอ ซึ่งมีนามสกุลเดิมคือ ณ พัทลุง และได้เปลี่ยนนามสกุลเป็น หาญทะเล ได้แต่งงานกับ นางลือโต๊ะ หาญทะเล มีลูกชาย 3 คน(นายนะ นายชูเดิน นายด้อย) หญิง 2 คน หลังจากนั้นขุนสมุทรให้ลูกอยู่ที่เกาะปอ ส่วนตัวเองไปทำสวนที่เกาะไหง และนำดินมะพร้าวมาปลูกที่เกาะปอ ซึ่งเที่ยวไปเที่ยวกลับไปทำสวน ปีละ 2-3 เดือน หลังจากนั้นมินายโต๊ะนวน ซึ่งเป็นคนจังหวัดตรัง เป็นไทยพุทธเข้ามาเกาะปอ เพื่อมาขอที่ดินอยู่แต่ขุนสมุทรไม่ให้ โต๊ะนวนไม่พอใจจึงไปติดต่อกลุ่มโจรให้มาปล้นบ้านขุนสมุทร ทั้งหมด 13 คน โดยมีหัวหน้าโจรชื่อ พันสง ได้คิดแผนการไปปล้นที่เกาะลันตา ก่อนแต่ไม่สำเร็จจึงกลับมาปล้นที่เกาะปอ ได้เทียบเรือที่อ่าวโล๊ะละหมาด ได้ทำพิธีเสี่ยงทายขอเจ้าที่ว่าการปล้นครั้งนี้จะสำเร็จหรือไม่ คำทำนายว่าการปล้นครั้งนี้จะเกิดการเสียชีวิตของโจร พันสงซึ่งเป็นหัวหน้าไม่อยากจะปล้น แต่ในส่วนของรองหัวหน้าเห็นว่าไหนๆก็มาแล้วเสียเวลาจึงตัดสินใจปล้น โดยตอนนั้นขุนสมุทรไปทำสวนที่เกาะไหง มีนายคอละ ซึ่งอยู่กับลูกเมียและเป็นของหลานขุนสมุทร นายคอละซึ่งพูดฟังภาษาไทยไม่ได้เมื่อเห็นโจรก็เชิญกลุ่มโจรขึ้นมาบนบ้านก็เข้าใจว่าเป็นญาติขุนสมุทร แต่ฝ่ายภรรยาเห็นเข้าจึงรีบทักว่านั่นไม่ใช่ จึงมีการต่อสู้กัน นายคอละซึ่งเป็นคนที่มีความพินทางไม่เข้าได้ต่อสู้กับพันสงอยู่นาน จนพันสงใช้ดาบกรีดแขนเมียนายคอละ เพื่อเป็นการแก้แค้น จึงสามารถ ฟืนนายคอละบาดเจ็บสาหัสและหนีไปในที่สุด แต่หนึ่งในกลุ่มโจรได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตด้วยเช่นกัน หลังจากนั้นนายอำเภอขุนรักคีลันตาเขตได้ปลอมตัวไปเป็นชาวบ้านที่จังหวัดตรังที่และมีโอกาสได้เจอกลุ่มโจรนี้คุยเรื่องการมาปล้นที่เกาะปอ จึงแจ้งเรือเร็วบุกเข้าจับกุมมารับโทษประหารชีวิตทั้งหมด พันสงซึ่งเป็นหัวหน้ามีวิชาอาคมพินทางไม่เข้าทำอย่างไรก็ไม่ตาย จึงใช้วิธี ให้เผาเหล็กแหลมแทงทวาร เมื่อพันสงรู้ว่าตนต้องตายแน่จึงขอร้องขอคัมภีร์ยาพิษแทน หลังจากนั้นท่านขุนสมุทรได้ทำการปิดเกาะเป็นเวลา 5 ปี แล้วไปตามช่างตีเหล็กมาตีมีดดาบจำนวน 4 เล่ม เอาไว้คุ้มกันภัยในเกาะ ดาบทั้ง 4 เล่มได้ลงอาคมและทำการปิดเกาะด้วยอาคมจนทำให้ลูกหลานได้อยู่อย่างสงบสุข

สภาพทั่วไปเป็นเกาะเล็กๆอยู่กลางทะเล มีเนื้อที่ประมาณ 1,400 ไร่ มีพื้นที่ทั้งหมด 6 อ่าว คือ อ่าวในบ้าน ประออก ท่ากั้ง แหลมอู้ง โล๊ะบิบะ(อ่าวผิวดูดเลือด) และโล๊ะละหมาด อาณาเขตของเกาะปอมีทะเลล้อมรอบจึงมีพื้นที่ใกล้เคียงคือ ทิศเหนือใกล้กับเกาะนุ้ย ทิศใต้ใกล้กับเกาะกง ทิศตะวันออกติดกับทะเลตรัง ทิศตะวันตกติดกับเกาะลันตาใหญ่ มีผู้อาศัยอยู่ทั้งครัวเดียวและครัวแฝด 104 ครัว มีผู้คนประมาณ 467 คน ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง ส่วนอาชีพรองคือกรีด

ยางพาราและทำงานจ้าง มีเรือทั้งหมด 66 ลำ ศาสนาที่ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือคือมุสลิม มีไทย พุทธและชาวจีนอยู่ 8 ครั้วเรือน

วิถีชุมชนก่อนภัยพิบัติ สีนามิ

จากคำบอกเล่าของโต๊ะหลัง คือ นายสะอาด ละโซย เล่าให้ฟังว่า เริ่มทำงานเล(ออกทะเล) ได้เห็นการทำงานของ “โป๊ะ” นั้นได้ใช้เครื่องมือในการจับปลา หาชของเดิมเครื่องมือที่ใช้คือ โป๊ะ อวนรุนมือ ไซปลา ระเบิดที่ทำขึ้นเอง โดยเครื่องมือจะทำการกันขึ้นเองใช้วัสดุที่มีในเกาะ ใช้เรือเชียง ในการออกเล พอลมแรงก็ขึ้นใบเรือให้เล่นสะดวก สำหรับบริเวณที่ออกไปหาขึ้นจะขึ้นอยู่กับว่า เครื่องมือและฤดูกาล เช่น โป๊ะ(เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง)จะทำหน้า(ฤดูลม)พลัด จะจับปลาได้ทั้ง ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพราะวัสดุที่ใช้ทำเป็นไม้ไผ่กรองซึ่งติดสานกัน ทำในทะเลใกล้ชายฝั่ง อวนรุน ทำบริเวณชายฝั่งบ้านเจ๊ะหลี ที่เกาะนุ้ย ส่วนไซปลาจะทำบริเวณแถบเกาะโหลง กะหลังฮัม แหลมล่าหนึ่ง(คนว่ายน้ำ) การทำระเบิดในสมัยนั้นสัตว์น้ำจะตายมากมายมีทั้งที่ใช้การได้และใช้การไม่ได้และที่ลอยอยู่ในทะเลก็มีซึ่งถือว่าเป็นการทำลายอย่างมาก ต่อมาก็มีเบ็ดราวซึ่งจะวางแถว เกาะกวางและเกาะเกียง

การซื้อขายสัตว์น้ำ จะไปขายที่ตลาดเกาะตันตาใหญ่โดยมีเจ้าแก่คนจีนเป็นคนรับซื้อ ประมาณ 2-3 แพง มีของโก๋บา โก๋ขุ่ย จีห่วน โดยมีการผูกขาดราคาโดยเจ้าแก่เป็นคนตีราคา บางอย่างก็ได้กิโลละ 2-3 บาท บางอย่างก็ซื้อเหมาเป็นเซตๆละ 10-20 บาท ชาวบ้านเกาะปอกที่ไปขายก็รู้สึกดีใจและพอใจมากที่ได้ราคาในช่วงแรก แต่หลังจากนั้นก็เริ่มมองว่างานเลที่ทำมันไม่พอ กิน บวกกับราคาของที่ไม่ขยับขึ้นเลย ทำให้เริ่มท้อไม่อยากทำงานเล ผู้คนจำนวนหนึ่งจึงหันไปรับจ้างตัดไม้ถ่านโดยมีค่าจ้างลำเรือละ 18 บาท เมื่อเห็นว่าคนอื่นรับซื้อได้ราคาดี ก็มีคนในหมู่บ้าน 2-3 คน คือ น้ำซำม โต๊ะหยังบาว โต๊ะสุเอ็ก ก็เปิดรับซื้อสัตว์น้ำเองในเกาะ เมื่อซื้อแล้วก็นำไปขายที่บ้านบ่อม่วง ราคาก็ขยับดีขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้ก็เริ่มมีเครื่องยนต์ดีเซลใช้ เรียกว่า เครื่องบี๊ก 6 แรง เครื่องพัดเตอร์ 5 ที่ใช้ในช่วงแรก

ปัจจุบันมีแพอยู่ 3 แพง คือ แพนายสมมาตร หาญทะเล นายสมชาย ระโศยบุตร หยั่งอุ หมาด ที่ยังคงรับซื้อสัตว์น้ำในราคาที่คิดเฉลี่ยแล้วไม่คุ้มกับราคาน้ำมัน เช่น กุ้งกิโลกรัมละ 180 บาท ในขณะที่น้ำมันลิตรละ 33 บาท ในการออกเล ถ้าออกอวนกุ้งต้องออกไปในแนวปะการังเทียม ลานแย้แหระ(ปลาจอมมือหรือปลากะเบนตัวเล็ก) ถ้าเป็นเครื่องยนต์ยันมาร์ต้องใช้น้ำมันประมาณ 5 ลิตรต่อวัน ถ้าเครื่องยนต์ 3 สูบใช้น้ำมัน 10 ลิตรต่อวัน ถ้าไม่ได้กุ้งกลับมาประมาณ 3-4 กิโลกรัม ก็จะไม่พอกับค่าน้ำมันที่ใช้ไป สำหรับเรื่องทุนในการทำประมงของชาวบ้าน นำมาทำโป๊ะ อวนรุน ไซ เครื่องเรือ อวน จะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าแก่กับลูกน้องในรูปของการอุปถัมภ์ ถ้าใครอยากทำแล้วไม่มีทุน ก็เข้าไปคุยกับเจ้าแก่ว่า “จะทำงานเลแต่ไม่มีทุนจะทำหรือ(จะอย่างไร) ว่าจะ

มาเยี่ยมไปลงทุนก่อน”เมื่อออกเลแล้ว จะผ่อนให้เป็นน้ำ(ทุก 15 วัน)จนหมด เพราะทุกคนใช้ระบบเชื่อใจ ระบบพี่น้อง ทำให้หนี้สินที่สะสมมาหลายรุ่นตกทอดมาให้ลูกหลานที่ทำงานในยุคต่างๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

วิธีชุมชนหลังภัยพิบัติ สีนามิ

ความเสียหายของพื้นที่การช่วยเหลือหลังจากองค์กรต่างๆ ได้ถอนตัว และลดความช่วยเหลือลง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการช่วยเหลือของ เครือข่ายความร่วมมือพื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN: Save Andaman Network) ที่ต้องการฟื้นฟูชุมชนโดยต้องมีการรวมกลุ่มให้ชุมชนสร้างกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อสะสมให้มีเงินทุนของชุมชนในระยะยาว ประกอบกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านไม่ประสบผลสำเร็จ ที่เงินไม่ได้กระจายสู่ทุกคนอย่างที่ควร อีกทั้งการเป็นหนี้ในระบบมาก เพราะต้องกู้เงินเพื่อซื้อเครื่องมือทำการประมง ที่ได้รับความเสียหายจาก สีนามิ และเครือข่ายความร่วมมือพื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันได้ประสานงานกับชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้ เพื่อเข้าไปแนะนำการออมแบบเครดิตยูเนียนหลายครั้ง จนสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะปอด้อยู่ในหมู่ที่ 4 ต.เกาะลันตาใหญ่ ซึ่งบ้านเกาะปอดเป็นเกาะหนึ่ง เป็นเกาะบริวารของเกาะลันตาใหญ่ ต้องนั่งเรือหางยาวจากเกาะลันตาใหญ่ ไปเกาะปอดใช้เวลา 1 ชั่วโมง ประชากรประกอบอาชีพ การประมงและรับจ้าง ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2549 มีสมาชิกแรกตั้ง 30 คน ชาย 23 คน หญิง 7 คน เงินสะสมแรกตั้ง 3,560 บาท กำหนดการสะสมทุกวันที่ 5 ของเดือน โดยมีกรรมการแรกตั้ง ดังนี้

1. นายบุญรักษ์ แหลมเกาะ	ประธานกรรมการ
2. นายสมหวัง พรานทะเล	รองประธานฯ
3. นายประทีป หมดนัย	เลขานุการ
4. นส.มณีรัตน์ เกื้อบุตร	เหรัญญิก
5. นายเจ๊ะหาด ย่าเหม	กรรมการ
6. นายอัษฎาศักดิ์ นุกุลกิจ	กรรมการ
7. นายอัศดุสสาแหละ ระโสย	กรรมการ
8. นายอัศดุสหลา ระโสย	กรรมการ
9. นายชลธิชา แยกปาตาน	กรรมการ
10. นายโชคดี ระโสยบุตร	กรรมการ

3.4 สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านท่าคลอง จำกัด บ้านท่าคลอง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 ต.เกาะกลาง ซึ่งตำบลเกาะกลางมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และเป็นเนินเขาสลับกันที่ราบ เป็น

พื้นที่เกาะ มีน้ำทะเลล้อมรอบ ป่าไม้สมบูรณ์ หมู่บ้านติดชายฝั่งทะเล ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพทำสวนยาง สวนมะพร้าว สวนปาล์ม ทำนา เลี้ยงสัตว์ และรับจ้าง

สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านท่าคลอง จำกัด จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2544 มีสมาชิกแรกก่อตั้ง 99 คน เงินสะสมแรกตั้ง 35,910 บาท กำหนดการสะสมทุกวันที่ 10 ของเดือน

มีคณะกรรมการแรกตั้งดังนี้

1. นายรอฟีอิน เชื้อทะเล	ประธานกรรมการ
2. นายอนันต์ มีศิลป์	รองประธานฯ
3. นายวรารุณ มามัตย์	เลขานุการ
4. นางนภาพร รักจิตต์	เหรัญญิก
5. นายประภาส หนูนวน	กรรมการ
6. นายอานนท์ รักจิตต์	กรรมการ
7. นายหมาดยา เชื้อทะเล	กรรมการ
8. นายนิพนธ์ สิทธิบรรณ	กรรมการ
9. นายอนุสรณ์ นำใส	กรรมการ
10. นายเฉลิมเกียรติ รักจิตต์	กรรมการ

ปัจจุบันสหกรณ์มีทรัพย์สิน ประมาณ 689,125 บาท ทุนเรือนหุ้น 555,780 บาท และเงินให้สมาชิก 646,579 บาท สมาชิก 209 คน สามารถจัดสวัสดิการคุ้มครองเงินกู้ และเงินสะสมให้กับสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกเสียชีวิต ทายาทไม่ต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินที่มีต่อสหกรณ์ และได้รับเงินสมทบจากยอดเงินสะสมที่มีอยู่ในสหกรณ์ของสมาชิกรายนั้น สวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ และสวัสดิการอื่นๆ

3.5 กลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านท่าประดู่ ตั้งอยู่หมู่ 4 มีประชากร ทั้งหมด 683 คน ต.ห้วยน้ำขาว จากจำนวนหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ห่างจากอำเภอคลองท่อม ประมาณ 7 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 68,581.25 ไร่ มีประชากรในตำบลทั้งสิ้น 7,630 คน ชาย 3,835 คน หญิง 3,795 คน ประชากรมีอาชีพหลักทำสวน รับจ้าง และทำประมง

ความเสียหายของพื้นที่หลัง สึนามิ หลังการช่วยเหลือหลังจากองค์กรต่างๆ ได้ถอนตัว และลดความช่วยเหลือลง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการช่วยเหลือของเครือข่ายความร่วมมือพื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN: Save Andaman Network) ที่ต้องการฟื้นฟูชุมชน โดยต้องมีการรวมกลุ่มให้ชุมชนสร้างกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อสะสมให้มีเงินทุนของชุมชนในระยะยาว ประกอบกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านไม่ประสบผลสำเร็จ ที่เงินไม่ได้กระจายสู่ทุกคนอย่างที่ควร อีกทั้งการเป็นหนี้ในระบบมาก เพราะต้องกู้เงินเพื่อซื้อเครื่องมือทำการประมง ที่ได้รับความเสียหายจาก สึ

นามิ และเครือข่ายความร่วมมือพื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันได้ประสานงานกับชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้ เพื่อเข้าไปแนะนำการออกแบบเครดิตยูเนียนหลายครั้ง จนสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนบ้านท่าประดู่ ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2548 มีสมาชิกแรกตั้ง 20 คน ชาย 6 คน หญิง 14 คน เงินสะสมแรกตั้ง 2,000 บาท กำหนดการสะสมทุกวันที่ 5 ของเดือน

มีคณะกรรมการแรกตั้งดังนี้

1. นายศราวุธ เกกينة	ประธานกรรมการ
2. นายประเสริฐ นาคี	รองประธานฯ
3. นางสุกัลลยา คดีพิศาล	เลขานุการ
4. นางนิตยา เหลนุเพชร	เหรัญญิก
5. นางสมศรี แก้วปรุง	กรรมการ
6. นายสนิท ขาวชา	กรรมการ
7. นายบุญสาด ผิวคำ	กรรมการ
8. นางเสาวณี คลองมองคัน	กรรมการ
9. น.ส.บริดา ประจำวัณ	กรรมการ
10. นายประทีป รักษาจิตต์	กรรมการ

3.6 สหกรณ์เครดิตยูเนียน เกาะพีพี จำกัด

ประวัติความเป็นมา

หมู่เกาะพีพีเป็นหมู่เกาะที่มีชื่อเสียงมากที่สุด เดิมชาวทะเลเรียกว่า ปูเลาปีอาปี คำว่า ปูเลา แปลว่า เกาะ คำว่า ปีอาปี แปลว่า ดันไม้ทะเลขนิคหนึ่งจำพวกแสมและโกงกาง ต่อมาเรียกดันปีปี ซึ่งภายหลังกลายเสียงเป็น พีพี ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองอยู่ห่างจากชายฝั่งจังหวัดกระบี่ 42 กิโลเมตร กลางทะเลอันดามัน เป็นหมู่เกาะที่มีธรรมชาติที่สวยงามมาก ประกอบด้วย 6 เกาะ คือ พีพีดอน, พีพีเล, บิดะนอก, บิดะใน, เกาะbung, และเกาะไผ่ เว้นอ่าวที่สำคัญได้แก่ อ่าวโล๊ะคาน่า, อ่าวโล๊ะดาลัม, อ่าวหยงกาเล็ม, อ่าวตันไทร, อ่าวโล๊ะบาเกา, อ่าวผักหนาม, อ่าวรันตี, อ่าวปีเล๊ะ, อ่าวมาหยง, อ่าวโล๊ะชามะ เนื้อที่รวมกันทั้งสิ้น 11.2 ตารางกิโลเมตร เฉพาะเกาะพีพีดอน เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด มีเนื้อที่ 9.408 ตารางกิโลเมตร มีประชาชนอาศัยอยู่ ซึ่งก็คือที่ตั้งของหมู่ 7-8 ต.อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่ ชาวบ้านรวมกับกลุ่มผู้ประกอบการอาศัยบนเกาะรวมทั้งหมดประมาณ 6,000 คน จากการเล่าของนายเส้น บุญสพ ชาวบ้านเกาะพีพี อายุเกือบ 70 ปี ว่าคนกลุ่มแรกที่เริ่มเข้ามาในพี พี คือ ป๊ะเส้น หรือ นายเส้น ไม่ทราบนามสกุล เข้ามาประกอบอาชีพเก็บรังนกนางแอ่นขาย,ต่อมามีการทำไร่อ้อย, ปลูกมะพร้าว, ปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์, ทำนาข้าว, ทำการประมง แต่ต้องนำปลาที่หา

ได้มาไปตากแห้งเป็นพวกปลาเค็ม เนื่องจากการเดินทางกลับเข้าฝั่งยังไม่สะดวก และยังไม่มือน้ำแข็ง สำหรับแช่แข็งปลาที่หามาได้ บ้านหลังแรกบนเกาะพีพีอยู่แถวมัสดิ โดยครอบครัวนางเนาะ กงข้าวเรียบ (หรือมีเนาะ เป็นมารดาของผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) ส่วนรายชื่อเจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ตั้งแต่ดั้งเดิมได้คือ

- นางสั้น งานแจ้ง 5-6 ไร่ - นายอิหมาด งานแจ้ง 30 ไร่
- นางแต้ ทำนากล้า 5-6 ไร่ - นายหมัด ทำนากล้า 5-6 ไร่
- นายสั้น สงวนไถ 7-8 ไร่ - นางมีเนาะ บุญสพ 8 ไร่
- นายสุไทร ทำนากล้า 7 ไร่ - นางฮาระเพียะห์ ทำนากล้า 8 ไร่
- นายชิน กิตติธรรกุล 9-10 ไร่

หลังจากนั้นก็ได้มีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ที่ดินมาเป็นของนักธุรกิจรุ่นใหม่อีกหลายท่าน นักท่องเที่ยวกลุ่มแรกที่เข้ามา คือกลุ่มชาวต่างชาติที่เป็นนักสำรวจหาถ่านหินลิกไนต์ เพื่อป้อนโรงไฟฟ้า พวกเขามองเห็นเกาะพีพีจากเครื่องบิน จึงได้จ้างเหมาลำ เรือหางยาวไปเที่ยวที่เกาะ แล้วอาศัยบ้านของชาวบ้านบนเกาะเป็นที่พักแรม จากปากต่อปาก นักท่องเที่ยวเริ่มหลั่งไหลเข้าสู่เกาะพีพี สถานที่ซึ่งได้รับการขนานนามว่า “มรกตแห่งอันดามันสวรรค์เกาะพีพี” ตั้งอยู่บนเกาะพีพีดอน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูนสูงชัน ส่วนพื้นที่ราบและหาดทรายกระจายอยู่ทั่วเกาะ เกาะพีพีมีหาดทรายขาวสะอาด ลอตา น้ำทะเลสีเขียวอมฟ้าสวยงามดังมรกต แนวปะการัง สรรพชีวิตใต้ท้องทะเลอุดมสมบูรณ์ ภูมิสวนบุปผาชาติได้สมุทรมิเป็นที่อาศัยของสัตว์ทะเลและปลาทะเลชนิดต่าง ๆ หลากหลาย สีสัน จุดเด่นของเกาะพีพี คือเว้าอ่าวคูที่มีความสวยงามติดอันดับโลกของอ่าวตันไทรและอ่าวโล๊ะดาลัม ทางเหนือของเกาะ คือแหลมตง เป็นสถานที่เหมาะแก่การดำน้ำดูปะการัง เช่นเดียวกับที่บริเวณปลายแหลม หัวระเกด หาดยาว และหินแพ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากเกาะพีพีดอนแล้วยังมี เกาะพีพี เล ที่เต็มไปด้วยภูเขาหินปูน มีหน้าผาสูงชัน ตั้งฉากกับผืนทะเลโดยรอบเกือบทั้งเกาะ ทางทิศด้วยภูเขาหินปูน มีหน้าผาสูงชัน ตั้งฉากกับผืนทะเลโดยรอบเกือบทั้งเกาะ ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีถ้ำไวกิ้ง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาส ทรงพระนามใหม่ว่า ถ้ำพระยานาค เมื่อปี 2515 ทรงพระนามให้ตามรูปร่างก้อนหินที่คล้ายเศียรพญานาค อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้านที่มาเก็บรังนก ณ ที่แห่งนี้ ภายในถ้ำไวกิ้งยังมีภาพเขียน สมัยประวัติศาสตร์เป็นรูปช้าง รูปเรือใบยุโรป เรือใบอาหรับ เรือสำเภา เรือกำปั่น เรือใบใช้กังหัน เรือกลไฟ ภาพต่าง ๆ นี่สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือของนักเดินเรือที่แวะจอดซ่อมแซมเรือ หรือบ้างก็ว่า พวกโจรสลัดที่แวะจอดเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า

วิถีสุมชนก่อนภัยพิบัติ สีนามิ

ในปี พ.ศ. 2516 มีประกาศจากรัฐบาลให้เป็น อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา หมู่เกาะพีพี ก็เริ่มมีนักท่องเที่ยวพากันเข้ามาชมธรรมชาติอันงดงามเป็นจำนวนมากขึ้น แรก ๆ ชาวบ้านไม่พอใจนัก เพราะไม่ชอบวัฒนธรรมตะวันตก ที่ชอบดื่มของมีเมา นุ่งน้อย ห่มน้อย จึงรวมตัวกันต่อต้าน ปี พ.ศ. 2527 ผู้ประกอบการ นายทุนต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีบทบาท ได้สร้างบังกาโลด้วยไม้ เป็นกระท่อมเล็ก ๆ หลังคามุงจากไว้รองรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงร้านค้าย่อยที่ขายอาหารสด อาหารแห้งเริ่มเกิดขึ้นมา บังกาโลหลังแรกชื่อคาบาน่า ซึ่งได้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการมาเป็นโรงแรมใหญ่ ขนาด 5 ดาว ชื่อโรงแรมพีพีไอร์แลนด์ คาบาน่าในปัจจุบัน นอกจากคาบาน่า แล้วก็มีผู้ประกอบการอื่น ๆ เข้าไปจับจองที่ทำกินมากขึ้น มีร้านค้าต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งภัตตาคาร ร้านอาหาร บาร์เบียร์ ร้านค้าย่อย แผงลอย และตลาดสด

ปี พ.ศ. 2530 เกาะพีพีมีจำนวนผู้อาศัยประมาณ 100 ครอบครัว มีประชากร 800 คน และได้รับการจัดตั้งให้เป็นหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 และ หมู่ที่ 8 ผู้ใหญ่บ้านคนแรกของเกาะพีพี คือ นายเส้น ชวน้ำ, คนที่สองคือผู้ใหญ่ ไม่ทราบนามสกุล, คนที่สามคือนายเวช แก้วสุณี, คนที่สี่คือนายเส้นทองเกิด และคนปัจจุบันนายมานพ กองข้าวเรียบ ช่วงนี้เป็นยุคทองของเกาะพีพี นักท่องเที่ยวรู้จักที่นี้มากขึ้น จากเดิมที่โดยสารมากับเรือโดยสารแบบเข้าไป-เย็นกลับจากทางภูเก็ตบ้าง จ้างเหมาเรือจากทางจังหวัดกระบี่บ้าง ได้มีนักธุรกิจในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ได้เปิดบริการเรือโดยสารขนาดกลาง ที่คัดแปลงมาจากเรือประมง สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ไม่เกิน 100 คนต่อลำ เก็บค่าโดยสารคนละ 100 บาทต่อคน/ต่อเที่ยว แล้วก็วิวัฒนาการมาเป็นเรือโดยสารขนาดใหญ่ในปัจจุบัน ค่าโดยสารคนละ 200-250 บาทต่อคน/ต่อเที่ยว ชื่อเรือที่พอจะได้ชื่อมามากก็คือเรือพีพีมาริน เรือชาวเล, เรือเรนโบว์, เรือพรประเสริฐ, เรือทรัพย์เจริญ, เรือสินลายา, เรือกราฟฟิค, เรือเพื่อนฝูง, เรือใหญ่ในเครือบริษัท พี พี แฟมิลี่, เรือในเครือบริษัท ชาวเกาะกรุ๊ป จำกัด, เรือในเครือบริษัท ส่งเสริมบริการ จำกัด, เรือลันตา, เรืออ่าวนางปรินเซส ผู้ที่ริเริ่มให้มีเรือทัวร์รอบเกาะ คนแรกชื่อนายชายอู่ ทานากล่า โดยเริ่มจากเรือกรรเชียงหรือเรือหางยาวเครื่องยนต์เบนซินขนาดเล็ก จากนั้นก็มีกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย เช่นพวกขายเกมตกปลา, พานักท่องเที่ยวไปเดินป่า, ปีนผา และดำน้ำดูปะการัง เป็นต้น

วิถีของชุมชนเริ่มเปลี่ยนไป เมื่อกลุ่มผู้ประกอบการต่าง ๆ เข้ามามากขึ้น ชาวบ้านลดจำนวนการทำไร่เลื่อนลอย บ้างก็เลิกทำนา บ้างเลิกทำประมง เปลี่ยนมาเป็นนำเรือไปรับ-ส่ง อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังมีชาวประมงอาศัยอยู่บนเกาะพีพีอีกจำนวนหลายครอบครัว และได้มีนายทุนหลาย ๆ เจ้า เข้าไปเช่าที่ดิน แล้วประกอบกิจการ สถานที่พัก ร้านค้า ภัตตาคาร การติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ คลินิก และสิ่งอำนวยความสะดวก

ต่างๆ ทำให้ชาวบ้านต้องมีการปรับตัว วิถีชีวิตของชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลง ให้เข้ากับกระแสการ
ท่องเที่ยว เพราะ เกาะ พี พี เป็นสถานที่ใฝ่ฝันของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ที่จะมาเยี่ยมเยือน

วิถชุมชนหลังภัยพิบัติ สีนามิ

คลื่นสึนามิ ได้ทำลายแหล่งธุรกิจหลักทั้ง 2 ฝั่งของเกาะพร้อมๆกันโดยกลุ่มธุรกิจที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด คือกลุ่มธุรกิจโรงแรม ที่พัก กลุ่มธุรกิจร้านค้า และกลุ่มธุรกิจร้านอาหารตามลำดับ ความเสียหายจากภัยพิบัติ สีนามิ คิดเป็นมูลค่ากว่า 1,800 ล้านบาท

กลุ่มธุรกิจ	จำนวน	คิดเป็นมูลค่า (บาท)
กลุ่มธุรกิจดำน้ำ	19	49,942,474.-
กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร และบาร์เบียร์	93	123,037,567.-
กลุ่มธุรกิจโรงแรม เกสเฮ้าส์ บังกะโล	90	1,331,485,821.-
กลุ่มธุรกิจเรือหางยาว	198	14,664,610.-
กลุ่มธุรกิจออฟฟิศทัวร์	54	42,788,615.-
กลุ่มธุรกิจเรือเร็ว	27	9,495,550.-
กลุ่มธุรกิจร้านค้า	236	262,965,251.-
กลุ่มธุรกิจแพนดอย	86	13,117,107.-
กลุ่มธุรกิจร้านนวด-ร้านสัก	32	10,904,510.-
กลุ่มธุรกิจอื่น ๆ	2	464,766.-
รวม		1,858,866.- บาท

ซึ่งผลกระทบในระยะแรกทำให้ชาวบ้านเกาะพีพีหนีกันขึ้นมาอยู่บนฝั่ง แยกย้ายกระจัดกระจายกันไปตามภูมิลำเนาเพราะมีความหวาดกลัวว่าคลื่นจะเกิดขึ้นอีกครั้ง และมาตรการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะพีพีโดยเฉพาะเกาะพีพีดอน ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับความเสียหายเกือบทั้งหมด เพื่อฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม แต่อย่างไรก็ตามบริเวณชายหาด และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่าวมาหยา แหลมตง โล๊ะบาเกา เกาะไผ่ เกาะยูง และเกาะพีพีดอนด้านตะวันออก ยังมีความสวยงามพร้อมที่จะรองรับการท่องเที่ยวได้ รวมทั้งที่พักบริเวณบ้านแหลมตง หมู่ที่ 8 ไม่ได้รับความเสียหาย สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ จึงกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเข้าไป-เย็นกลับและมีกิจกรรมดำน้ำชมปะการัง โดยมีแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนี้

1. สร้างและพัฒนาระบบเครือข่าย และกู้ภัยทางทะเลให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว
2. สร้างท่าเทียบเรือลอยน้ำชั่วคราว เพื่อรองรับเรือท่องเที่ยวขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก
3. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดเรือท่องเที่ยวประเภทเช้าไป-เย็นกลับ ที่มีความปลอดภัยสูง
4. การพัฒนาและฟื้นฟูเกาะพีพีดอน ควรจัดภูมิทัศน์ใหม่ และจัดให้มีพื้นที่ส่วนกลางทั้งหมด เพื่อสร้างความมั่นใจและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว จึงไม่ควรก่อสร้างอาคารที่พักหรือร้านค้า โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

แนวทางที่ 1 เป็นการวางผังเมืองใหม่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยมีหลักการที่จะออกแบบวางผังเมืองใหม่ที่คำนึงถึงความปลอดภัย การจัดระเบียบโดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 6 โซน เช่น รีสอร์ทชั้นดี สวนสาธารณะ พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว รีสอร์ทพักตากอากาศ ที่พักอาศัยและบริการ และพื้นที่ศูนย์ราชการ ทั้งนี้ในขณะดำเนินการอาจต้องใช้วิธีการจัดรูปที่ดิน การชดเชยเป็นตัวแทนหรืออื่น ๆ

แนวทางที่ 2 ใช้วิธีการแลกที่ดินของเอกชนในพื้นที่ 270 ไร่ ซึ่งจะไม่ปลอดภัยกับที่ดินของรัฐ โดยจะให้มีการก่อสร้างที่อยู่อาศัย โรงแรม บนพื้นที่ที่มีความปลอดภัย โดยรัฐอาจหาแหล่งเงินกู้แล้วให้ผู้ประกอบการลงทุนก่อสร้าง

แนวทางที่ 3 รัฐซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าว และจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยที่เป็นของรัฐให้ โดยมี 2 วิธีการ คือ รัฐเป็นผู้ลงทุนแล้วให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ประกอบการเดิมเป็นผู้มีสิทธิเช่า และผู้ประกอบการเช่าที่ดินและเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างเองแต่ต้องเป็นไปตามรูปแบบที่รัฐกำหนด (พินามญูฯ:2548)

จากแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการวางมาตรการฟื้นฟูเพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การจัดวางระบบผังเมืองของเกาะ พี พี ใหม่ และแนวทางอื่นๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อวิถีของชุมชนเกาะ พี พี โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย คือ การขาดเงินลงทุนของธุรกิจที่ได้รับความเสียหาย เนื่องจากสถาบันการเงินไม่ให้สินเชื่อสำหรับทำธุรกิจแก่นักธุรกิจที่เกาะ พี พี เพราะสถาบันการเงินไม่มีความมั่นใจในเรื่องความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และความไม่ชัดเจนต่อนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดวางระบบผังเมืองใหม่ ที่ “ห้ามไม่ให้ซ่อม สร้าง ทุกอย่าง เพราะต้องการจะพัฒนา เกาะ พี พี ให้สวย” โดยเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจรายใหญ่ ที่ต้องการพัฒนาให้เกาะ พี พี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับ ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถประกอบธุรกิจได้ การขาดแคลนเงินลงทุน และมาตรการวางผังเมืองใหม่ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อย และผลของเงินช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ขาดหน่วยงานประสาน ทำให้มีการรั่วไหลของเงินบริจาค ผู้นำชุมชนจึงมีแนวคิดในการนำระบบสหกรณ์ มาใช้จัดการปัญหาดังกล่าวของชุมชน ในเรื่องการจัดการชุมชนเพื่อการสร้างจิตสำนึก และเงินทุนของชุมชน ในระยะยาว รวมทั้งการจัดระบบการให้บริการ

แก่นักท่องเที่ยวด้วยวิธีการสหกรณ์ โดยผู้นำมีการตื่นตัวในเรื่องของการรวมกลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “ ถ้าเกาะ พี พี มีระบบสหกรณ์ เกาะ พี พี จะฟื้นตัวได้เร็วกว่านี้ ” จึงมีการรวมกลุ่ม ของผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย พนักงานลูกจ้าง ที่ทำงานบนเกาะ พี พี โดยประสานกับองค์กร Save Andaman และชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ในการเผยแพร่หลักและวิธีการแบบเครดิตยูเนียน จนสามารถจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนเกาะ พี พี ได้สำเร็จ เมื่อ เดือนกันยายน 2548 และดำเนินการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนเกาะพีพี จำกัด เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2549 สมาชิกแรกตั้ง 172 คน เป็นชาย 18 คน หญิง 74 คน เงินสะสมแรกตั้ง 3,440 บาท นัดสะสมทุกวันที่ 10 ของเดือน ดัง

รายชื่อคณะกรรมการแรกตั้ง

1. คุณสมมาตร สีนวล	ประธานกรรมการ
2. คุณกฤษณรงค์ ชื่นเต็ง	รองประธานกรรมการ
3. คุณเฉลิมรัฐ กัดพุด	รองประธานกรรมการ
4. คุณปลื้มใจ ปานจันทร์	เลขานุการ
5. คุณสมพงษ์ จิระวุฒิพงศ์	เหรัญญิก
6. คุณพนาพร ประทุมทอง	กรรมการ
7. คุณหลิ สีสงค์	กรรมการ
8. คุณธีรพงศ์ นามอินทราภรณ์	กรรมการ
9. คุณคำณ การเรียบ	กรรมการ
10. คุณมนตรี คงแก้ว	กรรมการ

4. การดำเนินงานของเครือข่ายในปัจจุบัน

จากการที่ได้ร่วมมือและประสานงานการส่งเสริมฟื้นฟูชุมชนร่วมกัน ระหว่าง สำนักงานประสานงานเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน จังหวัดกระบี่ และ ช.ส.ค. สาขาภาคใต้ ทำให้เกิดกลุ่มเครดิตยูเนียน ในพื้นที่ประสบภัยสึนามิ ในจังหวัดกระบี่ จำนวน 6 แห่ง ซึ่งการดำเนินงานของแต่ละแห่งได้มีการดำเนินงานและกิจกรรม ประกอบด้วย

1. การรับสมาชิก กลุ่ม/สหกรณ์ แต่ละแห่งเปิดรับผู้สนใจเข้าเป็นสมาชิกไม่จำกัดจำนวน และตามความสมัครใจ โดยอยู่ในวงสัมพันธ์ท้องถิ่นเดียว ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิก เป็นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สมาชิกที่เข้ามาบางแห่ง ก็จัดให้มีการศึกษาอบรม ตามหลักสูตรของ ช.ส.ค. และสะสมติดต่อกัน 6 เดือน จึงจะเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์

2. การสะสมหุ้น และการรับฝากออมทรัพย์ กลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน รับเงินค่าหุ้นจากสมาชิกสามัญ เป็นทุนดำเนินงาน สมาชิก สะสมค่าหุ้น หุ้นละ 10 บาท ไม่จำกัดการถือหุ้น แต่ไม่

เกินร้อยละ 5 ของทุนเรือนหุ้นรวม โดยกำหนดวันสะสม วันออมให้สอดคล้องกับความพร้อมของแต่ละชุมชน เงินหุ้นจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถอนได้เมื่อสมาชิกลาออกเท่านั้น สำหรับสมาชิกที่สนใจ ประสงค์จะฝากเงินไว้กับกลุ่ม/สหกรณ์ สามารถทำได้เช่นกัน จะถอนเงินฝาก จะฝากเท่าไร? ไม่มีการบังคับ ประสงค์จะถอนไปใช้จ่ายเมื่อไหร่ก็ได้ เป็นการออมอีกวิธีหนึ่ง

3. การให้สมาชิกกู้เงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน กลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน แต่ละแห่งจะมีระเบียบ การกำหนดการให้เงินกู้ ตามความจำเป็นและให้สอดคล้องกับชุมชน โดยทั่วไปจะกำหนดประเภทเงินกู้ดังนี้ เงินกู้ฉุกเฉิน , เงินกู้สามัญ , เงินกู้พิเศษ และเงินกู้โครงการพิเศษ

4. การจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก กลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน มีแนวคิดที่จะดำเนินการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ซึ่งการจัดสวัสดิการนั้น สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านท่าคลอง จำกัด ได้ใช้บริการสวัสดิการเงินกู้ – เงินสะสมให้แก่สมาชิกส่วนกลุ่ม/สหกรณ์อื่นๆ ยังรอผลการดำเนินกิจกรรมให้มีทุนหมุนเวียนให้เพียงพอ เสียก่อน จึงจะจัดสรรทุนไว้จัดสวัสดิการให้สมาชิกต่อไป

5. แนวทางการส่งเสริมการดำเนินการของเครือข่ายของทีมวิจัย

หลังจากที่ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด สาขาภาคใต้ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมฟื้นฟูเครือข่ายอันดามัน จังหวัดกระบี่ ได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนในพื้นที่ผู้ประสบภัยสึนามิแล้ว ทั้งหมด 6 แห่งโดย แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ คือสำนักงานส่งเสริมฟื้นฟูเครือข่ายฯ ทำหน้าที่คัดเลือกชุมชนเป้าหมายในพื้นที่ต่าง ๆ ทาง ช.ส.ค. สาขาภาคใต้ จะเป็นหน่วยงานที่เข้าไปให้ความรู้จัดกระบวนการรวมกลุ่ม ให้คำแนะนำ การศึกษาอบรม แก่สมาชิกในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มต่อไป

การพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียน ช.ส.ค. สาขาภาคใต้ จะเริ่มให้แนวทางการพัฒนากลุ่ม ให้คำแนะนำ การศึกษาอบรม แก่สมาชิก ในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียนไปตามขั้นตอน ดังนี้ การรวบรวมสมาชิกให้การศึกษา จัดตั้งกลุ่ม ฯ และดำเนินกิจกรรมกลุ่มเครดิตยูเนียน หลังจากที่ได้พิจารณาลักษณะของชุมชน ว่ามีความน่าจะเป็นไปได้แล้วให้รวบรวมสมาชิกเพื่อให้ความรู้ โดย

1. การศึกษาระยะเริ่มต้น การให้ความรู้กับผู้นำชุมชน โดยการเข้าไปในชุมชน หรือเชิญผู้นำชุมชนมาที่ที่จัดไว้เน้นลักษณะพูดคุยในวงกว้างทั่ว ๆ ไป 5 – 10 คน และให้ความรู้กับผู้นำชุมชนโดยส่งเอกสารเผยแพร่ให้การศึกษาด้วยตัวเอง

2. การศึกษาระยะก่อนจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน ให้ความรู้การศึกษาอบรมแก่ผู้นำชุมชนกับผู้สนใจในชุมชน โดยการเข้าไปในชุมชนเป้าหมาย หรือ ชุมชนที่มีความพร้อม โดยหลักสูตรการให้การศึกษา อบรม ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ หลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์ , จิตคารมณ (คุณธรรม) สหกรณ์เครดิตยูเนียน การสมัครเป็นสมาชิก ข้อปฏิบัติ และหน้าที่ของสมาชิก บทบาทของกลุ่มและสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีต่อสมาชิกและชุมชน, การประหยัดสะสม,

การกู้ยืม และคณะกรรมการและการดำเนินงาน โดยวิธีการ ทัศนศึกษาดูงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ประสบความสำเร็จเป็นกรณีตัวอย่าง ประกอบการตัดสินใจ ของผู้นำชุมชนและผู้สนใจ

3. การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียน โดยการเผยแพร่ จัดตั้ง ส่งเสริม และพัฒนา ขบวนการเครดิตยูเนียนเพื่อให้เป็นกลุ่มเครดิตยูเนียนที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อำนวยประโยชน์สูงสุดให้แก่มวลสมาชิก ถือเป็นภารกิจหลักของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเครดิตยูเนียน จำเป็นต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาในทิศทางเดียวกันดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางในการพัฒนาส่งเสริม ให้ กลุ่ม/สหกรณ์พัฒนาในด้านต่างๆ คือ

1) สำนักงานและท้องที่ดำเนินงาน มีการกำหนดท้องที่ดำเนินงาน มีป้ายชื่อ ของกลุ่ม/สหกรณ์ และมีที่ทำการที่แน่นอน ตลอดจนมีแผนการสร้างสำนักงาน เป็นของตนเอง

2) ด้านสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกมีการฝึกหัดสะสมเงินไม่น้อยกว่า 6 เดือน และจัดให้มีการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด

3) ด้านทุน และการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่งเสริมให้ กลุ่ม/สหกรณ์ บริการ ด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุม ตามความต้องการ มีการจัดสรรเป็นทุนต่าง ๆ การจัดสวัสดิการ การบันทึกบัญชีให้เป็นปัจจุบัน

4) ด้านระเบียบข้อบังคับ ส่งเสริมให้ กลุ่ม/สหกรณ์ ได้กำหนดระเบียบ ข้อบังคับมารองรับ การดำเนินงานของ กลุ่ม/สหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร

5) การประชุมใหญ่ ส่งเสริมให้ กลุ่ม/สหกรณ์ มีการจัดประชุมใหญ่ เป็นไปตาม ระเบียบข้อบังคับ การประชุม การดำเนินการ เอกสาร หรือ การประชุม

6) ด้านคณะกรรมการ/ผู้ตรวจสอบกิจการ ส่งเสริมและพัฒนา ให้การศึกษาแก่ คณะกรรมการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุด ให้ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ เป็นไปตามข้อบังคับ การบริหารงานภายใน การบริหาร เงินทุน สินเชื่อบุคคลและส่งเสริมให้คณะผู้ตรวจสอบกิจการ สามารถดำเนินการตรวจสอบกิจการได้ อย่างถูกต้อง

8) ด้านเจ้าหน้าที่สหกรณ์ส่งเสริมให้ กลุ่ม/สหกรณ์ ที่มีความพร้อม ทางด้านเงินทุน สามารถจัดจ้างเจ้าหน้าที่ได้

9) ด้านบทบาทของเครดิตยูเนียนต่อชุมชน/ขบวนการ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์ ให้ความ ร่วมมือ มีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่น และบทบาท พัฒนาบุคลากรของชุมชน เป็นผู้นำสตรี เด็ก เยาวชน ตรวจสอบโครงการส่งเสริมอาชีพ

10) ด้านการพัฒนาการบริหารเงินที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ กลุ่ม/สหกรณ์ ได้มีเครื่องมือ (PEARLS) ในการวิเคราะห์สถานภาพทางการเงินของกลุ่ม/สหกรณ์ นำไปพัฒนาการบริหารการจัดการของกลุ่ม/สหกรณ์ต่อไป

3.2 การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบ ของชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด (ช.ส.ค.) เมื่อกลุ่มสะสม (กลุ่มเครดิตยูเนียนแรกตั้ง) ที่ได้จัดตั้งขึ้นมีการส่งเสริมและพัฒนาได้ระยะหนึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของ ช.ส.ค. และคณะกรรมการมีมติ ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกประเภท สมาชิกสมทบกับ ช.ส.ค. ก็สามารที่จะดำเนินการได้ มีรายละเอียดดังนี้

3.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ต่อไป พอสรุปหลักเกณฑ์การพิจารณา ได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านสังคม พิจารณาจากความสัมพันธ์การรวมตัวของคนในชุมชนหรือหมู่บ้าน นั้น ๆ ว่ามีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอย่างไร ชุมชนมีประสบการณ์เก่าอันจะส่งผลในด้านลบต่อการรวมตัวในรูปสหกรณ์เครดิตยูเนียนหรือไม่ในอนาคต

1.2 ด้านเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน จะเห็นว่า ถ้าชุมชนไหนหรือหมู่บ้านใดสภาพภาวะเศรษฐกิจดี ในการที่จะให้คนในชุมชนได้มี การช่วยเหลือกันทางการเงินก็จะมีมากกว่าชุมชนหรือหมู่บ้านที่สภาพภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ไม่ค่อยดีหรือเป็นชุมชนที่ยังเป็นแบบที่คอยสงเคราะห์อยู่

1.3 ด้านการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน จะเห็นว่า ถ้าชุมชนไหน ผู้นำในชุมชนมีความสนใจ เอาใจใส่ต่อการพัฒนาชุมชน และให้ความสนใจต่อ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น การจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนก็เหมือนกัน ถ้าผู้นำในชุมชนให้การ สนับสนุน อย่างจริงจังจะทำให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้น มีการเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว และเป็น ปึกแผ่นมั่นคงได้ในอนาคต

2. ลักษณะชุมชน พิจารณาว่าในชุมชนนั้นมีประชากรอยู่อาศัยมากน้อยแค่ไหนเมื่อจัดตั้ง สหกรณ์ไปแล้วในอนาคตสามารถที่จะขยายสมาชิกได้หรือไม่ โดยพิจารณาจาก

1. ดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี หากเป็นสมาชิกสมทบในหมู่ผู้มีรายได้ ประจำ จะต้อง ดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 เดือน
2. มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 100 คน และมีความสามารถขยายจำนวนสมาชิกได้ไม่น้อย กว่า 500 คน
3. มีแผนการเพิ่มสมาชิกเป็นรายปี
4. มีอาสาสมัคร หรือสถาบันที่จะให้การสนับสนุนในด้านสำนักงานและ

พนักงานประจำสหกรณ์ โดยเฉพาะในระยะแรกที่สหกรณ์ยังไม่มีรายได้พอที่จะจัดจ้างพนักงานได้

5. มีคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ครบถ้วนตามขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์ เครดิตยูเนียนในระหว่างยื่นเรื่องถึง ช.ส.ค. ให้คณะกรรมการกลุ่มเครดิตยูเนียนเตรียมการจดทะเบียนสหกรณ์ให้ทำหนังสือแสดงความจำนงขอจัดตั้งสหกรณ์ไปยังสหกรณ์จังหวัด เพื่อเชิญประชุมให้คำแนะนำ เมื่อได้หนังสือรับรองจาก ช.ส.ค.แล้ว ให้กลุ่มเครดิตยูเนียนเตรียมการจดทะเบียนสหกรณ์ ดำเนินการจดทะเบียนสหกรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ต่อไป

4. การสนับสนุนสร้างเสริมอาชีพ

หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิผ่านไป สำนักงานประสานงานเครือข่ายอันดามันจังหวัด กระบี่ และชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ดำเนินให้ช่วยสนับสนุน เงินทุน หมุนเวียน ให้กับกลุ่ม ในด้านซ่อมเรือ อยู่สร้างเรือ อยู่ซ่อมเครื่องยนต์ การเลี้ยงปลาในกระชัง

กลุ่ม/สหกรณ์	สนับสนุน
1. สหกรณ์เครดิตยูเนียน บ้านท่าคลอง จำกัด	ซ่อมเรือ / ซ่อมเครื่องเรือ / เครื่องยนต์คูโบต้า
2. กลุ่มเครดิตยูเนียน บ้านท่าประคู้	ซ่อมเรือ / ซ่อมเครื่องเรือ / กระชังหอย / อุปกรณ์ประมง
3. กลุ่มเครดิตยูเนียน บ้านเกาะปอ	ซ่อมเรือ / อุปกรณ์ประมง / อยู่ซ่อมสร้างเรือ
4. กลุ่มเครดิตยูเนียน บ้านหัวแหลม	อุปกรณ์ประมง / ซ่อมเรือ
5. กลุ่มเครดิตยูเนียน บ้านทุ่ง	อุปกรณ์ประมง / กระชังปลา

ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าว เพื่อต้องการฟื้นฟู ส่งเสริมให้สมาชิกได้มีรายได้ทางด้านเศรษฐกิจในครอบครัว และส่งผลต่อการออม ทำให้ชุมชนมีเงินทุน เติบโตขึ้นในอนาคต

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่าย

เครดิตยูเนียนมุ่งเน้นในการพัฒนาคน โดยใช้วิธีการออมเงิน สะสมทุน หรือใช้เงินมาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาคน ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาจิตใจ สหกรณ์เครดิตยูเนียนยึดหลักจิตตารมณ์ และ ยังเป็นแบบที่ สำคัญในการริเริ่มรวมคนเข้าด้วยกัน แฝงหลักการนั้นอยู่ในกระบวนการดำเนินงานของสหกรณ์ เครดิตยูเนียนทุกขั้นตอน กล่าวคือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนเน้นปลูกฝังคุณธรรม ความดีทั้งห้าประการ อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจ ความไว้วางใจแก่สมาชิกทุกคน ด้วยกระบวนการศึกษาอบรมในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก พร้อมทั้งเพิ่มเรื่องความรัก ความเมตตา อันได้แก่ การให้แรงใจ แรงกาย แรงจำนวน แรงสติปัญญา แก่กันและกัน เมื่อคนเข้ามาเป็น

สมาชิกก็ยังให้การศึกษาอบรมเรื่องเหล่านี้อย่างต่อเนื่องผสมผสาน กับเรื่องอื่นอันจะเป็นคุณต่อการดำรงชีพของสมาชิก และในกระบวนการดำเนินงานทั้งการสะสมค่าหุ้น การกู้ยืมและการชำระคืน รวมทั้งการจัดสรรกำไรสุทธิ ยังได้นำเอาหลักคุณธรรมความดี ความเมตตาตามแผ่ไปเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น จะสะสมต้องสัญญาที่จะสะสมเงินครั้งละ จำนวนเท่าใดเป็นอย่างน้อยอย่างสม่ำเสมอ นำเอาพฤติกรรมที่วัดด้วยคุณธรรมความดีและความรัก ความเมตตาเหล่านี้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรเงินกู้ทั้งพฤติกรรมในการสะสมเงินค่าหุ้น และพฤติกรรมในการชำระเงินกู้คืนตามสัญญา การกู้เงินสมาชิกที่มีเครดิตนั้น ถูกจัดด้วยระดับความมีคุณธรรมความดี และมีความรักความเมตตา ผู้มีพฤติกรรมการชำระหนี้ไม่ดี จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเฉลี่ยคืน ผู้มีพฤติกรรมไม่ดีจะได้รับบริการเงินกู้้น้อยหรือยากขึ้นกว่าคนที่ มี พฤติกรรมดี เป็นต้น จึงจะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนส่งเสริม การพัฒนาจิตใจสมาชิกในกิจวัตรประจำวัน ไม่กระทำโดยผู้อื่นแต่กระทำด้วยตนเอง กระบวนการดำเนินงานจึงเป็นเสมือนกระบวนการหรือกลไกพัฒนาจิตใจสมาชิกให้มีคุณธรรมความดีและความรักความเมตตาเสมอ

2. ด้านเศรษฐกิจ สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นสถาบันการเงินของชุมชน เป็นแหล่งเงินทุนที่คนในสังคมได้ใช้ เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจของตนและครอบครัวช่วยให้ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยเศรษฐกิจในชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียน ครอบครัวเหล่านั้นย่อมต้องสร้างงาน สร้างอาชีพ ที่จำเป็นต้องใช้เงินหมุนเวียน ใช้สินค้าและบริการที่ผลิตในท้องถิ่นหรือนำสินค้าและบริการจากนอก ท้องถิ่น (ชุมชน) เข้าไปอุปโภค บริโภค มีการจ้างงานกรณีเช่นนี้คือ สหกรณ์เครดิต ยูเนียนกระตุ้นให้เกิดวัฏจักรทางธุรกิจชุมชน ส่วนเงินทุนที่ผู้คนมีอยู่ในมือจะถูกดูดทรัพย์เข้ามาไว้ในสหกรณ์ อันเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่ในชุมชนกลับมาให้บริการแก่คนในชุมชนมากกว่าจะต้องไปคอยืมเงินจากชุมชนอื่น ๆ สินค้าและบริการที่ผลิตได้เหลือใช้ในชุมชนจะนำไปจำหน่าย นอกชุมชน โดยอาศัยสหกรณ์เครดิตยูเนียนด้วยกันเป็นองค์การทำธุรกิจร่วม คือ ต่างเป็นผู้ผลิต และเป็นผู้บริโภคซึ่งกันและกัน ไม่ยอมให้คนกลางซึ่งเอาเปรียบได้เข้ามาแย่งผลประโยชน์ไป ดังนี้ ก็เท่ากับว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นหน่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นแหล่งรวมคนที่พร้อมจะเข้าร่วมในขบวนการ และมีสมาชิกเกียรตินิยมผู้ที่จะเข้ามาใหม่ว่าเป็นคนดี พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนดำเนินการสหกรณ์ และกระบวนการดำเนินงานในสหกรณ์มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อยู่แล้ว จึงประกันได้ว่า กระบวนการดำเนินงานจะควบคุมคนให้มีพฤติกรรมในทางที่ดี สร้างสรรค์สังคมให้สงบสุขได้ สหกรณ์อาจใช้ทุนสาธารณประโยชน์สร้างสวัสดิการและสาธารณสมบัติต่าง ๆ ให้คนในชุมชนได้รับทั่วกันเป็นการสร้างสังคมสวัสดิการกันเองโดยไม่ต้องรอรัฐบาลมาดำเนินการ หรือ

รอ ผู้ใหญ่จากที่อื่น ส่วนในเรื่องประเพณีวัฒนธรรม สหกรณ์เครดิตยูเนียนจะร่วมสนับสนุนงานประเพณี ที่ดีงามของชุมชน หรือเป็นผู้จัดงานตามประเพณีเสียเอง เช่น จัดให้มีการยกย่องผู้อาวุโสของชุมชนในวันสงกรานต์โดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นบุพการีของครอบครัวใด แต่ถือเป็นบุพการี ของครอบครัวเครดิตยูเนียนเพื่อให้ผู้อาวุโสที่ไร้ญาติที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังมีความหวังและกำลังใจอันเนื่องมาจากมีสหกรณ์ในชุมชน เป็นต้น

4. ด้านการปกครอง สหกรณ์เครดิตยูเนียนส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบช่วยกันคิดช่วยกันทำ ปัญหาชุมชนทั้งปวงอาจแก้ได้ไม่ยากนักเมื่อคนในชุมชนมาสัญญาเป็นเสมือนพี่น้องกันในสหกรณ์เครดิตยูเนียน จะเป็นตัวกลางในการจัดการให้ผู้คนอยู่ร่วมกันโดยสงบสุข ทำให้การปกครองระดับชุมชนไม่มีความยุ่งยากในการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นมาเป็นกรรมการบริหาร สหกรณ์นั้นเป็นการฝึกคนให้เป็นผู้นำโดยอัตโนมัติ คนจะเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำ เรียนรู้ที่จะเป็นตามบทบาทของตน เมื่อในชุมชนมีคนที่น่าสนใจและยอมรับบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ข้อขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนก็จะน้อยลง นั่นคือ การปกครองจะไม่ประสบปัญหายุ่งยากเช่นกัน

5. ด้านการศึกษา สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นกระบวนการศึกษาในตัวเองอยู่แล้ว ซึ่งกระบวนการทุกกระบวนการของสหกรณ์นี้มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของคน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้ ในการพัฒนา ความ เป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน การเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพร่วมกัน และที่สำคัญเรียนรู้ ที่จะบริหารองค์การแบบประชาธิปไตย การบริหารธุรกิจการเงิน การบริหารการลงทุนและการเงิน ในครอบครัวของตน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการให้การศึกษาระบบแก่ประชาชนในชุมชน อย่างต่อเนื่องสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยทางอ้อมยังส่งเสริมการศึกษาผู้เยาว์ที่บิดา มารดา ซึ่งเป็น สมาชิกของสหกรณ์ได้กู้ยืมเงินไปจ่ายค่าเล่าเรียน และโดยทางตรงอาจจัดสรรเงินทุน เป็นทุนการศึกษา มอบให้บุตรธิดาของสมาชิกที่ฐานะยังไม่สมบูรณ์ เป็นการส่งเสริมการศึกษาทั้งสิ้น

เนื่องจากกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน เกิดจากการรวมคนขึ้นมาเป็นกลุ่มซึ่งแต่ละคนนั้นมีสภาพต่างกัน อาชีพหลากหลาย ประกอบขึ้นมาทำหน้าที่เป็นบทบาทกรรมการ สมาชิก เน้นบทบาทหน้าที่กรรมการมีบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ และเป็นเจ้าหน้าที่ ดังนั้นการพัฒนาคน จึงเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ที่จะต้องมีการพัฒนา ด้านสมาชิกจะเน้นการฝึกสะสมการมีวินัย ด้านการออม ปลุกฝังให้สมาชิกมีส่วนร่วม การเสียสละ และการให้กระบวนการ ศึกษา บทบาทหน้าที่ ของสมาชิกอย่างต่อเนื่องทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ ด้านคณะกรรมการดำเนินการ/ผู้ตรวจสอบกิจการ ส่งเสริมให้คณะกรรมการได้พัฒนาการเรียนรู้ ในด้านการบริหารงานภายใน บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการชุดต่างๆ เพราะถ้าหาก คณะกรรมการดำเนินการของกลุ่ม/สหกรณ์ ได้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของการบริหารงานแล้ว ก็ทำให้กลุ่ม/สหกรณ์มีความเจริญเติบโต ไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ด้านเจ้าหน้าที่

เมื่อกลุ่ม/สหกรณ์ มีความพร้อมทางด้านเงินทุน ก็สามารถจัดจ้าง เจ้าหน้าที่สหกรณ์ทำงานเต็มเวลาได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เป็นมืออาชีพ บริการแก่สมาชิกได้ก็ทำให้สมาชิกมีความมั่นใจ ธุรกิจเพิ่มมากขึ้น

ด้านการบริหารเงินทุน-ทรัพย์สิน ระยะเริ่มต้นนี้กลุ่มเครดิตยูเนียนในพื้นที่ จะมีสมาชิกไม่มากนัก กรรมการ หน่วยงานที่ส่งเสริม ต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีความพร้อม ก็สามารถขยายจำนวนสมาชิกให้เพิ่มมากขึ้น เมื่อสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้เงินออม/เงินฝาก ออมทรัพย์ เป็นทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้นด้วย เมื่อทุนเพิ่มมากขึ้น เป็นเรื่องที่คณะกรรมการต้องใช้ความสามารถในการบริหารเงินทุนให้เกิดดอกออกผล เพื่อไปดำเนินกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การลงทุนสร้างสำนักงาน, การส่งเสริมอาชีพ, การจัดสวัสดิการ ฯลฯ เพื่อตอบสนอง ความต้องการสมาชิกต่อไป

ด้านการส่งเสริมประกอบอาชีพหลังจากเกิดสึนามิ ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อครอบครัว และทรัพย์สินของประชาชน ที่อาศัยในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ หน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องประมง เรือประมง เพื่อให้ชาวบ้านที่ประสบภัย ได้มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ และในระยะยาว บทบาทของเครดิตยูเนียน นอกจากส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดการออมในชุมชนแล้ว กลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องดำเนินการส่งเสริมอาชีพ กิจการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อสร้างมูลค่า ของการจำหน่ายไปยัง เครือข่ายอื่นๆ ทั้งในจังหวัดและทั่วประเทศ

7. การสร้างเครือข่ายและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เมื่อกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียนดำเนินกิจกรรมในระยะหนึ่งแล้ว จำเป็นต้องมีการพัฒนาเครือข่ายไปอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนจากหน่วยงาน/องค์กรภายนอก เป็นหน่วยงานหนุนสนับสนุนเสริมเท่านั้น ทาง ช.ส.ค.สาขาภาคใต้ ซึ่งเป็นหน่วยงาน ที่รับผิดชอบดูแลในการส่งเสริมและพัฒนาเครดิตยูเนียนโดยตรง จะให้คำแนะนำเรื่องการบริหารการจัดการ บัญชี การอบรมสมาชิก คณะกรรมการ เพื่อสร้างความมั่นคงเข้มแข็ง ของกลุ่ม/สหกรณ์แต่ละแห่งขณะเดียวกัน เครดิตยูเนียนในพื้นที่จังหวัด จะเพิ่มจำนวนกลุ่ม/สหกรณ์มากขึ้น นอกเหนือพื้นที่ที่สึนามิ ซึ่งทำให้มีเครือข่ายระดับชมรมเครดิตยูเนียนในพื้นที่อันดามัน ในอนาคต

เพราะงานสหกรณ์มีลักษณะเป็น “ขบวนการ” คือ เมื่อมีสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอันดับแรก ก็มักจะมีสิ่งเช่นเดียวกันนั้นเกิดขึ้นต่อเนื่องกันมา และสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งปวงนั้น จำเป็นจะต้องร่วมกัน มีความสมัครสมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากเป็นกิจการในลักษณะเดียวกันกิจการสหกรณ์ จำเป็นจะต้องเป็นขบวนการ และขบวนการจำเป็นจะต้องมีองค์กร เพื่อเป็นตัวเชื่อมโยงเป็นตัวประสานขบวนการให้ดำเนินไปได้ไม่หยุดนิ่ง และสามารถขยายตัวต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้กิจการ

สหกรณ์จึงต้องร่วมกันเป็นระดับ ในระดับต้นสมาชิกซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาส่วนตัวกันตั้งกลุ่มของตน เช่นสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละสหกรณ์ เป็นต้น นี่ก็เป็นองค์การของสมาชิก เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการ เมื่อจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาหลายสหกรณ์ ก็เกิดเป็นขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนขึ้น ซึ่งถ้าไม่มีองค์การที่เป็นตัวเชื่อม ความสมานฉันท์ ก็ก่อเหตุซึ่งกันและกันคงไม่เกิด ขบวนการสหกรณ์ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องกันมานั้นก็ขาดที่พึ่งพา ขาดผู้นำ ในที่สุดก็ขาดกำลังอ่อนแอลง อาจจะประสบปัญหามากมายในภายหลัง ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัดจึงทำหน้าที่เป็นผู้นำขบวนการ

ความเป็นปึกแผ่นของขบวนการสหกรณ์ คือความมั่นคง ความสมานฉันท์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของขบวนการสหกรณ์ทุกระดับ ระดับใดระดับหนึ่งจะมั่นคงอย่างเดียวหรือเข้มแข็งอย่างเดียวถ้าพึ่งตนเอง ขบวนการก็จะเข้มแข็งด้วยไม่ได้ ความเข้มแข็งต่าง ๆ เหล่านี้สร้างมาจาก

1. สมาชิกเป็นเสมือนหัวใจ มีความสำคัญสูงมากในสหกรณ์ ฉะนั้น สมาชิกจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเข้มแข็ง คือ มีบทบาทต่อสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์อย่างเข้มแข็ง และสม่ำเสมอ
2. ความมั่นคงของขบวนการ หรือความเป็นปึกแผ่นของขบวนการสหกรณ์ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงาน ซึ่งการบริหารงานนี้มี 2 กลุ่มที่รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการดำเนินการหรือฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการหรือเจ้าหน้าที่ที่สหกรณ์จัดจ้างมาปฏิบัติงาน
3. ความเป็นปึกแผ่น เกิดจากการมีเสถียรภาพทางการเงิน และต้องมีเสถียรภาพในการบริหารงานสหกรณ์ด้วย

ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย มี 3 ระดับด้วยกัน คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนระดับปฐม เป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนในระดับท้องถิ่น ทั้งในชนบท ชุมชนเมือง สถานศึกษา สถานประกอบการ สหกรณ์เครดิตยูเนียนระดับมัธยม หรือระดับภาค คือ ชมรมเครดิตยูเนียน หรือศูนย์ประสานงานเครดิตยูเนียนที่รวมตัวกันในระดับภูมิภาค หรือในระดับจังหวัด เพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกัน ในลักษณะสหกรณ์ที่ช่วยสหกรณ์น้อง และสหกรณ์เครดิตยูเนียนระดับชาติ คือ ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ที่เกิดจากการรวมตัวกันของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั่วประเทศ และขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เป็นขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสากล กล่าวคือ ต่อจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ ขึ้นไปก็จะเป็น “สมาคมสมาพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตในเอเชีย” Association & Asian Confederation of Credit Unions (ACCU) ซึ่งก็คล้าย ๆ กับชุมนุมสหกรณ์ฯ แต่เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับทวีป หมายถึงประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียที่ชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติในประเทศมารวมกันเป็น “สหพันธ์สหกรณ์แห่งเอเชีย” มีการรวมกันในระดับสูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งและนอกจาก

แต่ละทวีปก็รวมกันขึ้นไป เป็น “สภาเครดิตยูเนียนโลก” (World Council of Credit Unions :WOCCU) มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ เมดิสันมิลล์รัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา จุดประสงค์ของ สภาเครดิตยูเนียนโลกแห่งนี้ ก็เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วโลก ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกสภาฯ นี้มีมากกว่า 91 ประเทศในทุกทวีป (แผนภาพ)

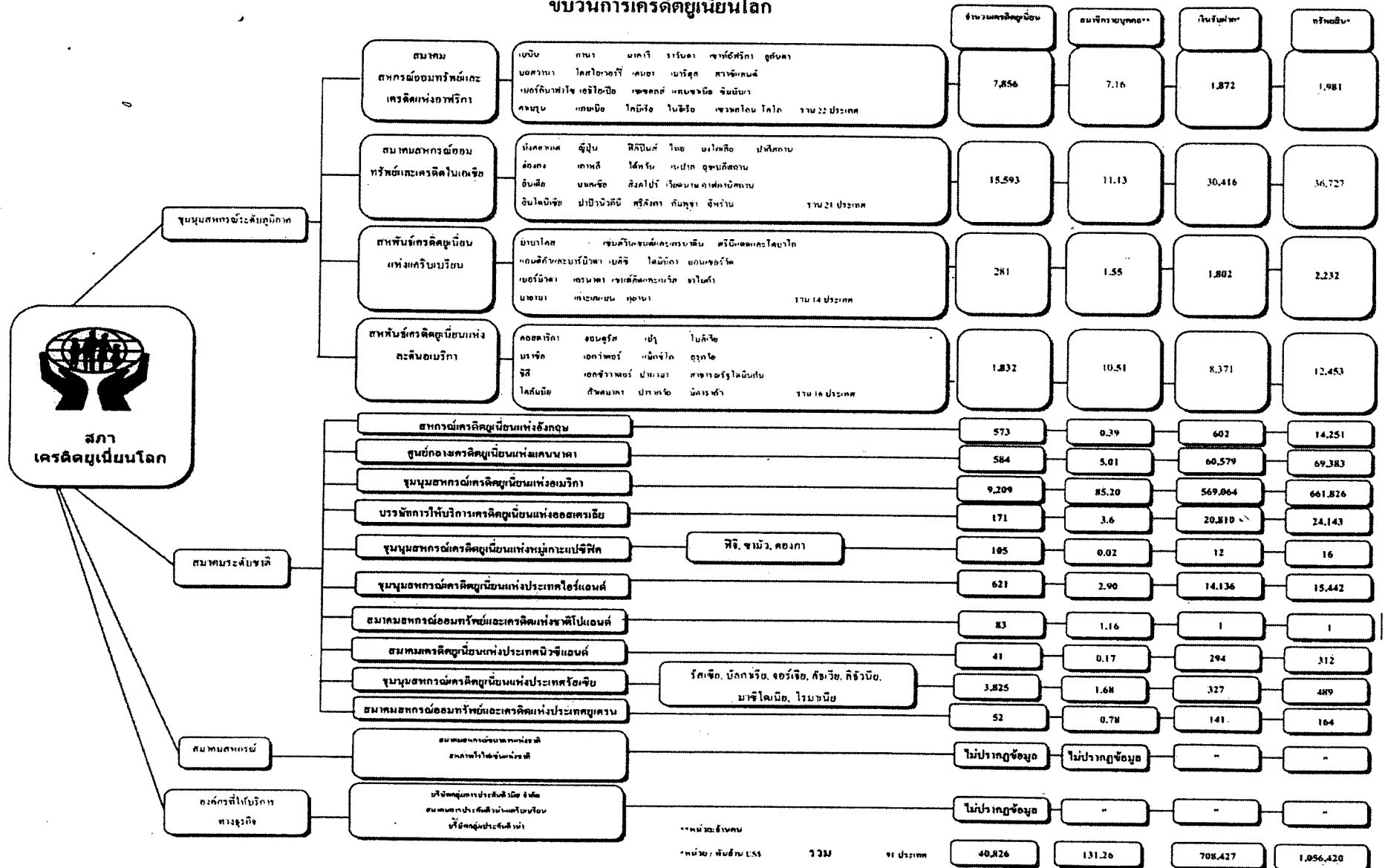
8. แนวคิดของชุมชนหลังวิกฤต สีนามิ

แนวคิดของชุมชนก่อนเหตุการณ์ สีนามิ มีความแตกต่างกันของแต่ละชุมชน โดยภาพรวม ในแต่ละชุมชนมีกลุ่ม/องค์กรชุมชนอยู่ในพื้นที่ ยกเว้นเกาะ ฟิ ฟิ แต่การดำเนินกิจกรรมขององค์กรชุมชนไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น ที่เกาะปอซึ่งมีกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน แต่กองทุนไม่ได้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน ชาวบ้านต้องยืมเงินนอกระบบมาลงทุน ประกอบอาชีพ และในอีกหลายๆแห่ง เพราะกิจกรรมบางอย่างไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการชุมชนโดยรวม วิถีของชุมชนต่างอยู่บนพื้นฐานของปัจเจกบุคคล กับกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม คือแต่ละคนต่างมีกิจกรรมในการดำเนินชีวิตของตนเอง การเกิดวิกฤต สีนามิ เป็นวิกฤตของชุมชน ที่ชุมชนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งทำความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากการได้พูดคุยกับ “บังเราะห์” กรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านท่าคลอง ได้เล่าว่า “วันที่เกิดคลื่น สีนามิ บังได้ออกทะเล ได้เห็นคลื่นทำลายชุมชน และหมู่บ้านของตนเองชัดเจน เพื่อนของบัง ที่ออกทะเลด้วยกัน เป็นห่วงครอบครัว เลยนั่งเรือเข้าฝั่ง เพื่อไปช่วยครอบครัว แต่คลื่นได้พัดเพื่อนของบัง หัวไปติดกับโขดหิน ไม่สามารถช่วยเหลือได้ทัน และเสียชีวิต ส่วนบังยังอยู่ในทะเลต่อ จึงรอดชีวิต และจากวันนั้นเป็นต้นมา “บังเราะห์” ไม่เคยออกทะเลอีกเลย” แต่ในวิกฤตนั้น ก็เป็นโอกาสของชุมชน เช่นกัน เพราะชุมชนเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของการรวมตัว เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่จะเป็นเกราะป้องกันชุมชนจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น เกาะ ฟิ ฟิ ซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และจากปัญหาไม่มีแหล่งเงินทุนมาลงทุนประกอบอาชีพ เพราะธนาคารไม่มีนโยบายปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการที่เกาะ ฟิ ฟิ ที่ต่างจากก่อนเกิดเหตุการณ์ สีนามิ ที่ผู้ประกอบการจะขอกู้เงินมาลงทุน ธนาคารจะอนุมัติทันที ซึ่งผู้นำได้สะท้อนแนวคิดที่ว่า “ถ้าเกาะ ฟิ ฟิ มีระบบสหกรณ์ เกาะ ฟิ ฟิ คงสามารถฟื้นตัวได้เร็วกว่านี้” เพราะแนวคิดด้านการจัดการที่เป็นระบบของชุมชน ที่ต้องการจัดระบบการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายในรูปแบบสหกรณ์ จากการที่ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ อย่างเช่นเรือนำเที่ยว ระบบการจัดการเงินทุนของชุมชน ที่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนได้อย่างรวดเร็ว ระบบการจัดสาธารณูปโภค (โรงไฟฟ้า) ของเอกชน ที่ต้องการจะร่วมลงทุนกับสหกรณ์ เป็นต้น

การร่วมแรงกันซ่อมสร้างเรือ ของพี่น้องชาวเกาะปอ หัวแหลม-สังกาอู๋ ท่าคลอง ของเรือขายประมงพื้นบ้าน หลังจากที่คลื่นได้ทำลายเรือ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ จากการคำบอกเล่าของพี่น้องชาวไทยใหม่ (อุรักลาไวย์) ที่หัวแหลม-สังกาอู๋ “พวกเราประทับใจมากเรื่อง การรวมกันสร้างเรือ นานมาแล้วที่ไม่ได้รวมกันแบบนี้ พอเสร็จเรือ มาทำบ้าน ที่เริ่มด้วยการแยกกัน ทำแบบบ้านใครบ้านมัน มันไม่เสร็จง่าย (เสร็จเร็ว) จึงกลับมารวมกันทั้งหมดใหม่ เป็นทีละอ่าวๆ จนเสร็จทั้งบ้านทั้งเรือ และตกลงจะ ไม่มีการออกทะเลก่อน จนกว่าเรือ และบ้านจะเสร็จครบทุกลำ ทุกหลัง” การดำเนินการรวมกลุ่มเพื่อรวมเงินทุนของหมู่บ้าน ก็เป็นโอกาสหนึ่งที่ช่วยสร้างนิสัยการออม และเป็นเงินทุนระยะยาวของชุมชน ซึ่งวิธีการที่ใช้มีความแตกต่างกันแต่ละชุมชน ในกรณีหัวแหลม-สังกาอู๋ ชาวบ้านจะมีความอ่อนไหว และรับไม่ได้ในเรื่องการกู้ยืม เป็นหนี้ ซึ่งผู้นำที่เข้าใจหลักการ จะเลือกใช้ “การออมเพื่อรวมเบี่ย(เงิน) เพื่อให้ได้เรือ และเครื่องมือทำประมง โดยจะออมกับกลุ่ม ตลอดไปไม่สิ้นสุด ไม่มีกำหนด”

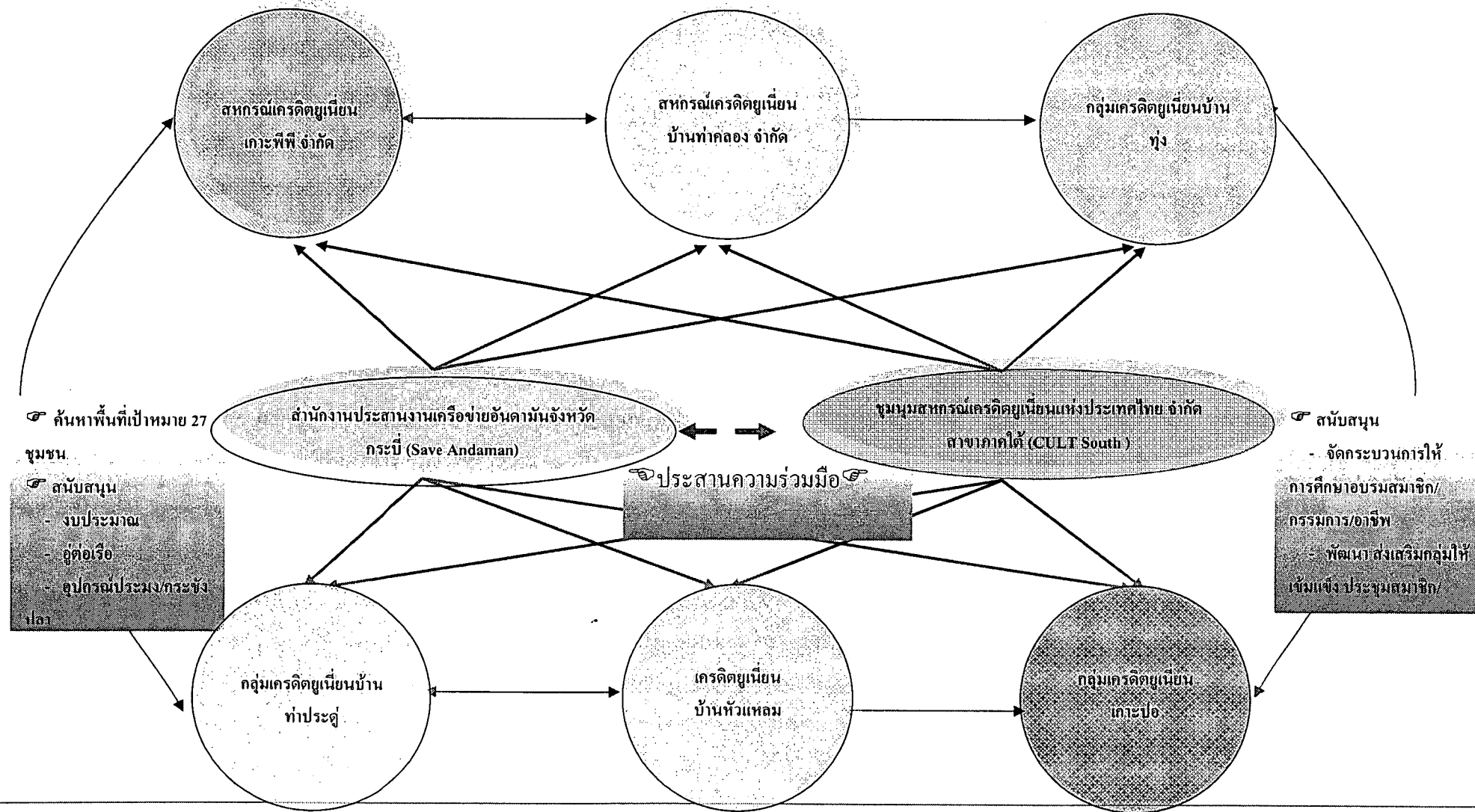
แนวคิดของชุมชนหลัง สีนามิ ได้ปรับเปลี่ยนวิถีของชุมชนไปมาก มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เกิดความสามัคคีขึ้นภายในชุมชนที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และที่สำคัญ ในหลายชุมชนได้เริ่มสร้างระบบเงินทุนในรูปแบบเครดิตยูเนียนที่มีความเข้มแข็ง และสามารถตรวจสอบได้ไว้เป็นสมบัติของชุมชนสืบต่อไป

ขบวนการเครดิตยูเนียนโลก

** เป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลพระที่สืบตามจารึกจากนครวัดเมืองโศภนธานี ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สึนามิ ด้วยวิธีเครดิตยูเนียน

2.4 เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ

1. สภาพโดยทั่วไป

สภาพโดยทั่วไปตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภออ่าวลึก ระยะทางประมาณ 24 กิโลเมตรและห่างจากตัวจังหวัดกระบี่ประมาณ 64 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้านประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านปากลาว มีจำนวนครัวเรือน 107 ครัวเรือน ประชากร 505 คน มีพื้นที่ 8,650 ไร่

หมู่ที่ 2 บ้านนาเหนือ มีจำนวนครัวเรือน 225 ครัวเรือน ประชากร 1,400 คน มีพื้นที่ 14,785 ไร่

หมู่ที่ 3 บ้านบางโทอง มีจำนวนครัวเรือน 116 ครัวเรือน ประชากร 636 คน มีพื้นที่ 8,110 ไร่

หมู่ที่ 4 บ้านบางไทร มีจำนวนครัวเรือน 93 ครัวเรือน ประชากร 289 คน มีพื้นที่ 8,780 ไร่

หมู่ที่ 5 บ้านบางเจริญ มีจำนวนครัวเรือน 135 ครัวเรือน ประชากร 547 คน มีพื้นที่ 13,850 ไร่

หมู่ที่ 6 บ้านบางทอง มีจำนวนครัวเรือน 106 ครัวเรือน ประชากร 493 คน มีพื้นที่ 9,650 ไร่

หมู่ที่ 7 บ้านควนสวาย มีจำนวนครัวเรือน 95 ครัวเรือน ประชากร 465 คน มีพื้นที่ 6,800 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	จดตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา
ทิศใต้	จดตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก
ทิศตะวันออก	จดตำบลเขาเขน อำเภอปลายพระยา
ทิศตะวันตก	จดตำบลโคกเจริญ อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลนาเหนือมีพื้นที่ประมาณ 113 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 70,625 ไร่ เป็นพื้นที่ราบประมาณ 40 % ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายทั่วไปของตำบลเหมาะสำหรับการทำนา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน ที่ราบลุ่มมีประมาณ 35 % ของพื้นที่ทั้งหมดเหมาะสำหรับการทำนา ที่ราบสูงมีประมาณ 18 % ของพื้นที่ทั้งหมดเหมาะสำหรับปลูกยางพาราและอีก 7 % ที่เหลือเป็นเนินเขา พื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองลาว คลองมะรุ่ย คลองท่อม ห้วยบางปริก ห้วยบางไทร ห้วยบางแทงหีบ แหล่งน้ำเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี

สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพโดยทั่วไปส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเช่นปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง และอุตสาหกรรมในครัวเรือนแยกได้ดังนี้

1. เกษตรกรรมมีการปลูกพืชที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์ม ไม้ผล กาแฟและข้าวนาปี

2. ปศุสัตว์ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคและจำหน่ายบ้างได้แก่ โค เป็ด ไก่
 3. การประมงมีการเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลได้แก่ กุ้งกุลาดำ ส่วนการเลี้ยงปลาน้ำจืดได้แก่ ปลาอุก ปลานิล
 4. อุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ โรงสีข้าว โรงรมยางพารา และการทำผ้าบาติก
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ**

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก มีหน้าที่ที่จะต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้ไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตำบลในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การบริหาร การท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องพัฒนาท้องถิ่น ให้ครอบคลุมทุกด้าน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น โดยมุ่งหวังให้ประชาชนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ได้รับการบริการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการพัฒนาด้านต่างๆ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือสามารถดำเนินการตามนโยบายและแผนงาน

2. ความเป็นมาของเครือข่ายประชาชนตำบลนาเหนือ

องค์กรชุมชนตำบลนาเหนือ ริเริ่มจากทีมวิจัยทำการสำรวจข้อมูลกลุ่มเครือข่ายเบื้องต้น มีหน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม และเครือข่ายตามที่หน่วยงานกำหนด และให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบางส่วน ซึ่งหน่วยงานหลักที่ให้การส่งเสริม คือสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ส่วนกลุ่มบางกลุ่มเกิดจากผู้นำชุมชนเช่นผู้ใหญ่บ้าน ได้มีโอกาสไปอบรม หรือดูงานจากที่อื่น แล้วนำมาจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาในหมู่บ้านของตนเอง

3. การดำเนินการของกลุ่มเครือข่ายในปัจจุบัน

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปากลาวหมู 1 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้านได้เริ่มก่อตั้งกลุ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 โดยมีสมาชิกปัจจุบัน 186 คน ทรัพย์สิน รวม 1,300,000 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่มคือการสะสมเงิน การปล่อยเงินให้สมาชิกกู้
2. กลุ่มเกษตรกรทำสวนนาเหนือ ตั้งอยู่ หมู่ 2 เป็นกลุ่มที่จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2519 สมาชิกครั้งแรก 87 ราย ทุนเรือนหุ้น 19,484 บาท โดยเน้นการทำสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ 4,200 ไร่ แต่ ปัจจุบันมีสมาชิก 405 ราย ทุนเรือนหุ้น 34,350 บาท ทรัพย์สินทั้งหมด 221,305 บาท (ปีพ.ศ.2547) กิจกรรมหลักการจัดการหาปุ๋ยบริการสมาชิก รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน และมีกิจกรรมผลิตน้ำดื่มจำหน่ายราคาถูกในหมู่บ้านและตำบล หรือช่วยเหลืองานต่างๆ ของชุมชน
3. กลุ่มออมทรัพย์-สัจจะ บ้านบางโทง หมู่ 3 กลุ่มจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 โดยก้านันและ

ผู้ใหญ่บ้านพร้อมได้มีการสนับสนุนการดำเนินการจัดตั้งจากพัฒนาชุมชนอำเภออ่าวลึก ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน 96 คน ทรัพย์สิน 50,000 บาท กิจกรรมการสะสมเงิน ปลอยกู้และมอบทุนการศึกษา ให้เด็กนักเรียนด้วย มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มแม่บ้านทำผ้าบาติกตำบลนาเหนือซึ่งได้งบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ จำนวน 50,000 บาท

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางไทร หมู่ 4 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่ผู้นำชุมชนคือผู้ใหญ่ อำภันท์ บุญยเชียร และคณะกรรมการหมู่บ้านได้เริ่มก่อตั้งกลุ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยมีสมาชิกปัจจุบัน 103 คน ทรัพย์สินรวม 200,000 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่มคือการสะสมเงิน การปลอยเงินให้สมาชิกกู้

5. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางเจริญ หมู่ 5 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่ผู้นำชุมชนคือผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านได้เริ่มก่อตั้งกลุ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน โดยการระดมหุ้นโดยมีสมาชิกปัจจุบัน 260 คน ทรัพย์สินรวม 500,000 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่มคือการสะสมเงิน การปลอยเงินให้สมาชิกกู้

6. วิสาหกิจชุมชนลานเทปาล์มน้ำมันตำบลนาเหนือ หมู่ 5 ตำบลนาเหนือ จัดตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2548 เป็นกิจกรรมหลักภายใต้กลุ่มเกษตรกรทำสวนนาเหนือที่รับผิดชอบโดยศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาเหนือ มีคณะกรรมการบริหาร 1 ชุด จำนวน 10 คน โดยมีสมาชิกปัจจุบัน 130 คนกระจายอยู่ทั้ง 7 หมู่บ้านในตำบลนาเหนือมีการขอเงินสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อสร้างลานเทปาล์มน้ำมันเป็นเงิน 3,181,200 บาทและมีทุนหมุนเวียนจากการระดมทุนของสมาชิก 500,000 บาท

7. กองทุนหมู่บ้านบ้านบางทอง หมู่ 6 ตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เป็นกองทุนหมู่บ้านบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมหลักปลอยเงินกู้ให้สมาชิกไปใช้ในการประกอบอาชีพ

8. ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนตำบลนาเหนือ(ศอช.ต.) บ้านควนสบายจัดตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2544 ตาม นโยบายของอำเภออ่าวลึกมีคณะกรรมการบริหาร 10 คน ทำหน้าที่ประสานงานในการบริหารจัดการและการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและกองทุนต่างๆในตำบลนาเหนือและมีเครือข่ายในหมู่บ้านคือกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มร้านค้าเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มโอทอปผ้าบาติก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

8.1 กองทุนหมู่บ้านควนสบาย หมู่ 7 ตั้งขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาลในปี พ.ศ.2544

8.2 ด้วยเงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้ดำเนินการปลอยให้คนในหมู่บ้านกู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพและลดภาระความเดือดร้อนของคนในหมู่บ้าน

8.3 กลุ่มร้านค้าเศรษฐกิจชุมชน เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยมีสมาชิกจำนวน

105 ราย มีเงินทุนเรือนหุ้นๆละ 100 บาท มีกิจกรรมจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านโดยให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป สำหรับสมาชิกได้มีการมีการปันผลคืน 3 เดือนต่อครั้ง

8.4 กลุ่มโอท็อปผ้าบาติก เริ่มดำเนินการปี พ.ศ. 2545 มีสมาชิกจำนวน 22 ราย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือในการเป็นทุนเริ่มต้นเป็นเงิน 50,000 บาทและจากสำนักงานจังหวัดกระบี่ จำนวน 5,000 บาท โดยดำเนินกิจกรรมผลิตผ้าบาติก เช่น ผ้าซิ่น เสื้อเชิ้ต เสื้อยืดสำเร็จรูป พัด กรอบรูปผ้าบาติก ผ้าเช็ดหน้า ผ้าคลุมผม โดยมีตลาดจากนักท่องเที่ยว โรงแรม โรงงาน บุคคลทั่วไปจากตลาดในอำเภอและต่างจังหวัด ทำให้สมาชิกมีรายได้วันละ 380 บาทต่อคน

8.5 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านควนสบาย หมู่ 7 จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 สมาชิกก่อตั้ง 42 ราย เงินสัจจะ 14,000 บาท ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2548 มีสมาชิก 120 คน เงินสัจจะจำนวน 265,000 บาท โดยส่งเงินสัจจะทุกวันที่ 6 ของเดือน

8.6 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควนสบาย หมู่ 7 จัดตั้งครั้งแรกปี พ.ศ. 2542 มีสมาชิกครั้งแรก 28 คน ทุนเรือนหุ้น 1,350 คน กิจกรรมแปรรูปผลผลิตจากกล้วย ข้าวเกรียบ ปาท่องโก๋ มะละกอแก้ว โรตีสกรอบ ปัจจุบันย้ายที่ทำการมาอยู่ที่หมู่ที่ 3 บ้านบางโทอง โดยวัดใหม่บางโทองให้การอุปถัมภ์ ที่ดินเพื่อสร้างอาคารร้านค้า ที่ทำการกลุ่ม งบประมาณสร้างอาคารจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจตำบลละ 1 ล้านบาท เมื่อย้ายที่ทำการการกลุ่มมาอยู่ที่ใหม่ทำให้มีสมาชิกให้ความสนใจเข้าร่วมทั้งหมด 5 หมู่บ้านโดยกลุ่มได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึกและองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ

5. วัตถุประสงค์ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าของกลุ่มองค์กรต่างๆในตำบลนาเหนือในด้านการทำระบบบัญชี การเงิน และธุรกรรมอื่นๆ

6. แนวทางการดำเนินการของเครือข่าย

1. ทีมวิจัยทำการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มและองค์กรที่มีอยู่ในตำบลนาเหนือโดยขอข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มต่างๆในพื้นที่และไปพบกลุ่มเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูลเบื้องต้น

2. ทีมวิจัยทำการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือให้ติดต่อประสานงานกับกลุ่มต่างๆในพื้นที่ตำบลนาเหนือมาร่วมในการรับฟังในการชี้แจงความเป็นมาของการวิจัยและการสร้างเครือข่ายคุณค่าของกลุ่ม/สหกรณ์ในพื้นที่

3. สนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยมีการเริ่มจากการจัดการทำระบบบัญชี(เครดิตยูเนียน) เนื่องจากเครดิตยูเนียนมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมดูแลในพื้นที่สามารถให้คำแนะนำได้อย่างต่อเนื่องจนถึง

ระบบบัญชีขั้นสูงและกลุ่มก็สามารถประสานงานช่วยเหลือกันได้จากระบบการบัญชีแบบมาตรฐานเดียวกันจะเป็นจุดเริ่มต้นในการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบัญชีหลังจากนั้นก็ยังสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายด้านอื่นๆต่อไปในอนาคตโดยการประสานงานและสนับสนุนจากกองการบริหารส่วนตำบลนาเหนือ

4. ติดตามสนับสนุนให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการทำระบบบัญชีขั้นสูงและการบริหารจัดการกลุ่มรวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าต่อไป โดยการส่งเสริมแนะนำจากเจ้าหน้าที่พัฒนาสหกรณ์ของเครดิตยูเนียน องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ สำนักงานเกษตรและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออ่าวลึก

5. จัดทำการวางแผนกลยุทธ์ของกลุ่ม/องค์กรเครือข่ายตำบลนาเหนือให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่ากับกลุ่มองค์กรอื่นๆ

6. ทำการหนุนเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่ากับกลุ่มองค์กรอื่นๆในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศต่อไปโดยการสนับสนุนของหน่วยงานในพื้นที่

7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. บริบทของทิววิจัย

1.1 ความเป็นทิววิจัยที่อยู่ในองค์กรเดียวกันทำให้แนวคิดในการทำงานวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 ประสบการณ์ของของทิววิจัยที่มีความชำนาญในการทำงานส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์กลุ่มเครดิตยูเนียนมาเป็นเวลานานโดยเฉพาะระบบการบัญชีเครดิตยูเนียนและการบริหารจัดการกลุ่ม

1.3 ความเข้าใจในกรอบแนวคิดของการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าของสหกรณ์กลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จากบริบทของชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัดที่มีเครือข่ายคุณค่าของขบวนการเครดิตยูเนียนในระดับชาติ

1.4 การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์ กลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่

1.5 การบริหารจัดการในกิจกรรมการจัดเวทีแบบมีส่วนร่วมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์งบประมาณ ค่าใช้จ่ายและการประสานของเจ้าหน้าที่พัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในพื้นที่

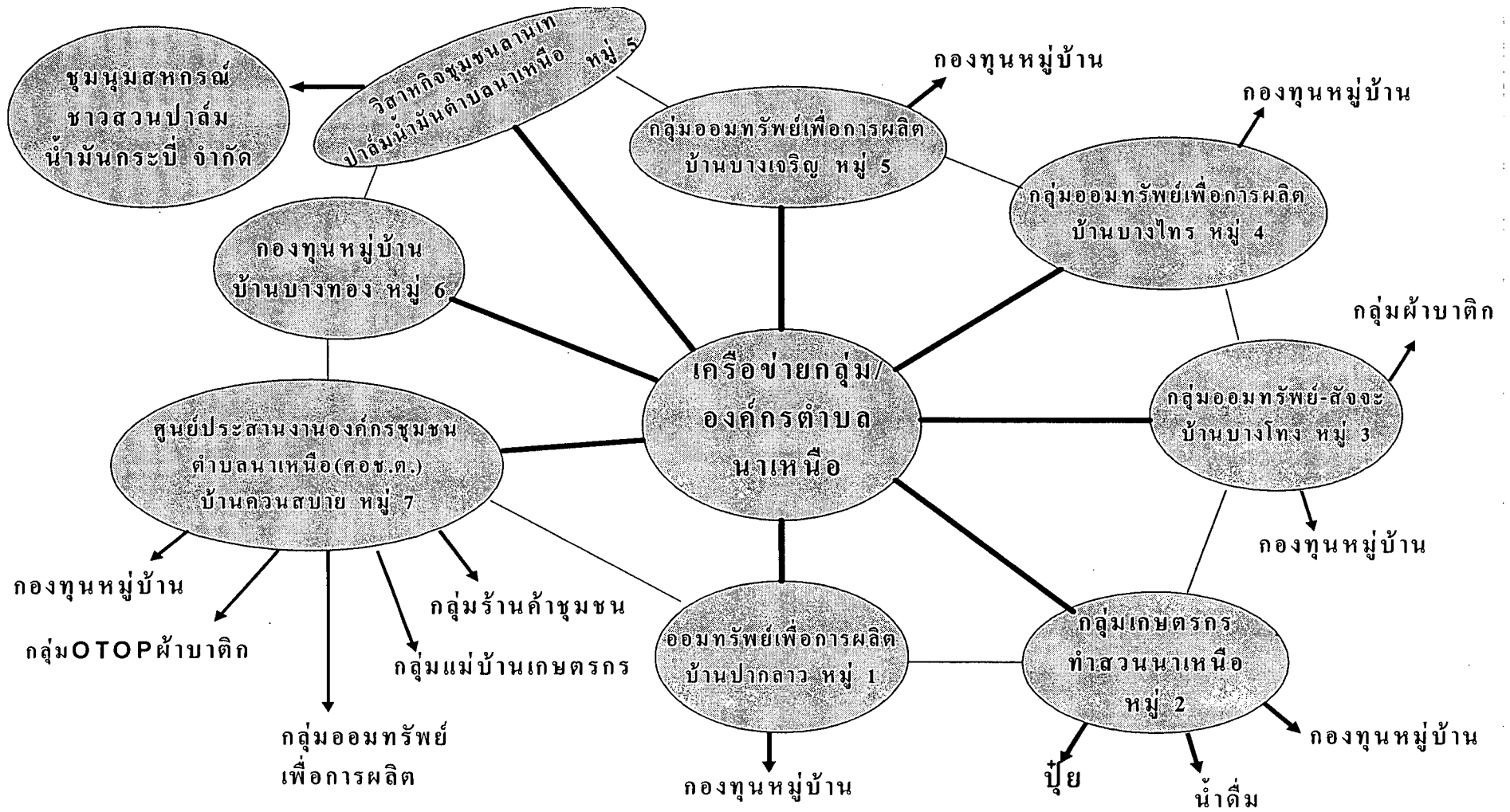
2. บริบทของกลุ่มองค์กรในพื้นที่

2.1 ผู้นำกลุ่มองค์กรประชาชนมีภาวะความเป็นผู้นำที่มีความต้องการให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

2.2 หน่วยงานในพื้นที่เช่นองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ สำนักงานพัฒนาชุมชนและสำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึกให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องในด้านการเชื่อมโยง

เครือข่ายคุณค่า

2.3 ระบบการทำบัญชีของกลุ่มต่างๆเริ่มเป็นไปในแนวเดียวกันหลังจากนั้นการหนุนเสริมของทีมวิจัยในด้านการบริหารจัดการกลุ่มและการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า

เครือข่ายขบวนการกลุ่ม/องค์กรตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก

2.5 เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม (กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง)

1. ประวัติตำบลเขาคราม

ตำบลเขาครามตั้งขึ้นเนื่องจาก กำนันคนแรก เป็นคน "บ้านเขาคราม" (เขาไม้แก้ว) เลยใช้ชื่อบ้านเขาคราม เป็นชื่อตำบลเขาคราม กำนันคนแรกชื่อ กำนันเซ่ง ถ้านับถึงปัจจุบัน ตำบลเขาครามมีกำนันมาแล้ว 8 คน คือ กำนันเซ่ง กำนันปอด กำนันลัดอู๋ กำนันท่านขุนศรี กำนันคุ่น กุลบุตร กำนันเท่า ภูมิภมร กำนันประเสริฐ ภูมิภมร และปัจจุบัน กำนันกำหริ่ม หล็กแหล่ง เมื่อก่อนตำบลเขาครามมี 7 หมู่บ้านคือ หมู่ 1 บ้านทุ่ง (หัวหมูน) หมู่ 2 บ้านหนองจิก หมู่ 3 บ้านไหนดนัง หมู่ 4 บ้านเขาคราม หมู่ 5 บ้านเขาขาว หมู่ 6 บ้านเหนือ และหมู่ 7 บ้านทะเลทอง (เขาค้อม) ส่วนผู้ใหญ่บ้านภายในตำบลเขาครามเก่าแก่ที่ผู้เล่าพอจำได้ก็มี หมู่ 4 ผู้ใหญ่สัว หมู่ 5 ผู้ใหญ่สองเมือง หมู่ 6 ผู้ใหญ่ซุ่น และหมู่ 7 ผู้ใหญ่เด็น สำหรับ หมู่ 3 บ้านไหนดนัง ที่มีแนวเขตติดกับทะเล เป็นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดประมาณ 500 กว่าปีมาแล้ว โดยมีแขกมลายูเป็นผู้ตั้งบ้านชื่อว่า " สุไหงกาหนัง " ซึ่งแปลว่า " เจริญรุ่งเรือง " มี " โต๊ะศรี ตุงกา " เป็นผู้นำหมู่บ้าน เมื่อโต๊ะศรีตุงกาเสียชีวิต โต๊ะหมื่นรายา " เป็นผู้ปกครองแทนโดยขึ้นกับ " เมืองศรีวิชัย (นครศรีธรรมราช) " โดยบ้านสุไหงกาหนังทำการค้าขายกับชาวจีนโดยชาวจีนจะนำเรือสินค้ามาจอดถึงกลางบ้าน ตามคลองหลังโรงเรียนบ้านไหนดนังในปัจจุบัน ซึ่งชาวสุไหงกาหนัง เรียกว่า " ท่าเรือหนาน " ซึ่งปัจจุบันที่ หมู่ 3 บ้านไหนดนัง มีสุสานคนจีนมากมายและมีญาติชาวจีนมาสักการะทุกปี หลังจากนั้น ชาวจีนก็เริ่มมาตั้งถิ่นฐานที่หมู่ 2 บ้านหนองจิก และขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นจนถึงปัจจุบันคนพุทธก็มีวัดหนองจิก เป็นที่ทำบุญ เรียนหนังสือของคนตำบลเขาคราม สำหรับ คนอิสลามในตำบลเขาคราม ถ้ามีคนเสียชีวิต จะต้องนำศพไปฝังที่บ้าน สุไหงกาหนัง หรือเพี้ยนมาถึงปัจจุบัน คือ " บ้านไหนดนัง " เพราะที่นี่มีสุสานกว้างใหญ่มาก และมีถึง 3 แห่ง โดยผู้ปกครองบ้านคนแรกคือ โต๊ะศรีตุงกา เมื่อสิ้นชีวิตได้ทำพิธีทางศาสนาอิสลาม และฝังไว้ที่สุสานใหญ่ ยังมีหลุมจนถึงปัจจุบัน ส่วนโต๊ะศรีรายา ฝังไว้ที่ สุสานนาตก ส่วนแห่งที่ 3 คือ สุสานเล็ก คนเรียกกันว่า เปรวนุ้ย หรือสุสานนุ้ย ซึ่งแปลว่าเล็ก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 บ้านไหนดนัง คนแรกคือผู้ใหญ่ยาดิ ทำศรี ต่อมาผู้ใหญ่มุสา วันศุกร์ ผู้ใหญ่เบี้ยว ผู้ใหญ่หยา และกลับมาผู้ใหญ่เบี้ยวอีกครั้งหนึ่ง ผู้ใหญ่ดำโหด ลายดูลย์ ผู้ใหญ่อู่มาก ปานขวัญ (ยังมีชีวิตอยู่) ผู้ใหญ่หยีหมาด หล็กแหล่ง และปัจจุบันผู้ใหญ่กำหริ่ม หล็กแหล่ง ซึ่งเป็นกำนันคนปัจจุบันของตำบลเขาคราม การตั้งบ้านไหนดนัง (สุไหงกาหนัง) ในเขตตำบลเขาคราม ซึ่งเป็นบ้านแรกของตำบลเขาคราม ประมาณ พ.ศ. 2000 ซึ่งตั้งหลังจากเมืองศรีวิชัย นครศรีธรรมราช ประมาณ 500 ปี เพราะว่าเมืองศรีวิชัย (นครศรีธรรมราช) มีเจ้าเมืองปกครองประมาณ 1000 ปี มาแล้ว เมื่อก่อนบ้านไหนดนัง (สุไหงกาหนัง) มีการติดต่อกันได้ 2 ทาง คือทางทะเล และทางบก โดยเดินด้วยเท้าก่อนเข้าเขตบ้านไหนดนัง มีศาลเจ้าที่คนเดินทางเข้ามาต้องเซ่นไหว้ทุกครั้ง มีเจ้านั้นมีอันเป็นไป คือ ศาลโต๊ะพ่อตา ส่วนที่ หมู่ 6 บ้านเขาค้อม ในปัจจุบัน มีโต๊ะเขาค้อม มีชาวบ้านตั้งหลัก (ตั้งศาล) เช่นไหว้

เมื่อก่อนคนในตำบลเขาคราม ถ้าจะเรียนหนังสือต้องไปเรียนที่หมู่ 2 บ้านหนองจิกเพราะมีโรงเรียนที่วัดหนองจิก ก่อนจะมีโรงเรียนบ้านทุ่ง โรงเรียนบ้านไหนดั้ง โรงเรียนทุ่งต้นปึก และ โรงเรียนเขาคราม ในเวลาต่อมา

1. **สภาพทั่วไป** ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม สลับกับเนินเขาเตี้ยๆ เหมาะสำหรับการเกษตรและเหมืองหินตัด พื้นที่ชายทะเลเหมาะสำหรับการขนส่งสินค้าทางทะเล มีถนนสายหลักผ่านตำบลเหมาะสำหรับการจัดตั้งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 31,255 ไร่ สภาพพื้นที่มีความหลากหลาย คือมีป่าพรุ ป่าชายเลน ทะเล ภูเขา แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ป่าพรุท่าปอมคลองสองน้ำ หนองยาว เขาทะเล หาดอ่าวมะขาม ถ้ำลอด วังน้ำเขียว ถ้ำสูง คลองกาโรส เป็นต้น มีประชากร ทั้งหมด 8,757 คน (1,600 ครอบครัว) แบ่งเป็นชาย 4,352 คน หญิง 4,375 คน นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 70 ที่เหลือนับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัด 5 แห่ง สำนักสงฆ์ 1 แห่ง ศาลเจ้า 1 แห่ง มัสยิด 6 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง และมีอาณาเขตติดต่อกับ

- ทิศเหนือ จดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหิน อำเภ่อำลักษ์
- ทิศตะวันออก จดองค์การบริหารส่วนตำบลทับปrik
- ทิศใต้ จดองค์การบริหารส่วนตำบลทับปrik บ้านเขาทอง
- ทิศตะวันตก จดทะเลอันดามัน
- แบ่งเขตปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1 บ้านทุ่ง นายสราวุธ มุกระเป็นผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 2 บ้านหนองจิก นิคม อยู่เจริญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 3 บ้านไหนดั้ง ถิ่นน้ากำหริบ หลักแหล่ง

หมู่ที่ 4 นายมณี ส่งแสงแก้ว ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 5 นายเดชา ภูมิภมร ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 6 นายห้าหริด มาสรักษา ผู้ใหญ่บ้าน

- สภาพเศรษฐกิจ อาชีพของประชากร ทำสวนปาล์ม น้ำมัน สวนยางพารา สวนผลไม้ ประมงชายฝั่ง และรับจ้างทั่วไป

3. ความเป็นมาของเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม

เริ่มจากที่ในแต่ละหมู่บ้านจะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของแต่ละหมู่บ้าน และมีกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ไทยอาสาป้องกันชาติ กองทุนเพื่อความมั่นคง กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่าชายเลนและประมงชายฝั่ง เป็นต้น ซึ่งได้แต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมอยู่ก่อนตามที่หน่วยงานผู้จัดตั้งมอบหมาย (ชาวบ้านเรียกถูกจับป็นขึ้นมา) ซึ่งการทำงานมีลักษณะต่างคนต่างคิดต่างทำ มีความสำเร็จบ้าง ที่ล้มเหลวก็มาก ในขณะนั้นได้มีแนวคิดอยู่ 2 แนวคือ คนรุ่นใหม่ของชุมชนที่มีความตื่นตัวเรื่องการเรียนรู้ เป็นกลุ่มที่ผ่านการศึกษาสมัยใหม่ อีกส่วนคือ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดกระบี่ ที่พบว่าเกษตรกรในตำบลเขาครามที่กู้เงิน ธกส. จำนวน 120 ล้านบาท แต่เป็นหนี้ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้สูงถึง 99 ล้านบาท และ ธกส. ได้สำรวจพื้นที่ๆเหมาะสมและมีความพร้อม เพื่อหากระบวนการใหม่ที่จะพัฒนาชุมชน ซึ่งได้ตำบลเขาครามเป็นพื้นที่นำร่อง โดยร่วมกับมูลนิธิหมู่บ้านเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการสนับสนุนให้มีแผนของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาทางด้านอาชีพและสามารถสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในชุมชน ที่จะช่วยแก้ปัญหาของชุมชนได้ ต่อมาเมื่อมีการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ขึ้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขาครามได้มีการรวบรวมแนวคิดของกลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลเขาครามโดยร่วมกับ ธกส. ได้ร่วมกับวิเคราะห์ชุมชนเพื่อจัดทำแผนของชุมชนที่จะให้ชุมชนรู้สึกถึงการสร้างสำนึกต่อชุมชน สร้างคุณค่าและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ตลอดจนเกิดการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เมื่อ ธกส. ได้ร่วมกับองค์กรชุมชน ได้สำรวจสภาพพื้นที่ของตำบลเขาครามแล้ว จึงกำหนดเป็นแผนของชุมชน โดยมีกระบวนการจัดทำแผนของชุมชน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานคนประสานแกน คือให้คนมีความรู้สึกถึงการแก้ปัญหาของชุมชนที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน ให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเวทีทำความเข้าใจในวงกว้างมากขึ้น (การกระตุ้นวิธีคิด)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการเตรียมเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการเก็บข้อมูลซึ่งในการเก็บข้อมูลครั้งแรกได้ข้อมูลที่ตรงกับ

ข้อเท็จจริงประมาณ ร้อยละ 60 เนื่องจากชาวบ้านเบื่อบุคลากรที่ต้องตอบ เพราะมีการเก็บทุกปี และเข้าใจว่าจะเป็นฐานข้อมูลเพื่อเก็บภาษีเข้า อบต. และข้อมูลที่เก็บไปแล้วก็ไม่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตและครอบครัว

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการสรุปข้อมูลเพื่อ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับของชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน

ขั้นตอนที่ 7 ทำการยกร่างแผนแม่บทจากความจริงของชุมชน

ขั้นตอนที่ 8 การเรียนรู้แผนชุมชนนำเสนอแผนงาน โครงการกิจกรรม วิเคราะห์สรุปเป็นแผนแม่บทชุมชนและเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับชุมชน

ขั้นตอนที่ 9 การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของแผน โดยการบริหารจัดการเรื่องเงินทุนของชุมชนเป็นอันดับแรก อันนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ 6 หมู่บ้าน และมีกลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบลที่ทำหน้าที่จัดการระหว่างกลุ่มออมทรัพย์แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งต่อมากลายเป็นธนาคารชุมชนตำบลเขาคราม

เมื่อชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนแล้ว ก็เริ่มบริหารจัดการด้านการใช้ทรัพยากร ศักยภาพของคน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม การพัฒนากลุ่มขึ้นมาหลากหลาย ตามลำดับความสำคัญ และจากต้นทุนที่มีอยู่จริงของชุมชน

4. การดำเนินงานของเครือข่ายปัจจุบัน

การดำเนินงานของเครือข่ายตำบลเขาครามในปัจจุบันนั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาครามเป็นแม่ข่าย ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดการองค์กร ด้านงบประมาณบางส่วน การให้คำปรึกษาแก่กลุ่มต่างๆในแต่ละเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 เครือข่ายย่อย คือ

1. เครือข่ายที่เกี่ยวกับระบบการผลิต ได้แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย คือ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ (ร้านค้าชุมชน) ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกลุ่มต่างๆของตำบลเขาครามและสินค้าที่จำหน่ายต่อสมาชิกในชุมชน กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มจักสาน และกลุ่มเกษตรกร ได้แก่กลุ่มเลี้ยงแพะ กลุ่มทำสวนสมุนไพร กลุ่มเกษตรกรทำนาทำไร่

2. เครือข่ายที่เกี่ยวกับระบบจัดการผลิต ได้แก่ โรงงานแปรรูปยางพารา กลุ่มที่ทำการประมง และแปรรูปเป็นน้ำปลา วิสาหกิจลานเทพาล์มน้ำมัน

3. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบของใช้ ซึ่งมีกลุ่มที่ทำการผลิตน้ำยาล้างจาน โรงงานปุ๋ย โรงงานอาหาร เป็นต้น

4. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบเงินทุน ประกอบด้วยกลุ่มออมทรัพย์ระดับหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบล(ธนาคารชุมชน) และระบบสวัสดิการของชุมชน

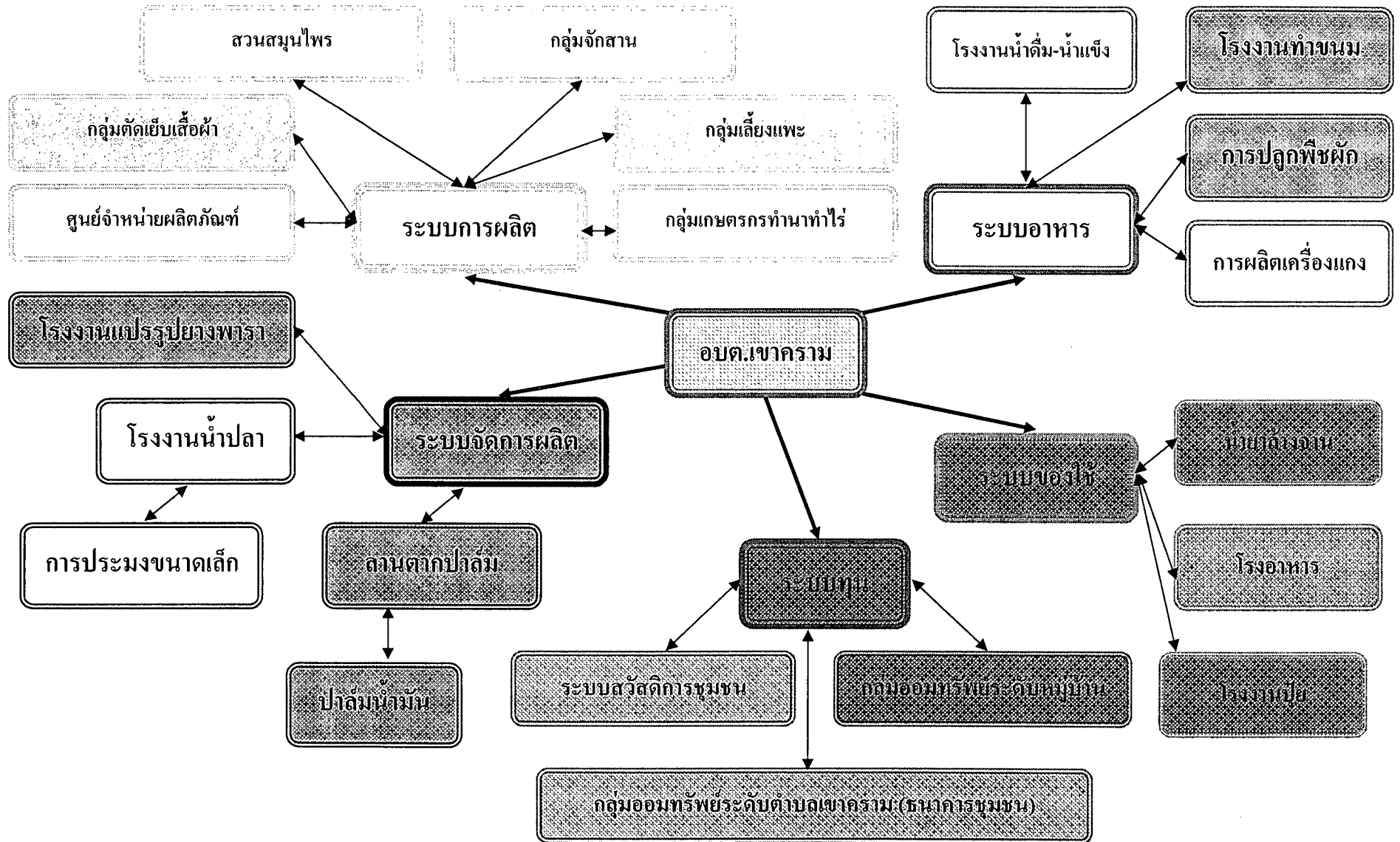
5. เครือข่ายเกี่ยวกับระบบอาหาร ประกอบด้วยโรงงานน้ำดื่ม/น้ำแข็ง โรงงานทำขนม กลุ่มปลูกพืชผัก และกลุ่มผลิตเครื่องแกง เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์/เป้าหมายของเครือข่าย เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน โดยการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน ที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ตลอดจนเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้อย่างยั่งยืนและเป็นระบบ

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่ายตำบลเขาคราม

1. สถานที่ตั้งของชุมชน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ อุดมไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ ทะเล ดินมีสภาพดี การแลกเปลี่ยน/เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกลอเขา-เกลอเล
2. สายสัมพันธ์เชิงเครือญาติและความหลากหลายของวัฒนธรรม (จีน-พุทธ-มุสลิม) จากการเป็นชุมชนเก่าแก่ สืบเชื้อสายมาจากตระกูลใหญ่ไม่กี่ตระกูล ทำให้มีความสมานฉันท์ ไม่มีความขัดแย้งในด้านเชื้อชาติ ศาสนา
3. แกนนำของชุมชน โดยเฉพาะในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถทำให้แผนงานงบประมาณของ อบต. เชื่อมโยงเข้ากับแผนของชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม

1. ความเป็นมาของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาชุมชนบ้านทุ่ง

เกิดจากการรวมกลุ่มกันเองของกลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลเขาคราม โดยได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2542 หลังจากนั้นกลุ่มได้มีแนวคิดจะทำผลิตภัณฑ์อย่างหนึ่งเพื่อจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้ให้แก่กลุ่ม มีการผลิตขนมจำหน่าย แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2543 ทางกลุ่มจึงได้ประชุมกัน และเชิญเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นพี่เลี้ยง ได้แนวความคิด ที่จะผลิตเครื่องแกงออกวางจำหน่ายโดยให้สมาชิกลงหุ้นๆ ละ 100 บาท รวมเป็นเงิน 1,500 บาท เมื่อผลิตได้ระยะหนึ่งเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ จึงได้ระดมทุนจากสมาชิกเพิ่ม คนละ 1,500 บาท รวมเป็นเงิน 22,500 บาท และได้เสนอโครงการขออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อที่จะใช้ผลิตเครื่องแกงไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ และหน่วยงานต่างๆ ได้ให้การสนับสนุน ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ปีงบประมาณ 2543 และ ปี 2545 เป็นเงิน 89,986 บาท
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม ปีงบประมาณ 2543 เป็นเงิน 35,000 บาท
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ ปีงบประมาณ 2544 เป็นเงิน 155,700 บาท
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ปีงบประมาณ 2548 สำหรับสร้างอาคารที่ทำการกลุ่ม เป็นเงิน 800,000 บาท
- สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาวง จำกัด เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เป็นเงิน 40,000 บาท
- กองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้สำหรับสมาชิกกู้ยืม เป็นเงิน 25,000 บาท

2. ลักษณะการดำเนินงาน

การจัดองค์กร สมาชิกภายในกลุ่มได้ทำการคัดเลือกกรรมการบริหารกลุ่มจำนวน 4 คน ประกอบด้วย

1. ประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการงานของกลุ่มฯ
2. รองประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ
3. เลขานุการกลุ่ม ทำหน้าที่ทำบัญชีและจัดซื้อวัตถุดิบ
4. เภรบัญชี ทำหน้าที่เก็บเงินและจัดซื้อวัตถุดิบ

การปันผล จะทำการปันผลกำไรปีละ 1 ครั้ง หลังจากหักเงินทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานส่วนที่เหลือจึงเป็นกำไร โดยคิดจากจำนวนวันที่สมาชิกมาทำงาน

3. ลักษณะการผลิต

การจัดหาวัตถุดิบ เริ่มแรกกลุ่มได้จัดซื้อวัตถุดิบที่มีคุณภาพจากชาวบ้านภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ต่อมากลุ่มได้มีการขยายการตลาดมากขึ้น ทำให้วัตถุดิบในชุมชนไม่เพียงพอ อีกทั้งความไม่แน่นอนของวัตถุดิบภายในชุมชน จึงต้องสั่งวัตถุดิบบางส่วนเพิ่มจากต่างจังหวัด เช่น ขมิ้น

จะต้องสั่งมาจาก ตำบลถ้ำทองกลาง จังหวัดพังงา ตะไคร้ สั่งจาก จังหวัดระนอง พริก/หอม/กระเทียม/พริกไทย สั่งจากพ่อค้าตลาดหัวอิฐ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลักษณะการผลิต ทางกลุ่มจะแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน โดยแบ่งเวรกันทำ ตั้งแต่การเตรียมส่วนผสมต่างๆที่ใช้ในการผลิต เช่น การหั่นตะไคร้ ปอกหอม กระเทียม ขมิ้น เป็นต้น เมื่อนำส่วนผสมต่างๆมารวมตามสูตรแล้ว ก็นำเข้าเครื่องบดให้ละเอียด ในการผลิตเครื่องแกงจะทำการผลิตทุกวัน เมื่อได้เครื่องแกงที่บดละเอียดแล้วจะนำมาบรรจุถุงๆละ 5 บาท และ 10 บาท สภาพปัจจุบัน ปัจจุบันกลุ่มสตรีฯ มีจำนวนสมาชิกจำนวน 13 คน มียอดขาย 1,000-1,600 กิโลกรัม กิโลกรัม ละ 90 - 100 บาท หลังจากได้ดำเนินการผลิตเครื่องแกงมาเป็นระยะเวลา 3 ปี ก็ได้รับผลตอบแทนเป็นอย่างดี

การตลาด ในระยะแรกๆกลุ่มได้เจาะตลาดภายในหมู่บ้านโดยนำเครื่องแกงไปฝากขายตามร้านค้า เมื่อสินค้าเป็นที่รู้จักและลูกค้าติดใจได้ขยายตลาดกว้างขึ้น จากการขายปลีกอย่างเดียว ก็มีการขายส่งด้วย และไปส่งยังหมู่บ้านใกล้เคียง ต่างอำเภอและต่างจังหวัด โดยจะมียอดสั่งซื้อทางโทรศัพท์ ซึ่งทางกลุ่มจะบริการส่งให้ หรือเวลาว่างมีงานพิธีต่างๆ ทางกลุ่มจะรับสั่งทำให้อีกด้วย

การจัดส่ง กลุ่มได้แบ่งหน้าที่จัดส่ง โดยการแบ่งเวรรับผิดชอบ เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักลูกค้ามากขึ้น โดยดำเนินการจัดส่ง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือตามที่ลูกค้าสั่ง

4. แนวทางในการดำเนินงานที่ทางทีมวิจัยกำหนดกรอบ

1. การเพิ่มกิจกรรมอ้อมทรัพย์ของกลุ่มขึ้นมาใหม่ จากที่มีปัญหา เรื่องสมาชิกลาออกมาก คงเหลือ 13 คน เพราะการอ้อมทรัพย์จะช่วยให้เกิดความมั่นคงของสมาชิก และกลุ่มผลิตเครื่องแกงสามารถหยิบยืมเป็นเงินทุนหมุนเวียนได้ จากที่มีปัญหา เรื่องสมาชิกลาออกมาก คงเหลือ 13 คน หรือบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกได้ โดยตั้งเป็นเงินสัจจะต่อกัน ในการรับสมาชิกสามารถรับสมาชิกเพิ่มจากสมาชิกของกลุ่มฯผลิตเครื่องแกงได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เงินพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ มี 5 ประการ

- มีความซื่อสัตย์ต่อกัน
- มีความเห็นอกเห็นใจ
- มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
- มีความไว้วางใจกัน
- มีความรับผิดชอบร่วมกัน

2. เพื่อปลูกฝังประชาธิปไตย สร้างความสามัคคีและพัฒนาความเป็นผู้นำ

3. ส่งเสริมสมาชิกทุกเพศทุกวัยทุกอาชีพรู้จักการออม การวางแผนการจ่ายเงินของตนเอง และการกู้เงิน ของสมาชิกกลุ่มอย่างประหยัดและมีประโยชน์

4. ส่งเสริมให้สมาชิกรวมพลังกันในการพัฒนาอาชีพและแสวงหาปัจจัยการผลิตทั้งด้าน วิชาการและวัสดุเพื่อดำเนินการพัฒนาอาชีพขึ้นก้าวหน้าและเชิงธุรกิจ

5. เสริมสร้างสวัสดิการครอบคลุมสมาชิกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสงเคราะห์หรือการกุศล อื่น ๆ โดยไม่มุ่งหวังกำไร หรือไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง สิทธิของสมาชิก

1. สมาชิกสามัญ-วิสามัญ มีสิทธิกู้ยืมเงิน รับเงินปันผลจากกลุ่ม
2. สมาชิกกิตติมศักดิ์ได้แก่ข้าราชการที่สังกัดปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่หรือข้าราชการบำนาญ ต่าง ๆ ที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานของกลุ่ม

การรับเงินกู้

1. ใครทำสัญญาก่อนได้รับก่อนตามลำดับ
2. ใครมาก่อนเมื่อมีเงินผู้ทำสัญญาก่อนไม่มารับได้ก่อน
3. ในแต่ละเดือนจะเปิดให้กู้ได้ในวันที่ 10 ของทุกเดือน เวลา 10.00 – 15.00 น.
4. ในการกู้ นัดทำสัญญา คิดค่าธรรมเนียมคนละ 20 บาท

การถอนเงิน

1. ต้องไม่มีหนี้สินกับกลุ่มกู้หรือค้ำประกันผู้อื่นอยู่
2. ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า 1 เดือน
3. ต้องมารับในวันทำงานกลุ่ม
4. เมื่อถอนเงินแล้ว งดสวัสดิการต่าง ๆ

การรับสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. สมัครกับคณะกรรมการด้วยตนเอง พร้อมเสียค่าสมัครแรกเข้าคนละ 20 บาท
2. ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิก จะไม่จ่ายคืนไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

การส่งเงินสัจจะสะสม

1. ส่งเงินสัจจะสะสมให้ตรงเวลา
2. ส่งเงินสัจจะส่งในวันที่ 1-5 ของทุกเดือนในเวลา 10.00 น.
3. ถ้าขาดส่ง ถือว่าขาดไปเลยในเดือนนั้น

การกู้เงินและคุณสมบัติของผู้กู้

1. ต้องเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ปี
2. สมาชิกกู้สามัญ - มีเงินในกลุ่มไม่น้อยกว่า 3,000 บาท กู้ได้ 5,000 บาท

- มีเงินในกลุ่มไม่น้อยกว่า 1,000 บาท กู้ได้ 3,000 บาท

3. กู้ฉุกเฉิน กู้ได้ครั้งละ 1,000 บาท ให้ส่งภายใน 1 เดือน ไม่คิดดอกเบี้ย
4. ถ้าส่งตามกำหนดกู้ปีละกี่ครั้งก็ได้

การชำระเงินตอบแทนและเงินกู้

1. ชำระคืนพร้อมเงินตอบแทน ทุกเดือน
2. ถ้าขาดชำระ 2 เดือน กรรมการออกใบเตือนหนี้
3. ค่าเตือน ค่าติดต่อ

การพิจารณาเงินกู้

1. ดูประวัติการส่งเงินสัจจะของสมาชิก
2. ดูประวัติการส่งเงินกู้ครั้งก่อนดีหรือไม่
3. คนค้ำประกันมั่นคงหรือไม่ ทั้ง 2 คน
4. หลักฐานการกู้ถูกต้องหรือไม่
5. ลายเซ็นของผู้กู้ถูกต้องหรือไม่
6. ลายเซ็นของเจ้าหน้าที่ถูกต้องหรือไม่
7. คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้พิจารณาให้รอบคอบ

อัตราค่าเงินตอบแทน

1. เงินฝากของสมาชิกคิดจากจำนวนหุ้น
2. เงินกู้สามัญของสมาชิก คิดร้อยละไม่เกิน 20 สตางค์/เดือน

2. การเสริมเรื่องการปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ

กระบวนการผลิต การบรรจุภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพ

3. การเสริมแนวคิดเรื่องการตลาด โดยการเชื่อมโยงการตลาดเข้ากับศูนย์สาธิตการตลาด หมู่ 1 บ้านกอตง อำเภอเขาพนม เพื่อช่วยให้สินค้ามีการกระจายไปสู่ผู้บริโภคมากขึ้น เพราะศูนย์สาธิตการตลาด บ้านกอตง และของตำบลเขาดิน ยังไม่มีผลิตภัณฑ์เครื่องแกงสำเร็จรูปจำหน่าย และอนาคตทางกลุ่มอาจจะมีการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยการผลิตได้

5. กลยุทธ์ในการนำไปสู่ความสำเร็จ ของกลุ่ม ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1. การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพดี ใหม่ สด และสะอาด โดยจำไม่สั่งซื้อวัตถุดิบมาเก็บไว้ในปริมาณมากจนเกินไป และสร้างความเป็นกันเองกับลูกค้าประกอบด้วยมีหน่วยงานของทางราชการเข้ามาช่วยเหลือให้การสนับสนุน

2. การเสียสละเวลาของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยจะมีการแบ่งเวรกันทำงาน ซึ่งสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มจะสามารถทำงานทดแทนกันได้ทั้งหมดในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การผลิต การบรรจุภัณฑ์ จนถึงการจัดส่งให้ลูกค้า

3. ความสามัคคีของกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มประกอบด้วยมุสลิมและพุทธ ที่สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ไม่มีปัญหาเรื่องการปฏิบัติตัวและความแตกต่างระหว่างศาสนา

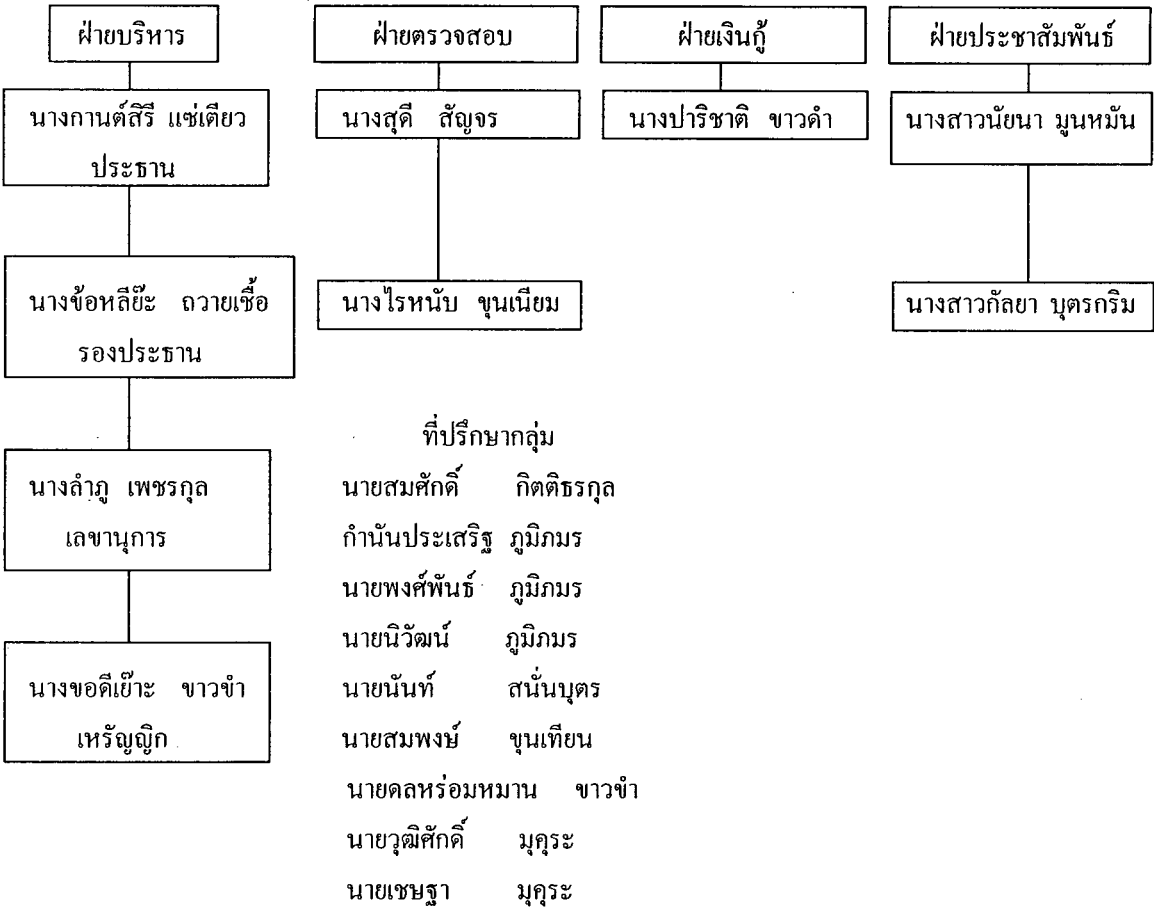
4. ทางกลุ่มได้มีกฎกติกาในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้

1. ต้องมีความสามัคคีในกลุ่ม
2. ก่อนทำงานทุกครั้งต้องมีการประชุมปรึกษากันในการทำงาน
3. ต้องเชื่อฟังซึ่งกันและกันไม่โอ้อวด
4. ต้องอยู่ในสายงานของตัวเองที่รับผิดชอบ
5. ต้องเสียสละเวลาได้ ถ้าคิดธุระจำเป็นจริง ๆ ต้องมีผู้รับผิดชอบ
6. เมื่อเข้าเป็นสมาชิกแล้วทุกคนต้องพร้อมเพรียงกัน
7. ต้องเรียบร้อยทั้งกาย วาจา ใจ โอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน
8. ต้องไม่มีปัญหา ไม่เอาเรื่องในกลุ่มไปนินทานอกกลุ่ม
9. ต้องตรงต่อเวลาเมื่อมีกิจกรรมของกลุ่ม
10. ต้องปกป้องรักษากลุ่มไปตลอด
11. ต้องมีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ในวันที่ 10 ของเดือน เวลา 13.00 น.
12. ใครไม่ร่วมกิจกรรมไม่มีเงินปันผล

6. แนวโน้มในการปรับปรุงกระบวนการผลิต

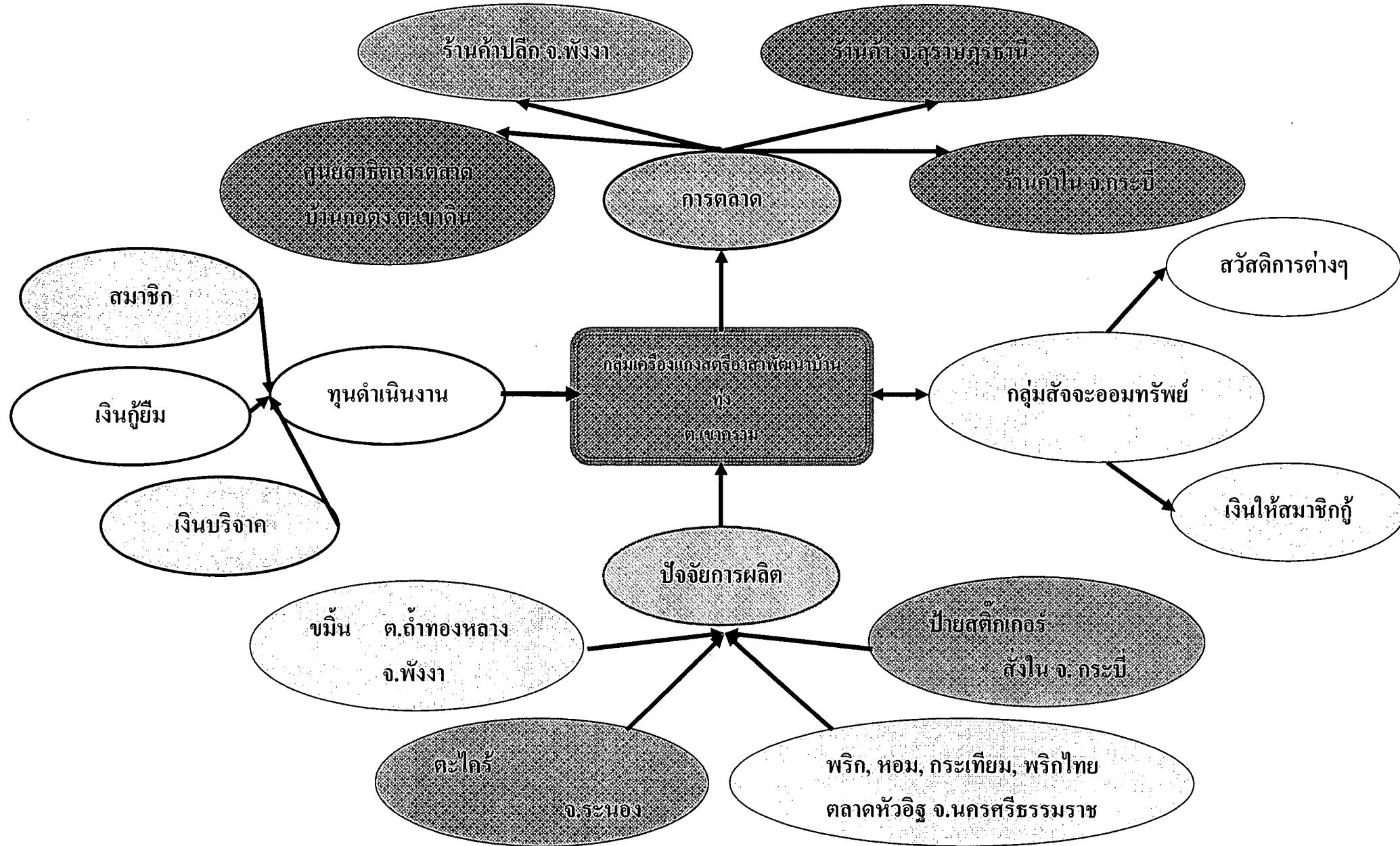
ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เครื่องแกงประสบความสำเร็จและมียอดขายปริมาณเพิ่มขึ้น ทางกลุ่มสตรีจึงมีแนวคิดที่จะปรับปรุงกระบวนการผลิตในเรื่องของการหาเครื่องทุนแรงเข้ามาใช้และปรับปรุงการบรรจุหีบห่อรวมทางกลุ่มยังมีแนวคิดที่จะขยายกิจการของกลุ่มโดยการผลิตสินค้าใหม่ ๆ คือน้ำพริกตะไคร้ น้ำพริกเห็ดนางฟ้า น้ำพริกกุ้งสด เป็นต้น

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่ง
คณะกรรมการบริหารกลุ่มเครื่องแกงสตรีอาศัพฒนาบ้านทุ่ง

เครือข่ายกลุ่มเครื่องแกงสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง

150

2.6 กรณีศึกษา : กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก

1. ความเป็นมาของกลุ่ม

ตำบลเขาใหญ่ เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภออ่าวลึก ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ

หมู่ 1 บ้านเขาล่อม	พื้นที่	8,860 ไร่	ประชากร	661 คน
หมู่ 2 บ้านทุ่งคาตึกัน	พื้นที่	1,670 ไร่	ประชากร	507 คน
หมู่ 3 บ้านในขวนไทย	พื้นที่	1,070 ไร่	ประชากร	939 คน
หมู่ 4 บ้านทุ่งสูง	พื้นที่	11,490 ไร่	ประชากร	1,075 คน
หมู่ 5 บ้านหินดาน	พื้นที่	9,400 ไร่	ประชากร	941 คน

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อด้านนาเหนือ อำเภออ่าวลึก

ทิศใต้ ติดต่อด้านอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก

ทิศตะวันออก ติดต่อด้านลี้รวง อำเภอปลายพระยา

ทิศตะวันตก ติดต่อจังหวัดพังงา

ประชากรประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ปลูกน้ำมัน และรับจ้างทั่วไป

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่ม ตำบลเขาใหญ่ ก่อตั้งเมื่อ ปี 2536 โดยกำนันสมปอง บรรพพุทธร และนายสงบ ลำแดงพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ในขณะนั้น ได้มีแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น และได้มีการไปศึกษาดูงาน การดำเนินงานกลุ่มของครูชบ ที่จังหวัดสงขลา และในภาคอื่นๆ เช่น โรงสีข้าวที่จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อมีการจัดตั้งแล้ว ได้อาศัยศาลาวัดเขาล่อมเป็นที่ทำการ สมาชิกแรกเริ่ม 43 คน ประธานคนแรกชื่อนายปรีชา มีนายสงบ เป็นเหรัญญิก โดยนัดสะสมกัน ทุกวันขึ้น 15 ค่ำของเดือน รับสมาชิกใน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 และหมู่ 2 และที่ทำการในปัจจุบันได้ใช้ศาลาหมู่บ้าน เป็นที่ทำการของกลุ่มฯ ซึ่งกลุ่มฯ เปิดทำการทุกวันขึ้นที่ 3 ของเดือน ปัจจุบันมีสมาชิก 500 คน มีสินทรัพย์ ประมาณ 4 ล้านบาทบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินให้สมาชิกกู้ และกลุ่มได้นำเงินไปลงทุนในการสร้างโรงงานน้ำดื่มและประปาชุมชน

2. การดำเนินงานของกลุ่ม

2.1 กิจกรรมสัจจะออมทรัพย์ มูลค่าหุ้นละ 10 บาท โดยซื้อครั้งละไม่ต่ำกว่า 10 หุ้น (100 บาท) แต่ต้องไม่เกิน 50 หุ้น (500 บาท)

2.2 กิจกรรมสินเชื่อ

การกู้เงิน สมาชิกที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไปจึงจะสามารถกู้เงินจากกลุ่มได้
หลักในการพิจารณาเงินกู้

- วัตถุประสงค์ในการกู้

- เพื่อการเกษตร / ซ่อปุ๋ย
- ประวัติการกู้ / ยอดเงินสัจจะ (หุ้น)
- ความสามารถในการชำระคืน

การค้ำประกัน

- ใช้เงินหุ้นค้ำประกัน (กู้ได้ 2 เท่า)
- ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน (กู้ได้ 20% ของหลักทรัพย์แต่ไม่เกิน 200,000 บาท)

การชำระคืน

- ชำระคืนเงินต้นเป็นรายเดือนพร้อมค่าบำรุง (ดอกเบี้ย)

ค่าบำรุง (ดอกเบี้ย)

- อัตราค่าบำรุง ร้อยละ 1.50 ต่อ เดือน

การปันผล

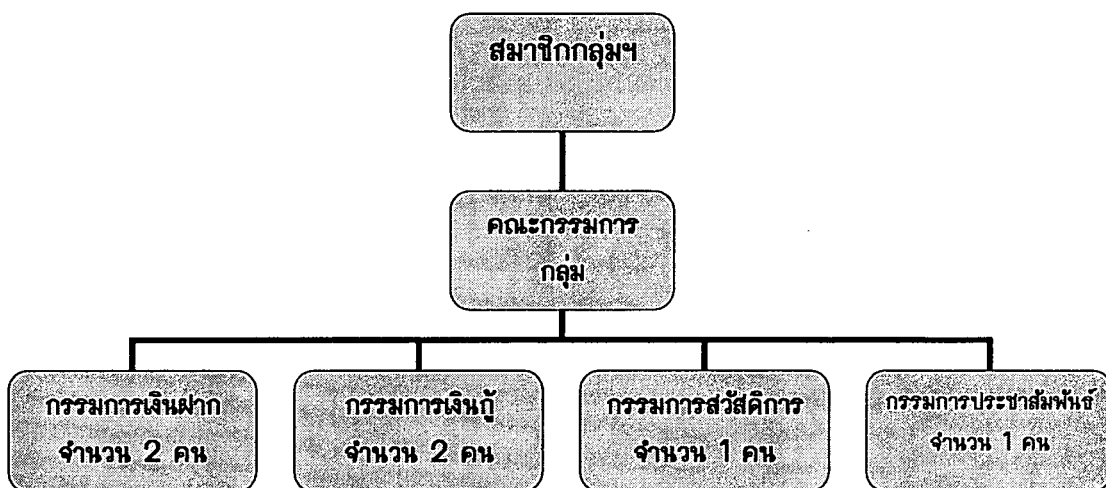
- ปันผลร้อยละ 7 (ปี 2548)

2.3 การจัดสวัสดิการ

- สวัสดิการทุนการศึกษา ให้กับโรงเรียน 3,000 บาท
- ค่าคลอดบุตร 1,000 บาท/คน
- รักษาพยาบาล 1,000 บาท/ปี
- ฌาปนกิจ คำนวณจากอายุการเป็นสมาชิกของกลุ่ม คูณด้วย 500 บาท (เป็น

ค่าใช้จ่ายของกลุ่ม)

2.4 การบริหารงานของกลุ่ม โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่ม ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก นอกนั้นเป็นกรรมการ

แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ กรรมการเงินฝาก จำนวน 2 คน กรรมการเงินกู้ จำนวน 2 คน กรรมการสวัสดิการ จำนวน 1 คน และกรรมการประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน

การปฏิบัติงานของกรรมการ

- ด้านการพิจารณาเงินกู้

- ประธานเงินกู้เป็นผู้พิจารณา
- พิจารณาเดือนละครั้ง ทุกวันที่ 3 ของเดือน ตอนเช้า และให้สมาชิกรับเงินกู้ในตอน

บ่าย

- มีการตรวจสอบประวัติ (วัตถุประสงค์, ความสามารถในการชำระคืน, ยอดเงินที่จะ)

- ด้านสมาชิก

- เปิดรับสมาชิกปีละ 1 ครั้ง วันที่ 3 มกราคม ของทุกปี
- ไม่อยากเพิ่มสมาชิก เนื่องจากการจัดการยังไม่ดีพอ

- ด้านบัญชี

- มีสมุดทะเบียน
- สมุดประจำตัวสมาชิก
- บัญชี รับ-จ่ายเงินสด
- คณะกรรมการมีสมุดบัญชีคุมเงินสดคนละ 3 เล่ม
- ไม่มีการจัดทำบิล
- มีการตั้งบัญชีรายรับ(รายได้) หัก บัญชีจ่าย(ค่าใช้จ่าย) ที่เหลือนำไปปันผลให้สมาชิก

- ด้านการประชาสัมพันธ์

- แจกเอกสาร, แจ้งสมาชิกให้มาประชุม
- มีการแบ่งโซน/เขต/หมู่ กันรับผิดชอบ

2.5 ปัญหาและอุปสรรค

- สมาชิกไม่สนใจ ไม่ให้ความร่วมมือ ขาดการมีส่วนร่วมในการส่งเงินสัจจะและเข้า

ร่วมประชุม

- กรรมการทำงานมายาวนาน ทำให้เหนื่อย/หมดกำลังใจ
- การดำเนินงาน กรรมการเรียนรู้กันเอง แก้ปัญหาตนเอง ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เพราะกลุ่มตั้งขึ้นมาจากความต้องการของชุมชน ไม่ได้เกิดจากหน่วยงานใดไปจัดตั้ง

- การบริหารงาน ยังไม่มีพนักงานประจำ กรรมการต้องทำเองทั้งหมด ระบบบัญชียังไม่

รัดกุม ระเบียบต่างๆยังไม่ชัดเจน

- หนี้ค้างค้ำ / สมาชิกค้างนาน เมื่อสมาชิกค้างนาน ทำให้เกิดความกลัว จึงไม่มาชำระหนี้

กับกลุ่ม และกรรมการขาดการติดตามหนี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีหนี้ค้างสูง ซึ่งกระทบต่อความเชื่อถือของสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

2.6 กิจกรรมโรงงานน้ำดื่ม

ที่มาของทุนได้รับงบประมาณสนับสนุนในครั้งแรกจำนวน 800,000 บาท จากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ เพื่อใช้สำหรับสร้างโรงงาน และเครื่องจักร และให้สมาชิกถือหุ้นใน ราคาหุ้นละ 10 บาท แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 50 หุ้น มีสมาชิกถือหุ้นจำนวน 40 คน

การตลาด ทางกลุ่มจะแบ่งเวรกันไปส่งน้ำให้ลูกค้า ในท้องที่อำเภออ่าวลึก และอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดยมีรายได้ จากการจำหน่ายน้ำดื่ม เดือนละ 30,000 – 40,000 บาท หลังจากหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนที่เหลือจะปันผลให้กับสมาชิกที่ถือหุ้นในอัตรา ร้อยละ 12 (ปี 2548)

ปัญหาและอุปสรรค ของโรงงานน้ำดื่ม

- เรื่องของการจัดส่ง ในปัจจุบันใช้รถปิกอัพ ในการส่งน้ำดื่ม ทำให้ส่งของได้น้อย และราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น แต่ราคาน้ำดื่มไม่สามารถเพิ่มได้ เพราะจะกระทบกับลูกค้า และความสามารถในการแข่งขัน

- ทุนดำเนินงาน ทางกลุ่มขาดเงินทุนในการดำเนินงานที่จะลงทุนในการทำน้ำดื่มระบบขวดแก้วใส ซึ่งจะสามารถส่งให้กับโรงแรม /รีสอร์ทได้

2.7 กิจกรรมประปาหมู่บ้าน

ที่มาของทุน ทางกลุ่มได้นำเงินของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ฯ มาลงทุนจำนวน 90,000 บาท เพื่อทำประปาหมู่บ้าน มีพื้นที่การให้บริการ หมู่ 1 และ หมู่ 2 โดยมีรายได้จากค่าบริการหน่วยละ 6 บาท

3. วัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่ม

กลุ่มมีเป้าหมายที่จะสร้างเงินทุนหมุนเวียนของชุมชนให้เพียงพอกับความต้องการของสมาชิกในชุมชน และให้ชาวบ้านได้มีโอกาสนำเงินมาออมไว้กับกลุ่ม ได้กู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ที่จะบรรเทาความเดือดร้อน และสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพ โดยจะจัดการที่เป็นระบบในการขยายโอกาสทำธุรกิจเพื่อต่อยอดจากเงินทุนของชุมชน

4. แนวทางในการดำเนินการของกลุ่มที่ทีมวิจัยได้กำหนดกรอบ

ทางทีมวิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อแก้ปัญหาหนี้ค้างสูงของกลุ่มเป็นเรื่องแรก เนื่องจากกลุ่มมีการดำเนินงานและมีหนี้ค้างสูงมาก และทางทีมวิจัยเล็งเห็นถึงความตั้งใจทำงานของกรรมการที่มีความเสียสละต่อส่วนรวม และเห็นว่าการแก้ปัญหาเรื่องหนี้ค้างเป็น

ปัญหาที่มีความสำคัญอันดับแรก เพราะถ้าหากมีสร้างความชัดเจนในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มได้ จะช่วยสร้างความเชื่อถือให้กับสมาชิกได้

โดยทีมวิจัยได้กำหนดวิธีการวางแผนร่วมกับคณะกรรมการ ดังนี้

1. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม/ปัญหาอุปสรรคต่างๆ/ลักษณะของชุมชน เพื่อนำมาวางแผนในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่ม

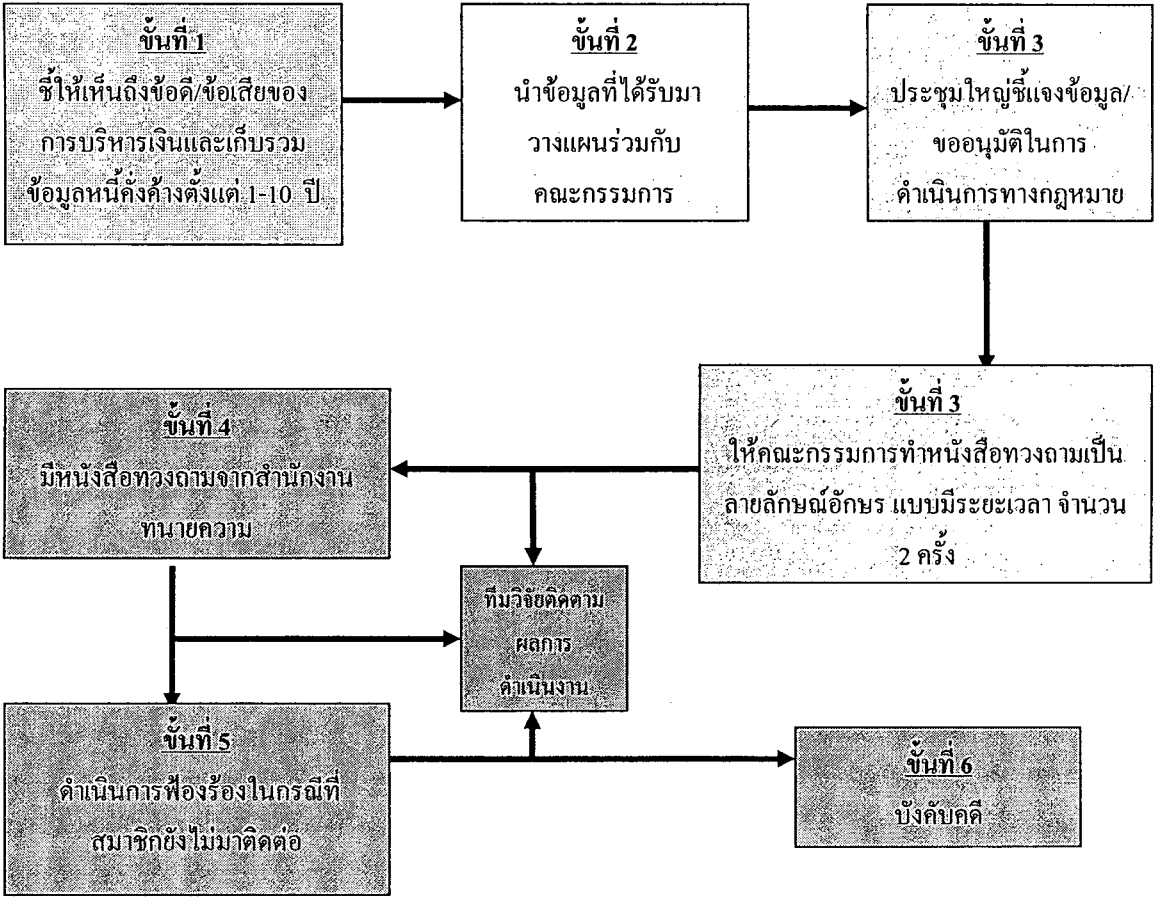
2. ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องนี้ค้างค้ำ โดยให้กลุ่มรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการกู้เงินของสมาชิก/หลักฐานการค้ำประกัน/ยอดหนี้ค้างชำระและดอกเบี้ยของสมาชิกแต่ละราย/เงินสะสมค่าหุ้น เป็นต้น

3. เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อขออนุมัติแนวทางในการติดตามหนี้ค้างค้ำของกลุ่ม โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ให้คณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามเงินกู้ โดยส่งหนังสือเตือนไปยังสมาชิกจำนวน 2 ครั้ง เพื่อให้สมาชิกมีการชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยต่อกลุ่ม

3.2 ถ้าหากสมาชิกรายใด ยังไม่มาติดต่อกับกลุ่ม ให้กลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

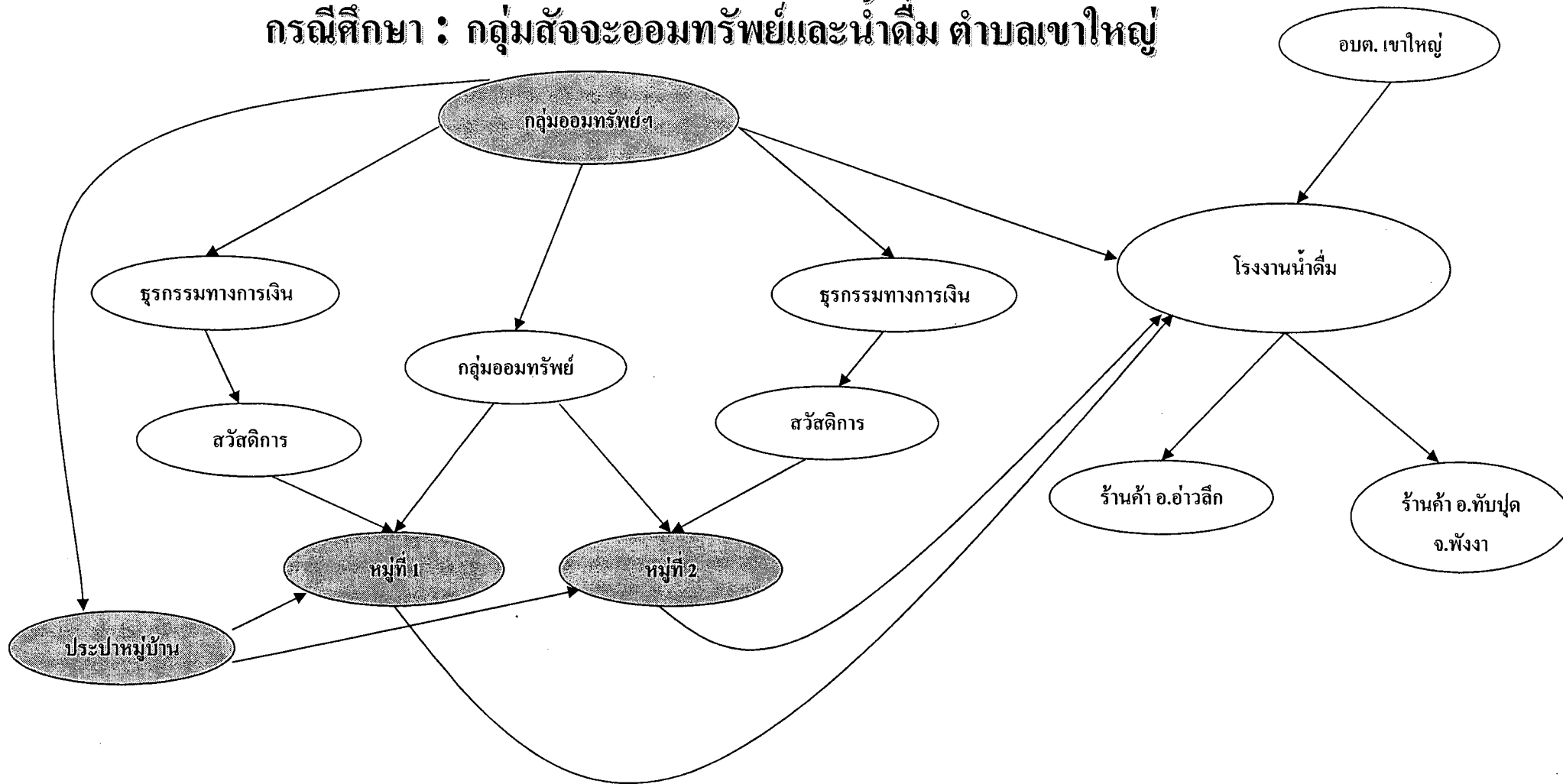
ขั้นตอนในการแก้ปัญหาหนี้ค้างค้างของทีมวิจัย

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. คณะกรรมการมีความตั้งใจในการทำงาน และเสียสละต่อส่วนรวม แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาของกลุ่มที่หมักหมมมานาน ทำให้สมาชิกขาดความเชื่อมั่นต่อระบบสหกรณ์
2. สมาชิกขาดความร่วมมือต่อกลุ่ม และไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งเรื่องของการส่งเงินสัจจะและการชำระคืนเงินกู้
3. คณะกรรมการขาดการวางแผนงานในเชิงรุก คือแผนการรับสมัครเพิ่ม ที่เปิดรับ ปีละ 1 ครั้ง ทำให้ไม่มีความเจริญเติบโตของกลุ่ม เพราะเกรงว่าจะบริหารงานยากขึ้น

กรณีศึกษา : กลุ่มสัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่ม ตำบลเขาใหญ่

บทที่ 5

บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

5.1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายกับการแก้ปัญหาความยากจน

แนวความคิดของระบบสหกรณ์ที่จะช่วยให้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนสามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีสันติสุขได้ด้วยการประหยัด การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้น กำหนดขึ้นภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกันของคนในสังคมเดียวกัน ยึดถือคุณค่าแห่งความเสมอภาคของคน การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางปฏิบัติ แม้จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพภูมิศาสตร์ แต่เป้าหมายสำคัญก็คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในสังคม

ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปด้วยความสมัครใจสำหรับทุกคนที่มีวงสัมพันธ์เดียวกัน ที่เห็นคุณค่าและประสงค์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งจะรับผิดชอบร่วมกันในฐานะสมาชิก การควบคุมโดยระบอบประชาธิปไตย จะต้องมีความเท่าเทียมกันในการออกเสียง (หนึ่งคนหนึ่งเสียง) ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โดยไม่คำนึงถึง จำนวนหุ้นหรือปริมาณธุรกิจที่มีต่อสหกรณ์ การออกเสียงอาจกระทำในรูป สัดส่วน หรือระบบตัวแทนตามหลักการประชาธิปไตย และจะต้องมีความเป็นกลางทางเชื้อชาติ สัญชาติ เพศ ศาสนา และลัทธิการเมือง

2. การให้บริการแก่สมาชิก เพื่อให้เกิดผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมของมวลสมาชิก การจัดสรรผลประโยชน์ และบริการอื่นๆ แก่มวลสมาชิกถือเป็นผลประโยชน์รวมของบรรดาสมาชิก ไม่มีสมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดหรือกลุ่มใดได้ประโยชน์เฉพาะ ตัว เงินส่วนเหลือที่เหลือจากการจัดสรรดังกล่าว อาจแบ่งปันแก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิก ได้กระทำกับสหกรณ์ โดยอาจจัดเป็นดอกเบี้ย หรือทุนสนับสนุนใด ๆ หรือจัดเป็นสวัสดิการต่าง ๆ ที่จะมีส่วนต่อสมาชิกตามความต้องการของมวลสมาชิกสร้างเสถียรภาพทางการเงินจะต้องสร้างความมั่นคงในทางการเงิน รวมทั้งสะสมทุนสำรองให้เพียงพอ สร้างระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพเพื่อประกันความต่อเนื่องในการให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างกว้างขวาง

3. การกำหนดเป้าหมายทางสังคม โดยให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การที่สหกรณ์ให้ศึกษาแก่สมาชิก คณะกรรมการและพนักงานของสหกรณ์ ตลอดจนบริการการศึกษาแก่คนทั่วไปในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม ประชาธิปไตย และการพึ่งตนเอง ส่งเสริมการออมและการใช้เงินกู้ยืมอย่างชาญฉลาด ตลอดจนให้การศึกษาด้านสิทธิและความรับผิดชอบ (หน้าที่) ของสมาชิก คือ การมุ่ง

ความสำเร็จทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคมในการบริการแก่สมาชิกตามที่สมาชิกต้องการ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม ที่จะพัฒนาคนและสังคม เสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สมาชิกและชุมชนโดยรวมที่ ดำเนินงานในท้องถิ่น และจะขยายการให้บริการให้ถึงทุกคนในชุมชนที่เห็นคุณค่า ประสงค์ที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมดำเนินงานและใช้บริการ การตัดสินใจดำเนินกิจการของสหกรณ์ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคมที่สมาชิกและสหกรณ์ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยรวม ซึ่งจากแนวคิดการพัฒนาของระบบสหกรณ์ จะต้องพัฒนา ในด้าน

1. การพัฒนาคน โดยให้การศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อนสมาชิกเป็นส่วนสำคัญ ส่วนการกิจกรรมอื่น ๆ นั้น เป็นวัตถุประสงค์รองที่ใช้เป็นสื่อให้สมาชิกได้มีกิจกรรมมีโอกาสพบปะปรึกษาหารือกันอยู่เสมอต่อเนื่องกันไปมิให้ขาดตอน ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มมั่นคงถาวรตลอดไป ซึ่งการพัฒนาคนจะต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 3 ส่วน คือ จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม

1.1 การพัฒนาจิตใจ เป็นแบบที่สำคัญในการริเริ่มรวมคนเข้าด้วยกัน คือการปลูกฝังคุณธรรม ความดีได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจ ความไว้วางใจแก่สมาชิกทุกคน ด้วยกระบวนการศึกษาอบรมในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก พร้อมทั้งเพิ่มเรื่อง ความรัก ความเมตตาอันได้แก่ การให้แรงใจ แรงกาย แรงจำนวน แรงสติปัญญา แก่กันและกัน เมื่อคนเข้ามาเป็นสมาชิกก็ยิ่งให้การศึกษาอบรมเรื่องเหล่านี้อย่างต่อเนื่องผสมผสานอันจะเป็นคุณต่อการดำรงชีพของสมาชิก และในกระบวนการดำเนินงานทั้งการสะสมค่าหุ้น การกู้ยืมและการชำระคืน รวมทั้งการจัดสรรกำไรสุทธิ ยังได้นำเอาหลักคุณธรรมความดีและความรัก ความเมตตามาแฝงไว้เป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น จะสะสมต้องสัญญาที่จะสะสมเงินอย่างสม่ำเสมอ นำเอาพฤติกรรมที่วัดด้วยคุณธรรมความดีและความรัก ความเมตตาเหล่านี้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรเงินกู้พฤติกรรมในการสะสมเงินค่าหุ้น และพฤติกรรมในการชำระเงินกู้คืนตามสัญญา การกู้เงินสมาชิกที่มีเครดิตนั้น ถูกจัดด้วยระดับความมีคุณธรรมความดี และมีความรักความเมตตา ผู้มีพฤติกรรมการชำระหนี้ไม่ดี จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเฉลี่ยคืน ผู้มีพฤติกรรมไม่ดีจะได้รับการเงินกู้น้อยหรือยากขึ้นกว่าคนที่ มี พฤติกรรมดี เป็นต้น จึงจะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินงานจึงเป็นเสมือนกระบวนการหรือกลไกพัฒนาจิตใจสมาชิกให้มีคุณธรรมความดีและความรักความเมตตาเสมอ

ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ สมาชิกที่ได้พัฒนาฝึกฝนจิตใจให้มีพฤติกรรมความดีและความรัก ความเมตตาอย่างต่อเนื่องถูกกำหนดให้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งไม่ว่าสมาชิกจะอยู่ในฐานะสมาชิกทั่วไปได้รับเกียรติเลือกตั้งให้เป็นกรรมการ หรือผู้ตรวจสอบกิจการ หรือได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นพนักงานสหกรณ์ ทุกสถานภาพจะต้องรับผิดชอบต่อบทบาท อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้เพราะหากไม่รับผิดชอบแล้วจะก่อปัญหากระทบต่อสมาชิกคนอื่น

โดยทันที หากเกิดเช่นนั้น สมาชิกผู้นั้นจะถูกประเมินตามหลักคุณธรรมความดีและความรักความเมตตาที่เป็นแม่แบบ ทำให้เขาผู้นั้นสูญเสียความน่าเชื่อถือ ความเป็นคนดีไปในทันทีในสายตาของสมาชิก

1.2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เน้นการแก้ปัญหาคาใจความยากจน โดยให้คนรู้จักสร้างงานอาชีพ ซึ่งต้องอาศัย คนที่พัฒนาอย่างดีแล้วจากด้านต่างๆ โดยจะต้องพัฒนาด้านเศรษฐกิจส่วนบุคคลก่อน คือบุคคลจะต้องขยัน ประหยัด ปราศจากอบายมุข พัฒนาอาชีพเดิม สร้างอาชีพใหม่ให้ตนเองมีรายได้หรือเงินเหลือเก็บมากขึ้น มีระบบสหกรณ์เป็นสถาบันการเงินหมุนหลังทั้งเพื่อให้บริการในยามเดือดร้อน จำเป็น และเพื่อใช้ลงทุนประกอบอาชีพ

1.3 การพัฒนาด้านสังคม เน้นพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในสังคม ขจัดความคิดเรื่องชนชั้น และความแตกต่างระหว่างข้าราชการและประชาชน ร่วมกันทำงานเพื่อชุมชนของตนและสังคมที่กว้างขึ้น สร้างองค์การของประชาชนในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติด้านสังคมของบุคคล กระบวนการดำเนินงานในสหกรณ์จะต้องเน้นความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่าย ในการพัฒนาศักยภาพการพึ่งตนเองขององค์การที่แต่ละคนเป็นสมาชิกเพื่อให้ องค์การ เป็นที่พึ่งของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ การร่วมแรง ร่วมใจในการดำเนินงานเป็นกิจกรรม สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอย่างหนึ่ง

2. การพัฒนาชุมชน

ชุมชนเป็นกลุ่มของครอบครัวที่ตั้งอยู่รวมกันอย่างถาวรในท้องที่ต่าง ๆ ชุมชนทุกชุมชนเป็นแหล่งกำเนิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และการจัดการความเป็นอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกันหรือที่เรียกว่าการปกครอง คนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สิ่งใดที่เกิดขึ้นในชุมชนย่อมกระทบต่อครอบครัวและบุคคล ในทางกลับกันสิ่งใดที่คนได้กระทำอาจมีผลกระทบถึงครอบครัวและชุมชนได้เช่นกัน ฉะนั้นหากในชุมชนมีคนคืออยู่เป็นจำนวนมาก มีครอบครัวที่มั่นคง อบอุ่น ไม่มีปัญหา ชุมชนนั้นก็จะเป็นสุขเป็นชุมชนที่น่าอยู่ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าในชุมชนนั้นเต็มไปด้วยคนที่ไม่ดีครอบครัวจะระส่ำระสาย ชุมชนจะเต็มไปด้วยปัญหา ระบบสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นในชุมชนเป็นสถาบันที่มุ่งพัฒนาคน และมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของครอบครัวสมาชิก การดำเนินงานของสหกรณ์จะต้องมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนให้สงบสุข ในด้านต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจ สหกรณ์เป็นองค์กรของชุมชน เป็นแหล่งเงินทุน ที่คนในสังคมได้ใช้ เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจของตนและครอบครัวช่วยให้ครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยเศรษฐกิจให้ชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียน ครอบครัวเหล่านั้นย่อมต้องสร้างงาน สร้างอาชีพ ที่จำเป็นต้องใช้เงินหมุนเวียน ใช้สินค้าและบริการที่ผลิตในท้องถิ่นหรือนำสินค้าและบริการจากนอก ท้องถิ่น (ชุมชน) เข้าไปอุปโภค บริโภค มีการจ้างงาน คือ ระบบสหกรณ์กระตุ้นให้เกิดวัฏจักรทางธุรกิจ(Business

Cycle) ในชุมชน ส่วนเงินทุนที่มีอยู่ในมือสมาชิกจะเข้ามาในระบบสหกรณ์ อันเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่ในชุมชนกลับมาให้บริการแก่คนในชุมชนมากกว่าจะต้องไปคอยืมเงินจากชุมชนอื่น ๆ สินค้าและบริการที่ผลิตได้เหลือใช้ ในชุมชนจะนำไปจำหน่าย นอกชุมชน โดยอาศัยระบบสหกรณ์ทำธุรกิจร่วม คือ ต่างเป็นผู้ผลิต และเป็นผู้บริโภคซึ่งกันและกัน ไม่ยอมให้คนกลางซึ่งเอาเปรียบได้เข้ามาแย่งผลประโยชน์ไป ดังนี้ ก็เท่ากับว่าสหกรณ์เป็นหน่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ระบบสหกรณ์เป็นแหล่งรวมคนที่พร้อมจะเข้าร่วมในขบวนการ และมีสมาชิกเฝ้าระวังผู้ที่เข้ามาใหม่ว่าเป็นคนดี พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนดำเนินการ สหกรณ์ และกระบวนการดำเนินงานในสหกรณ์มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อยู่แล้ว จึงประกันได้ว่า กระบวนการดำเนินงานจะควบคุมคนให้มีพฤติกรรมในทางที่ดี สร้างสรรค์สังคม ให้สงบสุขได้ สหกรณ์อาจใช้ทุนสาธารณประโยชน์สร้างสวัสดิการและสาธารณสมบัติต่าง ๆ ให้คน ในชุมชนได้รับทั่วกันเป็นการสร้างสังคมสวัสดิการกันเอง โดยไม่ต้องรอรจากที่อื่น

ด้านการปกครอง ระบบสหกรณ์ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ปัญหาชุมชนแก้ได้ เมื่อสหกรณ์เป็นตัวกลางในการจัดการให้ผู้คนอยู่ร่วมกันโดยสงบสุข ทำให้การปกครองระดับชุมชน ไม่มีความยุ่งยากในการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นมาเป็นกรรมการบริหาร สหกรณ์นั้นเป็นการฝึกคนให้เป็นผู้นำโดยอัตโนมัติ คนจะเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำ เรียนรู้ที่จะเป็นตามตามบทบาทของตน เมื่อในชุมชนมีคน que เข้าใจและยอมรับบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ข้อขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนก็จะน้อยลง นั่นคือ การปกครองจะไม่ประสบปัญหายุ่งยากเช่นกัน

3. การพัฒนาประเทศชาติ

ระบบสหกรณ์เป็นองค์การประชาชนที่มีในสังคม ในประเทศต่าง ๆ ย่อมต้องมีบทบาทในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าร่วมกับองค์การทั้ง หลาย คือ

3.1 การพึ่งตนเองได้ของชุมชนและลดภาระของรัฐ สหกรณ์เป็นองค์การที่ช่วยพัฒนาชุมชนให้พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ และจัดสวัสดิการให้ตนเองโดยไม่ต้อง รอคอยบริการจากรัฐ ย่อมเป็นการลดภาระที่รัฐจะต้องนำเงินภาษีมาจัดสวัสดิการแก่ชุมชน รัฐจะได้นำ เงิน ไปพัฒนา ระดับที่ต้องลงทุนสูงขึ้น ส่วนการจัดการพัฒนาระดับย่อยปล่อยให้เป็นการของชุมชนที่พึ่งตนเองได้แล้ว

3.2 ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เมื่อปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชุมชน ลดลงอันเนื่องมาจากระบบสหกรณ์จัดการให้แล้ว สังคมโดยรวมก็สงบ ทำให้รัฐบาลไม่ต้องพะวงเรื่องความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รัฐจึงมีเวลาดำเนินงานพัฒนาประเทศ ในด้านที่สูงกว่าความสามารถขององค์การประชาชนจะจัดการได้

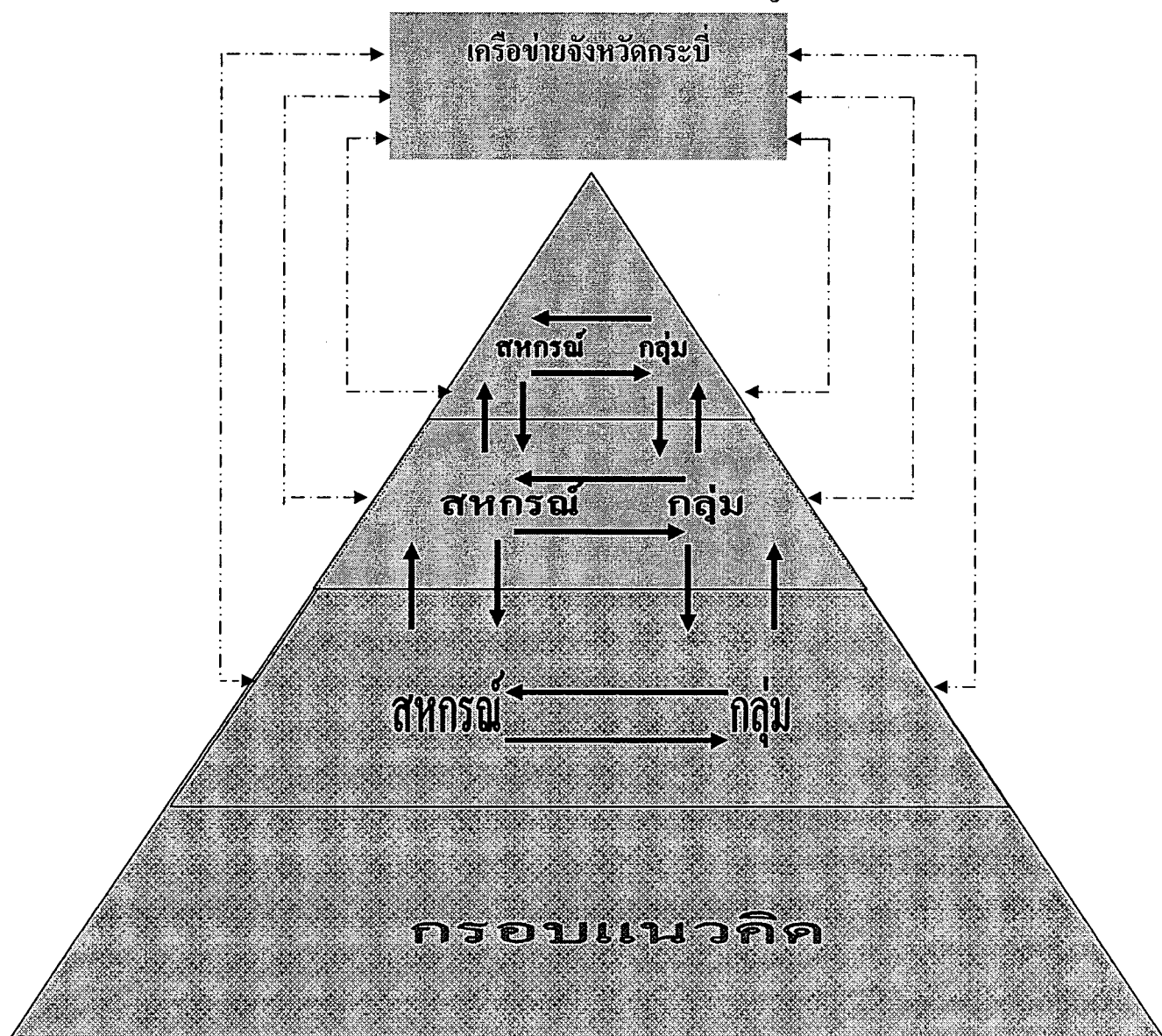
3.3 ด้านเศรษฐกิจ หากมีการจัดตั้งระบบสหกรณ์อย่างทั่วถึง กระแสการเงินของประเทศ ระดับการบริโภคของประชาชนจะถูกจัดการโดยประชาชนเอง รัฐไม่ต้องนำนโยบายแทรกแซงใด ๆ มาใช้ ให้กลไกตลาดเสรีควบคุมส่วนการลงทุน ขนาดใหญ่ ให้เป็นภาระที่ธนาคารจะดูแลให้บริการผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ส่วนการลงทุนขนาดย่อม ให้เป็นภาระของสถาบันการเงินประชาชน อย่่างจัดการจะทำให้การควบคุม เงินตรา และกระแสการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ

4. ด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นที่แน่ใจได้ว่าปรัชญาประชาธิปไตย และกระบวนการประชาธิปไตย จะถูกถ่ายทอดสู่ประชาชนตามกระบวนการดำเนินงานบริหารของสหกรณ์ เพราะการควบคุมโดยหลักประชาธิปไตยเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานของสหกรณ์ เมื่อเป็นเช่นนี้ สหกรณ์จะเป็นโรงเรียนประชาธิปไตยในชีวิตจริงของประชาชน และเมื่อประชาชนคุ้นเคยและศรัทธาปรัชญาและกระบวนการประชาธิปไตยแล้ว จะส่งผลให้พฤติกรรมทางการเมือง การปกครองของประชาชนเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ดี

เมื่อระบบสหกรณ์สามารถช่วยการแก้ปัญหาความยากจน ที่ทางทีมวิจัยกระบี่นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ คือ การพัฒนาคนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อคนได้รับการพัฒนาในด้านจิตใจ โดยอาศัยคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัวและ ต่อชุมชน ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยการใช้จ่ายเงินเป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อให้คนรู้จักการออม มีความเพียงพอในการดำรงชีพของตนเองและครอบครัวก่อน แล้วเกิดการรวมกลุ่มเพื่อนำส่วนเกินความพอเพียงของตนเอง ไปช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผ่านหลัก/วิธีการสหกรณ์ ซึ่งจะต้องอาศัยวิธีการให้การศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง แก่สมาชิก คณะกรรมการ เมื่อกรรมการสมาชิกเข้าใจในหลัก/วิธีการสหกรณ์ และหน้าที่ของตนเองแล้ว ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนของตนเอง ที่อยู่บนพื้นฐานของการใช้ เงินทุน ทรัพยากร ต่างๆ ของชุมชน เมื่อชุมชนมีความเข้มแข็งเกิดการต่อยอดเพื่อทำธุรกิจ โดยการประสานผลประโยชน์กับองค์กรอื่นๆ ทำให้มีการถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการ เทคโนโลยีต่างๆ ระหว่างกัน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในแนวดิ่ง คือ ระหว่างสหกรณ์ที่จัดทะเบียนด้วยกัน และสหกรณ์ภาคประชาชนด้วยกัน การเชื่อมโยง เครือข่ายในแนวนราบ คือ ระหว่างสหกรณ์ที่จัดทะเบียนกับสหกรณ์ภาคประชาชน จากสหกรณ์ที่เข้มแข็งช่วยเหลือสหกรณ์ที่อ่อนแอกว่า (กระบวนการพี่ช่วยน้อง) เมื่อองค์กรชุมชน มีการพัฒนาเจริญเติบโตมีความความเข้มแข็งโดยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ระหว่างกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันจากกระบวนการพัฒนาเป็นขั้นตอนตามลำดับความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศชาติก็จะเกิดขึ้น จากการศึกษาเครือข่ายคุณค่าของจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย ชุมชุมสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ

เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สึนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม (กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเครื่องแกงบ้านทุ่ง) และกลุ่มออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ นั้น จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในแนวราบและแนวนอน ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนและสหกรณ์ภาคประชาชน (ระบบพี่ช่วยน้อง) ภายใต้กรอบ แนวคิด และการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน

การวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายกับการแก้ปัญหาความยากจน

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายคุณค่ากับการแก้ไขปัญหาความยากจน

5.2.1 ชุมชนุสสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด

1. การที่ชุมชนุสสหกรณ์ชาวสวนปาล์มฯ รับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันจากสหกรณ์สมาชิก วิสาหกิจลานเทปาล์มน้ำมันและเกษตรกรรายย่อยผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นการสร้างตลาดรองรับ ผลผลิตปาล์มน้ำมันสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตน้ำมันปาล์ม และพยุงราคาปาล์มน้ำมันให้สูงขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เกษตรกรมีรายได้หลักที่มั่นคงและอยู่ดีกินดีจากการประกอบอาชีพปลูกปาล์มน้ำมัน

2. การลดต้นทุนการผลิตและด้วยการบริหารจัดการโดยการใช้ทรัพยากรในกระบวนการผลิตของโรงงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดดังนี้

- ด้วยการนำน้ำเสียจากกระบวนการผลิตที่เก็บไว้ในบ่อพักแล้วผ่านกระบวนการบำบัดเพื่อนำกลับมาใช้ในโรงงานอีกครั้ง
- ดำเนินการก่อสร้างโรงงานไบโอแก๊สเพื่อนำน้ำเสียจากกระบวนการผลิตมาผลิตเป็นไบโอแก๊ส (Bio-gas) ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนุสสหกรณ์ฯและเกษตรกรได้อีกทาง
- ส่วนของเม็ดในปาล์ม หลังจากกะเทาะกะลาออกแล้ว สามารถนำไปจำหน่ายให้กับบริษัทรับเบอร์ออยส์ จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นรายได้ของชุมชนุสฯอีกทาง
- เส้นใยและกะลา ส่วนหนึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อหนึ่งทะลายปาล์มสดและสำหรับปั่นกระแสไฟฟ้าในโรงงาน อีกส่วนจำหน่ายเป็นเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าในจังหวัดภูเก็ต
- ทะลายปาล์ม ที่เหลือจากกระบวนการผลิต ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อหนึ่งทะลายปาล์มสด และสำหรับปั่นกระแสไฟฟ้าในโรงงาน จำหน่ายให้บริษัทเอกรัฐ จำกัด สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง และจำหน่ายให้กับกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์สมาชิก เช่นกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์นิคม ปลายพระยา เพื่อใช้สำหรับเพาะเห็ดฟางในสวนปาล์ม เป็นต้น เมื่อเพาะเห็ดฟางเสร็จแล้ว ทะลายปาล์มยังสามารถใช้เป็นปุ๋ยของปาล์มอีกต่อหนึ่งช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยลง เป็นผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- การสร้างโรงงานผลิตไบโอดีเซล มีกำลังการผลิต 10,000 ลิตรต่อวันเพื่อแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ เป็นน้ำมันไบโอดีเซล อันจะช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ปกป้องกันราคาผลผลิตตกต่ำ และสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ทั้งยังช่วยลดมลพิษทางอากาศจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงดีเซล ไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. โครงการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์และต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี โครงการจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค โครงการไฟเบอร์ และโครงการพัฒนาเครื่องระเบิดเชื้อไม้จากต้นปาล์มน้ำมันร่วมกับ สกว. และ ภาคเอกชน ผลการดำเนินโครงการจะมีผลกลับคืนสู่สหกรณ์สมาชิกทำให้สหกรณ์สมาชิกเกิดความมั่งคั่ง

4. เป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสหกรณ์สมาชิกและสนับสนุนการดำเนินงานในระบบสหกรณ์ให้มีความมั่นคงอย่างถาวรและเป็นที่ยั่งยืนของสหกรณ์สมาชิกและเกษตรกรรายย่อย

5.2.2 เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน

1. การเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มอื่นๆที่ตั้งในตำบลเขาหิน โดยการประสานงานสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน และพัฒนาชุมชนอำเภอเขาพนมทำให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการร่วมกันพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ภายใต้การปฏิบัติและระเบียบเดียวกัน โดยเป้าหมายของเครือข่ายที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน คือในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ในการจัดการระบบการผลิต การตลาด ระบบเงินทุน และการใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน เช่นการรับซื้อปาล์ม น้ำมัน ผลผลิตที่รับซื้อจะนำไปจำหน่ายให้กับ โรงงานปาล์มน้ำมันไทยทาโร่ และโรงงานบริษัทจิรัส ปาล์ม จำกัด เพราะใกล้กับลานเท ทำให้ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมาก ปัจจุบันสามารถรับซื้อผลผลิตปาล์มจากสมาชิก ประมาณ 30-40 ตันต่อวัน ทำให้สมาชิกมีรายได้แน่นอน

2. แหล่งเงินทุนของเครือข่าย สามารถปล่อยให้กลุ่มสมาชิกที่มีทุนไม่เพียงพอแก่การให้สมาชิกกู้ หรือจัดสวัสดิการในกลุ่มของตนเองนำไปบริหารจัดการให้สมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านกู้ตามความจำเป็น ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ลดความเดือดร้อนของสมาชิกได้ หรือในกรณีศูนย์สาธิตการตลาดก็สามารถมาขอกู้เงินไปเป็นทุนหมุนเวียน เพื่อขยายกิจการในการจัดหาสินค้า อุปโภคบริโภค จำหน่ายให้กับสมาชิกในราคาถูก และมีเงินเหลือคืนตามสัดส่วนการทำธุรกิจ ตอนปลายปีทำให้สมาชิก มีโอกาสลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือนได้

3. การมีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายกลุ่ม ซึ่งเลือกมาจากผู้นำกลุ่มสมาชิก เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ของผู้นำเครือข่าย ทำให้มีความสามารถในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มต่อสมาชิกกลุ่มของเครือข่ายได้ และมีผลถึงสมาชิกในกลุ่มด้วย

4. การที่กลุ่มสมาชิกเครือข่ายสามารถบริการแก่สมาชิกในกลุ่มอย่างทั่วถึงและเพียงพอทั้งในด้านสินเชื่อ และสวัสดิการต่อสมาชิก และชุมชนทำให้ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น

5. เป็นการสร้างแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานให้แก่กลุ่มเครือข่ายอื่นๆนำไปพัฒนากลุ่มเครือข่ายตนเอง และเชื่อมโยงเครือข่ายกันต่อไปในอนาคต ทำให้มีเครือข่ายกว้างยิ่งขึ้นในระดับอำเภอและจังหวัด

5.2.3 เครือข่ายองค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ

1. การเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มอื่นๆ ในตำบลนาเหนือ โดยการประสานงานสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ ให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเริ่มจากการอบรมความรู้ด้านการทำบัญชีเบื้องต้น โดยทีมวิจัยที่มีประสบการณ์ เพื่อที่จะให้ระบบการทำบัญชีเป็นระบบเดียวกันซึ่งจะง่ายต่อสมาชิกเครือข่ายกลุ่มที่จะเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีปัญหา เป็นการสร้างระบบความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดความไว้วางใจกันในเครือข่ายรวมถึงสมาชิกในแต่ละกลุ่มด้วย เครือข่ายก็จะเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ ทำให้สมาชิกและคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. เมื่อเครือข่ายเชื่อใจกัน โดยเริ่มจากการเชื่อมโยงระบบบัญชีที่ตรวจสอบได้โปร่งใสเป็นผลให้เกิดความร่วมมือด้านอื่นตามมาคือเครือข่ายทางการเงินและธุรกิจชุมชนเช่นกลุ่มออมทรัพย์ที่มีเงินเหลือก็ให้กลุ่มอื่นๆกู้ยืมซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายมีกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโอท็อป กลุ่มร้านค้า เศรษฐกิจชุมชนที่จำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านในราคาถูกในชุมชน กลุ่มน้ำดื่มและโดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนลานเทปาล์มน้ำมันที่รับซื้อปาล์มจากสมาชิกทั้งตำบลต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง ผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มที่เข้มแข็งดังกล่าวทำให้สมาชิกและคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.2.4 เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม (กลุ่มเครื่องแกงสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง)

1. การเชื่อมโยงของเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งของตำบลเขาคราม เริ่มจากการเตรียมเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ชุมชน แล้วจึงกำหนดเป็นแผนแม่บทของชุมชน นำแผนแม่บทมาสู่แผนปฏิบัติ

2. ผู้นำของชุมชน มีวิสัยทัศน์ และความเสียสละ จึงสามารถผลักดันให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้

3. ระบบการผลิต ระบบการตลาด และระบบทุน ของชุมชน จะต้องมีความสอดคล้องกัน คือการที่กลุ่มเครื่องแกงสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง ทำการผลิตสินค้ามาหลายชนิด เช่นขนม แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะทางกลุ่มมองเรื่องการผลิตเป็นหลัก แต่ไม่ได้มองถึงการตลาดที่จะส่งสินค้า เช่นช่องทางในการจำหน่าย อายุของสินค้า บรรจุภัณฑ์ การแข่งขัน เป็นต้น เมื่อเปลี่ยนมาผลิตเครื่องแกง ทางกลุ่มเห็นว่า เป็นสินค้าที่ต้องใช้ทุกวัน อายุเก็บได้นาน (ใส่ตู้เย็น เก็บได้ 6 เดือน) การแข่งขันไม่มาก และทางกลุ่มมีความชำนาญในการผลิตสินค้านี้ดังกล่าว เมื่อผลิตไปได้สักระยะ มีปัญหาเรื่องขาดเงินทุนในการดำเนินงาน ต้องยืม หรือได้รับบริจาค จากองค์กรอื่นๆ

4. การเข้าร่วมเครือข่ายพันธมิตรของกลุ่ม ทำให้กลุ่มได้เรียนรู้การบริหารจัดการ การตลาด และเพื่อน ที่สามารถต่อ ยอดการทำธุรกิจของกลุ่มได้ เมื่อกลุ่มสามารถเพิ่มยอดขายได้มากขึ้น ผลที่ได้รับต่อสมาชิกก็เพิ่มขึ้น

5.2.5 เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สึนามิ ด้วยวิธีเครดิตยูเนียน

เครดิตยูเนียนมุ่งเน้นในการพัฒนาคน โดยใช้วิธีการออมเงิน สะสมทุน หรือใช้เงินมาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาคน ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านจิตใจ เป็นการพัฒนาคนให้มีความซื่อสัตย์ ขยันประหยัด ปราศจากอบายมุข รักประเทศชาติ รักประชาธิปไตย มีวินัย ใฝ่คุณธรรมเป็นต้น ด้านสังคม เน้นพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในสังคม ขจัดความคิดเรื่องชนชั้น และความแตกต่างระหว่างข้าราชการ และประชาชนร่วมกันทำงานเพื่อพัฒนาชุมชน ของตน และสังคมที่กว้างขึ้น สร้างองค์กรของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ และด้านเศรษฐกิจ เน้นการแก้ปัญหาความยากจนโดยให้คนรู้จักสร้างอาชีพ ซึ่งต้องอาศัยคนที่พัฒนาอย่างดีแล้ว จากด้านจิตใจ การพัฒนาทั้ง 3 ด้าน จะต้องส่งเสริมให้ก้าวไปพร้อมๆกัน

เนื่องจากกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียน เกิดจากการรวมคนขึ้นมาเป็นกลุ่มซึ่งแต่ละคนนั้นมีสภาพต่างกัน อาชีพหลากหลาย ประกอบขึ้นมาทำหน้าที่เป็นบทบาทกรรมการ สมาชิก เน้นบทบาทหน้าที่กรรมการมีบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ และเป็นเจ้าหน้าที่ ดังนั้นการพัฒนาคน จึงเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ที่จะต้องมีการพัฒนา ด้านสมาชิกจะเน้นการฝึกสะสมการมีวินัย ด้านการออม ปลุกฝังให้สมาชิกมีส่วนร่วม การเสียสละ และการให้กระบวนการ ศึกษา บทบาทหน้าที่ ของสมาชิกอย่างต่อเนื่องทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ ด้านคณะกรรมการดำเนินการ/ผู้ตรวจสอบกิจการ ส่งเสริมให้คณะกรรมการได้พัฒนาการเรียนรู้ ในด้านการบริหารงานภายใน บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการชุดต่างๆ เพราะถ้าหาก คณะกรรมการดำเนินการของกลุ่ม/สหกรณ์ ได้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของการบริหารงานแล้ว ก็ทำให้กลุ่ม/สหกรณ์มีความเจริญเติบโต ไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ด้านเจ้าหน้าที่ เมื่อกลุ่ม/สหกรณ์ มีความพร้อมทางด้านเงินทุน ก็สามารถจัดจ้าง เจ้าหน้าที่สหกรณ์ทำงานเต็มเวลาได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เป็นมืออาชีพ บริการแก่สมาชิกได้ก็ทำให้สมาชิกมีความมั่นใจ ธุรกิจเพิ่มมากขึ้น

การบริหารเงินทุน-ทรัพย์สิน ระยะเริ่มต้นนี้กลุ่มเครดิตยูเนียนในพื้นที่ จะมีสมาชิกไม่มากนัก กรรมการ หน่วยงานที่ส่งเสริม ต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีความพร้อม ก็สามารถขยายจำนวนสมาชิกให้เพิ่มมากขึ้น เมื่อสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้เงินออม/เงินฝาก ออมทรัพย์ เป็นทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้นด้วย เมื่อทุนเพิ่มมากขึ้น เป็นเรื่องทีคณะกรรมการต้องใช้ความสามารถในการบริหารเงินทุนให้เกิดดอกออกผล เพื่อไปดำเนินกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การ

ลงทุนสร้างสำนักงาน, การส่งเสริมอาชีพ, การจัดสวัสดิการ ฯลฯ เพื่อตอบสนอง ความต้องการสมาชิกต่อไป

ด้านการส่งเสริมประกอบอาชีพหลังจากเกิดสึนามิ ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อครอบครัว และทรัพย์สินของประชาชน ที่อาศัยในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ หน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นที่อยู่อาศัย เครื่องประมง เรือประมง เพื่อให้ชาวบ้านที่ประสบภัย ได้มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ และในระยาว

5.2.6 กรณีศึกษา : กลุ่มัจจะออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่

1. การริเริ่มจากการสะสมทุนของชุมชน แล้วค่อยพัฒนาต่อยอดไปสู่กระทำธุรกิจของชุมชน จึงเป็นแนวคิดที่ถูกต้อง แต่การพัฒนาของกลุ่มแบบก้าวกระโดด คือการบริหาร จัดการกลุ่มยังไม่มีความพร้อม แล้วไปทำกิจกรรมอื่น หลายกิจกรรมในเวลาเดียวกัน ในขณะที่ทรัพยากรบุคคลมีจำกัด จึงไม่มีเวลาที่จะแก้ปัญหาของกลุ่ม ซึ่งจะกระทบต่อความเชื่อถือของสมาชิก

2. การมีเครือข่ายพันธมิตร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น กรณีของกลุ่มมีความรู้ในเรื่องการทำโรงงานน้ำดื่ม การทำระบบประปาชุมชน แต่ไม่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริการเงินกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้มีหนี้คั่งค้างมาก กับเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์บ้านเขาหิน ที่ต้องการสร้างโรงงานน้ำดื่ม และไม่มีความรู้ในเรื่องการทำน้ำดื่ม แต่มีความรู้ในเรื่องการบริหารเงินกลุ่มออมทรัพย์ บริหารหนี้ เป็นต้น

5.3 ระบบเครดิตยูเนียนกับวิถีวัฒนธรรมอิสลาม

คำว่า “วัฒนธรรม” มาจาก culture วัฒนธรรม ไม่ใช่คำไทย ดั้งเดิม แต่เป็นคำบัญญัติขึ้นใหม่สมัยรัชกาลที่ 6 หรือหลังจากนั้น โดยแปลจาก culture ของศัพท์ตะวันตกที่หมายถึง การเพาะปลูก การเกษตรกรรม ถือเอาเหตุเหมือนมนุษย์ยุคก่อนเร่ร่อนหาอาหารตามธรรมชาติ แล้วตั้งหลักแหล่งบ้านเรือนเป็นชุมชนถาวรขนาดเล็ก และเริ่มเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ คำว่า culture หรือ วัฒนธรรม นักปราชญ์แต่ก่อนเอาคำบาลีว่า “วทุพน” รวมเข้ากับคำสันสกฤตว่า “รฐม” เป็น วัฒนธรรม มี ในพจนานุกรมคติชนว่า หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตและขนบประเพณีของสังคม แต่โดยทั่วไปคนมักเข้าใจแค่ว่า หมายถึง ความมีระเบียบ ความสวยงาม ความเจริญ ที่ถูกกำหนดโดยชนชั้นสูงเท่านั้น การที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ชุมชน สังคม ขึ้นมา ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ทั้งที่เป็นชาวบ้านและชาวเมือง การที่จะอยู่ร่วมกัน จำเป็นที่จะต้องมีการมีระเบียบแบบแผนที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มให้อยู่ในขอบเขต ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มคนนี้ เราเรียกว่า “วัฒนธรรม” ดังนั้น วัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือน “อาภรณ์” ห่อหุ้มร่างกาย ตกแต่ง ประดับคนให้น่าดูชม เป็นเอกลักษณ์ที่สร้างความเป็นที่รู้จัก เป็นวิถีชีวิตที่ถูกเลือก ที่ถูกสร้างสรรค์ด้วยความรู้ เป็น

เกราะป้องกันการรุกรานจากภายนอก และเป็นการแสดงถึงการยืนยันในความเป็น “ตัวตน” ของกลุ่มชนที่มีความหลากหลายทั้งความรู้ วิธีคิด ความเชื่อถือ และศรัทธา วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องควบคู่กับคนและกลุ่มชนเสมอไป

หลักการและที่มาของวัฒนธรรมอิสลาม ที่นำสู่การกำหนด กรอบวัฒนธรรมหรือแนวทางปฏิบัติของกลุ่มชนที่เรียกตนเองว่า “มุสลิม” ผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลามนั้น มีที่มาจากหลักฐานที่ถูกระบุในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ดังนี้ “โอ้มนุษยชาติทั้งหลาย แท้จริงเราได้สร้างพวกเจ้ามีเพศชายและเพศหญิง และเราได้ให้พวกเจ้าแยกเป็นหมู่เหล่า เผ่าและตระกูล เพื่อที่พวกเจ้าจะได้รู้จักกัน แท้จริงผู้ที่มีเกียรติยิ่งในหมู่พวกเจ้า ณ อัลลอฮ์ นั้น คือ ผู้ที่มีความยำเกรงยิ่งในหมู่พวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน” (อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัลหุญร็อต 49 :13) “...เรา (อัลเลาะห์) ได้ให้สวयงามแก่ทุกชาติ ซึ่งการงานของพวกเขา...” (อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล-อันอาม 6 :108) บทบัญญัติข้างต้นบ่งบอก “หัวใจ” ของวัฒนธรรม คือ พระเจ้าสร้าง ความแตกต่างทั้งมวลสำหรับมนุษยชาติมาเพื่อให้เราทำความรู้จัก ทำความเข้าใจ เรียนรู้ความแตกต่างที่สวयงาม ที่มาจากความเมตตาของพระองค์ “การรู้จักและเรียนรู้ความหลากหลาย” จึงเป็น เรื่องหลักของวัฒนธรรมทุกวัฒนธรรม ส่วนในเรื่องของรายละเอียดปลีกย่อยเป็นความแตกต่างของแต่ละกลุ่มชนที่ วัฒนธรรมอาจได้รับอิทธิพลมาจาก ความเชื่อ ความศรัทธา วิธีคิด ภูมิปัญญาและลักษณะเฉพาะของความเป็นท้องถิ่นนั้นๆ ที่สำคัญทั้งสองบทบัญญัติข้างต้น พระผู้เป็นพระเจ้าไม่ได้กล่าวถึงเพียงเพื่อ “มวลมุสลิม” เท่านั้น แต่กล่าวถึง “มวลมนุษยชาติ” ทั้งหมดในการยอมรับในความหลากหลายในการอยู่ร่วมกัน บทบัญญัติข้างต้นประทานลงมาเพื่อ “เรา” ทั้งหมด จะได้เรียนรู้ การทำความรู้จัก เข้าใจ ตระหนักและยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ทั้งทางด้านเพศ หมู่เหล่า เผ่า ตระกูล รวมทั้งความต่างทั้งชาติและศาสนา เพื่อมนุษยชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และเกิดการยอมรับในการไม่เหมือนกัน ความหลากหลายในแนวทางการดำเนินชีวิต

การทำความเข้าใจวัฒนธรรมอิสลาม จะต้องทำความเข้าใจความหมายของ “วัฒนธรรมอิสลาม” เป็นเบื้องต้นก่อน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานเพราะ “วัฒนธรรมมุสลิม” ไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลก ล้วนแล้วได้รับอิทธิพลและวางอยู่บนรากฐานของ “วัฒนธรรมอิสลาม” ทั้งสิ้น ประเด็นนี้เป็นการยืนยันว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสากล ที่สามารถปรับใช้กับชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคต่างๆ ได้ “วัฒนธรรมอิสลาม” หมายถึง การดำเนินชีวิต หรือรูปแบบของพฤติกรรม (แนวปฏิบัติ) ของมุสลิมผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งล้วนมีส่วนผูกพันกับข้อปฏิบัติทางศาสนาอิสลามอย่างใกล้ชิด เนื้อหาของวัฒนธรรมอิสลามแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมอิสลามประเภทที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ซึ่งมีการระบุแน่นอนตายตัวไว้ เป็นกฎข้อบังคับ เช่น การนัสการหรือการละหมาดวันละ 5 เวลา, การถือศีลอด(ปอซอ)ในเดือนรอมฎอน,การต้องไปจาริกแสวงบุญที่เรียกว่า ฮัจญ์ ณ นคร

เมกะอย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต หรือ การที่มุสลิมต้องรับประทานอาหารที่ "ฮาลาล" เท่านั้น เป็นต้น และวัฒนธรรมอิสลามประเภทที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมักจะระบุไว้กว้าง ๆ หรือไม่ระบุเลย ทั้งจากคัมภีร์อัลกุรอาน และวจนะของท่านศาสดา แต่ให้มุสลิมใช้วิจารณญาณเอาเองว่าสิ่งไหนควร ไม่ควรเลือกปฏิบัติ เช่น การเลือกอาชีพ, เลือกที่พำนักอาศัย, การเลือกระบบการศึกษา, เลือกลักษณะการให้ความช่วยเหลือ, การเลือกสวมอาภรณ์สี รูปแบบต่างๆที่เหมาะสมกับภูมิประเทศและวิถีชีวิต ความเป็นท้องถิ่น โดยจะต้องอยู่หลักการที่ศาสนาอิสลามให้การยอมรับ เป็นต้น

วัฒนธรรมของชาวมุสลิม มีความหลากหลาย และมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางโลกและทางธรรม ทั้งหลักปฏิบัติและหลักศรัทธารวมเข้าด้วยกัน ที่มักเรียกกันว่า วัฒนธรรมแข็ง คือ ปรับเปลี่ยนยากและมีความยึดติดสูง เช่น วัฒนธรรมการเลือกผู้นำ (ทั้งตัวแทนชุมชน ที่เป็นผู้นำทางศาสนาและทางการเมือง) บางชุมชนใช้วิธีการที่เรียกว่า "ซุรอ" (เลือกตัวแทนมาเป็นคณะกรรมการคัดเลือกผู้นำอีกที) การได้มาซึ่งผู้นำ ที่อาจจะต่างจากระบบลงคะแนนการกระบาทรายชื่อ ที่เหมือนการเลือกตั้งทั่วไปของไทย อาจมีเนื้อหาสาระที่ต่างออกไป อีกทั้งมารยาทในการเลือกตั้งของชุมชนอาจรวมถึง การเสนอตัวแทนเข้าไปทำงานส่วนรวม ในบางชุมชน "วัฒนธรรมการเลือกผู้นำ" จะส่งผลต่อการให้เกียรติผู้นำ การยอมรับและให้การเคารพ คุณแล รวมทั้งการมอบสิทธิในการตัดสินใจขาดข้อวินิจฉัยทางศาสนา วัฒนธรรมชาวมุสลิม จะครอบคลุมทั้ง วัฒนธรรมด้านภาษา การสื่อสาร การอาชีพ การค้าการลงทุน การหารายได้ วัฒนธรรมเรื่องวิถีชีวิต ศาสนา การเกิด การตาย วัฒนธรรมที่เกิดจากวันสำคัญตามเทศกาล เช่น วันศุกร์ เทศกาลรายอปอซอ เทศกาลฮารีรายอ วัฒนธรรมเรื่องอาหารและความเป็นอยู่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์เรื่องเพศ/วัย ชาย/หญิง เด็ก/ผู้ใหญ่/คนชรา วัฒนธรรม ในเรื่องของวิธีการโต้เถียงข้อขัดแย้ง ทั้งเรื่องครอบครัวมรดกและผลประโยชน์ร่วมต่างๆ (โชคชัย ; 2549)

ดังนั้น การปรับวิธีการออกแบบเครดิตยูเนียนให้เข้ากับวิถีวัฒนธรรมของมุสลิม จะต้องเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนนั้นๆ โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่เป็นมุสลิมและเข้าใจในหลักวิธีการเครดิตยูเนียนดี ซึ่งอาจเป็นกรรมการ หรือสมาชิก ของกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียนในพื้นที่ใกล้เคียงเป็นผู้ถ่ายทอดหลักการ วิธีปฏิบัติ ซึ่งจะไม่ขัดต่อหลักศาสนกิจกับผู้นำชุมชนของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้นำชุมชนเป้าหมาย โดยที่ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ จะช่วยแนะนำในเรื่องกระบวนการต่างๆ เช่นวิธีการออมทรัพย์ หลักการทำบัญชีเบื้องต้น จนถึงการปิดบัญชีสิ้นปี หลักการบริหารจัดการ และการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยเฉพาะระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับเรื่องของ ผลตอบแทนเงินยืม โดยจะหลีกเลี่ยงคำว่า “ดอกเบี้ย” เพราะขัดต่อบทบัญญัติของศาสนา การกำหนดวันออมทรัพย์ ที่ไม่ขัดต่อศาสนกิจ เช่น ไม่นัดวันออม ในวันศุกร์ เป็นต้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการดำเนินการ

การดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน และสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพของคนและองค์กรในการแก้ไขปัญหาความยากจน

แนวคิดในการดำเนินงานวิจัยโดยมุ่งเน้นองค์ประกอบ 3 ส่วน คือส่วนแรก คือ การพัฒนาผู้นำกลุ่ม/องค์กรในลักษณะของการสร้างคุณค่าสหกรณ์ให้ตระหนักถึงการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์ และวิธีคิดเชิงบูรณาการ ให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการองค์การ ส่วนที่สอง คือ การหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบทิศทาง การดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กร ที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และความพร้อม ตลอดจนศักยภาพของกลุ่ม และส่วนที่สาม คือ หนุนเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และเกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การช่วยเหลือระหว่างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งไปสู่กลุ่มที่อ่อนแอ (กระบวนการพี่ช่วยน้อง) เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นขบวนการเครือข่ายพันธมิตร

ผลการดำเนินการ โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้เป็นไปตามแผนงาน และบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่วางไว้เป็นส่วนใหญ่ แต่เป้าหมายหลักคือการเป็นเครือข่ายพันธมิตรของขบวนการสหกรณ์เชื่อมโยงกันในระดับจังหวัดกระบี่นั้น ยังไม่เกิดขึ้น มีแต่เครือข่ายย่อยในระดับตำบลและอำเภอ ที่ทีมวิจัยวางกรอบไว้ มีเครือข่ายจำนวน 5 เครือข่าย และ 1 กรณีศึกษา คือ เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่จำกัด ซึ่งเป็นเครือข่ายสหกรณ์ที่จดทะเบียนมีจุดแข็ง ที่คณะกรรมการมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล และการดำเนินกิจกรรมของชุมชนฯ สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์จังหวัดของผู้นำสี่โอ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลเขาหิน เป็นเครือข่าย ในระดับตำบลมีจุดเด่น คือหน่วยงานในท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน และพัฒนาชุมชนอำเภอเขาพนม ให้การสนับสนุนเครือข่ายอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับนโยบายทำให้ให้เกิดการประสานเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกัน ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการร่วมกันพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การปฏิบัติและระเบียบเดียวกัน โดยเป้าหมายของเครือข่ายที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน คือในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ใน

การจัดการระบบการผลิต การตลาด ระบบเงินทุน และการใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน เช่นการ รับซื้อปาล์มน้ำมัน การรับซื้อยางพารา การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของชุมชน (ค้ำส่ง) เป็นต้น เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งตำบลเขาคราม ได้เน้นศึกษากลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง (ผลิตเครื่องแกง) ที่มีจุดเด่น คือ ความเสียสละ การแบ่งงานกันทำที่ชัดเจนสามารถทดแทนงานกัน ความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิก ที่มีความแตกต่างทางศาสนา และการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เครือข่าย องค์กรประชาชนตำบลนาเหนือ มีจุดเด่นที่องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การศาสนา ได้เข้าไป ช่วยเหลือ ให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรม และวางแนวทางเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของ ตำบล เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัย สีนามิ ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน เกิดจากการรวมตัวเพื่อ บรรเทาความเดือดร้อนหลังจากประสบภัย สีนามิ แล้ว เพราะหน่วยงานต่างๆที่เข้าไปช่วยเหลือ ได้ ถอนตัว จึงทำให้ชุมชนต้องช่วยเหลือตนเอง จุดเด่น คือ การที่ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่ง ประเทศไทย จำกัด ได้ประสานกับองค์กรต่างๆ ได้เข้าไปให้การส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และระบบการ จัดสวัสดิการของชุมชน ที่มีความเข้มแข็ง สามารถประกันความเสี่ยงให้กับสมาชิกและกลุ่ม/สหกรณ์ ได้ และ กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์และน้ำดื่มเขาใหญ่ มีจุดเด่นที่กรรมการมีความเสียสละ และทำ กิจกรรมต่างๆเพื่อต่อยอดจาก กิจกรรมออมทรัพย์ แต่ปัญหาของกิจกรรมออมทรัพย์ไม่ได้รับการ แก้ไข ทำให้มีผลต่อความเชื่อมั่นของสมาชิก

ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดจากทีมวิจัย/ปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่น

1. ปัญหาที่เกิดจากทีมวิจัย ทีมวิจัยมีการะงานประจำที่ให้การส่งเสริม จัดตั้ง และเผยแพร่ ระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้เวลาที่ รวมตัวเพื่อทำงานวิจัย ติดขัดบ้าง
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่ม /องค์กรประชาชน ในพื้นที่ ขาดการ ประสานงานกัน มีการแบ่งขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานชัดเจน ไม่มีการส่งเสริม อย่างบูรณาการ แต่การพัฒนาชุมชนจะต้องพัฒนาครบทุกด้าน
3. ขาดการรวบรวมข้อมูลด้านคนจนจดทะเบียน ในส่วนของสหกรณ์ที่จดทะเบียน/องค์กร ประชาชน ทำให้ไม่สามารถรู้ถึงจำนวนที่แน่นอนของคนจนจดทะเบียน ที่เป็นสมาชิกองค์กร ประชาชนได้
4. ผู้นำขององค์กรประชาชน ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายพันธมิตรเท่าที่ควร

6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ

1. ชุดความรู้ใหม่

การศึกษาถึง กระบวนการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ เป็นแนวคิดที่ทางทีมได้รับใหม่จากทีมประสานงานกลาง เพราะกระบวนการคิดที่ผ่านมาจะคิดในเชิงเดี่ยว ไม่ได้ประมวลความรู้เข้าด้วยกัน ซึ่งการได้เข้ามาร่วมทีมวิจัย ทำให้มีมุมมองและสามารถปรับกระบวนการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น สามารถนำไปใช้ประยุกต์กับงานประจำที่ทำได้ อย่างเช่น แนวคิดการจัดการความรู้ แนวคิดการสร้างเครือข่ายพันธมิตร เป็นต้น ซึ่งลักษณะงานประจำที่ทีมวิจัยทำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขององค์กรประชาชน ในรูปแบบเครดิตยูเนียน ซึ่งเน้นการพัฒนาคน พัฒนาชุมชน เพื่อสร้างความสมดุล ในการพัฒนาประเทศ ในระยะยาว

2. ทักษะ/ประสบการณ์

จากการปฏิบัติงานในพื้นที่ ทำให้รับรู้แนวคิด การบริหารจัดการ ขององค์กรประชาชน ในหลายๆ รูปแบบ ซึ่งแต่ละแห่งมีจุดเด่น จุดด้อย แตกต่างกัน ดังนั้นการเชื่อมโยงประสานเป็นเครือข่ายพันธมิตร จะช่วยเสริมจุดเด่น ลดจุดด้อยของกันและกัน ทำให้สามารถเกิดการพัฒนา ที่เท่าเทียมกัน

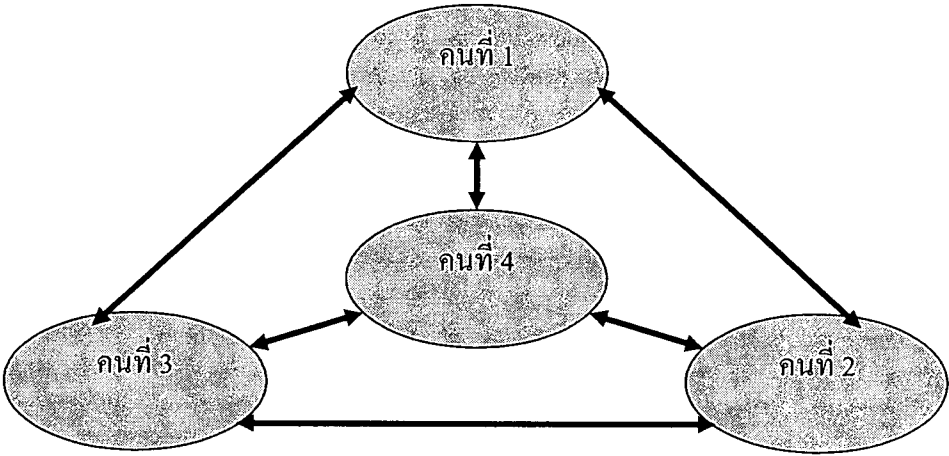
6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงกระบวนการวิจัย สำหรับการต่อยอดโครงการวิจัยในอนาคต

1. ระยะเวลาของโครงการ 1 ปี ไม่สามารถทำให้เกิดเครือข่ายพันธมิตร ที่สมบูรณ์ตามที่ทีมวิจัยคาดหวังได้ เพราะทีมวิจัยหวังว่า กระบวนการเชื่อมโยง จะต้องเกิดการเชื่อมโยงในระดับแนวตั้ง คือ ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนกับสหกรณ์ที่จดทะเบียน ระหว่างสหกรณ์ภาคประชาชนกับสหกรณ์ภาคประชาชน ด้วยกัน และเกิดการเชื่อมโยงในแนวนอน ระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียนกับสหกรณ์ภาคประชาชน เพื่อให้องค์กรที่เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือองค์กรที่ยังไม่เข้มแข็ง (ระบบพี่ช่วยน้อง) จะทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ เงินทุน เทคโนโลยีต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่เหนียวแน่น (การผูกใจ) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งได้อย่างเท่าเทียมในอนาคต

2. การปลูกจิตสำนึกของผู้นำและสมาชิก ให้เห็นคุณค่าของการ “ให้” มากกว่าการ “รับ” เป็นเรื่องยาก และต้องใช้เวลา เพราะผู้ที่มีความคิดที่จะให้ผู้อื่นมีน้อยกว่าผู้ที่คิดจะรับ แต่ผู้นำและสมาชิก ยังไม่เข้าใจว่า ถ้าทุกคนมีความคิดที่จะ “ให้” ทุกคนจะได้ “รับ” สิ่ง “ให้” กลับคืน

วงจรของการ “ให้”

บรรณานุกรม

กรณีการ สุขเกษม และคณะ .2548. รายงานวิจัยโครงการวิจัยกระบวนการเครือข่ายเศรษฐกิจ

ชุมชนในการพึ่งตนเอง . ศูนย์บริการทางวิชาการ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด .2549. แนวทางการ

จัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน. ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.2548.เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันฟื้นชีวิตพื้น

ชุมชนหลังสึนามิ : รายงานความก้าวหน้า 6 เดือน(มกราคม-มิถุนายน 2548). กรุงเทพฯ.

เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน.2548. คือคนอันดามันคือคนทะเล.บริษัท แปลน

โมทีฟ จำกัด. กรุงเทพฯ.

จุฑาทิพย์ ภักธราวาท และคณะ .2549. แนวทางพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่

จังหวัด . กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

จุฑาทิพย์ ภักธราวาท .2548. คู่มือการทำแผนกลยุทธ์สหกรณ์. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

_____. 2548. กรอบแนวคิดการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าเพื่อการแก้ปัญหาความ

ยากจน. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

แจม พิชามณัฐ .(Online) Available: www.krabitoday.net

ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด .2546. คู่มือประกอบการศึกษาโครงการศึกษา

ด้วยตนเอง ชุดความรู้พื้นฐานด้านสหกรณ์เครดิตยูเนียน เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์
เครดิตยูเนียน . ฝ่ายวิชาการและพัฒนา . กรุงเทพฯ .

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.2548.เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันฟื้นชีวิตพื้น

ชุมชนหลังสึนามิ : รายงานความก้าวหน้า 6 เดือน(มกราคม-มิถุนายน 2548). กรุงเทพฯ.

ขงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ. 2547. โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเงินระดับจุลภาค. มูลนิธิ

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.

ศูนย์ปฏิบัติการสนับสนุนการจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ. 2546.

แนวทางการจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ. (เอกสารสำเนา)

_____. 2548. จำนวนคนจนจดทะเบียนในจังหวัดกระบี่. (เอกสารสำเนา)

ศุภชัย ศรีสุภอักษร.2547.การแก้ปัญหาความยากจนที่ยั่งยืน ด้วยวิธีการเครดิตยูเนียน.บริษัท เคสดี
ไทย จำกัด .กรุงเทพฯ.

สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่. 2548. เอกสารสรุปกลุ่มวิสาหกิจชุมชน .(สำเนา).

สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ (Online) Available: <http://krabi.doe.go.th>

สำนักงานกองทุนสวนยางจังหวัดกระบี่ (Online) Available: www.ddd.go.th

สำนักงานจังหวัดกระบี่ (Online) Available: www.krabi.go.th

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดกระบี่ . 2549. รายชื่อผู้จดทะเบียนคนจนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์.
(เอกสารสำเนา)

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออ่าวลึก. 2548. เอกสารบรรยายสรุปการคัดเลือกกิจกรรมการพัฒนา
องค์กรเครือข่ายดีเด่นประจำปี 2548 ตำบลนาเหนือ . (เอกสารสำเนา)

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่. 2548. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพการ
บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน . ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการ
ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. (เอกสารสำเนา)

_____. 2548. เอกสารสรุปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตปี2548. (เอกสารสำเนา)

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ (Online) Available: <http://cddweb.cdd.go.th/krabi/>

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่. (Online) Available: <http://webhost.cpd.go.th/krabi/>

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหนือ . 2547. เอกสารบรรยายสรุปผลงานกลุ่มเกษตรกรทำสวนตำบล
นาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. (เอกสารสำเนา)

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2546

ที่	อำเภอ	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ ทำ การเกษตร (ไร่)	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน ทั้งหมด (ครัวเรือน)	ครัวเรือน เกษตรกร (ครัวเรือน)	ประชากร (คน)
1	เมือง กระบี่	405,345	255,177	8	59	20,030	8,815	67,250
2	เกาะ ลันตา	212,402	86,363	5	36	6,777	4,212	26,502
3	คลอง ท่อม	651,582	424,763	7	67	15,497	9,262	60,213
4	อ่าว ลึก	483,118	306,714	9	52	11,135	8,074	41,588
5	เขา พนม	492,826	342,178	6	54	10,495	7,312	41,466
6	ปลาย พระ ยา	270,854	227,451	4	34	7,879	6,217	29,941
7	ลำทับ	200,443	110,772	4	28	4,552	4,263	16,390
8	เหนือ คลอง	226,250	149,702	8	56	12,621	8,870	50,023
	รวม	2,942,820	1,903,120	51	386	88,986	57,025	333,373

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 2 ร้อยละของจำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2547

ช่วงอายุปี	จำนวน (ร้อยละ)		
	ชาย	หญิง	รวม
0-1	2,806 (0.7)	2,707 (0.7)	5,513 (1.4)
1- 4	13,724 (3.6)	12,951 (3.4)	26,675 (7.0)
5- 9	19,309 (5.1)	18,234 (4.8)	37,543 (9.9)
10-14	19,996 (5.3)	19,007 (5.0)	39,003 (10.2)
15-19	18,406 (4.8)	17,842 (4.7)	36,248 (9.5)
20-24	17,725 (4.7)	18,133 (4.8)	35,858 (9.4)
25-29	17,390 (4.6)	17,709 (4.7)	35,099 (9.2)
30-34	17,110 (4.5)	16,898 (4.4)	34,008 (8.9)
35-39	15,049 (4.0)	14,750 (3.9)	29,799 (7.8)
40-44	12,660 (3.3)	12,275 (3.2)	24,935 (6.5)
45-49	9,511 (2.5)	9,530 (2.5)	19,041 (5.0)
50-54	6,882 (1.8)	7,049 (1.9)	13,931 (3.7)
55-59	5,082 (1.3)	5,011 (1.3)	10,093 (2.7)
60-64	4,683 (1.2)	4,642 (1.2)	9,325 (2.4)
65-69	4,223 (1.1)	4,125 (1.1)	8,348 (2.2)
70-74	3,083 (0.8)	3,108 (0.8)	6,191 (1.6)
75 ขึ้นไป	4,230 (1.1)	4,857 (1.3)	9,087 (2.4)
รวม	191,869 (50.4)	188,828 (49.6)	380,697 (100.0)

ที่มา : สำนักงานปกครอง จังหวัดกระบี่

ตารางที่ 3 การปลูกพืช จังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2548

การใช้ประโยชน์	จำนวน (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (กก./ บาท)	มูลค่า (ล้านบาท / ปี)
ยางพารา	35,711	893,854	796,400	232,190.42	56	13,003
ปาล์มน้ำมัน	19,677	817,297	703,342	2,065,012	3	6,195
กาแฟ	1,153	18,852	18,852	3,944	31.1	133.7
ทุเรียน	1,846	8,050	6,495	6,234.93	15	99.08
มังคุด	1,231	2,405	1,121	1,698.15	14	27.41
ลองกอง	1,561	4,543	2,469	3,441	23	80
เงาะ	1,398	2,733	2,432	2,384	5	15
ส้มโชกุน	47	1,597	1,161	3,187.82	26	89.34
ส้มโอ	162	1,261	924	1,651.73	7.5	12.39
มะพร้าวแก่	3,009	12,531	10,917	37,539.12	4.25	183
สับปะรด	278	7,839	3,659	13,878.59	5	69.39
มะละกอ	293	3,105	3,105	4,644.35	4.21	11
ข้าวนาปี	721	6,431	6,431	2,362.95	7	16.54
เห็ดฟางจาก ทะลายปาล์ม	241	236	236	163,288	32.24	10.16
อื่นๆ	-	167,746	-	-	-	-
รวม	-	1,948,420	1,557,543	2,424,194.16	-	19,996.01

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด ปี 2549

ตารางที่ 4 ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2546

รายการ	2546	2545	2544
จำนวนโรงแรม(แห่ง)	290	290	183
ในเมือง	45	45	30
อ่าวพระนาง	97	97	57
เกาะพีพี	53	53	50
เกาะลันตา	95	95	46
จำนวนห้องพัก(ห้อง)	9,088	9,088	6,024
ในเมือง	1,475	1,475	1,215
อ่าวพระนาง	3,343	3,343	1,878
เกาะพีพี	2,036	2,036	1,751
เกาะลันตา	2,234	2,234	1,180
อัตราการเข้าพักเฉลี่ย(%)	43.94	43.22	55.42
ในเมือง	49.59	47.3	54.92
อ่าวพระนาง	40.67	39.57	50.31
เกาะพีพี	54.4	60.19	65.13
เกาะลันตา	35.59	30.54	49.66
จำนวนนักท่องเที่ยวที่พัก(คน)	1,115,175	983,900	907,280
ในเมือง	368,188	305,226	282,370
อ่าวพระนาง	325,065	228,066	228,295
เกาะพีพี	265,073	342,903	283,598
เกาะลันตา	156,849	107,705	113,017
ระยะพำนัเฉลี่ย(วัน)	2.63	2.68	2.86
ในเมือง	1.44	1.66	1.9
อ่าวพระนาง	3.09	3.5	3.2
เกาะพีพี	3.07	2.51	3.07

เกาะลันตา	3.72	4.33	4.01
จำนวนคนต่อห้อง	2.01	2.02	2.16
ในเมือง	1.99	2.02	2.28
อ่าวพระนาง	2.02	2.05	2.14
เกาะพีพี	2	2	2.1
เกาะลันตา	2.03	2.02	2.14
จำนวนผู้เยี่ยมชม	1,623,217	1,458,771	1,356,960
นักท่องเที่ยว	1,373,678	1,219,468	1,133,383
นักทัศนจร	249,539	239,303	223,577
ระยะพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว	4.36	4.5	4.38
ชาวไทย	3.6	3.44	3.37
ชาวต่างชาติ	5.04	5.19	5.16
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน	2,499.35	2,518.31	2,530.23
นักท่องเที่ยว	2,673.22	2,711.80	2,728.88
นักทัศนจร	1,542.08	1,532.37	1,523.19
รายได้(ล้านบาท)	16,801.77	15,593.33	14,199.63
ชาวไทย	5,363.65	3,970.41	4,117.35
ชาวต่างชาติ	11,438.12	11,622.92	10,082.28

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต 4 (ภูเก็ต-พังงา-กระบี่) ศูนย์ประสานงาน
การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 5 จำนวนสหกรณ์แบ่งตามเขตปกครอง ปี พ.ศ. 2548

ที่	อำเภอ	ประเภทสหกรณ์						รวม
		การเกษตร	นิคม	ประมง	ร้านค้า	บริการ	ออมทรัพย์/เครดิต	
1	เมืองกระบี่	13	-	1	1	2	5	22
2	อ่าวลึก	7	-	1	-	-	-	8
3	ปลายพระยา	10	3	-	-	-	-	13
4	คลองท่อม	10	2	1	-	-	1	14
5	เขาพนม	6	-	-	-	-	-	6
6	เกาะลันตา	3	-	1	-	-	3	7
7	ลำทับ	5	-	-	-	-	-	5
8	เหนือคลอง	6	-	-	-	-	-	6
รวม		60	5	4	1	2	9	81

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

ตารางที่ 6 ธุรกิจหลักของสหกรณ์ ในจังหวัดกระบี่

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	เงินรับฝาก	เงินให้กู้	จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	บริการอื่นๆ	รวม
1	สภ.คลองท่อมเหนือ	69	-	-	-	6.843	7.114	-	13.957
2	สภ.บ้านหนองกก	59	-	-	-	3.024	3.413	-	6.437
3	สภ.ตำบลเขาทอง	52	-	-	-	3.354	3.678	-	7.032
4	สภ.คลองหิน	77	-	-	0.018	3.247	7.087	-	10.352
5	สภ.เขาค้อม	113	-	-	0.049	8.413	9.122	-	17.584
6	สภ.หนองปง	254	0.843	0.359	2.006	23.338	-	-	26.546
7	ชสป.	15	-	-	-	508.239	525.343	-	1,033.582
8	ชสภ.	52	0.400	0.974	2.315	-	-	-	3.689
9	สภ.บ้านคลองยาง	168	-	-	-	17.863	19.670	-	37.533
10	สภ.บ้านห้วยคราม	91	-	-	-	4.677	5.810	-	10.487
11	สภ.ปฎิรูปที่ดินบ้านห้วยช้าง	169	0.254	0.402	-	-	-	-	0.656
12	สภ.บ้านบางบอน	103	-	-	-	7.286	0.849	-	8.135
13	สภ.บ้านบางโสก	114	-	-	0.072	3.848	4.459	-	8.379
14	สภ.ปศุสัตว์ลำทับ**	201	-	-	-	-	-	-	-
15	สภ.บ้านควมม่วง	70	-	-	-	7.446	7.987	-	15.433
16	สภ.ปศุสัตว์ศรีวิวงศ์*	84	-	-	-	-	-	-	-
17	สภ.บ้านดินนา	94	-	-	0.293	5.751	6.471	-	12.515
18	สภ.หนองทะเล	47	-	-	-	3.747	4.602	-	8.349
19	สภ.ห้วยโศ**	94	-	-	-	-	-	-	-
20	สภ.ปศุสัตว์อ้นดามันเมืองกระบี่	162	-	-	0.320	-	-	-	0.320
21	สภ.เขาพนม	889	0.051	-	0.023	-	-	0.018	0.092
22	สภ.ตำบลหน้าเขา	109	-	-	0.594	-	8.260	-	8.854
23	สภ.อ่าวลึก	3,443	23.078	12.785	11.041	31.301	185.412	8.155	271.772
24	สภ.ปากน้ำ	1,281	23.542	17.008	15.296	90.161	0.310	1.588	147.905
25	สภ.ปลายพระยา	2,130	31.839	4.965	12.032	55.120	48.297	-	152.253
26	สภ.ปลายพระยา	639	3.389	1.989	2.915	16.867	-	7.046	32.206
27	สภ.พริ้งกาพัฒนา	128	0.018	0.104	0.182	24.126	22.835	-	47.265
28	สภ.บ้านคลองหมาก	60	-	-	-	1.021	1.126	-	2.147
29	สภ.บ้านแหลมกรวด	61	-	-	-	-	-	0.016	0.016
30	สภ.ปากน้ำ	148	-	-	-	-	8.905	-	8.905
31	สภ.คลองปัญญา	148	-	-	-	10.045	10.713	-	20.758

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	เงินรับฝาก	เงินให้กู้	จัดหาสินค้า/อุปกรณ์จำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	บริการอื่นๆ	รวม
32	สกก.บ้านช่องแบก	120	-	-	-	16.398	18.485	-	34.883
33	สกก.กระบี่น้อย	242	-	-	1.127	-	-	-	1.127
34	สกก.เมืองกระบี่	424	0.271	0.386	4.847	-	-	-	5.504
35	สก.ชาวสวนปาล์มรายย่อย	245	0.683	0.049	0.126	9.894	-	-	10.752
36	สก.สกด.รทส.กระบี่	13,910	-	-	10.464	-	-	0.684	11.148
37	สกก.คลองท่อม	892	5.018	3.503	6.589	48.469	50.522	0.887	114.988
38	สกก.อ่าวลึก	943	0.607	0.911	0.461	1.905	-	-	3.884
39	สกก.เขาแก้วสามัคคี*	77	-	-	-	-	-	-	-
40	สกก.น้ำจางสามัคคี	167	-	0.300	2.543	18.984	0.504	-	22.331
41	สป.ทะเลชายฝั่งพื้นบ้านอ่าวลึก**	97	-	-	-	-	-	-	-
42	สกก.เขาใหญ่สามัคคี	123	-	-	0.561	-	5.098	-	5.659
43	สป.กระบี่	183	-	-	0.052	-	-	-	0.052
44	สกก.คลองชะม่วง*	34	-	-	-	-	-	-	-
45	สกก.เขาขาว**	74	-	-	-	-	-	-	-
46	สกก.เหนือคลอง	173	-	-	-	-	-	0.030	0.030
47	สกก.ตำบลเพลา	145	-	-	-	4.451	4.151	-	8.602
48	สกก.ลำทับ	546	1.332	2.616	4.948	26.922	-	3.480	39.298
49	สกก.เกาะลันตา	642	-	-	-	-	-	0.241	0.241
50	สกก.บ้านเกาะปู**	37	-	-	-	-	-	-	-
51	สกก.บ้านห้วยพูลหนัง	73	-	-	-	-	-	0.007	0.007
52	สกก.ลันตา	39	-	-	-	-	-	0.007	0.007
53	สกก.เขายาม*	77	-	-	-	-	-	-	-
54	สกก.หาดนพรัตน์ธารา**	35	-	-	-	-	-	-	-
55	สป.ชายฝั่งเมืองกระบี่**	22	-	-	-	-	-	-	-
56	สกก.บ้านคลองแรด*	66	-	-	-	-	-	-	-
57	สป.เกาะลันตา**	66	-	-	-	-	-	-	-
58	สก.สกก.อุตสาหกรรมกระบี่*	36	-	-	-	-	-	-	-
59	สกก.บ้านบางเหลียว*	136	-	-	-	-	-	-	-
60	สกก.บ้านบางหอยพัฒนา*	65	-	-	-	-	-	-	-
61	สกก.อุดมพัฒนา**	93	-	-	-	-	-	-	-
62	สก.ชาวสวนกาแฟ*	137	-	-	-	-	-	-	-
63	สกก.สินปุน**	83	-	-	-	-	-	-	-
64	สกก.บ้านขนสวาว**	95	-	-	-	-	-	-	-

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	เงินรับฝาก	เงินให้กู้	จัดหาสินค้า/อุปกรณ์จำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	บริการอื่นๆ	รวม
65	สก.ปศุสัตว์เขาพนม**	66	-	-	-	-	-	-	-
66	สกข.ตำบลพรุเดียว	172	-	-	0.547	7.215	8.545	-	16.307
67	สกน.คลองท่อม	2,670	0.052	5.700	5.700	23.471	-	-	34.923
68	สกน.คลองท่อม 2	560	0.060	0.357	1.259	-	-	-	1.676
69	สกก.เขาต่อ*	50	-	-	-	-	-	-	-
70	สก.เรือหางยาวอ่าวนาง	151	-	5.555	0.016	-	-	0.031	5.602
71	สอ.พนักงานกระบี่วีรศาสตร์	112	-	2.786	-	-	-	-	2.786
72	ร้านสหกรณ์สาธารณสุขกระบี่	232	-	-	4.567	-	-	-	4.567
73	สอ.สาธารณสุขกระบี่	1,379	92.045	260.860	-	-	-	-	352.905
74	สอ.ครูกระบี่	4,725	295.068	2,382.639	-	-	-	-	2,677.707
75	สอ.ตำรวจกระบี่	1,044	4.150	164.380	-	-	-	-	168.530
76	สอ.ต้นมิยะฮ์	350	7.389	-	-	-	-	-	7.389
77	สอ.ชะกอพะฮ์อิสลาม	1,479	27.758	12.849	-	-	-	-	40.607
78	สอ.ร15พัน1	209	-	4.167	-	-	-	-	4.167
79	สก.รถยนต์โดยสารกระบี่	166	0.830	0.896	1.861	-	-	-	3.587
80	สก.เครดิตบ้านท่าคลอง	199	-	0.461	-	-	-	-	0.461
81	สก.ผู้ผลิตโคเนื้ออันดามันคลองท่อม**	50	-	-	-	-	-	-	-
รวม		44,835	518.677	2,887.001	92.824	993.426	978.768	22.190	5,492.886

หมายเหตุ * หยุดดำเนินการ

** ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

ตารางที่ 7 ผลการจัดมาตรฐานสหกรณ์ตามประเภทของสหกรณ์ ปี 2547

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวน สหกรณ์	ผ่าน มาตรฐาน	ร้อยละ	ไม่ผ่าน มาตรฐาน	ร้อยละ
1	สหกรณ์การเกษตร	58	32	55.17	26	44.83
2	สหกรณ์นิคม	5	3	60.00	2	40.00
3	สหกรณ์ประมง	4	-	100.00	4	100.00
4	สหกรณ์ออมทรัพย์/เครดิต	9	9	100.00	-	-
5	สหกรณ์ร้านค้า	1	1	100.00	-	-
6	สหกรณ์บริการ	2	0	-	2	100.00
7	ชุมนุมสหกรณ์เกษตร	2	2	100.00	-	-
รวม		81	47	58.50	34	41.50

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

ตารางที่ 8 การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่ายในจังหวัดกระบี่

ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2547

ที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวนเงินสัจจะ	จำนวน	การให้บริการสินเชื่อ			การกู้เงินภายนอก		หมายเหตุ
		กลุ่ม	สมาชิก(คน)	สะสม (บาท)	เงินฝาก (บาท)	ผู้กู้(คน)	เงินกู้คงค้าง(บาท)	อัตรา คบ./ปี	สถานที่กู้เงิน	เงินที่กู้(บาท)	
1	เมือง	20	1,753	4,295,510	3,359,530	163	275,000	12	ออมสิน,อปต	200,000	1 แห่ง
2	คลองท่อม	26	2,302	9,343,350	4,303,450	866	5,069,900	15			
3	เกาะลันตา	23	2,214	3,328,806	3,449,611	413	711,786	12	อปต	240,000	6 แห่ง
4	อ่าวลึก	20	3,155	15,638,340	7,891,884	917	7,573,539	12			
5	เขาพนม	39	8,416	34,816,500	8,225,375	4,302	25,876,516	12			
6	ปลายพระยา	15	2,336	9,372,500	1,161,438	1,009	4,861,227	12	ออมสิน	850,000	1 แห่ง
7	ลำทับ	26	3,537	10,965,900	2,611,200	2,008	8,348,700	24			
8	เหนือคลอง	37	3,412	7,878,160	5,380,872	596	2,639,500	12			
รวม		206	27,125	95,639,066	36,383,360	10,274	55,356,168			1,290,000	

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

ตารางที่ 9 สรุปกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสมาชิก ในจังหวัดกระบี่ ปี 2548

ที่	อำเภอ	สินค้าแปรรูป	สินค้าหัตถกรรม	ศิลปประดิษฐ์	ลานเทปาล์ม ฯ	น้ำดื่ม	แชมพู สบุนไฟ	ปุ๋ยผสม/ชีวภาพ	ยางพารา	พืชผัก	ร้านค้าชุมชน	รวมจำนวน	
		กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	สมาชิก
1	เมือง	4	1	3	1	-	-	1	-	-	-	10	347
2	คลองท่อม	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	10	233
3	เกาะลันตา	4	2	2	-	-	-	1	-	1	-	10	242
4	อ่าวลึก	8	-	1	2	1	-	1	-	-	1	14	1,051
5	เขาพนม	3	1	-	1	-	-	4	1	-	-	10	349
6	ปลายพระยา	4	-	1	1	1	1	-	-	-	-	8	230
7	ลำทับ	5	1	-	1	-	-	3	-	-	-	10	410
8	เหนือคลอง	5	1	1	1	-	-	2	-	-	3	13	630
รวม	กลุ่ม (แห่ง)	42	7	8	7	2	1	12	1	1	4	85	-
	สมาชิก (คน)	1,077	103	170	1,076	68	22	667	44	25	252	-	3,492

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 10 การผลิตสินค้าของกลุ่ม OTOP ที่ลงทะเบียนในปี 2547 แยกตามอำเภอ ของจังหวัดกระบี่

ที่	อำเภอ	ผลิตอาหาร	ผลิตเครื่องดื่ม	ผลิตผ้า เครื่องแต่งกาย	ผลิตเครื่องใช้ ประดับตกแต่ง	ผลิตศิลปประดิษฐ์ ของที่ระลึก	ผลิตสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ยา	รวม
		กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่มคน
1	เมือง	3	2	10	4	5	1	25
2	คลองท่อม	11	3	3	6	1		24
3	เกาะลันตา	12	2	6	2	7		29
4	อ่าวลึก	9	3	5		1		18
5	เขาพนม	2	1	3	4	1	1	12
6	ปลายพระยา	7		3			2	12
7	ลำทับ	8	1	2	3		1	15
8	เหนือคลอง	20	3	5	1	4		33
รวม		72	15	37	20	19	5	168

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 11 จำนวนกลุ่มเกษตรกร, สมาชิก ประเภทกลุ่มเกษตรกร แบ่งตามเขตปกครอง ในจังหวัดกระบี่
ณ วันที่ 31 มีนาคม 2548

ที่	อำเภอ	กลุ่มเกษตรกรทำนา		กลุ่มเกษตรกรทำสวน		กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์		รวมจำนวน		ธุรกิจหลักของกลุ่มเกษตรกร
		กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	
1	เมือง	1	124	2	384	1	41	4	549	- เงินให้กู้, จัดหาสินค้า, อุปกรณ์มาจำหน่าย, รวบรวมผลผลิตเพื่อขาย
2	คลองท่อม	4	788	3	460	-	-	7	1,248	-
3	เกาะลันตา	1	226	1	106	-	-	2	332	-
4	อ่าวลึก	-	-	4	772	-	-	4	772	- เงินให้กู้, จัดหาสินค้า, อุปกรณ์มาจำหน่าย
5	เขาพนม	1	100	1	105	-	-	2	205	-
6	ปลายพระยา	2	166	2	244	-	-	4	410	เงินให้กู้
7	ลำทับ	1	197	1	153	1	50	3	400	-
8	เหนือคลอง	3	370	1	169	1	36	5	575	- เงินให้กู้, จัดหาสินค้า, อุปกรณ์มาจำหน่าย
รวม		13	1,971	15	2,393	3	127	31	4,491	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 12 จำนวนกลุ่มอาชีพ/สตรีสหกรณ์, สมาชิกกลุ่ม และสินค้า/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ ในจังหวัดกระบี่
ณ วันที่ 30 เมษายน 2548

ที่	อำเภอ	อาหาร		เครื่องดื่ม		ผ้า,เครื่องแต่งกาย		เครื่องใช้ประดับตกแต่ง		ศิลปประดิษฐ์ของที่ระลึก		สมุนไพร ไม่ใช่อาหารและยา		รวมจำนวน	
		กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)	กลุ่ม (แห่ง)	สมาชิก (คน)
1	เมือง	2	54	-	-	1	83	-	-	2	47	-	-	5	184
2	คลองท่อม	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27	2	57
3	เกาะลันตา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	อ่าวลึก	2	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	69
5	เขาพนม	1	-	1	30	1	32	-	-	-	-	-	-	3	62
6	ปลายพระยา	3	98	-	-	2	51	-	-	-	-	1	58	6	207
7	ลำทับ	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30
8	เหนือคลอง	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30
รวม		10	281	2	60	4	166	-	-	2	47	2	85	20	639

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่

ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดกระบี่

หัวเรื่อง	ข้อมูล ณ วันที่ 25 พ.ค. 48		ข้อมูล ณ วันที่ 25 ก.ค.48		ผลต่าง (ราย)	เป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ราย	เป็นเงิน(บาท)	ราย	เป็นเงิน(บาท)			
- รัฐบาลจัดสรรให้	396 กองทุน	396,000,000	396 กองทุน	396,000,000	-	-	
- คณะกรรมการกองทุน	5,121	-	5,121	-	-	-	
- สมาชิกกองทุน	54,554	-	54,554	-	-	-	
- สินเชื่อปัจจุบัน	28,517	443,946,780	39,850	599,267,880	11,233	155,321,100	
- การค้างชำระคืนเงินกู้	1,187	15,068,340	1,731	21,840,840	544	6,772,500	
- การเพิ่มทุนของกองทุนและ สัจจะออมทรัพย์ของกองทุน	396 กองทุน	72,805,850	396 กองทุน	72,867,034		61,184	
- สมาชิกกองทุนได้รับผลกระทบ จากภัยพิบัติ (สึนามิ)	623	6,866,086	623	6,866,086			
1) สมาชิกกองทุนเสียชีวิต	21	261,430	21	261,430			
2) สมาชิกกองทุนได้รับบาดเจ็บ	27	235,000	27	235,000			
3) สมาชิกกองทุนสูญหาย	4	14,000	4	14,000			
เรื่องร้องเรียนกรรมการกองทุนฯ	3 กองทุน		3 กองทุน				ได้รับการแก้ไข โดยการไต่ถาม/ประนอมรับสภาพหนี้ 2 กองทุนอีก 1 กองทุนได้ตรวจสอบบัญชีและ ปัญหาต่อไป
การดำเนินคดี							
- แพ่ง	-	-	-	-			
- อาญา	2 คดี	-	2 คดี				ศาลตัดสินแล้ว 1 คดี โดยให้จำเลยชดใช้เงินคืนภายใน

ที่มา: สำนักงานปกครองจังหวัด

ตารางที่ 15 สรุปผลการจดทะเบียนและความช่วยเหลือแยกตามประเภทปัญหา แบ่งตามเขตปกครอง

ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2548

ลำดับ	อำเภอ	สย.1 ปัญหาที่ดิน		สย.2 ปัญหา		สย.3 ปัญหาประกอบ		สย.4 ปัญหาร/นศ.		สย.5 ปัญหาการ		สย.6 ปัญหาหนี้สิน		สย.7 ปัญหาคนจนไม่มี		สย.8 ปัญหาอื่นๆ	
		ทำกิน		คนเร่ร่อน		อาชีพผิดกฎหมาย		ต้องการทำงาน		ถูกหลอกลวง		ภาคประชาชน		ที่อยู่อาศัย			
		จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ	จดทะเบียน	ช่วยเหลือ
1	เมืองกระบี่	8,852	1,043	2	2	11	11	157	157	24	24	2,643	797	3,480	822	378	378
2	เขาพนม	4,646	1,967	2	2	7	7	55	55	33	13	1,395	795	1,240	545	769	769
3	เกาะลันตา	8,335	762	2	2	10	10	346	346	38	38	2,876	943	2,320	211	178	178
4	คลองท่อม	6,283	521	8	8	44	44	42	42	54	54	3,119	3,119	2,407	292	137	137
5	อ่าวลึก	4,304	1,015	8	8	3	3	137	137	21	21	3,066	2,895	1,436	1,250	1,803	1,803
6	ปลายพระยา	6,203	575	4	4	7	7	5	5	29	29	3,115	1,998	1,688	349	79	79
7	ลำทับ	3,911	704	10	10	2	2	17	17	40	33	2,111	1,234	1,308	678	194	194
8	เหนือคลอง	5,335	1,579	1	1	6	6	288	288	31	27	1,799	1,799	1,622	591	653	653
รวม		47,866	8,166	37	37	90	90	1,047	1,047	270	239	20,124	13,580	15,501	4,738	4,191	4,191
ร้อยละ		17.06		100		100		100		88.52		67.48		30.57		100	

ที่มา : ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 16 ร้อยละรายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ของผู้ลงทะเบียนคนจนแบ่งตามเขตปกครอง

ลำดับ	อำเภอ	ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)					รวม	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			รวม
								น้อยกว่า 2 คน	3-5 คน	6 คน	
		น้อยกว่า 500	500 - 1,000	1,001 - 2,000	2,001-4,000	4,000 บาทขึ้นไป		2 คน		ขึ้นไป	
1	อำเภอเมืองกระบี่	2.45	0.41	1.78	6.90	4.89	16.43	1.89	11.17	3.4	16.46
2	อำเภอเขาพนม	1.21	0.42	1.69	5.00	3.80	12.12	1.39	8.53	2.21	12.14
3	อำเภอเกาะลันตา	0.92	0.21	0.78	3.27	2.57	7.76	0.96	5.23	1.67	7.76
4	อำเภอคลองท่อม	1.16	0.39	1.87	7.51	6.12	17.07	2.41	11.56	3.12	17.09
5	อำเภออ่าวลึก	0.95	0.18	1.08	4.79	3.87	10.87	1.69	6.89	2.3	10.88
6	อำเภอปลายพระยา	0.40	0.34	1.67	4.92	2.86	10.20	1.47	6.78	1.95	10.2
7	อำเภอลำทับ	0.50	0.18	0.89	2.26	2.41	6.25	1.05	4.35	0.85	6.25
8	อำเภอเหนือคลอง	1.53	0.50	1.87	5.64	2.98	12.53	1.74	8.3	2.49	12.54
9	เทศบาลตำบลปลายพระยา	0.11	0.06	0.20	0.77	0.62	1.78	0.29	1.26	0.21	1.76
10	เทศบาลตำบลอ่าวลึกใต้	0.08	0.01	0.06	0.31	0.39	0.87	0.16	0.58	0.11	0.85
11	เทศบาลตำบลแหลมสัก	0.06	0.05	0.13	0.53	0.23	1.02	0.1	0.62	0.27	1
12	เทศบาลเมืองกระบี่	0.49	0.01	0.12	0.97	1.48	3.10	0.5	2.14	0.45	3.09
รวม		9.86	2.76	12.14	42.87	32.22	100.0	13.65	67.42	19.03	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 17 ร้อยละ ปัญหาที่ดินทำกิน (สย.1) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

ประเภทปัญหา	เช่า (ไร่)			ยืม (ไร่)			รับจ้างทำการเกษตร (ไร่)			รวม	การมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง (ไร่)					การใช้/ถือครองที่ดินภาครัฐ							
	> 5	5.01- 15 ไร่	15.01 <	> 5	5.01- 15 ไร่	15.01 <	> 5	5.01- 15 ไร่	15.01 <		> 5	5.01- 10 ไร่	10.01 - 15 ไร่	15.01 <	รวม	ป่าสงวน แห่งชาติ	ป่าถาวร	ส.ป.ก.	นิคมสร้าง ตนเอง	ที่สาธารณะ ประโยชน์	ที่ราช พัสดุ	อื่นๆ	รวม
ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง	0.94	0.81	0.2	3.53	1.13	0.16	21.58	57.45	14.19	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มีที่ดินเป็นของตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68.8	16.68	6.44	8.08	100	-	-	-	-	-	-	-	-
ความต้องการที่ดินเพิ่ม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.32	24.77	20.63	46.28	100	-	-	-	-	-	-	-	-
การใช้ที่ดินของรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36.88	2.05	20.47	17.01	6.67	0.21	16.71	100
การถือครองที่ดินของรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51.29	1.8	10.69	15.24	9.08	0.23	11.66	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 18 ร้อยละ ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (สย.6) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

ประเภทปัญหา	ความต้องการขอรับความช่วยเหลือ							จำนวนหนี้สินทั้งหมด										รวม	
	แหล่งเงินกู้ใหม่	ขยายเวลาชำระหนี้	พักชำระหนี้	หาอาชีพเสริม	ระงับปลอดดอกเบี้ย	อื่นๆ	รวม	ไม่เกิน 10,000	10,001-30,000	30,001-50,000	50,001-100,000	100,001-200,000	200,001-500,000	500,001-1,000,000	มากกว่า 1,000,000	รวม	หนี้สินในระบบ		หนี้สินนอกระบบ
ความต้องการขอรับความช่วยเหลือ	21.89	25.73	10.07	19.29	19.5	3.51	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หนี้สินทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	7.94	22.21	14.65	21.44	15.11	12.92	4.01	1.72	100	-	-	-
ประเภทของหนี้สิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79.44	20.56	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 19 ร้อยละ ปัญหาคนเร่ร่อน (สข.2) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

สาเหตุปัญหาคนเร่ร่อน	ร้อยละ	วัยคนเร่ร่อน	ร้อยละ	ความต้องการได้รับความช่วยเหลือ	ร้อยละ
ไม่มีที่อยู่อาศัย	38.46	อายุ 1-10 ปี	5.88	หาที่อยู่อาศัย	27.0
ไม่มีที่ดินทำกิน	29.23	อายุ 11 - 20 ปี	2.94	ต้องการที่ดินทำกิน	25.84
ครอบครัวแตกแยก	9.23	อายุ 21 - 30 ปี	23.53	การรักษาพยาบาล	5.62
ป่วยทางจิต	1.54	อายุ 31 - 40 ปี	41.18	อาหาร/เสื้อผ้า	6.74
ถูกหลอกลวง	-	อายุ 41 - 50 ปี	17.65	ได้รับการศึกษา	2.24
ถูกทอดทิ้ง	4.62	อายุ 51 - 60 ปี	5.88	อยู่กับครอบครัว	1.12
ไม่มีงานทำ	15.38	อายุ 60 ปีขึ้นไป	2.94	ฝึกอาชีพ	7.87
พลัดหลง	-	ไม่ระบุอายุ	-	จัดหางานให้ทำ	7.87
อื่นๆ	1.54			ช่วยเหลือด้านการเงิน	14.61
				อื่นๆ	1.12
รวม	100		100		100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 20 ร้อยละ ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย (สย.3) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

อาชีพที่เคยทำ	ร้อยละ	อาชีพใหม่ที่ต้องการจะทำ	ร้อยละ
ขายหอยได้คืน	13.1	การเกษตร	43.18
เทพ/ซีดีเดือน/สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์	2.38	รับจ้าง	2.27
ค้าของหนีภาษี	14.29	ค้าขาย	28.41
ค้ายาเสพติด	14.29	อื่นๆ	26.14
บริการทางเพศ	-		
ขอทาน	-		
อื่นๆ	70.24		
รวม	100	รวม	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 21 ร้อยละ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือ นร./นศ.ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

วุฒิการศึกษา	ร้อยละ	งานที่ต้องการทำ	ร้อยละ	ค่าตอบแทนที่ต้องการต่อเดือน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	62.07	ขายสินค้า	34.55	ไม่เกิน 1,000 บาท	1.46
ปวช.	14.35	เกษตร	5.49	1,000 - 2,000 บาท	15.23
ปวส.	4.33	คอมพิวเตอร์	9.69	2,001 - 3,000 บาท	48.42
อนุปริญญา	0.01	ธุรการสำนักงาน	19.17	มากกว่า 3,000 บาท	34.8
ปริญญาตรี	1.71	วิจัย	3.66		
อื่นๆ	17.43	ศิลปะ/หัตถกรรม	5.76		
	-	ช่างวิชาชีพ	5.96		
	-	มัคคุเทศก์	9.28		
	-	อื่นๆ	6.44		
รวม	100	รวม	100	รวม	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 22 ร้อยละ ปัญหาการถูกหลอกลวง (สย.5) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

เรื่องที่ถูกหลอกลวง		ร้อยละ	ความต้องการช่วยเหลือ	ร้อยละ
ด้านแรงงาน	ถูกลวงไปทำงานต่างประเทศ	1.13	ดำเนินการทางกฎหมาย	30.63
	ถูกหลอกลวงจากการทำงานในประเทศ	1.13	เงินชดเชย/เรียกร้องค่าเสียหาย	51.95
	อื่นๆ	3.01	จัดหางานให้ทำ	0.9
การรดมทุนที่ผิดกฎหมาย	แชร์ลูกโซ่	6.02	จัดที่พักอาศัยชั่วคราว/ราคาถูก	1.2
	ชักชวนให้ลงทุนในธุรกิจต่างๆ	0.75	อื่นๆ	15.32
ซื้อบ้านที่ดิน		22.56		
ซื้อขายสินค้า/บริการ		5.26		
การกู้ยืมเงิน		25.19		
อื่นๆ		34.96		
รวม		100	รวม	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 23 ร้อยละ ปัญหาที่อยู่อาศัย (สข.7) ของผู้ลงทะเบียนคนจน จังหวัดกระบี่

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน	ร้อยละ	สาเหตุของการไม่มีที่อยู่อาศัย	ร้อยละ	ความต้องการได้รับความช่วยเหลือ	ร้อยละ
อาศัยญาติพี่น้อง	54.19	ถูกไล่ที่	1.43	ซื้อบ้านราคาถูกลง	51.48
อาศัยผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ	19.42	ถูกเวนคืน	0.39	ได้สิทธิ์เช่าที่ดินปัจจุบัน	6.18
เช่าเอกชน	16.27	อพยพย้ายที่ทำกิน	18.61	ที่ดินราคาถูกลงเพื่อสร้างบ้าน	41.76
เช่าที่ของรัฐ	2.11	อื่นๆ	79.58	เช่าบ้านราคาถูกลง	0.59
บุกรุก					
ที่สาธารณะ	4.62				
สถานที่ราชการ	2.31				
เอกชน	0.36				
รวม	100	รวม	100	รวม	100

ที่มา : จากการคำนวณ